

Punkt 10: Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse (B)

Sagsfremstilling

10. Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse (B)

Sagsnr.: 330-2016-25256

Dok.nr.: 330-2021-92145

Åbent

Kompetence: Byrådet

Beslutningstema

Byrådet besluttede den 26. oktober 2020 at sende forslag til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i offentlig høring. Byrådet skal tage stilling til, om planforslaget kan endeligt vedtages. Samtidig skal Byrådet tage stilling til den udarbejdede miljøvurderingsscreening.

Sagens indhold

Slagelse Kommune skal udarbejde indsatsplaner, der beskriver de målrettede beskyttelsesindsatser, der skal gennemføres, for at sikre grundvandet mod nitrat, pesticider og andre mulige forureningstrusler i de særligt sårbare områder (indsatsområder). Byrådet besluttede den 26. oktober 2020 at sende forslag til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i offentlig høring. Planforslaget bygger på den aftale om grundvandsbeskyttelse, som Byrådet godkendte den 31. august 2020. Planforslaget med tilhørende miljøvurderingsscreening har sammen med en ”pixi-udgave”, der beskriver de væsentligste indsatser og baggrunden herfor, været i høring i perioden 16. november 2020 – 8. februar 2021.

Der er indkommet 10 høringssvar. Disse er gengivet og kommenteret i den vedlagte hvidbog.

De væsentligste høringsbemærkninger falder ind under følgende hovedpunkter:

1) Omfanget af grundvandsbeskyttelsesindsatsen

Der er i høringssvarene delte meninger om hvor store områder, der skal gennemføres aktive beskyttelsesindsatser indenfor. Danmarks Naturfredningsforening finder, at planforslaget ikke er ambitiøst nok, mens landbrugsorganisationerne og flere landmænd mener, at begrænsninger i landbrugsdriften udenfor de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) er unødvendig.

-

2) Grundlaget for og nødvendigheden af indsatserne overfor pesticider

Landmænd og landbrugsorganisationerne er af den opfattelse, at der ikke er grundlag for at begrænse brugen af godkendte pesticider. De henviser til, at godkendelsesordningen skulle sikre, at pesticider ikke udvaskes til grundvandet. Advokatfirmaet Sønderby legal, der er

advokat for J. Peter Bech, mener decideret, at det er i strid med EU-retten, at forbyde brug af pesticider, der er godkendt til brug i Danmark.

Landbrugsorganisationer og landmænd kritiserer, at det er valgt at afgrænse de områder, hvor anvendelsen af pesticider og landbrugsdriften ønskes begrænset, ud fra 25-års grundvandsdannende oplande og indsatsområder. De mener, at der ikke er dokumentation for, at disse områder er sårbare i en grad, så de generelle regler er utilstrækkelige.

3) De valgte indsatser overfor pesticider

Både landbrugsorganisationerne og flere landmænd foreslår, at der etableres lokale overvågningsboringer i stedet for at lægge begrænsninger på landbrugsdriften udenfor BNBO. Advokatfirmaet Sønderby legal/J. Peter Bech mener, at kommunen har pligt til at vælge den mindst indgribende indsats og peger på, at det vil være mindre indgribende for landmanden, at flytte vandværksboringer bort fra landbrugsarealer frem for at lægge begrænsninger på landbrugsdriften.

4) Indsatserne ved Stignæs Vandindvinding I/S

Landbrugsorganisationerne mener, at det er urimeligt at pålægge landbrugserhvervet begrænsninger for at beskytte boringer tilhørende Stignæs Vandindvinding I/S. Der henvises til, at vandet fra vandindvindingsselskabet primært anvendes til formål, hvor der ikke er krav om drikkevandskvalitet.

-
-
-

Stignæs Vandindvinding I/S mener ikke, at kommunen kan pålægge selskabet at finansiere beskyttelsesindsatserne, da det ikke mener at have fordel af indsatserne.

5) Usikkerhed for virksomhederne

Virksomheden Kecon og Jens Ellegaard/Jesper Hansen er af den opfattelse, at planforslaget skaber unødvendig usikkerhed om virksomhedernes udviklingsmuligheder.

Der er ikke indkommet bemærkninger til den tilhørende miljøscreening.

Planen er ikke i sig selv bindende overfor borgere og virksomheder, men er retningsgivende for kommunens arbejde indenfor grundvandsbeskyttelsesområdet. Planen skal udmøntes i individuelle frivillige aftaler, eller om nødvendigt i individuelle afgørelser, før indsatserne er bindende overfor den enkelte. Eventuelle afgørelser kan påklages.

Indsatsen udenfor BNBO bygger i overensstemmelse med den politiske aftale på frivillighed.

Byrådet har på møderne den 25. maj 2020 og 14. december 2020 truffet beslutning om indsats overfor erhvervsmæssig brug af pesticider i BNBO. Indsatsen er derfor ikke en del af de indsatser, som Byrådet skal tage stilling til ved behandlingen af forslaget til indsatsplan, selvom den er gengivet i forslaget til indsatsplan for at opnå en mere fyldestgørende beskrivelse af kommunens indsats for at beskytte grundvandet. Planforslaget er opdateret således, at Byrådets beslutning fra december, og den bagvedlæggende vurdering af indsatsbehovet, er med.

Retligt grundlag

Indsatsplaner udarbejdes med hjemmel i vandforsyningslovens § 13, indenfor de indsatsområder, som Staten har udpeget. Hvis kommunen vurderer, at statsligt udpegede indsatsområder er utilstrækkelige, kan kommunen med hjemmel i vandforsyningslovens § 13a udpege yderligere områder. Der er ikke udpeget yderligere områder.

Kravene til indholdet af indsatsplaner er beskrevet i Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 912 af 27. juni 2016 om indsatsplaner med tilhørende vejledning fra februar 2018.

Kommunen kan pålægge ejere af ejendomme i indsatsområder rådighedsindskrænkninger for at beskytte grundvandet mod nitrat og/eller pesticider, jf. miljøbeskyttelseslovens § 26a. Kommunen kan desuden med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 24 meddele forbud eller påbud i forhold til aktiviteter, der vurderes at kunne udgøre en risiko overfor boringen.

Kommunen og vandværkerne kan for at gennemføre en indsatsplan indgå aftaler om dyrkningspraksis e.l. eller om salg af hele eller dele af ejendommen (vandforsyningslovens § 13d)

Indgreb overfor ellers lovlige aktiviteter skal ske mod fuld erstatning. I relation til miljøbeskyttelseslovens § 26a betales erstatningerne af kommunen, medmindre kommunen beslutter, at erstatningerne skal betales af det vandværk, der har fordel af indsatsen (vandforsyningslovens § 13d og miljøbeskyttelseslovens § 64a). Ifølge planforslaget betales erstatningerne af de enkelte vandværker.

I relation til miljøbeskyttelseslovens § 24 (relevant for BNBO) betales erstatningerne af det vandværk, der har fordel af indsatsen.

Handlemuligheder

Byrådet kan på baggrund af indstilling fra Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalget og Økonomiudvalget beslutte, at vedtage planforslaget med tilhørende miljøvurderingsscreening, eventuelt med visse mindre ændringer. Alternativt kan Byrådet forkaste planforslaget og anmode administrationen om at udarbejde et nyt planforslag. Særligt planens mål, retningslinjer og indsatser i relation til pesticider og nitrat har fyldt i forløbet op til planens tilblivelse og i de modtagne høringssvar.

Vurdering

Administrationen vurderer, at indsatsplanen er udarbejdet i overensstemmelse med gældende regler og retningslinjer, herunder reglerne for inddragelse af Grundvandsrådet og de berørte lodsejere og virksomheder.

Høringssvarene har ikke givet anledning til, at administrationen foreslår væsentlige ændringer af planen, idet høringssvarene primært relaterer sig til de politiske valg, der er truffet. Høringssvarene har dog givet anledning til enkelte redaktionelle tilretninger af tekst og kort. Det tilrettede planforslag er vedlagt.

Der er et stort politisk råderum ved valget af omfanget og arten af grundvandsbeskyttelsesindsatser. Det er i høj grad op til en afvejning af hensynet til den fremtidige vandforsyning og hensynet til ikke at pålægge landbrugserhverv, virksomheder og lodsejere unødigt store restriktioner.

Administrationen vurderer, at de valgte indsatser er relevante i forhold til at opnå en forbedret beskyttelse af den fremtidige drikkevandsforsyning. Indsatserne vurderes at være begrundet i relevante forhold, herunder særligt i hensynet til den fremtidige vandforsyning. Valget af indsatser vurderes at være i overensstemmelse med reglerne og Miljøstyrelsens vejledning om indsatsplaner.

Ifølge Miljøstyrelsen sikrer godkendelsesordningen for pesticider grundvandet under 85-95 % af danske lerjorde. På de sidste lerjorde kan der være behov for supplerende indsatser. Sådanne indsatser kan være begrænsning af ellers lovlig anvendelse af pesticider. Ifølge Miljøstyrelsen er det imidlertid ikke muligt at udpege hvilke lerjorde, der er velbeskyttede overfor pesticider, og hvilke der er mere sårbare, end godkendelsesordningen tager hånd om. I den situation vurderer administrationen, at det er relevant – og i overensstemmelse med regler og vejledninger – at der lægges vægt på mere overordnede forhold, så som kildepladsernes vigtighed, konsekvenserne ved forurening af kildepladserne, stor grundvandsdannelse, kort strømningstid, den naturlige beskyttelse af grundvandet mv. Det er i vid udstrækning disse hensyn, der begrundet indsatsen i de prioriterede indsatsområder.

Administrationen har forelagt høringssvaret fra Stignæs Vandindvinding I/S for en ekstern advokat. På baggrund af redegørelsen herfra vurderer administrationen, at beskyttelse af denne vandindvinding er relevant, og at der er hjemmel til at pålægge Stignæs Vandindvinding I/S, at finansiere beskyttelsesindsatsen. Der lægges her særlig vægt på, at hele vandforsyningsstrukturen på Stignæs er lagt an på, at Stignæs Vandindvinding I/S har pligt til at forsyne erhvervsområdets nuværende og fremtidige virksomheder med vand, herunder med vand til formål, der kræver drikkevandskvalitet. Det er et politisk valg, om kommunen skal udnytte den juridiske mulighed for at pålægge Stignæs Vandindvinding I/S at finansiere indsatsen eller selv skal finansiere indsatserne.

Planforslaget indeholder en retningslinje om, at Slagelse Kommune vil arbejde for at friholde

indsatsområder og BNBO for nye virksomheder, der kan udgøre en grundvandsrisiko. Retningslinjen gælder desuden etablering af nye aktiviteter og udvidelse af eksisterende aktiviteter på eksisterende virksomheder, hvis aktiviteten kan udgøre en grundvandsrisiko. Retningslinjen udmønter Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalgets beslutning fra 1. april 2019.

Det er administrationens vurdering, at det ikke er muligt at lave en udtømmende beskrivelse af hvilke aktiviteter, der kan komme ind under denne retningslinje, da det vil bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Økonomiske og personalemæssige konsekvenser

Byrådet har tidligere bevilget de nødvendige ressourcer til udmøntningen af planen. Det gælder midler afsat i budgetaftalerne for 2020-2023 og 2021-2024. Der er reserveret 43 mio. kr. til oprettelse af en jordpulje, som kan understøtte jordfordeling som virkemiddel til at opnå målet om at begrænse erhvervsmæssig anvendelse af pesticider og dyrkning i de prioriterede indsatsområder (og sprøjtefrie BNBO). Der er desuden afsat 1,05 mio. kr. i 2021-2024 til administration og procesomkostninger i relation til jordfordeling. Hertil kommer 500.000 kr/år, der i forvejen var bevilget til indsatsen overfor anvendelse af pesticider i BNBO. Der er endvidere afsat kr. 700.000,- til indvindingsstrategiplan og udarbejdelse af lokale overvågningsprogrammer. Endelig har Byrådet afsat ressourcer til styrkelse af kommunens miljøtilsyn, herunder tilsynet med virksomheder og landbrug i sårbare grundvandsområder.

Tværgående konsekvenser

Ingen bemærkninger.

Indstilling

Miljø, Plan og Teknik chefen indstiller, at Byrådet på baggrund af indstilling fra Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalget og Økonomiudvalget beslutter,

1. at det foreliggende planforslag med tilhørende miljøvurderingsscreening godkendes.

Beslutning i Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalget den 6. april 2021:

Fraværende:

Anbefales.

Udvalget kvitterer for en konstruktiv dialog og de faglige kvalificerede høringssvar.

Alle berørte indvindinger betales af indvindingsselskaberne selv.

Den politiske aftale vedhæftes som bilag.

Beslutning i Økonomiudvalget den 19. april 2021:

Fraværende:

At 1 - Anbefales til Byrådets godkendelse.

(I) ønskede, at Økonomiudvalget fremhæver, at frivillighedsprincippet er grundlæggende og at der gives en reel kompensation.

Ann Sibbern (UFP) kunne ikke tilslutte sig forslaget grundet følgende: Den politiske aftale sker af frivillighedens vej og kun af frivillighedens vej. Der er enkelte steder i hvidbogen og planforslaget, hvor det kan fortolkes således, at der kan være tale om tvang ved påbud, hvis frivillighed ikke rækker. Der bør ligeledes sikres lovhjemmel på området og rimelige kompensationsordninger.

Vi bør som kommune fortsat have fokus på, at der er plads til at drive økologisk landbrug og for virksomheder at etablere sig i Slagelse Kommune og/eller for eksisterende virksomheder som ønsker at udvide og skabe flere arbejdspladser.

Thomas Clausen (Ø) stemte imod, idet planen fortsat giver mulighed for pesticider.

Økonomiudvalget tilsluttede sig bemærkningerne fra Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalget om, at der kvitteres for en konstruktiv dialog og de faglige kvalificerende høringssvar, samt at alle berørte indvindinger betales af indvindingsselskaberne selv.

Bilag

330-2021-106505 Bilag 1 - Tilrettet planudkast med miljøvurderingsscreening

330-2021-104696 Bilag 2 - Pixiudgave

330-2021-106498 Bilag 3 - Hvidbog med høringssvar

330-2021-122939 Bilag 4 - Politisk aftale

330-2021-130423 Supplerende høringsbemærkninger

Beslutning i Byrådet den 26. april 2021:

Fraværende: Flemming Erichsen (A), Ole Drost (V)

Byrådet besluttede at Ole Drost (V) var inhabil og han deltog ikke i behandlingen af punktet.

At 1 - Godkendt.

Thomas Clausen (Ø) og Helle Blak (UFP) stemte imod, idet planen fortsat giver mulighed for brug af pesticider.

Ann Sibbern (UFP) stemte imod, med henvisning til at den politiske aftale bygger på frivillighedens vej, og kun af frivillighedens vej. Der er enkelte steder i hvidbogen og planforslaget, hvor det kan fortolkes således, at der kan være tale om tvang med påbud, hvis frivillighed ikke rækker. Der bør ligeledes sikres lovhjemmel på området og rimelige kompensationsordninger. Vi bør som kommune fortsat have fokus på, at der er plads til at drive økologisk landbrug og for virksomheder at etablere sig i Slagelse kommune og/eller for eksisterende virksomheder som ønsker at udvide og skabe flere arbejdspladser.

Byrådet tilsluttede sig bemærkningerne fra Miljø, Plan og Landdistriktsudvalget om, at der kvitteres for en konstruktiv dialog og de faglige kvalificerede høringssvar, samt at alle berørte indvindinger betales af indvindingsselskaberne selv.

Bilag

Bilag 1 - Tilrettet planudkast med miljøvurderingsscreening

Bilag 2 - Pixiudgave

Bilag 3 - Hvidbog med høringssvar

Bilag 4 - Politisk aftale

Supplerende høringsbemærkninger

Indsatsplan

for grundvandsbeskyttelse
i Slagelse Kommune

Slagelse-drikkevandsområdet

FORSLAG

Indholdsfortegnelse

1. Planen.....	5
1.1 Planens gyldighedsområde.....	5
1.2 Planens udarbejdelse	6
1.3 Planens opbygning	8
1.4 Planens vedtagelse.....	9
1.5 De formelle krav til indsatsplanen	10
1.6 Grundvandskortlægning	11
1.7 Områdefægrænsninger.....	13
1.8 Vandforsyningsplan.....	21
1.9 Strategisk miljøvurdering	22
2. Indsatsplan	23
2.1 Mål og målsætninger.....	25
2.2 Retningslinjer for tilladelser og afgørelser.....	26
2.3 Indsatsprogram for Slagelse Kommune	32
2.4 Indsatsprogram for de almene vandværker	39
2.5 Opfordringer til andre myndigheder	41
3. Redegørelse	42
3.1 Vandforsyningsforhold	43
3.2 Resumé af grundvandskortlægningen.....	46
3.3 Slagelse Kommunes supplerende kortlægning.....	58
3.4 Forureningskilder og beskyttelsesbehov	64
Kildehenvisninger.....	78
Bilag 1: Ordliste	79
Bilag 2: Indvindingsoplande og områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD)	81
Bilag 3: Indsatsområder og nitrutfølsomme indvindingsområder	82
Bilag 4: Grundvandsdannende oplande og strømningstid	83
Bilag 5: Prioriterede indsatsområder og BNBO.....	84
Bilag 6: Strømningstid og prioriterede indsatsområder ved de enkelte kildepladser	85
Bilag 7: Sårbarhedsvurdering af BNBO og opland til kildepladser pr. december 2020.....	86
Bilag 8: Arealopgørelser af prioriterede indsatsområder og BNBO.....	90
Bilag 9: Registrerede virksomheder beliggende i BNBO eller indsatsområde*.....	91
Bilag 10: Landbrug* med driftsbygninger indenfor BNBO eller indsatsområder	92
Bilag 11: Kortlagte grunde med indsats overfor grundvand (mulig grundvandsrisiko)	93

Bilag 12: Registrerede olietanke i BNBO og prioriterede indsatsområder	94
Bilag 13: Boringer (min. 10 m dybe) indenfor 1000 m af vandværksboringer	95
Bilag 14: Indhold af pesticider i grundvand pr. 14. april 2020	97
Bilag 15: Anvendte grundvandsmodeller	98
Bilag 16: Miljøscreening af indsatsplanen	100

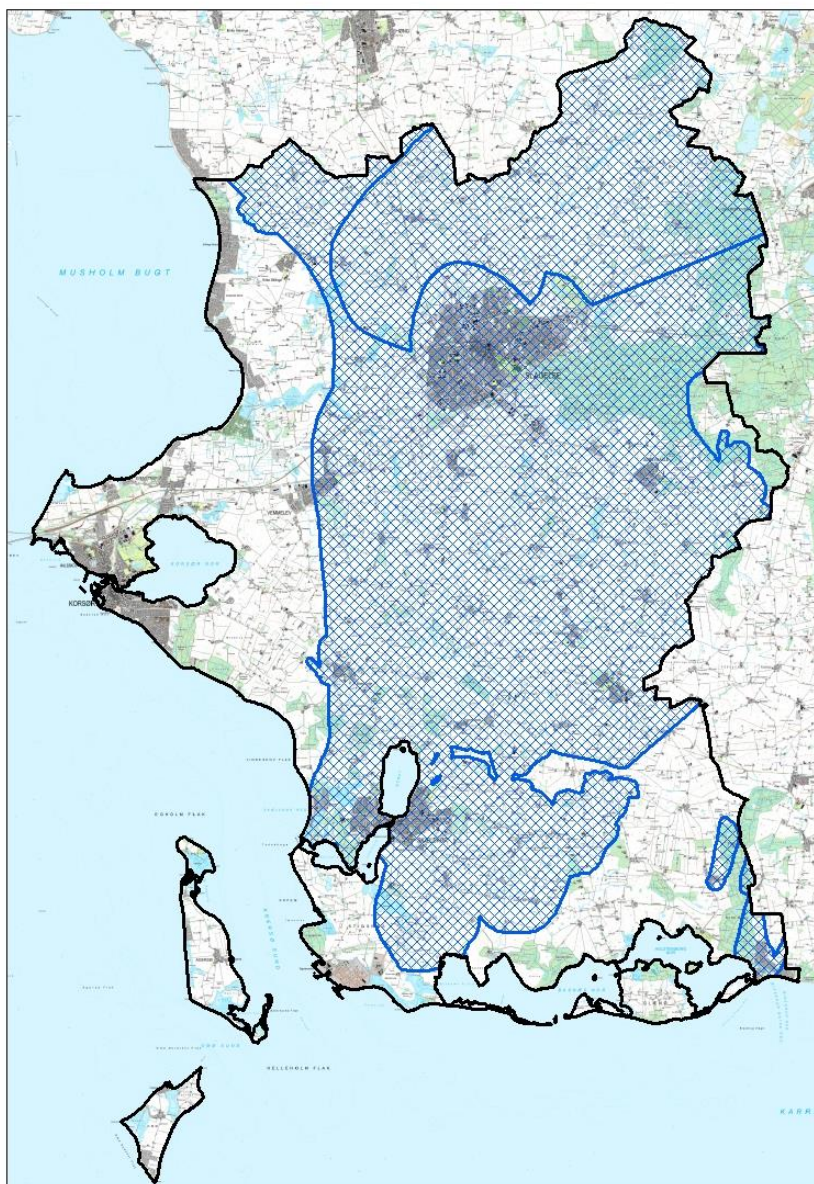
FORSLAG

Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse

Velkommen til Slagelse Kommunes indsatsplan for grundvandsbeskyttelse, der gælder for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande udenfor OSD i Slagelse Kommune. Der udarbejdes dog en særskilt indsatsplan for Agersø og Omø.

Gyldighedsområdet er vist som det blåternede område på nedenstående kort og benævnes herefter "Slagelse-drikkevandsområdet".

Planen beskriver de indsatser, som skal gennemføres de kommende år for at opnå beskyttelse af den nuværende og fremtidige drikkevandsressource.

Planen er vedtaget af Slagelse Byråd den xxxxx.

1. Planen

1.1 Planens gyldighedsområde

Planen gælder for områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande udenfor OSD i Slagelse Kommune, bortset fra Agersø og Omø. Dette område kaldes i denne plan for "Slagelse-drikkevandsområdet". Området er vist med blåternet signatur på kortet på forrige side. Områderne udpeges i bekendtgørelsen om udpegning af drikkevandsressourcer.

Planen dækker de dele af kortlægningsområderne "Slagelse" og "Tude Å", der ligger i Slagelse Kommune.

Planen beskriver de målrettede indsatser, der skal gennemføres i indsatsområder og BNBO. Planen beskriver desuden en række generelle indsatser, der skal gennemføres i hele eller dele af planens gyldighedsområde.

Planen baseres udelukkende på de statsligt udpegede indsatsområder, jf. vandforsyningslovens § 13. Slagelse Kommune har således ikke udpeget yderligere indsatsområder efter vandforsyningslovens § 13a. Eventuelle rådighedsindskrænkninger, der gennemføres med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 26 a, kan således alene gennemføres indenfor de statsligt udpegede indsatsområder.

De øvrige mere generelle indsatser - f.eks. den skærpede miljøtilsynsindsats og indsatsen overfor ubenyttede brønde/boringer - er ikke betinget af, at der foreligger en vedtaget indsatsplan. Disse indsatser er medtaget i planen for at give et mere samlet billede af kommunens grundvandsbeskyttelsesindsats.

Indsatsområder og BNBO'er er vist på fig. 1. Prioriterede indsatsområder er vist på bilag 5 og for så vidt angår områder udenfor BNBO på fig. 2.

Slagelse Kommune vil snarest muligt udarbejde en selvstændig indsatsplan for Agersø og Omø.

1.2 Planens udarbejdelse

Forslaget til indsatsplan er udarbejdet af Slagelse Kommune under inddragelse af Grundvandsrådet og de berørte almene vandværker. Slagelse Kommune har endvidere orienteret og været i dialog med de landmænd, der kan blive berørt af planen.

Berørte almene vandværker:

Bisserup Vandværk
Bjergby Mark Vandværk
Boeslunde Vandværk
Dalmose Vandværk
Eggeslevmagle Vandværk
Gimlinge Vandværk
I/S Hashøj Vandforsyning Vest
Kr. Stillinge Vandværk
Lille Ebberup-Næsbykov Vandværk
Nordrupvester Vandværk
Rosted og Omegns Vandværk
Rude Vandværk
SK Forsyning A/S
Stignæs Vandindvinding I/S
Stillinge Strand Vandværk
Sørby-Kirkerup Vandværk
Vemmelev-Forlev Vandværk
Ørslev Vandværk

Planen kan desuden have interesse for de almene vandforsyningsselskaber Faardrup Vandværk og Slotsbjergby Vandforsyning, der modtager vand fra et af ovennævnte vandværker.

Planen gælder alene for arealer i Slagelse Kommune. Indvindingsoplandene til to vandværker, der ligger i Kalundborg Kommune (Drøsselbjerg Strands Vandværk og Løve-Knudstrup Vandværk) går ind i Slagelse Kommune. Disse vandværker kan derfor have interesse i planen, selvom den ikke stiller krav til dem.

Grundvandsrådet

Grundvandsrådet har til opgave at rådgive kommunen i forbindelse med indsatsplanlægning. Grundvandsbeskyttelsesindsatsen har flere gange været drøftet i Grundvandsrådet. Et udkast til denne indsatsplan har været forelagt Grundvandsrådet inden den offentlige høring og inden endelig vedtagelse.

Grundvandsrådet består af repræsentanter for:

- SK Forsyning
- De øvrige almene vandværker
- Gefion
- Sjællandske Familielandbrug
- Dansk Skovforening
- Danmarks Naturfredningsforening
- Dansk Brøndejerforening

- Dansk Industri
- Håndværksrådet
- Region Sjælland
- Miljøstyrelsen
- To medlemmer fra Slagelse Kommunes Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalg (Formand og næstformand for Grundvandsrådet).

1.3 Planens opbygning

Indsatsplanen består af følgende dele (afsnitsnumre i parentes):

1. Indledning

- Planens gyldighedsområde (1.1)
- Beskrivelse af planens udarbejdelse og vedtagelse (1.2-1.4)
- Formelle krav til indsatsplaner (1.5)
- Introduktion til kortlægning, zoner og områdeudpegninger (1.6)
- Områdeafgrænsninger bl.a. indsatsområder og BNBO (1.7)
- Kort om kommunens vandforsyningsplan (1.7)
- Kort om vandforsyningsplanen (1.8)
- Strategisk miljøvurdering (1.9)

2. Selve indsatsplanen

- Målsætninger for grundvandsbeskyttelsen i området (2.1)
- Retningslinjer for tilladelser og afgørelser (2.2)
- Indsatsprogrammer til beskyttelse af grundvandet (2.3-2.5)

3. En redegørelse

- Beskrivelse af vandforsyningen i Slagelse Kommune (3.1)
- Resumé af Statens kortlægning og udpegning af indsatsområder og BNBO (3.2)
- Supplerende kortlægning udført af Slagelse Kommune (3.3)
- Beskrivelse af kilder til grundvandsforurening og beskyttelsesbehov (3.4)

Kildehenvvisning, kortbilag og andre bilag

- Kildehenvvisninger
- Ordliste (bilag 1)
- Kortbilag som viser afgrænsningen af de enkelte områdetyper (bilag 2-6)
- Sårbarhedsvurdering af oplandet til vandværkernes kildepladser (bilag 7)
- Arealopgørelser af prioriterede indsatsområder og BNBO (bilag 8)
- Opgørelser over visse aktiviteter i indsatsområder og BNBO, der potentielt kan udgøre en risiko overfor grundvandet (bilag 9-14)
- Oversigt over anvendte grundvandsmodeller (bilag 15)
- Miljøscreening af indsatsplanen (bilag 16)

Slagelse Kommune vil desuden give mulighed for, at man via www.slagelse.dk kan tilgå et interaktivt kort, hvor der kan søges på relevante temaer og zoomes ind på den enkelte ejendom.

1.4 Planens vedtagelse

Et forslag til indsatsplan blev behandlet af Byrådet på deres møde den 26. oktober 2020.

Alle lodsejere, der er omfattet af indsatser, der har betydning for erhvervsmæssig anvendelse af ejendommen, var forinden blevet orienteret individuelt om de påtænkte indsatser rettet mod den pågældende ejendom.

Planforslaget har herefter været i 12 ugers offentlig høring i perioden 16. november 2020 – 8. februar 2021.

Indkomne bemærkninger og forslag kan findes på www.slagelse.dk, som bilag ved Byrådets behandling af sagen den 26. april 2021.

Byrådet har vedtaget planen endeligt på deres møde den xxxxxx 2021.

Alle, der i væsentligt omfang vil blive direkte berørt af planen, er efterfølgende blevet individuelt orienteret om planens vedtagelse.

Denne indsatsplan erstatter - for så vidt angår de dele, der vedrører områder i Slagelse Kommune - "Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse nordøst indsatsområde", som blev offentliggjort af Vestsjællands Amt i august 2006.

1.5 De formelle krav til indsatsplanen

Kommunen skal udarbejde en indsatsplan for områder, der er udpeget som indsatsområder. Indsatsplanen udarbejdes på baggrund af en kortlægning af områdernes geologi og grundvandsforhold. Indsatsplanen er et vigtigt led i at sikre en tilstrækkelig uforurenet og beskyttet vandressource til dækning af det nuværende og fremtidige behov af vand af drikkevandskvalitet.

En indsatsplan udarbejdes med hjemmel i vandforsyningslovens § 13. Kravene til indsatsplanen er beskrevet i Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 912 af 27. juni 2016 om indsatsplaner.

Indsatsplanen skal som minimum indeholde:

- 1) et resumé af den kortlægning, der lægges til grund for indsatsplanen,
- 2) en angivelse af de områder, hvor en indsats skal gennemføres,
- 3) en angivelse af de foranstaltninger, der skal gennemføres, samt retningslinjer for de tilladelser og andre afgørelser, der kan meddeles, og som har betydning for beskyttelsen af vandressourcen,
- 4) en angivelse af i hvilket omfang, der skal gennemføres overvågning, og hvem der skal gennemføre overvågningen, samt
- 5) en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse for alle relevante forureningskilder.

Indsatsplanen skal herudover indeholde en tidsplan for gennemførelse af såvel den samlede indsatsplan som de enkelte indsatser.

Hvis indsatsplanen erstatter en tidligere indsatsplan, skal dette fremgå af planen.

Indsatsplanen skal have en helhedsorienteret tilgang og skal både forholde sig til behovet for beskyttelse mod nitrat og pesticider, samt andre miljøfremmede stoffer og naturligt forekommende stoffer, der stammer fra menneskeskabte aktiviteter.

1.6 Grundvandskortlægning

Denne indsatsplan er udarbejdet med udgangspunkt i Statens grundvandskortlægning i Slagelse-området og Tude Å-området (Slagelse NØ) samt de statslige udpegninger af indsatsområder og boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). Slagelse Kommune har suppleret dette materiale med opdaterede modelberegninger, en opdateret beskrivelse af pesticidfund i grundvandet og supplerende sårbarhedsvurderinger – se herunder.

Statens grundvandskortlægning

Statens grundvandskortlægning gennemføres i områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande til almene vandværker udenfor OSD. Slagelse Kommune er berørt af 3 kortlægningsområder: Slagelse-området, Tude Å-området og Agersø-Omø. Denne plan vedrører de to første kortlægningsområder, mens der udarbejdes særskilt indsatsplan for Agersø og Omø.

Statens kortlægning består i en opsamling af alle relevante oplysninger om geologi, grundvandsforhold, grundvandskemi, arealanvendelse og forureningskilder. Hvor der var væsentlige huller i vidensgrundlaget, har Staten gennemført supplerende undersøgelser. Staten har blandt andet kortlagt de geologiske lag ved hjælp af SkyTEM, som er geofysiske undersøgelser udført ved helikopterverflyvning. I mindre områder har Staten foretaget andre geofysiske undersøgelser. Staten har desuden pejlet vandstanden og/eller udtaget vandprøver i en lang række eksisterende borer.

Som led i Statens kortlægning er der opbygget en geologisk model og på den baggrund opstillet en detaljeret grundvandsmodel for området. Modellerne beskriver detaljeret tykkelse og udbredelse af ler-, sand- og kalklag, samt hvordan grundvandet strømmer i området.

Statens grundvandskortlægning har resulteret i udpegningen af:

- Nitratfølsomme indvindingsområder
- Indsatsområder
- Indvindingsoplande for alle almene vandværker
- Grundvandsdannende oplande for alle almene vandværker.
- Områder med særlige drikkevandsinteresser (justering af tidligere udpegning)

Staten har desuden udpeget boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

De forskellige områder er vist på bilag 2-4.

Slagelse Kommunes supplerende kortlægning

Slagelse Kommune har suppleret Statens kortlægning med følgende materiale:

- Opdaterede beregninger af indvindingsoplande og grundvandsdannende oplande for vandværker, hvor Statens beregninger ikke afspejler den vandmængde, som vandværket forventes at have tilladelse til at indvinde i fremtiden. De opdaterede beregninger er foretaget med den statslige grundvandsmodel, men er baseret på opdaterede tal for de forventede fremtidige tilladelsesmængder.
- Afgrænsning af 25 års grundvandsdannende oplande for alle vandværker. Afgrænsningen er foretaget ved anvendelse af den statslige grundvandsmodel med opdaterede tal for tilladelsesmængder.
- Sårbarhedsvurdering og prioritering af oplandet til alle vandværkers kildepladser
- Opdateret status for undersøgelser og fund af pesticider i vandværksboringer

På baggrund af Statens kortlægninger og de supplerende arbejder, har Slagelse Kommune udpeget "prioriterede indsatsområder".

De prioriterede indsatsområder fremgår af bilag 5.

En nærmere beskrivelse af de enkelte områdetyper findes i afsnit 1.7.

FORSLAG

1.7 Områdeafgrænsninger

Følgende områdeafgrænsninger er relevante for indsætserne og retningslinjerne i denne indsatsplan:

- Indsatsområder
- Boringsnære beskyttelsesområder
- Indvindingsoplande
- Grundvandsdannende oplande
- Prioriterede indsatsområder

Indsatsområder og boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) er udpeget af Staten. Indvindingsoplande og grundvandsdannende oplande for de almene vandværker blev beregnet i forbindelse med Statens grundvandskortlægning. Slagelse Kommune har beregnet opdaterede oplande for de vandværker, hvor Statens beregninger ikke afspejler den vandmængde, som vandværket forventes at have tilladelse til at indvinde i fremtiden. Bilag 15 indeholder en angivelse af hvilken model og hvilke vandmængder, der er anvendt ved afgrænsningen af indvindingsoplande og grundvandsdannende oplande i denne plan.

Prioriterede indsatsområder er udpeget af Slagelse Kommune, som de delområder af de statsligt udpegede indsatsområder, hvor grundvandsbeskyttelse vurderes at have størst betydning for de eksisterende vandværker. De nærmere kriterier for afgrænsningen er beskrevet i afsnittet om de prioriterede indsatsområder, afsnit 1.7.4.

1.7.1 Indsatsområder og boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)

Indsatsområder og boringsnære beskyttelsesområder udgør tilsammen særligt sårbare grundvandsområder, hvor de generelle regler ikke nødvendigvis er tilstrækkelige til at beskytte grundvandet, og hvor der derfor kan være behov for supplerende målrettede indsatser for at opnå tilstrækkelig beskyttelse af grundvandet.

Indsatsområder er områder, hvor grundvandet er særligt sårbart, fordi de beskyttende lerlag over grundvandet er tynde. Områder med mindre end 15 m reduceret ler over grundvandet udpeges som udgangspunkt som indsatsområde, medmindre der ikke sker grundvandsdannelse i området eller, at der på arealet er fredskov, mose, fredning eller vådområde. Udpegningen af et indsatsområde er ikke betinget af, at der aktuelt sker vandindvinding i området. Der er dog kun udpeget indsatsområder indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande for almene vandværker udenfor OSD, dvs. hvor grundvandet anses for særligt vigtigt for nuværende eller fremtidig vandforsyning.

Staten har udpeget 4381 ha (43,81 km²) indsatsområde i Slagelse Kommune. De 4158 ha ligger i Slagelse-drikkevandsområdet, resten på Agersø og Omø. Indsatsområder udgør ca. 8 % af kommunens areal.

Indsatsområderne er vist på bilag 3 og sammen med BNBO på nedenstående fig. 1.

Kommunen kan udpege yderligere indsatsområder, hvis dette skønnes nødvendigt for at opnå tilstrækkelig grundvandsbeskyttelse. Slagelse Kommune har pt. ikke udpeget yderligere indsatsområder.

Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) er områder lige omkring vandværksboringerne. Områderne er udpeget for at kunne imødegå den særlige sårbarhed, der kan opstå i boringens nærhed, når der indvindes vand. Dels vil en forureningshændelse nær en vandværksboring i værste fald kunne medføre, at grundvandet forurenes og vandindvindingen må opgives, dels kan selve vandindvindingen medføre, at grundvandet er mere sårbart end det ellers ville være. Når der indvindes grundvand, opstår der et sug i undergrunden omkring boringen. Dette sug kan medføre, at der sker en større udvaskning og en hurtigere transport af forurenende stoffer gennem jordlagene i boringens nærhed. Der opstår således en øget sårbarhed omkring boringen, når der indvindes vand.

Udpegningen af indsatsområder tager ikke hånd om denne sårbarhed i vandværksboringernes nærhed. BNBO'erne supplerer dermed indsatsområderne. BNBO er udpeget for at give mulighed for at gennemføre målrettet grundvandsbeskyttelse nær indvindingsboringer.

BNBO er afgrænset omkring alle indvindingsboringer til almene vandværker. BNBO'er for vandværker med gældende indvindingstilladelse er udpeget i en bekendtgørelse. Hvor tilladelsen er under fornyelse, vil BNBO'er blive medtaget i bekendtgørelsen, når den nye tilladelse er meddelt. Et BNBO vil blive ophævet, hvis indvindingen fra den boring, det skal beskytte, ophører permanent. Tilsvarende vil der blive afgrænset nye BNBO'er, hvis der etableres nye indvindingsboringer til almene vandværker, eller hvis de nuværende tilladelsesmængder ændres.

Størrelsen og formen af det enkelte BNBO afhænger af indvindingstilladelsens størrelse og af strømningsforholdene i grundvandsmagasinet. BNBO'erne er derfor meget forskellige i størrelse og form.

Staten har udpeget i alt 298 ha (2,98 km²) BNBO i Slagelse Kommune, heraf 5 ha på Agersø og Omø. Arealet af BNBO svarer til 0,5 % af kommunens areal.

BNBO'erne er vist på nedenstående fig. 1.

Når der i denne plan tales om særligt sårbare områder, dækker dette over både indsatsområder og BNBO'er.

I alt 4362 ha (43,62 km²) er udpeget som særligt sårbart område i Slagelse-drikkevandsområdet. Der er mange steder overlap mellem indsatsområder og BNBO.

Landmænd, virksomheder og lodsejere kan indenfor indsatsområder og BNBO blive mødt med ønsker og krav om at begrænse ellers lovlige aktiviteter af hensyn til beskyttelsen af grundvandet og vandværksboringerne. Det kan f.eks. være ønsker eller krav om, at brugen af pesticider ophører i et givent sårbart område.

En aftale indgået af et flertal af Folketingets partier i januar 2019 betyder, at kommunerne er forpligtet til at vurdere beskyttelsesbehovet i hvert enkelt BNBO i relation til erhvervsmæssig brug af pesticider. Aftalen har til formål at reducere risikoen for grundvandsforurening ved anvendelse af pesticider i BNBO. Udgangspunktet i aftalen er, at erhvervsmæssig brug af pesticider skal ophøre i BNBO, medmindre kommunen vurderer, at BNBO'et er velbeskyttet og brugen og håndteringen af pesticider ikke kan udgøre en grundvandsrisiko. Aftaleparterne har opfordret kommunerne til at forsøge, at få gennemført et stop for brug af pesticider i BNBO via frivillige aftaler med de berørte landmænd.

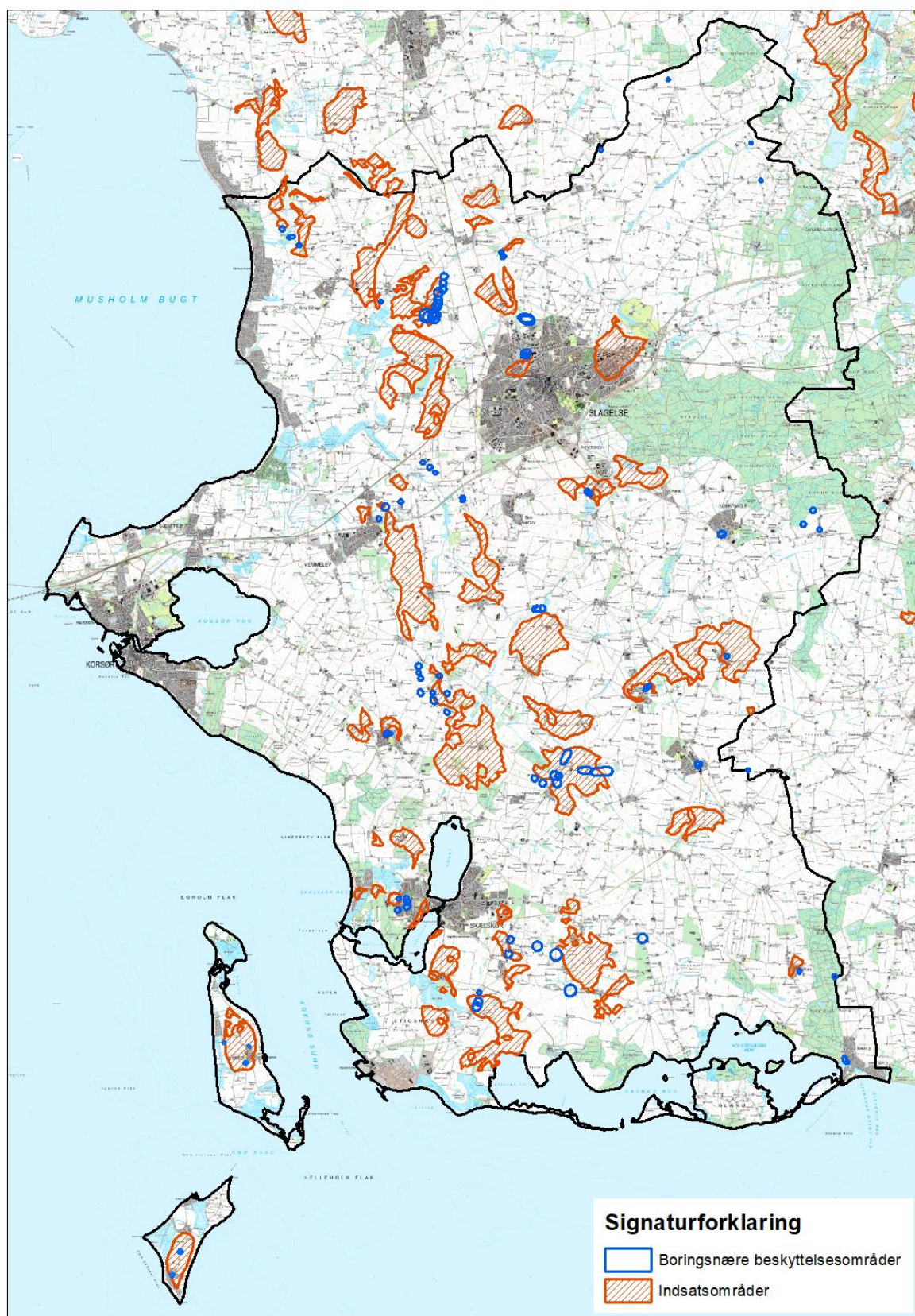

FIG. 1. INDSATSOMRÅDER OG BORINGSNÆRE BESKYTTelsesOMRÅDER (BNBO)

1.7.2 Indvindingsoplande

Slagelse Kommune har valgt at fokusere indsatsen i de områder, hvor der i dag indvindes drikkevand. De områder, hvor vandværkerne trækker grundvand fra, kaldes vandværkernes indvindingsoplande. Disse oplande beregnes ved hjælp af en grundvandsmodel for områdets geologiske opbygning og grundvandsstrømning. Indvindingsoplandene kan betragtes som vandværkernes "interesseområder". Indenfor indvindingsoplandene kan forurenende aktiviteter – hvis de er tilstrækkeligt problematiske – forurene vandværkets borer. Aktiviteter udenfor indvindingsoplandet vil i praksis ikke kunne true det pågældende vandværk, så længe oppumpningen af vand ikke øges eller flyttes.

Indvindingsoplandene er vist på bilag 2. Der er tale om såkaldte 200-års oplande, hvilket vil sige det område, hvor modellen viser, at grundvandet er maksimalt 200 år om at strømme til vandværkets borer. Der er taget udgangspunkt i den vandmængde, som vandværket har, eller i fremtiden forventes at få, tilladelse til at indvinde. Hvilke vandmængder, der er lagt til grund for beregningerne, fremgår af bilag 15.

For at tage højde for usikkerheden og detaljeringsgraden af grundvandsmodellen, har Staten valgt at tillægge en buffer på 100 m ved optegningen af indvindingsoplandene.

1.7.3 Grundvandsdannende oplande

Vandværkets grundvandsdannende opland er det område, hvor størstedelen af det grundvand, som vandværket indvinder, dannes. Mens indvindingsoplandet er det område af grundvandsmagasinerne, hvor der strømmer grundvand til vandværkets borer, er det grundvandsdannende opland de områder på terræn, hvor vandet til vandværkets borer primært dannes.

De grundvandsdannende oplande er afgrænset ved hjælp af statens grundvandsmodel, som de områder, hvor vandet er 200 år eller mindre om at nå fra terræn til vandværkets borer. Det vand, der infiltrerer i andre dele af vandværkets indvindingsopland, vil dermed også kunne strømme til vandværkets borer, men strømningstiden vurderes her at være mere end 200 år. En del af nedbøren i indvindingsoplandet strømmer dog af til vandløb og søer og når derfor ikke grundvandet. De grundvandsdannende oplande er vist på bilag 4, som strømningstid.

Der er ikke, som ved optegningen af indvindingsoplandene, tillagt en buffer for at tage højde for grundvandsmodellens usikkerhed og detaljeringsgrad.

De grundvandsdannende oplande vurderes, sammen med BNBO, at være de områder, hvor grundvandsbeskyttelse vil have størst betydning for det pågældende vandværk.

Grundvandsmodellen kan ikke fuldt ud beskrive forholdene umiddelbart rundt om større vandindvindinger. Det betyder, at der kan ske grundvandsdannelse her, også selvom grundvandsmodellen ikke har forudsagt det. Vandindvinding vil ofte medføre, at der vil ske forøget grundvandsdannelse i umiddelbar nærhed af boringen. Faktisk kan vandets strømningstid ned gennem jordlagene være meget kortere tæt ved boringen end lidt længere væk. Denne problemstilling søges håndteret gennem udpegnings af boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

1.7.4 Prioriterede indsatsområder

Slagelse Kommune har ved fastlæggelse af beskyttelsesindsatser valgt at fokusere særligt på de områder, hvor sårbarheden af grundvandet har størst betydning for de eksisterende vandværker. De områder, det vurderes at være vigtigst at beskytte, er:

1. De boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), hvor en risiko for grundvandet ikke kan udelukkes, og hvor boringen forventes at indgå i den fremtidige vandforsyning
2. De dele af indsatsområderne, hvor grundvandet til vandværkerne primært dannes, særligt hvor vandet er kort tid om at nå fra terræn til vandværksboring.
Slagelse Kommune har valgt at fokusere på de områder, hvor vandet er 25 år eller mindre undervejs fra terræn til en vandværksboring.

Sidstnævnte områder kaldes i denne plan for "Prioriterede indsatsområder".

De prioriterede indsatsområder er afgrænset ud fra prioriteringshensyn. Det betyder, at det ikke kan udelukkes, at der i fremtiden vil kunne vurderes at være behov for målrettet beskyttelse også udenfor disse områder, f.eks. i andre dele af indsatsområderne. Grænsen på 25 år er valgt på baggrund af en afvejning af ønsket om at beskytte vandforsyningerne, og ønsket om ikke at pålægge landbrugserhvervet unødigt store restriktioner.

Strømningstiderne er vist på bilag 4 og ved de prioriterede indsatsområder i bilag 6.

De prioriterede indsatsområder er kendetegnet ved:

- At der sker væsentlig grundvandsdannelse til de nærliggende vandværksboringer
- At den tid det tager for vandet at nå fra terræn til boring er kort
- At den naturlige beskyttelse af grundvandet - udtrykt som reduceret lertykkelse - er ringe
- At vandtypen i de nærliggende vandværksboringer viser, at grundvandet kan være sårbart. Der er konstateret pesticider og/eller stigende sulfat i mange af boringerne.
- At forurening af de nærliggende vandværksboringer vil have væsentlige konsekvenser for vandforsyningen i kommunen.

De prioriterede indsatsområder udgør i Slagelse-drikkevandsområdet 129 ha, heraf 102 ha udenfor BNBO.

Slagelse Kommune havde da udkastet til indsatsplan blev sendt i høring, ikke vurderet behovet for indsats overfor erhvervsmæssig brug af pesticider for alle BNBO. Efterfølgende - i december 2020 - har Byrådet truffet beslutning om indsatsbehovet i de sidste BNBO. Byrådet har besluttet, at der skal ske indsats i BNBO omkring 87 ud af de 97 vandværksboringer, der findes indenfor planområdet. Det samlede areal af disse BNBO er 278 ha.

BNBO'er med indsats og prioriterede indsatsområder udgør i alt 380 ha ud af de 4362 ha, der i Slagelse-drikkevandsområdet er udpeget som særligt sårbare områder.

BNBO og de prioriterede indsatsområder udenfor BNBO er vist på nedenstående fig. 2. De prioriterede indsatsområder både indenfor og udenfor BNBO fremgår af bilag 5.

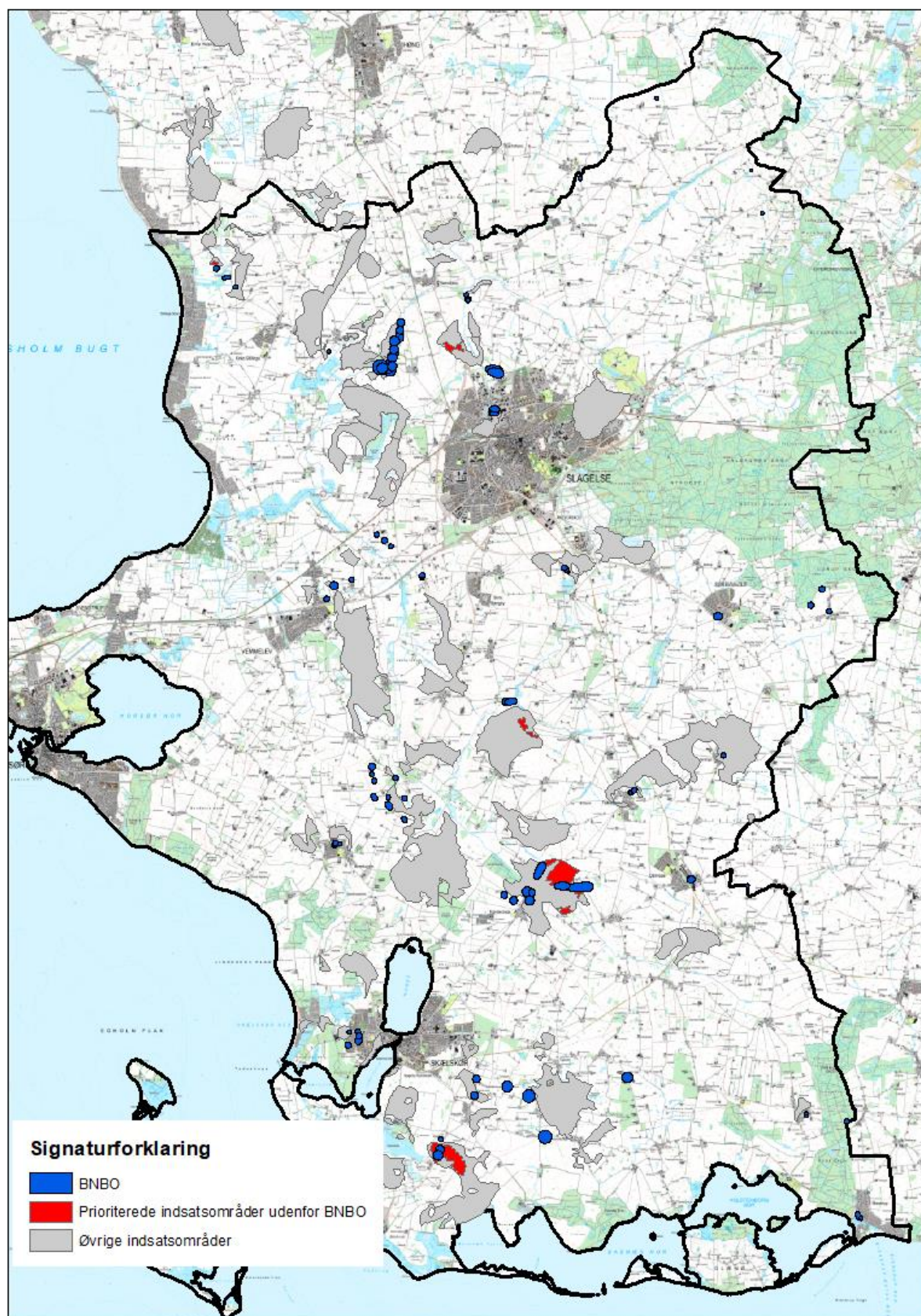

FIG. 2. PRIORITEREDE INDSATSOMRÅDER OG BORINGSNÆRE BESKYTTELSESOMRÅDER (BNBO)

1.8 Vandforsyningsplan

Den gældende vandforsyningsplan for Slagelse Kommune er: "Vandforsyningsplan 2010 – 2020". Vandforsyningsplanen beskriver, hvordan vandforsyningen i Slagelse Kommune ser ud, og i hvilken retning vandforsyningen skal udvikle sig.

Vandforsyningsplanen har 3 særlige fokusområder:

- Indvindings- og forsyningsstruktur
- Forsyningssikkerhed
- Drikkevandssikkerhed

Der er for de 3 særlige fokusområder formuleret en række målsætninger og retningslinjer.

Vandforsyningen skal ifølge planen primært baseres på de eksisterende almene vandværker og på den decentrale vandindvinding på disse vandværker. Alle de eksisterende almene vandværker ønskes bevaret. Vandværkerne skal aktivt arbejde for at sikre god vandkvalitet og forebygge drikkevandsforureninger. Det skal så vidt muligt undgås, at drikkevandet skal produceres ved rensning af forurenet grundvand.

Alle vandværkerne, bortset fra SK Forsyning A/S, Sørby-Kirkerup Vandværk, Omø Vandværk og Agersø Vandværk, skal ifølge planen have etableret nødforbindelse til andre vandværker således, at de kan forsynes fuldt ud herfra, hvis det skulle blive nødvendigt f.eks. i tilfælde af en drikkevandsforurening. De 4 vandforsyninger, der ikke er omfattet af dette krav, skal have egne planer for, hvordan forbrugerne kan forsynes i tilfælde af drikkevandsforurening.

1.9 Strategisk miljøvurdering

Slagelse Kommune har foretaget en miljøvurderingsscreening af denne indsatsplan i henhold til Lov miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) – Lovbekendtgørelse nr. 1225 af 25. oktober 2018.

Resultatet af miljøvurderingsscreeningen er vedlagt som bilag 16.

Slagelse Kommune har vurderet, at der ikke skal udarbejdes en miljøvurdering af planen. Afgørelsen begrundes med, at planen kun har ubetydelige eller positive indvirkninger på miljøet. Afgørelsen træffes med hjemmel i miljøvurderingslovens § 10, stk. 1.

Slagelse Kommune har ikke fundet det relevant at foretage en høring af andre myndigheder, jf. miljøvurderingslovens § 32, stk. 1, pkt. 1. Region Sjælland har været inddraget undervejs i udarbejdelsen af planen.

2. Indsatsplan

Det er et grundlæggende princip i Danmark, at grundvandet skal være så rent, at det som udgangspunkt alene skal undergå simpel vandbehandling bestående af iltning og sandfiltrering, før det kan anvendes som drikkevand. Forebyggelse af grundvandsforurening er derfor et bærende princip. Det betyder, at grundvandet skal beskyttes mod nedsivning af forurenende stoffer. Der findes en lang række regler og indsatser, der skal sikre, at grundvandet ikke forurenes. Alligevel kan der i områder, hvor grundvandet er særligt sårbart, være behov for supplerende indsatser. Sådanne indsatser fastlægges af kommunerne i indsatsplanerne.

Denne indsatsplan beskriver således de supplerende indsatser, der skal gennemføres de kommende år for at beskytte grundvandet mod forurening. Planen har særlig fokus på at beskytte grundvandet der, hvor sårbarheden har størst betydning for de eksisterende vandværker. Beskyttelsesindsatsen målrettes altså mod de områder, hvor de almene vandværker i dag indvinder drikkevand. Hvis vandværkerne etablerer nye kildepladser, skal der derfor ske en vurdering af, om der er behov for yderligere beskyttelsestiltag i det pågældende område.

En af de væsentligste beskyttelsesindsatser i planen er, at der sideløbende med indsatsen i de boringsnære beskyttelsesområder igangsættes en proces med det formål at begrænse erhvervsmæssig brug af pesticider og dyrkning i de prioriterede indsatsområder. For at understøtte denne proces etablerer Slagelse Kommune en jordpulje, der giver mulighed for opkøb af landbrugsjord i relevante områder, som efterfølgende kan indgå i jordfordeling.

Planen har endvidere fokus på, at der ikke etableres nye virksomheder eller aktiviteter, som kan udgøre en grundvandsrisiko, i de områder hvor grundvandet er særligt sårbart – dvs. i indsatsområder og BNBO. Findes der allerede i dag virksomheder eller aktiviteter, som kan udgøre en grundvandsrisiko i de særligt sårbare områder, lægger planen op til, at kommunen vil miljøvurdere disse og om nødvendigt stille skærpede miljøkrav for at forebygge grundvandsforurening. Kommunen vil desuden foretage ekstra miljøtilsyn på disse virksomheder.

Endelig lægger planen op til en større indsats for at opspore og sløjfe ubenyttede brønde og borer, samt indsatser der skal forebygge, at dårlige borer i vandværkernes opland udgør en risiko for den almene vandforsyning.

Indsatsplanens initiativer til beskyttelse af grundvandet er opdelt i "Retningslinjer" og "Indsatser".

Retningslinjer er styrende for kommunens konkrete vurderinger og afgørelser i sager, hvor kommunen skal meddele tilladelse eller godkendelse til en aktivitet, der kan have betydning for grundvandsbeskyttelsen. De retningslinjer, der vedrører planlægning, vil blive udmøntet i de kommende kommune- og lokalplaner.

Indsatser er handlinger, som kommunen eller vandværkerne har ansvar for at gennemføre.

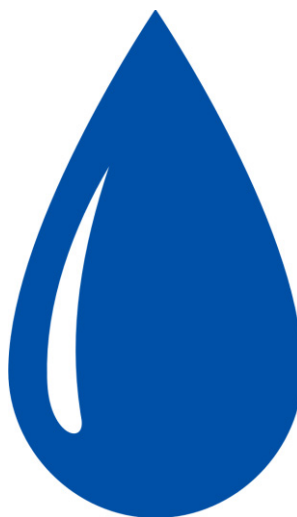
Retningslinjer og indsatser er oplistet herunder. Indsatserne er opdelt i indsatsprogram for Slagelse Kommune, indsatsprogram for de almene vandværker og opfordringer til andre myndigheder.

Indsatsprogrammet for kommunen er inddelt i følgende emnekategorier:

- Revurdering af beskyttelsesbehov
- Beskyttelse mod pesticider
- Beskyttelse mod nitrat
- Beskyttelse generelt mod grundvandsforurening
- Overvågning

De almene vandværker skal finansiere de indsatser, der er nævnt under "Indsatsprogram for de almene vandværker". Det drejer sig blandt andet om de kompensationer/erstatninger, som skal udbetales til de landmænd mv., der skal ophøre med at bruge pesticider eller begrænse dyrkningen. En række vandværker skal desuden finansiere lokal overvågning af udvaskning af pesticider og nitrat. Planen vil desuden medføre øgede omkostninger for vandværkerne til kontrol og sikring af deres borer og samt til øget overvågning i vandværksboringerne.

Baggrunden for de valgte indsatser er beskrevet i afsnittet "Forureningskilder og beskyttelsesbehov", afsnit 3.4.

2.1 Mål og målsætninger

Formålet med indsatsplanen er at forebygge, at menneskelige aktiviteter fremover medfører forurening af grundvandet, der hvor det indvindes til drikkevand.

Planen tager ikke nødvendigvis fuldt og helt hånd om den forurening, der allerede er sket, og som muligvis vil vise sig i vandværksboringerne i fremtiden. I tilfælde af forurening af vandværksboringer vil det derfor være nødvendigt at udarbejde konkrete handleplaner for de pågældende vandværker. Handleplanerne skal i givet fald beskrive de tiltag, der skal iværksættes, indtil grundvandet igen er tilstrækkeligt rent til, at sådanne tiltag er unødvendige.

Indsatsen for grundvandsbeskyttelsen tager udgangspunkt i følgende målsætninger:

- BNBO'erne på de eksisterende vandværkers kildepladser beskyttes mod pesticider, ved at erhvervsmæssig anvendelse og håndtering af pesticider skal ophøre, medmindre det kan udelukkes, at den kan udgøre en grundvandsrisiko.
- Vandværkernes kildepladser søges yderligere beskyttet mod nitrat og pesticider, ved at begrænse erhvervsmæssig brug af pesticider og dyrkning i de prioriterede indsatsområder indenfor og udenfor BNBO.
- De nuværende dyrkningsfrie 25 m zoner omkring alle vandværksboringer søges som udgangspunkt bibeholdt.
- Udvaskningen af nitrat fra rodzonen ved SK Forsynings Nordre Kildeplads, må desuden som helhed ikke overstige 50 mg/l i de dele af BNBO og indsatsområder, hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for kildepladsen (afgrænset hvor strømningstiden er mindre end 50 år).
- De eksisterende vandværkers kildepladser beskyttes mod miljøfremmede stoffer, ved at anvendelsen af spildevandsslam og andre affaldsprodukter indeholdende problematiske stoffer ophører i de prioriterede indsatsområder og BNBO.
- Vandværker hvor der i oplandet er områder, hvor vandet har kort transporttid fra terræn til boring, etablerer overvågningsboringer i de områder, hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for dem.
- Behovet for indsats mod nitrat i oplandet genovervejes, hvis der måles nitrat i en vandværksboring.
- Indsatsområder og BNBO friholdes for nye virksomheder og aktiviteter, der kan udgøre en grundvandsrisiko.
- Kommunens miljøtilsynsindsats med virksomheder, landbrug, boringer og olietanke mv. styrkes og fokuseres på aktiviteter i indsatsområder, BNBO og nær vandværksboringer

2.2 Retningslinjer for tilladelser og afgørelser

Indsatsplanen skal indeholde retningslinjer for de tilladelser og afgørelser, som kommunen meddeler og som har betydning for grundvandsbeskyttelsen. Retningslinjerne er anvisninger på, hvordan kommunen vil administrere det pågældende område.

"OSD" dækker i det følgende både Områder med Særlige Drikkevandsinteresser og indvindingsoplande for almene vandværker udenfor OSD.

Kommunens planlægning

Område

Vandforsyningsplan

I kommende vandforsyningsplaner vil Slagelse Kommune tage stilling til, hvorvidt der skal opbygges en reservekapacitet hos SK Forsyning og/eller andre vandværker således, at disse om nødvendigt kan overtage forsyningen fra vandværker, der må lukke, f.eks. pga. forurening. Kommunen vil i den forbindelse tage stilling til, om det er nødvendigt at iværksætte yderligere indsatser for at beskytte fremtidige grundvandsreserver.

Slagelse
Kommune

Industrivirksomheder

Slagelse Kommune vil gennem sin planlægning og administration arbejde for, at indsatsområder og BNBO som udgangspunkt friholdes for nye virksomheder, der kan udgøre en risiko overfor grundvandet, såvel indenfor som udenfor erhvervsområder – almindelige landbrugsmæssige aktiviteter undtaget.

Kommunen vil desuden arbejde for, at der på eksisterende virksomheder i indsatsområder og BNBO ikke opstartes eller udvides aktiviteter, der kan udgøre en grundvandsrisiko. Eksisterende aktiviteter kan opretholdes i nuværende omfang, hvis virksomheden aktivt arbejder for at minimere grundvandsrisikoen.

Slagelse Kommune vil ved vurderingen af, om en virksomhed eller aktivitet kan opstartes eller udvides i et indsatsområde eller BNBO lægge stor vægt på det miljømæssige forsigtighedsprincip.

Indsatsområder
BNBO

Planlægning i BNBO

I BNBO må der ikke udlægges nye arealer til en arealanvendelse, der medfører øget fare for forurening af grundvandet (lovgivningsmæssigt krav til kommuneplanlægningen).

BNBO

Landbrug

Kommunen vil ved etablering af nye stalde, gødningsopbevaringsanlæg, ensilagepladser, vaskepladser o.l. i BNBO eller prioriterede indsatsområder have særlig fokus på, om anlæggene kan udgøre en risiko overfor nærliggende vandværksboringer. Kommunen vil i den forbindelse overveje, om de gældende afstandskrav skal skærpes eller der skal påbydes særlige foranstaltninger for at undgå forurening af grundvandet (Husdyrbekendtgørelsens § 6, stk. 8 og § 20, stk. 3). Kommunen vil endvidere vurdere, om der er behov for at skærpe kravene til vaskepladser (Vaskepladsbekendtgørelsens § 2).

BNBO
Prioriterede
indsatsområder

Skovrejsning

Ved fremtidige revisioner af skovrejsningsudpegninger vil kommunen vurdere, om skovrejsning i videre omfang end nu kan understøtte grundvandsbeskyttelse. Det skal dog i forbindelse med konkrete skovrejsningsprojekter vurderes, om skovrejsningen kan have væsentlige negative effekter på grundvandsdannelsen i området.

OSD

Solcelleanlæg

Ved fremtidige udpegninger for større solcelleanlæg vil kommunen vurdere, om solceller i videre omfang end nu kan understøtte grundvandsbeskyttelse. Det skal i forbindelse med konkrete projekter sikres, at der ikke fra solcelleanlæg kan afgives stoffer, der kan forurene grundvandet. I givet fald skal sådan forurening forebygges.

OSD

Boringer, vandindvinding og vandforsyning

Vandindvinding

Slagelse Kommune vil arbejde for, at almene vandværkers indvinding af grundvand fremover – så vidt muligt – sker i områder med skov, brak eller lignende, hvor der ikke anvendes pesticider eller gødning. Slagelse Kommune vil for at understøtte en sådan udvikling udarbejde en indvindingsstrategiplan i samarbejde med vandværkerne. Planen skal dels udpege mulige nye steder for vandindvinding henholdsvis omlægning af vandindvindingen, dels kortlægge anvendelsen af de tilgængelige grundvandsressourcer med henblik på en vurdering af, om de anvendes mest hensigtsmæssigt.

Målet om at placere nye vandværksboringer i områder der ikke dyrkes, er ikke til hinder for at forny tilladelse til indvinding af vand på de eksisterende kildepladser.

Slagelse
Kommune

Etablering af boringer indenfor BNBO

Der meddeles som udgangspunkt ikke tilladelse til etablering af dybe boringer indenfor BNBO bortset fra boringer, der etableres af det stedlige vandværk.

Der meddeles som udgangspunkt ikke ny eller fornyet indvindingstilladelse til eksisterende boringer i BNBO, bortset fra boringer, som det stedlige vandværk har ansvaret for.

Hvis der undtagelsesvist meddeles ny eller fornyet tilladelse, vil Slagelse Kommune stille skærpede krav til opbygningen, forseglingen eller driften af boringen, hvis det vurderes nødvendigt for at beskytte den nærliggende vandværksboring.

BNBO

Beskyttelseszone omkring andre boringer end vandværksboringer

Der fastlægges som udgangspunkt fredningsbælter omkring andre vandindvindingsboringer end vandværksboringer ved meddelelse af nye tilladelser eller fornyelse af eksisterende tilladelser.

Fredningsbæltet skal strække sig mindst 5 m væk fra boringen.

Indenfor fredningsbæltet må der ikke anvendes, opbevares eller håndteres pesticider eller andre stoffer, der kan forurene grundvandet.

Fredningsbælter skal i dyrkede områder være markeret i terrænet på en måde, så der ikke utilsigtet sker sprøjtning ind over fredningsbæltet.

OSD

Tæthedskontrol af borer

Hvis der er begrundet mistanke om, at en boring filtersat i et dybere grundvandsmagasin er utæt, så der er risiko for indtrængning af terrænnært grundvand, vil kommunen stille krav om at boringens tæthed kontrolleres og boringen om nødvendigt udbedres eller sløjfes.

Ved meddelelse af nye eller fornyede tilladelser til vandindvinding, vil kommunen stille krav om, at der enten udtages en vandprøve, der kan indikere, om der trænger terrænnært grundvand ind i boringen, eller at boringens tæthed kontrolleres. Ved begrundet mistanke om lækager vil kommunen stille krav om en tæthedskontrol af boringen.

Tæthedskontrollen skal udføres af et sagkyndigt firma og kan eksempelvis foretages som en videoinspektion.

OSD

Fokus på salt (natrium og chlorid)

Grundvandets indhold af natrium og/eller chlorid er relativt højt i store dele af kommunen. Indholdet vil kunne øges yderligere, hvis der indvindes for meget vand fra saltbelastede grundvandsmagasiner. Slagelse Kommune vil derfor have fokus på, om vandindvindingen er bæredygtig med hensyn til salt. Kommunen vil i indvindingstilladelser stille de krav, der er nødvendige for at sikre, at indvindingen er bæredygtig også på længere sigt.

Slagelse
Kommune

Fokus på arsen

På grund af højt arsenindhold i grundvandet mange steder, skal der være særlig fokus på, at vandværkerne leverer drikkevand med lavt indhold af arsen. Vandbehandlingen skal sikre, at grænseværdien for drikkevand overholdes. Vandværker med højt indhold af arsen i en eller flere borer, skal have en intensiv overvågning af drikkevandets indhold af arsen.

Slagelse
Kommune

Spildevand

Spildevandsanlæg

Bassiner, større beholderanlæg og trykledninger til industrispildevand, husspildevand eller vejvand, skal i BNBO og indsatsområder være udført på en måde, så det er sikret, at der ikke kan ske udsvivning af forurening til jord og grundvand. BNBO skal så vidt muligt friholdes for sådanne anlæg.

BNBO
Indsatsområder

Nedsivning af husspildevand

Der meddeles som udgangspunkt ikke tilladelse til nedsivning af husspildevand i BNBO eller indsatsområder. Der kan dog undtagelsesvist meddeles tilladelse i "kanten" af områderne efter konkret vurdering.

BNBO
Indsatsområder

Nedsivning på forurenede grunde

Der gives ikke tilladelse til nedsivning af overfladevand eller andet vand på forurenede ejendomme, medmindre det dokumenteres, at det afledte vand ikke passerer gennem forurenede jordlag.

OSD

Nedsivning af overfladevand

Der meddeles som udgangspunkt ikke tilladelse til nedsivning af overfladevand i BNBO eller indsatsområder fra større veje, eller fra større pladser hvor der er risiko for spild af stoffer, der kan forurene grundvandet. Undtaget er anlæg hvor det er sikret, at væsentlige spild straks vil blive opdaget og opsamlet.

BNBO
Indsatsområder

Nedsivning af industrispildevand

Der meddeles som udgangspunkt ikke tilladelse til nedsivning af industrispildevand i OSD

OSD

Spildevandsslam og affaldsprodukter

Spildevandsslam og affaldsprodukter på landbrugsjord

Slagelse Kommune vil udnytte de lovgivningsmæssige muligheder for at undgå, at der i BNBO og prioriterede indsatsområder udsprede spildevandsslam eller andre affaldsprodukter, der kan indeholde miljøfremmede stoffer, der kan forurene grundvandet. Udspreddning af de pågældende affaldsprodukter vil undtagelsesvist kunne accepteres, hvis det kan udelukkes, at udspreddningen kan udgøre en risiko overfor grundvandet og den nærliggende vandværksboring.

BNBO
Prioriterede
indsatsområder

Virksomheder og landbrug

Miljøgodkendelser

Kommunen vil have særlig fokus på at vurdere risikoen for forurening af grundvandet og at stille relevante forebyggende vilkår, ved miljøgodkendelse af virksomheder og landbrug beliggende i indsatsområder og BNBO.

BNBO
Indsatsområder

Grundvandsfokus ved miljøtilsyn

Kommunen vil ved tilsyn med virksomheder, landbrug og andre erhvervsmæssige aktiviteter i BNBO og indsatsområder have særlig fokus på, om aktiviteterne kan udgøre en grundvandsrisiko. Kommunen vil om nødvendigt stille skærpede miljøkrav til de aktiviteter, der vurderes at kunne udgøre en risiko for grundvandet.

BNBO
Indsatsområder

Olietanke og tankanlæg til andre produkter

Nedgravede tankanlæg, der kræver særskilt tilladelse eller godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven

Kommunen vil i indsatsområder og BNBO som udgangspunkt ikke meddele tilladelse eller godkendelse til helt eller delvis nedgravede tankanlæg til opbevaring af stoffer eller produkter, der kan forurene grundvandet. Det gælder også anlæg, hvor rør eller andre væskeførende dele af anlægget er nedgravet eller skjult.

BNBO
Indsatsområder

Tanke omfattet af olietankbekendtgørelsen

Kommunen vil arbejde for, at der ikke etableres nedgravede olietankanlæg i BNBO til opbevaring af produkter, der kan forurene grundvandet. Det gælder også anlæg, hvor rør eller andre væskeførende dele af anlægget er nedgravet eller skjult.

BNBO

Forurennet jord og restprodukter

Genanvendelse af forurennet jord og restprodukter

Der meddeles ikke tilladelse til at genanvende forurennet jord, slagger eller andre forurenede restprodukter i indsatsområder eller BNBO, medmindre det kan udelukkes, at grundvandet vil kunne påvirkes negativt heraf. BNBO skal helt friholdes for tilførsel af sådanne produkter.

BNBO
Indsatsområder

Jordvarmeboringer

Jordvarmeboringer

Der meddeles ikke tilladelse til jordvarmeboringer eller geotermiske boringer der er mere end 5 m dybe i OSD.

OSD

Kommunale veje

Trafikanlæg

Ved anlæg af nye veje og stier, eller ændring af eksisterende vej/stianlæg, i indsatsområder eller BNBO, skal der tages specielle hensyn til, hvilke materialer, der bliver anvendt. Der må ikke indbygges stoffer, som kan forurene grundvandet. Etableres vejen/stien nær en vandværksboring skal det desuden undersøges, hvordan anlægget påvirker de hydrologiske forhold i området f.eks. ved sænkning af grundvandsspejlet eller ved opstuvning.

BNBO
Indsatsområder

Bortledning af forurening fra vejarealer

Ved anlæg af nye større veje og stier langs større veje, eller ændring af et eksisterende større vej/stianlæg, skal det sikres, at der nær vandværksboringer træffes foranstaltninger, som kan håndtere spild af olie og kemikalier, hvis der sker uheld på vejen. Det skal sikres, at forureningen ikke trænger ned i jorden i boringens nærhed. Det kan f.eks. ske ved afvanding af vejen til et lukket system, som fører vejvandet ud af nærområdet til boringen.

100 m
nærområde
omkring
vandværks-
boringer

Bygge-/anlægsprojekter

Dybere gravearbejder

Ved projekter indenfor OSD, der indebærer gravearbejder til mere end 5 meters dybde, skal det sikres at lerlag, der har væsentlig betydning for grundvandsbeskyttelsen, ikke gennemgraves. Er dette ikke muligt at sikre, skal der iværksættes tiltag der sikrer, at beskyttelsen af grundvandet ikke forringes.

Slagelse Kommune vil være opmærksom på dette forhold i forbindelse med kommunale projekter og projekter som kræver tilladelse fra kommunen.

OSD

FORSLAG

2.3 Indsatsprogram for Slagelse Kommune

Slagelse Kommune har ansvaret for gennemførelse af en række indsatser for grundvandsbeskyttelse

Indsats	Tidsplan	Område
Revurdering af beskyttelsesbehov		
<u>Revurdering af beskyttelsesbehov</u> Slagelse Kommune vil mindst hvert 6. år tage stilling til, hvorvidt denne plan er dækkende for grundvandsbeskyttelsesbehovet i området. Kommunen vil revidere indsatsplanen, alternativt udarbejde tillæg til planen, hvis grundlaget for planen har ændret sig væsentligt, herunder hvis de vedtagne indsatser viser sig at være utilstrækkelige eller grundvandskvaliteten ændres væsentligt.	Første gang 2027	
<u>Evaluering af indsats i prioriterede indsatsområder</u> Indsatsen overfor pesticider og nitrat i de prioriterede indsatsområder (se nedenfor) evalueres løbende. I 2023 gennemføres en overordnet evaluering med henblik på, at der primo 2024 bliver mulighed for at træffe politisk beslutning om hvorvidt strategien, der er baseret på frivillighed, skal fastholdes, eller der er behov for at stramme op.	2023	Prioriterede indsatsområder
<u>Grundvandsbeskyttelse ved nye vandværksboringer</u> Slagelse Kommune vil, når der etableres nye vandværksboringer vurdere, om der er behov for grundvandsbeskyttelse i oplandet til de nye boringer. Hvis indvindingen på en kildeplads ændres væsentligt, vil kommunen vurdere, om behovet for grundvandsbeskyttelse derved har ændret sig.		
Beskyttelse mod pesticider		
<u>Sprøjtefrie boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)</u> Kommunen vil for at beskytte vandindvindingen arbejde for, at erhvervsmæssig brug af pesticider ophører i BNBO bortset fra i de BNBO, hvor kommunen vurderer, at der ikke er behov for indsats. Målet skal forsøges nået via frivillige aftaler med de berørte lodsejere. Hvis det ikke indenfor en rimelig frist har været muligt at indgå frivillige aftaler på rimelige vilkår, vil Slagelse Kommune gennemføre indsatsen via påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 24 og/eller § 26 a. Indsatsen gennemføres mod fuld erstatning til de berørte lodsejere. Pesticider godkendt til brug ved økologisk drift er undtaget.	2020-2022	BNBO

BNBO'er hvor kommunen har vurderet, at der er behov for indsats overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, fremgår af bilag 7.

Indsatsen skal ifølge den statslige aftale være gennemført inden udgangen af 2022.

Pesticidanvendelse og dyrkning i prioriterede indsatsområder

Som supplement til BNBO-indsatsen, igangsættes der en proces med det formål at beskytte vandindvindingen yderligere ved i de prioriterede indsatsområder – både indenfor og udenfor BNBO - at begrænse erhvervsmæssig anvendelse af pesticider og dyrkning.

Processen bygger på et ønske om et højt ambitionsniveau i forhold til at sikre grundvandet samt et princip om frivillighed. I processen kan der inddrages en række løsningsmodeller, der bidrager til at opnå målet. Det kunne eksempelvis være opkøb af jord, jordfordeling, dyrkningsaftaler eller forpagtningsaftaler.

De prioriterede indsatsområder er vist på bilag 5.

2021- >

Prioriterede indsatsområder

Jordpulje

Slagelse Kommune vil oprette en jordpulje for at understøtte ovennævnte proces i BNBO og prioriterede indsatsområder.

Jordpuljen etableres ved i relevante områder at opkøbe landbrugsjord, som efterfølgende kan indgå ved jordfordeling.

Formålet er at give lodsejerne mulighed for at afhænde landbrugsjord i BNBO og prioriterede indsatsområder til vandværkerne, og samtidig have mulighed for at få erstatningsjord uden arealrestriktioner.

Vandværkerne sikrer efterfølgende, at brug af pesticider og dyrkning ophører på de arealer, som de har erhvervet i BNBO og prioriterede indsatsområder.

2021- >

Opbevaring og håndtering af pesticider

Som udgangspunkt må der ikke opbevares, håndteres eller transporteres pesticider i de BNBO, hvor anvendelsen skal ophøre. Forbud mod opbevaring, håndtering og transport af pesticider, skal som udgangspunkt indarbejdes i frivillige aftaler i BNBO.

Transport på offentlig vej er dog undtaget.

Aftaler om ophør med erhvervsmæssig brug af pesticider i de prioriterede indsatsområder, bør ligeledes som udgangspunkt omfatte et forbud mod opbevaring, håndtering og transport af pesticider.

Hvis det af hensyn til driften af resten af landbrugsejendommen er nødvendigt at opbevare, transportere eller håndtere pesticider i de nævnte områder, kan der dog undtagelsesvist afviges fra udgangspunktet. I givet fald skal risikoen for spild minimeres.

2020- >

BNBO
Prioriterede indsatsområder

Pesticidpolitik vedrørende kommunens arealer

Kommunen udarbejder og vedtager en pesticidpolitik, der beskriver hvor og i hvilket omfang, der på kommunalt ejede

2021

Hele Slagelse Kommune

eller kommunalt driftede arealer må anvendes pesticider. Slagelse Kommune vil arbejde for at udfase kommunens brug af pesticider i BNBO og indsatsområder. Retningslinjer for eventuel brug i øvrige områder fastlægges i pesticidpolitikken.

Ikke-erhvervsmæssig brug af pesticider

I helt særlige tilfælde kan Slagelse Kommune forbyde ikke-erhvervsmæssig brug af pesticider i umiddelbar nærhed af vandværksboringer. Indsatsen sker mod compensation/erstatning til grundejeren.

Nær
vandværks-
boringer

Beskyttelse mod nitrat

Nitrat

Som nævnt ovenfor igangsættes der en proces, der har til formål at beskytte vandindvindingen, ved at begrænse dyrkningen i de prioriterede indsatsområder. Der skal således arbejdes for at begrænse nitratudvaskningen mest muligt i de prioriterede indsatsområder.

Ved indgåelse af aftaler i de prioriterede indsatsområder – både indenfor og udenfor BNBO - skal disse derfor som udgangspunkt også omfatte reduktion af nitrat udvaskning.

2021- >

SK Nordre:
BNBO
Prioriteret
indsatsområde

Bibeholdelse af dyrkningsfrie 25 m zoner

Ved indgåelse af dyrkningsaftaler i BNBO eller meddelelse af forbud mod brug af pesticider i BNBO skal det som udgangspunkt sikres, at de nuværende 25 m dyrkningsfrie zoner opretholdes.

BNBO

Mål for nitratudvaskning ved SK Forsynings Nordre kildeplads

Samtidig med målet om at begrænse dyrkningen i de prioriterede indsatsområder, fastsættes der for SK-Nordre kildeplads mål om, at udvaskningen som helhed ikke overstiger 50 mg/l i det område indenfor BNBO'er og indsatsområder, hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for kildepladsen. Området afgrænses som de områder, hvor vandet er mindre end 50 år om at nå fra terræn til boringer. 50 mg/l svarer til drikkevandskriteriet.

Hvis nitratudvaskningen i området mod forventning stiger til over 50 mg/l, kan der derfor blive behov for at indgå dyrkningsaftaler for en større del af området, der sikrer, at nitratudvaskningen i området som helhed holdes under 50 mg/l.

SK Nordre
Kildeplads

Beregning af nitratudvaskning ved SK Nordre kildeplads

Kommunen vil overvåge udvaskningen af nitrat i BNBO og indsatsområdet ved SK Forsynings Nordre kildeplads. Overvågningen gennemføres som udgangspunkt ved at beregne udvaskningen fra rodzonen for de foregående år. Beregningerne udføres som udgangspunkt på baggrund af

2021- >

SK Nordre
Kildeplads

registreringerne i de centrale landbrugsregistre, i nødvendigt omfang tilrettet ved hjælp af oplysninger fra de enkelte landmænd.

De første 5 år udføres beregningerne 1 gang årligt, herefter med passende mellemrum, afhængigt af niveau og udvikling.

Beregning af nitratudvaskning i andre områder

Slagelse Kommune kan ligeledes iværksætte overvågning af nitratudvaskningen i andre områder. Det skal overvejes at iværksætte udvaskningsberegninger i oplandet til vandværksboringer, hvori der måles nitrat (>1 mg/l).

Nitrat i vandværksboring

Hvis der viser sig tegn på, at reduktionskapaciteten i oplandet til en vandværksboring er ved at være opbrugt, f.eks. ved at der måles nitrat i boringen (>1 mg/l), vil Slagelse Kommune følge udviklingen tæt. Boringen underlægges eventuelt skærpet overvågning. Hvis indholdet stiger yderligere, vil Slagelse Kommune vurdere, om der er behov for yderligere overvågning og/eller indsatser, der imødegår udviklingen.

	BNBO Indsatsområder
	BNBO Indsatsområder

Beskyttelse generelt mod grundvandsforurening

Ekstra miljøtilsynsindsats i særligt sårbare områder

Slagelse Kommune foretager indenfor særligt sårbare grundvandsområder en ekstra miljøtilsynsindsats med virksomheder og aktiviteter, der kan udgøre en risiko overfor grundvandet¹.

Den ekstra miljøtilsynsindsats består i:

- Kortlægning og risikovurdering af erhvervsmæssige aktiviteter, der kan udgøre en risiko overfor grundvandet
- Skærpede krav til virksomhedernes indretning, drift og kontrol med egen forurening, hvor dette er nødvendigt for at opnå god grundvandsbeskyttelse
- Hyppigere miljøtilsyn end minimumsfrekvenserne foreskriver på virksomheder og landbrug i de pågældende områder.
- Regelmæssigt miljøtilsyn på virksomheder og landbrug, der ikke i dag er underlagt krav om regelmæssigt tilsyn, men hvor dette vurderes relevant af hensyn til grundvandsbeskyttelsen. Det kunne f.eks. være maskinstationer, større plantebrug, benzinstationer og større oplag af olie og kemikalier.

2021 ->	BNBO Indsatsområder
---------	------------------------

¹ De virksomheder i BNBO og indsatsområder, der i dag er registreret, fremgår på bilag 9. Landbrug med driftsbygninger i BNBO eller indsatsområder er opført på bilag 10. En indledende kortlægning af aktiviteterne i BNBO findes på bilag 7.

Kontrol af industrikloakker

Slagelse Kommune stiller i indsatsområder og BNBO, i det omfang det er muligt, krav til virksomheder om tætheds- og tilstandskontrol af afløbssystemer, hvori der afledes industrispildevand af en sådan mængde og sammensætning, at udsivning vil kunne udgøre en risiko for grundvandet – dog ikke hvor kloakkerne på baggrund af alder, materialetype mv. vurderes at være tætte. Kloakker i dårlig stand skal renoveres eller udskiftes.

2021- >

BNBO
Indsatsområder

Skærpet tilsyn med olietanke

Kommunen fører skærpet tilsyn med, at olietanke i BNBO og prioriterede indsatsområder lever op til reglerne, herunder at de sløjfes rettidigt. Hvis et tankanlæg vurderes at kunne udgøre en risiko for den pågældende vandværksboring, vil Slagelse Kommune, hvis det er muligt, påbyde anlægget sikret eller om nødvendigt sløjfet. Der er registreret 52 olietanke i de pågældende områder. En liste over disse findes i bilag 12.

2021- >

BNBO
Prioriterede
indsatsområder

Sløjfning af ubenyttede brønde og boringer

Kommunen gennemfører en kortlægning af ubenyttede drikkevandsbrønde og -boringer samt andre boringer med henblik på at få dem sløjfet på ejerens regning. I første omgang begrænses kortlægningen til de dele af vandværkernes indvindingsoplande, der ligger nærmere end 1000 m fra aktive vandværksboringer.

2021-
2026

Indenfor
indvindings-
oplande, max
1000 m fra
vandværks-
boringer

Boringer nær vandværksboringer

Slagelse Kommune vil foretage en besigtigelse af dybere boringer i drift beliggende i de dele af vandværkernes indvindingsoplande, der ligger nærmere end 1000 m fra aktive vandværksboringer. Hvis boringens opbygning, vedligeholdelsesstand eller aktiviteter i boringens umiddelbare nærhed vurderes at kunne udgøre en risiko for forurening af grundvandet, vil Slagelse om muligt meddele den ansvarlige påbud om at afværge eller forebygge risikoen. Der er registreret 89 boringer med en dybde på 10 m eller mere i de pågældende områder. 30 af disse er registreret som pejleboringer/moniteringsboringer, formentlig vandværkernes. En liste over boringerne findes i bilag 13.

2021-
2026

Indenfor
indvindings-
oplande, max
1000 m fra
vandværks-
boringer

Veje nær vandværksboringer

Slagelse Kommune vil få foretaget en trafiksikkerhedsinspektion af de offentlige veje i umiddelbar nærhed (ca. 100 m) af vandværksboringerne på SK Forsynings Valbygård og Nordre kildepladser. Inspektionerne har til formål at kortlægge de forhold, der medfører en særlig risiko for de typer af trafikuheld, der kan medføre spild af større mængder olie eller kemikalier. Inspektionerne skal desuden kortlægge om terrænfald, dræn eller andet giver risiko for at et spild vil kunne

2021

Nærområde til
SK-Valbygård
og SK-Nordre

strømme i retning af boringen. Inspektionerne skal munde ud i et forslag til handleplan til at imødegå de risici inspektionerne kortlægger.

Slagelse Kommune kan foretage lignende indsatser i nærområdet til andre vandværksboringer, hvis det skønnes relevant.

Beredskab ved spildhændelser nær vandværksboringer

Slagelse Kommune vil i samarbejde med det kommunale beredskab udpege nærområder omkring de eksisterende vandværksboringer, hvor det på grund af nærheden til boringerne er vigtigt med en særlig hurtig og effektiv indsats ved spildhændelser.

I den forbindelse udarbejdes der kortmateriale til brug for beredskabet, som klart angiver nærområder til vandværksboringer samt andre områder af betydning for den almene vandforsyning.

Skiltning af vandindvindingsområder

Slagelse Kommune vil gennemføre et pilotprojekt vedrørende skiltning af vigtige vandindvindingsområder. I første omgang sættes der skilte op ved de vigtigste veje omkring SK Forsynings Valbygård og Nordre kildepladser. Skiltene skal informere om, at man nu passerer et vigtigt drikkevandsindvindingsområde.

Formålet med skiltningen er at gøre områdets beboere, og folk der færdes i området, opmærksomme på, at det her er ekstra vigtigt at beskytte grundvandet.

Pilotprojektet evalueres efter 3 år med henblik på at det beslutes, om der skal skilte op ved andre kildepladser i kommunen.

2021	Nærområde omkring vandværksboringer
2021->	Nær SK Forsynings Valbygård og Nordre kildepladser

Overvågning

Lokal overvågning

Slagelse Kommune fastlægger for udvalgte vandværker lokale overvågningsprogrammer for udvaskningen af pesticider i de områder, hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for vandværkets indvinding.

Overvågningsboringer skal sikre, at man så tidligt som muligt varsles i forhold til, om der sker nedsivning af pesticider til grundvandet. Formålet er at opnå vished for, at der - uanset godkendelsesprocedurer for pesticider - ikke findes pesticidrester over Miljøstyrelsens grænseværdier i grundvandet.

Overvågningen skal udover relevante pesticider også omfatte nitrat.

For at kunne tage hensyn til de beskyttelsesindsatser, der gennemføres i de prioriterede indsatsområder, fastlægges det endelige omfang af overvågningen først i forbindelse med evalueringen af indsatsen i de prioriterede

2021->	De områder hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for vandværkerne
	Fra 2021: • SK Forsyning • Stignæs Vandindvinding I/S
	Fra 2024 tillige: • Hashøj Vandforsyning Vest • Boeslunde Vandværk • Stillinge Strands Vandværk

indsatsområder. Hovedparten af overvågningsboringerne etableres derfor først i 2024.

Der etableres dog allerede i 2021 ca. 2 overvågningsboringer ved hver af kildepladserne SK-Valbygaard, SK-Nordre og Stignæs Vandindvindings I/S. Boringerne etableres hvor det er mest relevant i kanten af de prioriterede indsatsområder og eventuelle BNBO med lav strømningstid fra terræn til boring.

Følgende kildepladser er som udgangspunkt omfattet af kravet om lokal overvågning: SK-Valbygaard, SK-Nordre, Stignæs Vandindvinding I/S, Hashøj Vandforsyning Vest, Boeslunde Vandværk samt Stillinge Strands Vandværk (hvis teknisk muligt).

De omfattede vandværker finansierer etablering og drift af overvågningsboringerne.

Fund af pesticider

Hvis der findes rester af nutidige pesticider i vandværksboringer eller i ovenfor nævnte overvågningsboringer over grænseværdierne for drikkevand, vil Slagelse Kommune overveje, om der skal indføres forbud mod brug af pesticider i disse områder. Nutidige pesticider skal forstås som pesticider, der anvendes i dag, eller indtil for nyligt har været anvendt, og som dermed har været underlagt en restriktiv godkendelsesprocedure.

Boringskontrol

Kommunen vil i samarbejde med de enkelte vandværker vurdere, om de obligatoriske analysepakker for pesticider og andre miljøfremmede stoffer bør suppleres med andre stoffer af særlig lokal betydning. Behovet for supplerende stoffer kan f.eks. være begrundet i, at der i oplandet findes pesticidpunktkilder, eller at der har været anvendt særlige pesticider f.eks. i specialafgrøder, frugtplantager eller gartnerier. Ved vurderingen lægges der særlig vægt på aktiviteter før og nu i BNBO og prioriterede indsatsområder.

2021->	Alle vandværksboringer

2.4 Indsatsprogram for de almene vandværker

De almene vandværker har ansvaret for gennemførelse af en række indsatser for grundvandsbeskyttelse.

Indsats	Tidsplan	Område
Alle almene vandværker		
<u>Udbetaling af kompensation</u> Det vandværk, som søges beskyttet ved hjælp af arealrestriktioner fastlagt i frivillige aftaler eller påbudt efter miljøbeskyttelseslovens § 24 eller § 26a, skal betale fuld erstatning til berørte lodsejere, efter en individuel vurdering, jf. miljøbeskyttelseslovens § 64 henholdsvis § 64 a. Erstatningen kan også omfatte afledte følgeomkostninger for lodsejeren. Sådanne arealrestriktioner kan eksempelvis være: • ophør med brug, opbevaring, transport og håndtering af pesticider, • dyrkningsaftaler der sikrer en reduktion af nitratudvaskningen, • forbud mod eller begrænsning af andre lovlige aktiviteter i nærheden af en vandværksboring, hvis disse vurderes at kunne udgøre en risiko for den pågældende boring.	2021- >	BNBO Prioriterede indsatsområder
<u>Opkøb af jord i BNBO og prioriterede indsatsområder</u> Der er en forventning om, at vandværkerne overtager jorder i BNBO og prioriterede indsatsområder til markedspris, hvis dette er relevant, og der ikke findes alternative løsninger for at opnå målene vedrørende henholdsvis erhvervsmæssig brug af pesticider og dyrkning i områderne. Vandværkerne kan eventuelt videresælge arealerne, efter at de nødvendige arealrestriktioner er blevet tinglyst.	2021- >	BNBO Prioriterede indsatsområder
<u>Etablering og drift af overvågningsboringer</u> Udvalgte vandværker skal etablere og drive overvågningsboringer i overensstemmelse med de lokale overvågningsprogrammer, som Slagelse Kommune fastlægger – se herover under "Lokal overvågning". Følgende vandværker er omfattet: • Fra 2021: SK Forsyning og Stigsnæs Vandindvinding I/S • Fra 2024 tillige: Hashøj Vandforsyning Vest, Boeslunde Vandværk og Stillinge Strands Vandværk	2021- >	De områder hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for vandværkerne
<u>Opmærksomhed på aktiviteter i BNBO</u> Hvis et alment vandværk bliver opmærksom på, at der indenfor deres BNBO'er findes aktiviteter, der kan udgøre en risiko overfor grundvandet eller indvindingsboringen, opfordres vandværket til at orientere Slagelse Kommune herom.		BNBO

Kildepladsgennemgang

Alle almene vandværker skal gennemgå egne kildepladser for at kortlægge placering og status for egne nuværende og tidligere indvindingsboringer, pejleboringer, undersøgelsesboringer o.l.

Vandværket skal sikre, at boringer holdes i forsvarlig stand og, hvis de ikke tjener nogen formål, sløjfes.

2021

Kildepladsen og vandværkernes pejle- og overvågningsboringer

Tilstandskontrol af indvindingsboringer

Hvis der konstateres pesticider, nitrat eller andre tegn på påvirkning fra terrænaktiviteter i en vandværksboring, skal vandværket kontrollere tæthed og tilstand af den pågældende boring. Vandværket skal endvidere undersøge/vurdere, om "skorstenseffekt" kan være årsag til påvirkningerne af vandkvaliteten. Kontrollen skal udføres af et sagkyndigt firma.

2021, for boringer hvor der i dag er indhold af pesticider eller nitrat

Boringen

Oplysningskampagner

Vandværkerne skal minimum hvert 10. år, i samarbejde med Slagelse Kommune, gennemføre oplysningskampagner i BNBO og indsatsområder i deres indvindingsopland. Grundejere, lejere og brugere i disse områder skal oplyses om, at de bor ovenpå særligt sårbart grundvand, der indvindes som drikkevand, og at pesticider og andre kemikalier kan forurene grundvandet.

Første gang 2022

BNBO
Indsatsområder

Særligt for SK Forsyning

Kontrol af offentlige kloakker

Grundvandsbeskyttelsesinteresser skal medtages i prioriteringen af SK Forsynings indsats med at tilstandskontrollere og renovere offentlige spildevandskloakker.

Særligt spildevandskloakker i BNBO og de spildevandskloakker i indsatsområder, der har et højt indhold af industrispildevand, skal prioriteres højt.

2022- >

BNBO

2.5 Opfordringer til andre myndigheder

Miljøstyrelsen

<u>Virksomheder i særligt sårbare grundvandsområder</u> Slagelse Kommune opfordrer Miljøstyrelsen til at have særlig fokus på virksomheder og aktiviteter, som Styrelsen fører miljøtilsyn med, når disse er beliggende i BNBO og indsatsområder. Miljøstyrelsen opfordres til at vurdere, om reguleringen af virksomheden er tilstrækkelig til at sikre god grundvandsbeskyttelse i et område med særligt sårbart grundvand. Hvor dette ikke er tilfældet, opfordres Miljøstyrelsen til at skærpe vilkårene for virksomhedens indretning og drift. På nuværende tidspunkt findes der ikke industrivirksomheder under statsligt miljøtilsyn i BNBO eller indsatsområder.	BNBO Indsatsområder
<u>Vaske-/fyldepladser for sprøjteudstyr og pesticidopbevaring</u> Miljøstyrelsen opfordres til, som tilsynsmyndighed i forhold til vaske- og fyldepladser for sprøjteudstyr, at have særlig fokus på pladser i BNBO'er og indsatsområder. Styrelsen opfordres ligeledes til at have fokus på tilsynet med oplag af pesticider i de pågældende områder. Miljøstyrelsen opfordres til at orientere Slagelse Kommune, hvis der ved Styrelsens tilsyn med vaskepladser og pesticidoplag konstateres ulovlige eller uacceptable forhold, der kan have medført jord- og grundvandsforurening. En liste over landbrug med driftsbygninger indenfor BNBO og indsatsområder findes i bilag 10. Disse landbrug kan have vaske-/påfyldningspladser eller oplag af pesticider. Der kan ligeledes være maskinstationer med vaske-/fyldepladser og pesticidoplag i BNBO eller indsatsområder.	BNBO Indsatsområder

Region Sjælland

<u>Kortlægning af forurenede grunde</u> Region Sjælland opfordres til at koordinere arbejdet med at undersøge og oprense kortlagte forurenede grunde med kommunernes indsatsplaner. For Slagelse Kommune betyder dette blandt andet, at Region Sjælland opfordres til at opprioritere indsatsen nær eksisterende kildepladser, særligt i BNBO og prioriterede indsatsområder.	BNBO Prioriterede indsatsområder
<u>Kortlægning af pesticidpunktkilder</u> Region Sjælland opfordres til at styrke arbejdet med at kortlægge og afværge pesticidpunktkilder nær eksisterende kildepladser, særligt i BNBO og prioriterede indsatsområder.	BNBO Prioriterede indsatsområder

3. Redegørelse

I denne redegørelse uddybes baggrunden for indsatsplanen og de indsatser, der iværksættes. Redegørelsen indeholder blandt andet en beskrivelse af vandforsyningsforholdene i Slagelse Kommune samt et resumé af resultaterne af den grundvandskortlægning, som Staten har gennemført. Endelig beskrives det supplerende arbejde, som Slagelse Kommune har gennemført efter, at Staten afsluttede grundvandskortlægningen.

Statens kortlægninger kan findes her:

- Slagelse-området: <https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/grundvand/grundvandskortlaegning/kortlaegning-2015/sjaelland-oerne-og-bornholm/slagelse/>
- Tude Å (Slagelse Nordøst): <https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/grundvand/grundvandskortlaegning/kortlaegning-2016-2020/afrapportering-2016-2020/slagelse-kommune/>

3.1 Vandforsyningsforhold

I Slagelse Kommune findes der 22 almene vandværker, hvoraf de 20 har egen indvinding. Alle vandværkerne, bortset fra de to på Agersø og Omø, er berørt af denne indsatsplan. Det suverænt største vandværk i kommunen - SK Forsyning - har 8 kildepladser i Slagelse-drikkevandsområdet.

Kildepladsernes placering er vist på fig. 3.

Cirkelens størrelse angiver den vandmængde, som vandværket forventes at have tilladelse til at indvinde fremover det pågældende sted.

SK Forsynings kildepladser er vist med mørkeblåt, mens de private almene vandværkers kildepladser er vist med lysere blå. Den store mellemblå cirkel angiver Stignæs Vandindvindings kildeplads. Dette vandindvindingselskab forsyner udelukkende virksomheder i Stignæs erhvervsområde, men har status som et alment vandværk.

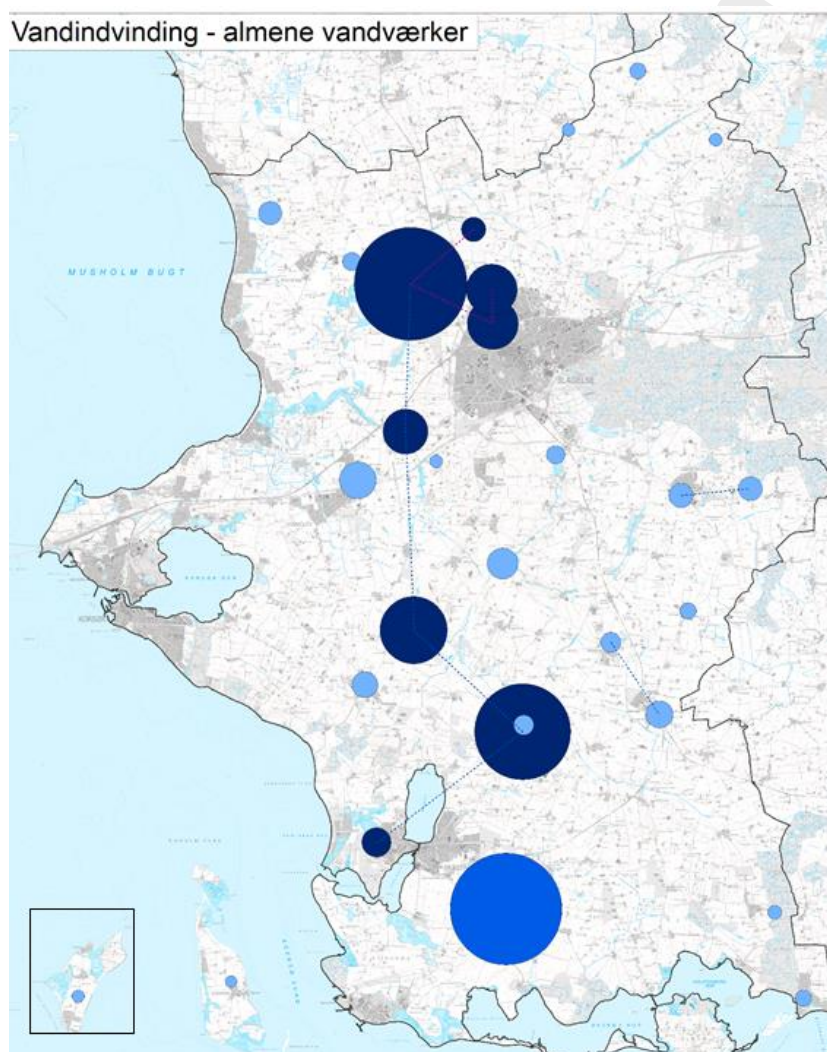

FIG. 3: KILDEPLADSER I SLAGELSE KOMMUNE. CIRKLENS STØRRELSE ANGIVER DEN VANDMÆNGDE, SOM VANDVÆRKET FREMOVER FORVENTES AT HAVE TILLADELSE TIL AT INDVINDE DET PÅGÆLDENDE STED.

De største kildepladser er alle knyttet til en nord-syd-gående begravet dal, der er identificeret i den vestlige del af Slagelse-området – se mere nedenfor i resuméet af grundvandskortlægningen (afsnit 3.2).

Udviklingen i de almene vandværkers samlede vandindvinding i kommunen er vist i nedenstående fig. 4. Vandindvindingen har de senere år været relativt stabil, bortset fra en stigning i vandindvindingen på Stignæs Vandindvinding I/S (SVIS). Vandindvindingen var omkring 50 % højere i perioden 1985-1995 end i de seneste år.

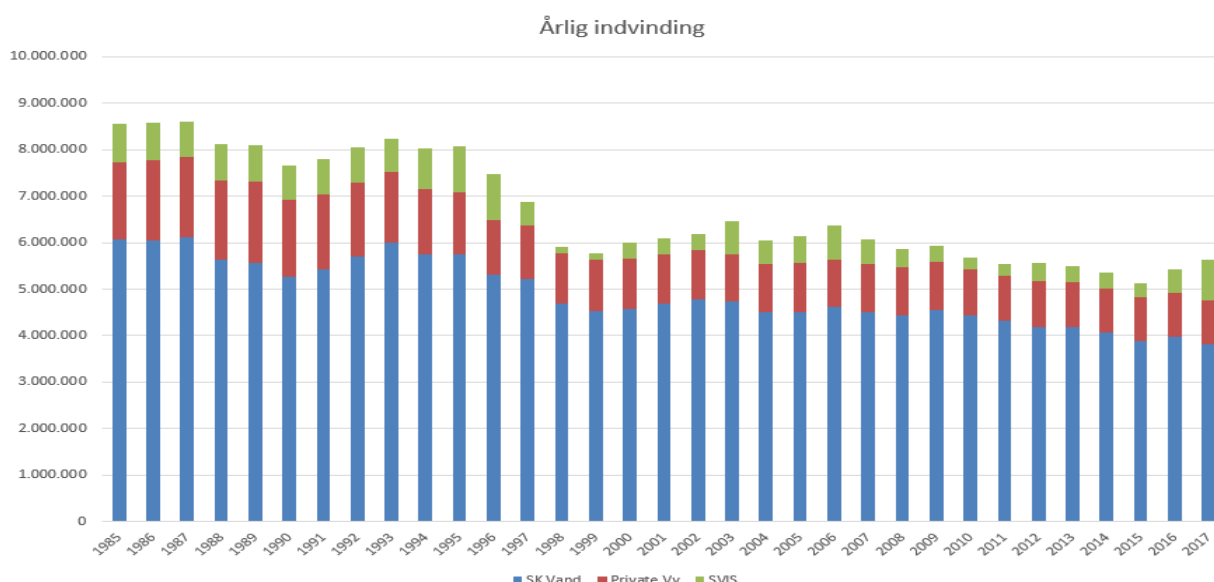

FIG- 4: ÅRLIG INDVINDING I M3/ÅR PÅ DE ALMENE VANDVÆRKER

Højt, stigende saltindhold har betydet, at SK Forsyning har måttet reducere indvindingen på flere af deres kildepladser og øge den tilsvarende andre steder. De kommende indvindingstilladelser til SK Forsyning vil samlet blive mindre end tidligere for at sikre, at indvindingen er bæredygtig med hensyn til saltpåvirkning. SK Forsyning har dermed ikke den bufferkapacitet, som vandforsyningen ønsker. SK Forsyning er derfor gået i gang med at undersøge mulighederne for at indvinde vand i den østlige del af kommunen.

Grundvandskortlægningen har ikke dokumenteret større uudnyttede grundvandsressourcer i området. SK Forsyning vurderer dog, efter en mere detaljeret gennemgang af det bagvedliggende materiale, at der et par steder kan være større uudnyttede grundvandsressourcer udenfor de nuværende indvindingsoplande. Disse ressourcer er endnu ikke dokumenteret ved prøvepumpninger e.l. Det er derfor endnu usikkert, i hvilket omfang en eller flere af SK Forsynings nuværende kildepladser på sigt vil kunne erstattes i tilfælde af forurening. Det er på den baggrund væsentligt at kunne opretholde indvindingen på de nuværende kildepladser. Det er derfor vigtigt, at SK Forsynings store kildepladser beskyttes mod forurening.

Flere af de private vandværker har mulighed for at blive forsynet fra et nabovandværk, hvis det skulle blive nødvendigt i tilfælde af nedbrud eller drikkevandsforurening – i de fleste tilfælde SK Forsyning.

Kirke Stillinge Vandværk, Stillinge Strands Vandværk, Rosted og Omegns Vandværk, Eggeslevmagle Vandværk, Vemmelev-Forlev Vandværk, Lille Ebberup-Næsbykov Vandværk, Nordrupvester Vandværk og Ørslev Vandværk kan forsynes fra SK Forsyning.

Gimlinge Vandværk kan forsynes fra enten Dalmose Vandværk eller Sørby - Kirkerup Vandværk.

Dalmose Vandværk og Sørby-Kirkerup Vandværk råder hver over to kildepladser og to vandbehandlingsanlæg og har dermed en vis intern nødforsyningsmulighed.

Hashøj Vandforsyning Vest og Bjergby Mark Vandværk kan til en vis grad forsyne hinanden.

Boeslunde Vandværk, Rude Vandværk og Bisserup Vandværk har ikke mulighed for at blive forsynet fra et andet vandværk og er dermed sårbare i tilfælde af forurening eller nedbrud. Det samme gælder Agersø Vandværk og Omø Vandværk (omfattet af selvstændig indsatsplan).

SK Forsyning har en vis reservekapacitet i deres indvindingstilladelser og kan således overtage forsyningen af et eller flere af de mindre private vandværker uden at overskride deres indvindingstilladelser.

De private vandværker har, bortset fra Stignæs Vandindvinding I/S, derimod kun en beskeden reservekapacitet i deres indvindingstilladelser. Det er dermed ikke givet, at de private vandværker kan overtage forsyningen af nabovandværker permanent eller i en længere periode.

Hvis SK Forsyning eller et af de private vandværker skal være klar til at overtage forsyningen af nye områder, kan det derfor være nødvendigt, at de opbygger den fornødne reservekapacitet. Dette forhold vil blive behandlet i vandforsyningsplanen ved den næste revision.

3.2 Resumé af grundvandskortlægningen

Udpegningen af indsatsområder bygger på de kortlægninger af geologi og grundvandsforhold, som Staten har gennemført i perioden 2009-2015 i "Slagelse Kortlægningsområdet" og 2016-2018 i "Tude Å Kortlægningsområdet". Slagelse Kommune modtog den afsluttende rapport for Slagelse-området den 5. januar 2016 /1/ og for Tude Å området den 15. oktober 2018 /2/.

Dette kapitel indeholder et samlet resumé af de to kortlægninger, for så vidt angår de dele, der har betydning for Slagelse Kommune.

De to kortlægningsområder, dækker til sammen "Slagelse-drikkevandsområdet", indsatsplanens gyldighedsområde, der er vist på side 4.

3.2.1 Geologi

De fleste af de geologiske lag, der har betydning for drikkevandsproduktion og grundvandsbeskyttelse i Slagelse-området og Tude Å-området, er dannet under de sidste 2 istider. Jordlagene består skiftevis af lerede moræneaflejringer og sandede smeltevandsaflejringer. De fleste af områdets vandværker indvinder drikkevandet fra et af disse sandlag. Enkelte vandværker – særligt i den sydligste del af Slagelseområdet - indvinder dog vand fra kalk- eller kridtaflejringer, der er dannet lang tid før istiderne.

Geologien er beskrevet ved hjælp af boreprofiler fra de mange boringer, der er udført gennem tiderne. Disse oplysninger er i store dele af området suppleret med informationer fra geofysiske undersøgelser, hovedsageligt SkyTEM. SkyTEM er en metode, hvor jordlagene kortlægges ved at overflyve området med helikopter påmonteret elektronisk måleudstyr, der kan registrere jordlagenes elektriske ledningsevne. Herved har det været muligt at fastslå dybden til og udbredelsen af sand-, ler- og kalklag.

På baggrund af den samlede viden har Staten udarbejdet en geologisk model, der er en forsimplet forståelsesmodel for geologien i området. Ifølge denne model findes der 4 sandlag i området, hvorfra der i teorien kan indvindes vand. Disse sandlag er adskilt af lerlag. Sandlagene er benævnt oppefra og ned Sand1, Sand2, Sand3 og Sand4 eller S1, S2, S3 og S4. Det øverste sandlag - Sand1 – er ikke interessant i forhold til vandindvinding til almene vandværker, men kan stadig udgøre magasinet for enkelte brønde. Vandværkerne indvinder derimod drikkevand fra de 3 øvrige sandlag. Særligt Sand3 og Sand4 er vigtige for vandforsyningen i Slagelse Kommune. Sand2 anvendes kun få steder af almene vandværker.

Under istidsaflejringerne findes et kalk/kridtlag, hvorfra der indvindes vand til enkelte af de mindre almene vandværker samt til SK Forsynings Vestre kildeplads. Enkelte af boringerne tilhørende Stignæs Vandindvinding I/S er ligeledes filtersat i kalk.

Den geologiske model er vist på fig. 5.

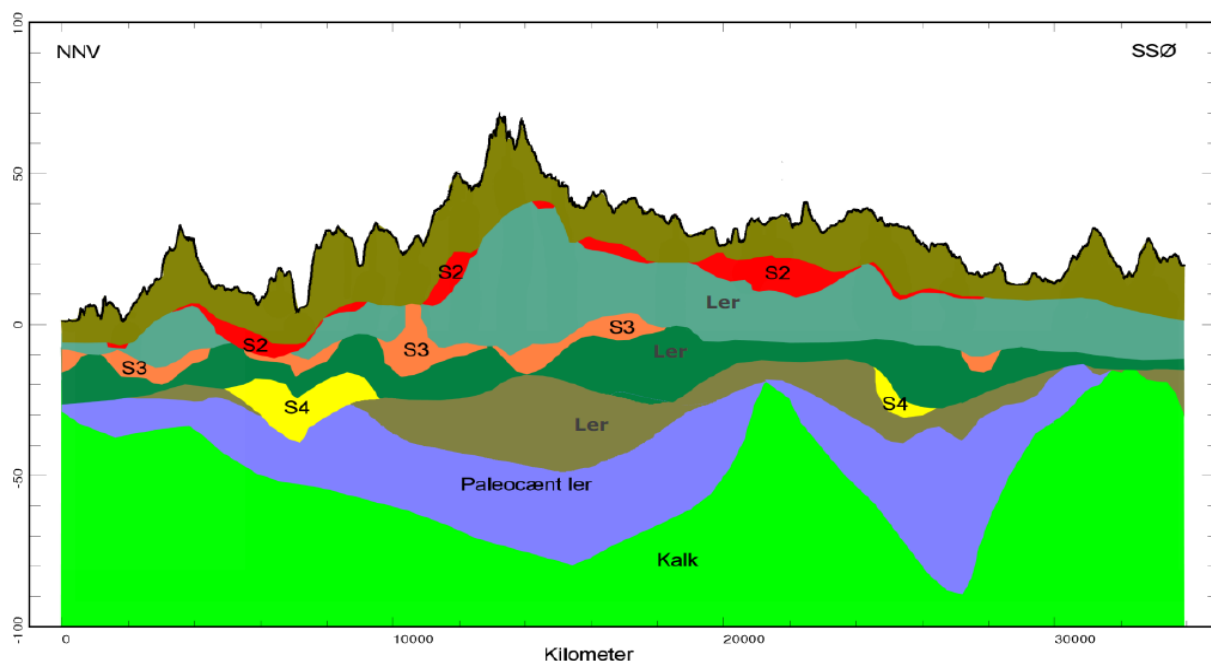

FIG. 5. GEOLOGISK SNIT GENNEM SLAGELSE-OMRÅDET FRA NNV TIL SSØ. SAND1 ER IKKE VIST.

De geologiske undersøgelser har vist flere såkaldte begravede dale. Betingelserne for vandindvinding er som regel særligt gode i begravede dale pga. tykke sandlag med høj vandgennemstrømning. De store kildepladser i Slagelse-drikkevandsområdet ligger da også i tilknytning til den største af disse begravede dale. Denne går fra nord til syd fra Havrebjerg, vest om Slagelse og til Skælskør.

De begravede dale er vist på fig. 6. Den største begravede dal fortsætter mod nordøst gennem Tude Å-kortlægningsområdet (ikke vist på figuren).

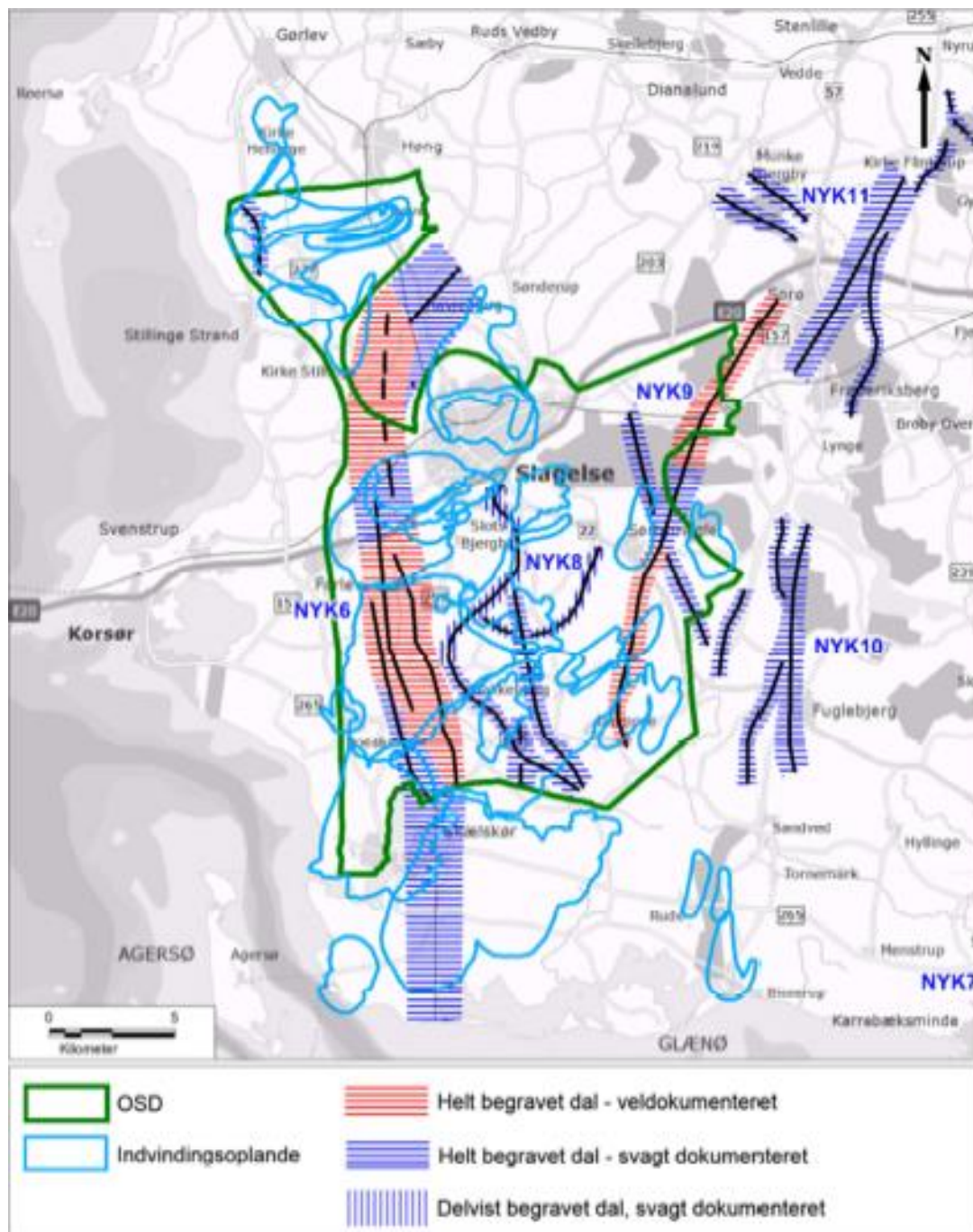

FIG. 6: BEGRAVEDE DALE I SLAGELSE-OMRÅDET

3.2.2 Grundvandsforhold

De geologiske undersøgelser har vist, at de to vigtigste grundvandsmagasiner i forhold til drikkevands-indvinding – Sand3 og Sand4 – har størst tykkelse i den vestlige del af Slagelse-drikkevandsområdet – i og omkring den begravede dal. Magasinerne er dog også til stede mange andre steder i området.

Udbredelsen af disse grundvandsmagasiner er vist på fig. 7.

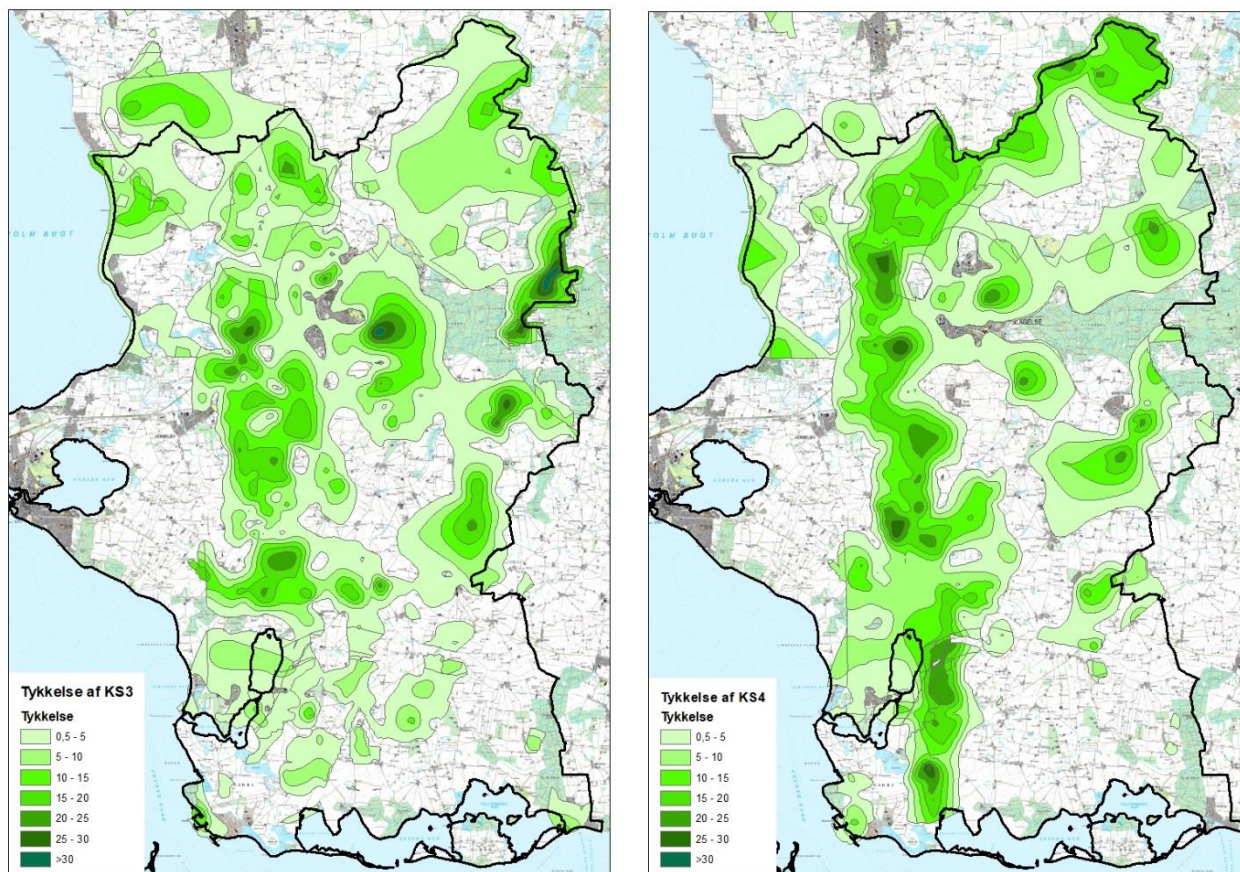

FIG. 7: UDBREDELSEN OG TYKKELSEN (I METER) AF DE DYBE SANDMAGASINER

Kalk- og kridtlagene er udbredt under hele Slagelse-drikkevandsområdet. Mulighederne for at indvinde vand i kridt/kalklagene er primært styret af, om grundvandet i lagene er salt. Saltindholdet i dybe borer i området er mange steder så højt, at det er uegnet til drikkevandsproduktion. Dette begrænser udnyttelsen af kalk- og kridtlag til drikkevandsindvinding. Det begrænser også mulighederne for "bare at bore dybere" for at fremskaffe mere velbeskyttet drikkevand. Saltet i kalken skyldes, at disse lag er dannet på et tidspunkt, hvor Danmark var dækket af hav. Kun hvor kalken ligger under relativt tynde istidsaflejringer, er saltet i kalken blevet vasket ud i en sådan grad, at der i dag kan indvindes drikkevand herfra. Jo større grundvandsdannelse der er og har været til kalkmagasinet, jo mere er grundvandet i kalken blevet fersk. Stor grundvandsdannelse til kalken vil generelt forekomme, hvor kalken er forholdsvis terrænnær og ikke dækket af tykke lerlag.

I de dybere grundvandsmagasiner strømmer grundvandet overordnet set mod vest og syd, ud mod kysten. Strømningsbilledet i Sand4 er vist på fig. 8.

I de mere terrænnære grundvandsmagasiner har vandløb og søer også betydning for vandbevægelserne. Terrænnært vil en væsentlig del af grundvandet strømme mod vandløb og søer. I umiddelbar nærhed af vandløb vil størstedelen grundvandet derfor ofte strømme opad og ud i vandløbet, fremfor at strømme mod dybere grundvandsmagasiner.

Grundvandskortlægningerne har ikke dokumenteret større nye uudnyttede grundvandsmagasiner.

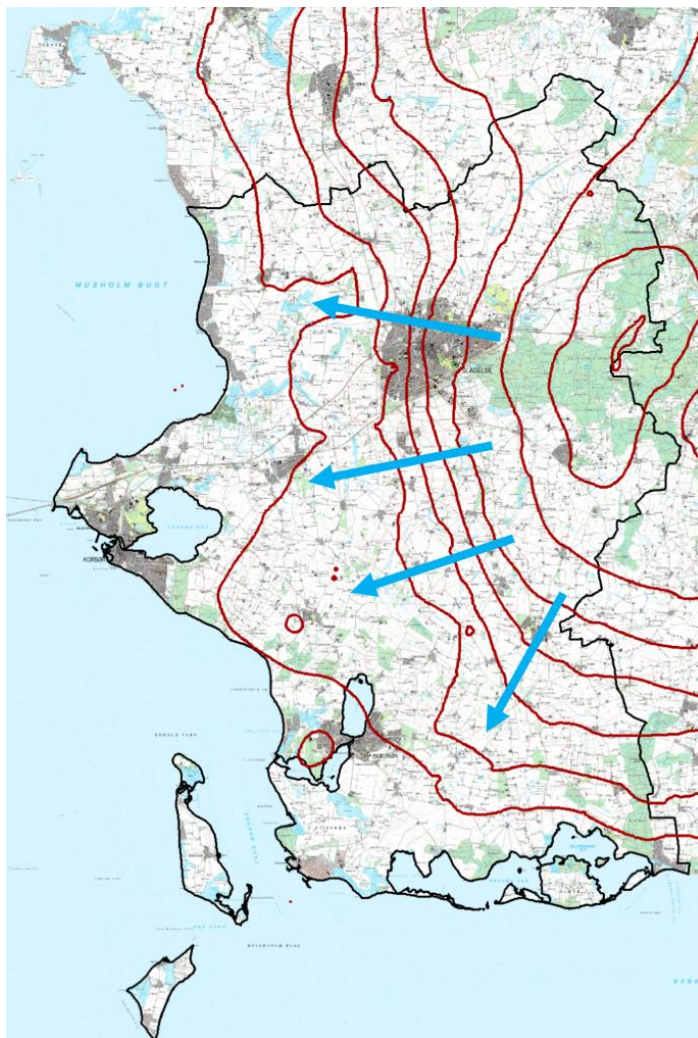

FIG. 8: GRUNDVANDETS STRØMNING I SAND4

Staten har opstillet en grundvandsmodel – en computermodel – der kan beskrive vandbevægelserne i grundvandsmagasinerne og udvekslingen mellem grundvand og overfladevand. Grundvandsmodellen er opstillet på baggrund af den geologiske model for området, pejlinger af eksisterende borer og kendskab til grundvandsmagasinernes udbredelse og strømningsmæssige egenskaber. Ved hjælp af grundvandsmodellen er det muligt at beregne, hvor det grundvand, der indvindes af vandværkerne, dannes, og hvordan det strømmer fra terræn til vandværksboring. Det er endvidere med en vis usikkerhed muligt at beregne, hvor lang tid vandet er undervejs, og dermed hvor gammelt det grundvand er, som de enkelte vandværker indvinder.

Grundvandsmodellen er anvendt til at beregne indvindingsoplande og grundvandsdannende oplande for alle vandværkerne – se afsnittene 1.7.2 og 1.7.3.

3.2.3 Vandkemi

En gennemgang af alle vandanalyser fra vandværksboringer og andre dybere boringer har vist, at vandkvaliteten i de dybere grundvandsmagasiner generelt er af den reducerede eller svagt reducerede type. Stærkt reducerede vandtyper er et tegn på, at grundvandet er godt beskyttet og kun er lidt påvirket af aktiviteter på overfladen. Svagt reducerede vandtyper – og særligt oxiderede vandtyper – er derimod tegn på, at grundvandet er påvirket af aktiviteter på overfladen og derfor kan være sårbart.

Oxiderede vandtyper (vandtype A og B) viser, at nitrat og eventuelt ilt kan nå ned til grundvandet uden at blive omsat. Områder med oxideret grundvand er derfor sårbare overfor nitrat. Grundvandet vil ofte være ungt i disse områder. Rosted og Omegns Vandværk er det eneste almene vandværk i Slagelse-drikkevandsområdet, der indvinder vand af denne type.

Svagt reducerede vandtyper med forhøjet indhold af sulfat (vandtype C2), kan være tegn på, at grundvandet er påvirket af nitratudvaskning. Områder med svagt reduceret grundvand kan derfor være sårbare overfor nitrat. Hovedparten af de almene vandværker i Slagelse-drikkevandsområdet indvinder vand, der er svagt reduceret (vandtype C1 eller C2). En del af disse vandværksboringer har et betydeligt forhøjet indhold af sulfat (vandtype C2), der kan være tegn på nitratudvaskning.

Nitrat

Det helt terrænnære grundvand vil i landbrugsområder ofte have et større eller mindre indhold af nitrat. Det er eksempelvis tidligere set i drikkevandsbrønde, der indvandt vandet meget terrænnært. Jupiter-databasen, der ligger til grund for Statens kortlægning, indeholder dog ikke ret mange prøver af det helt terrænnære grundvand i Slagelse-drikkevandsområdet.

Nitrat vil imidlertid blive omsat af mineraler (primært pyrit) og organisk stof i jordlagene. Disse mineraler vil herved langsomt blive opbrugt, hvorved den såkaldte nitratfront – også kaldet redoxgrænsen – langsom vil brede sig til større og større dybde. Redoxgrænsen er forsøgt kortlagt i forbindelse med statens grundvandskortlægninger, om end der er en vis usikkerhed forbundet hermed. I store dele af Slagelse-drikkevandsområdet er dybden til redoxgrænsen 3-5 m, men der er dog mange mindre områder, hvor dybden er større (>7 m) og hvor nitrat derfor allerede i dag vil trænge dybere ned. Generelt vil man dog ikke forvente, at finde nitrat i de dybere grundvandsmagasiner Sand3, Sand4 og kalken, idet der fortsat er reducerede jordlag med indhold af pyrit mv. over disse. Det er primært reducerede (grå) lerlag, der yder beskyttelse mod nitrat.

Der er således kun ganske få troværdige fund af nitrat i de dybere grundvandsmagasiner. Der er kun påvist nitrat >1 mg/l i en længere periode i en enkelt vandværksboring. Denne boring 215.602, der tilhører Rosted og Omegns Vandværk, er filtersat i Sand2. Der er desuden set begyndende tegn på nitratpåvirkning af boring 220.347, der tilhører Stigsnæs Vandindvinding I/S.

Flere steder viser analyser af grundvandet imidlertid et højt og stigende sulfatindhold. I de fleste tilfælde tolkes dette som et tegn på, at grundvandet er påvirket af enten nitratudvaskning, eller af iltning af jordlagene som følge af at vandindvindingen har sænket grundvandsstanden i området. Sulfat er et reaktionsprodukt, når opløst nitrat eller ilt reagerer med pyritmineraler på vandets vej gennem jordlagene. Forhøjet sulfat ses derfor som et tegn på, at grundvandet kan være særligt sårbart.

Pesticider

Statens kortlægning blev for så vidt angår Slagelse-området afsluttet i 2015. Der er efterfølgende gjort en række fund af pesticider i vandværksboringerne i området - primært stoffer der ikke er blevet analyseret for før 2017.

Statens kortlægning fra 2015 giver derfor ikke et fyldestgørende billede af forureningssituationen i relation til pesticider. Slagelse Kommune har derfor foretaget en ny statusopgørelse over undersøgelser for pesticider. Resultatet af den nye statusopgørelse er beskrevet under Slagelse Kommunes supplerende kortlægning.

Andre miljøfremmede stoffer

Der er ikke fundet andre miljøfremmede stoffer end pesticidstoffer i de eksisterende vandværksboringer. Der er dog gjort fund i enkelte tidligere vandværksboringer, som nu er sløjfet, samt i boringer til andre formål. Det er primært chlorerede opløsningsmidler og benzinstoffer, der er påvist. Når der ses bort fra det terrænnære grundvand under Slagelse By, er antallet af boringer med fund af andre miljøfremmede stoffer end pesticidstoffer dog meget beskedent.

Naturlige stoffer

Naturlige stoffer har også betydning for, om grundvandet er egnet til drikkevand. I Slagelse-området er særligt salt og arsen af væsentlig betydning.

Saltindholdet i de dybere grundvandsmagasiner er særligt højt i den sydlige og den vestlige del af Slagelse-drikkevandsområde. Dette sætter flere steder en grænse for, hvor meget vand der kan indvindes. Kraftigere indvinding kan få saltindholdet til at stige yderligere.

Kilden til saltindholdet er oftest naturligt høje koncentrationer i de dybere geologiske lag i området.

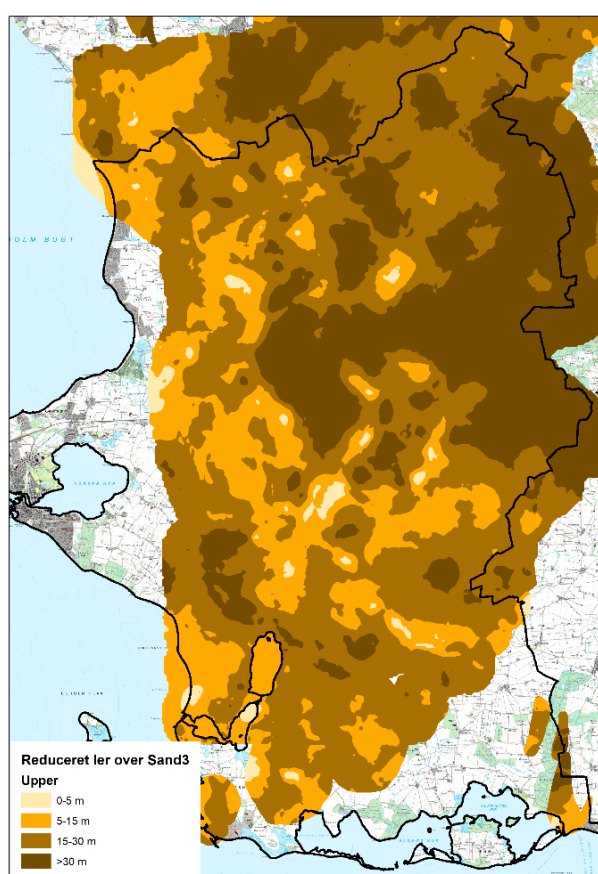
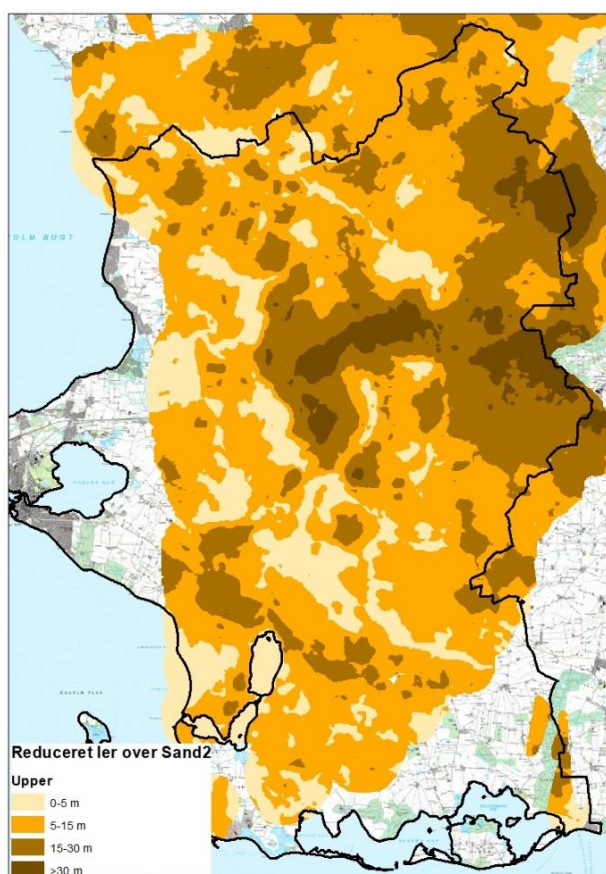
I den nordlige del af Slagelse-drikkevandsområdet er indholdet af natrium i de dybe grundvandsmagasiner forholdsvis højt, uden at indholdet af chlorid er tilsvarende højt – såkaldt ionbyttet grundvand. Dette indikerer, at grundvandsmagasinerne er under opferskning.

Indholdet af arsen i grundvandet er højt i store dele af Slagelse-drikkevandsområdet. Det gælder også i mange af vandværksboringerne. Da arsen er meget sundhedsskadeligt, er der stor fokus på stoffet. Vandværkerne skal jævnligt kontrollere, at de overholder grænseværdien for arsen. Kontrollerne på vandværkerne viser dog, at indholdet af arsen de fleste steder reduceres tilstrækkeligt i vandværkernes filtre, så indholdet i drikkevandet kommer under grænseværdien. Arsen fældes sammen med jern og der er de fleste steder et relativt højt indhold af jern i vandværkernes råvand. To vandværker har dog pt. lukket deres vandbehandlingsanlæg midlertidigt ned, mens de afklarer, hvordan fjernelsen af arsen kan forbedres.

3.2.4 Naturlig beskyttelse af grundvandet

Det er først og fremmest tykkelsen af lerlagene over grundvandet, der har betydning for, hvor velbeskyttet grundvandet er. Udpegningen af sårbare grundvandsområder er derfor primært baseret på en kortlægning af tykkelsen af lerlagene over det øverste sandlag, der er egnet til drikkevandsindvinding. For nitrat er det tykkelsen af de reducerede lerlag (grå lerlag), der har betydning. Det skyldes, at lerlag, der er oxideret (brune lerlag) har mistet evnen til at omsætte nitrat – reduktionskapaciteten er opbrugt. Reducerede lerlag må også overfor pesticider forventes at give en væsentlig bedre beskyttelse end oxiderede lerlag, der som hovedregel er meget opsprækkede. Det er således også for pesticider relevant at se på tykkelsen af de reducerede lerlag, frem for alene på den samlede lertykkelse.

Den samlede tykkelse af de beskyttende (reducerede) lerlag over de for vandværker relevante grundvandsmagasiner er vist på fig. 9.

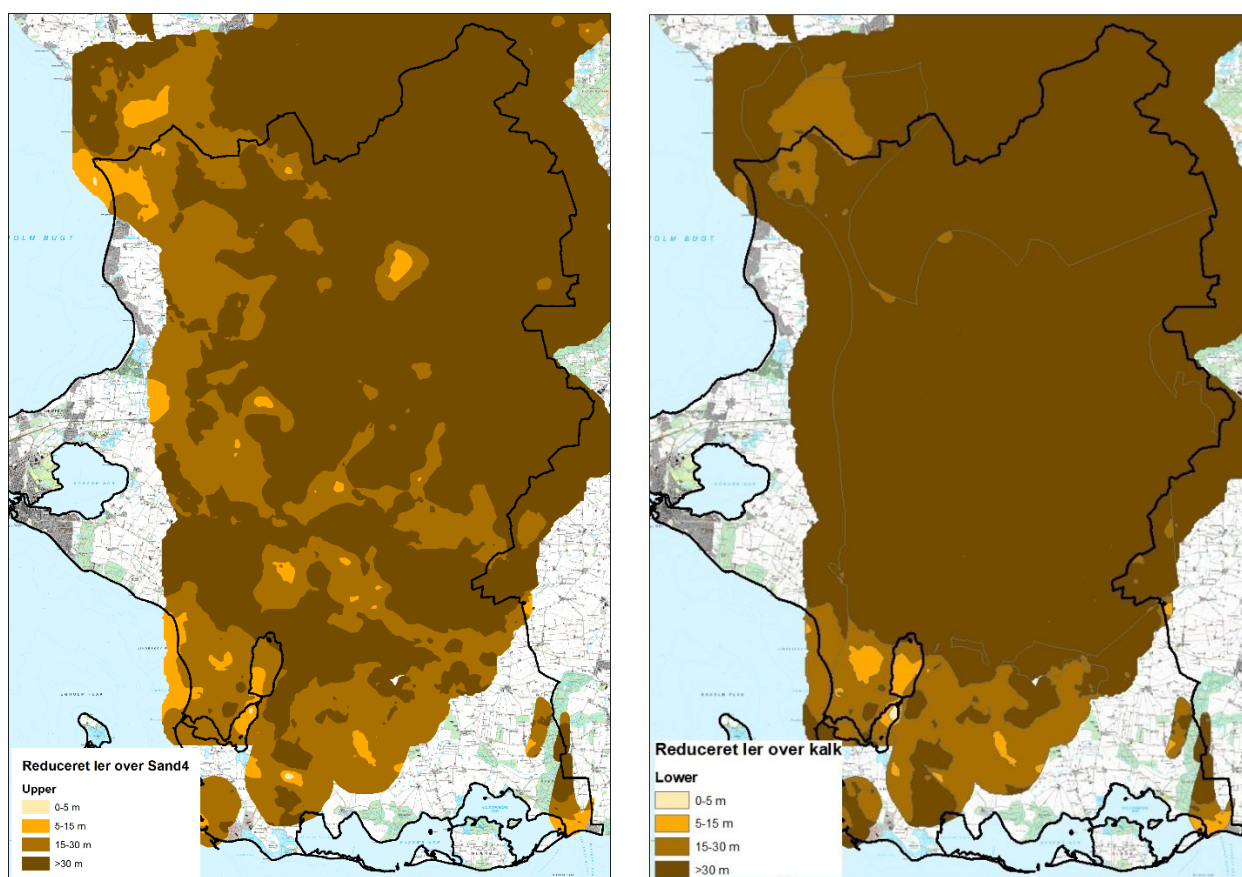

FIG. 9: SAMLET TYKKELSE AF REDUCERET LER OVER GRUNDVANDSMAGASINERNE.

Som det ses af fig. 9, er det beskyttende lerdække - særligt over Sand2 og Sand3 - relativt tyndt mange steder i Slagelse-drikkevandsområdet, blandt andet over og omkring den begravede dal i den vestlige del af området. Sårbarheden - i hvert fald overfor nitrat - anses som udgangspunkt for lille, når grundvandet er beskyttet af mere end 15 m reduceret ler - se herunder.

Det relativt terrænnære grundvandsmagasin Sand2, er generelt væsentlig dårligere beskyttet end Sand3 og Sand4.

Ved at vurdere vandkemien i sammenhæng med lerlagstykkelser, har Staten vurderet sårbarheden i området. Sårbarheden er vurderet i forhold til det øverste grundvandsmagasin, der er egnet til drikkevandsindvinding. I Slagelse-drikkevandsområdet er Sand3, hvis det er til stede, det øverste magasin, der anses for egnet til drikkevandsproduktion, bortset fra de få steder, hvor Sand2 udnyttes af et vandværk. Rosted og Omegns Vandværk og Boeslunde Vandværk er de eneste vandværker, der indvinder en del af deres vand fra Sand2. Tidligere indvandt også Kirke Stillinge Vandværk fra Sand2, men den pågældende boring er nu taget varigt ud af drift som følge af pesticidforurening. I indvindingsoplandet til disse 3 vandværker er de sårbare områder udpeget i forhold til Sand2. I størstedelen af Slagelse-drikkevandsområdet er sårbarheden dog vurderet i forhold til Sand3, Sand4 eller kalken, afhængig af hvilke magasiner, der er til stede.

Områder med mindre end 5 m beskyttende ler er kategoriseret med "stor sårbarhed". Områder med 5-15m ler er som udgangspunkt kategoriseret med "nogen sårbarhed". Øvrige områder er kategoriseret med "lille sårbarhed". Bemærk at sårbarhedsinddelingen ikke er dækkende i BNBO, jf. afsnittet om BNBO.

Sårbarheden over hele Slagelse-drikkevandsområdet er vist på fig. 10.

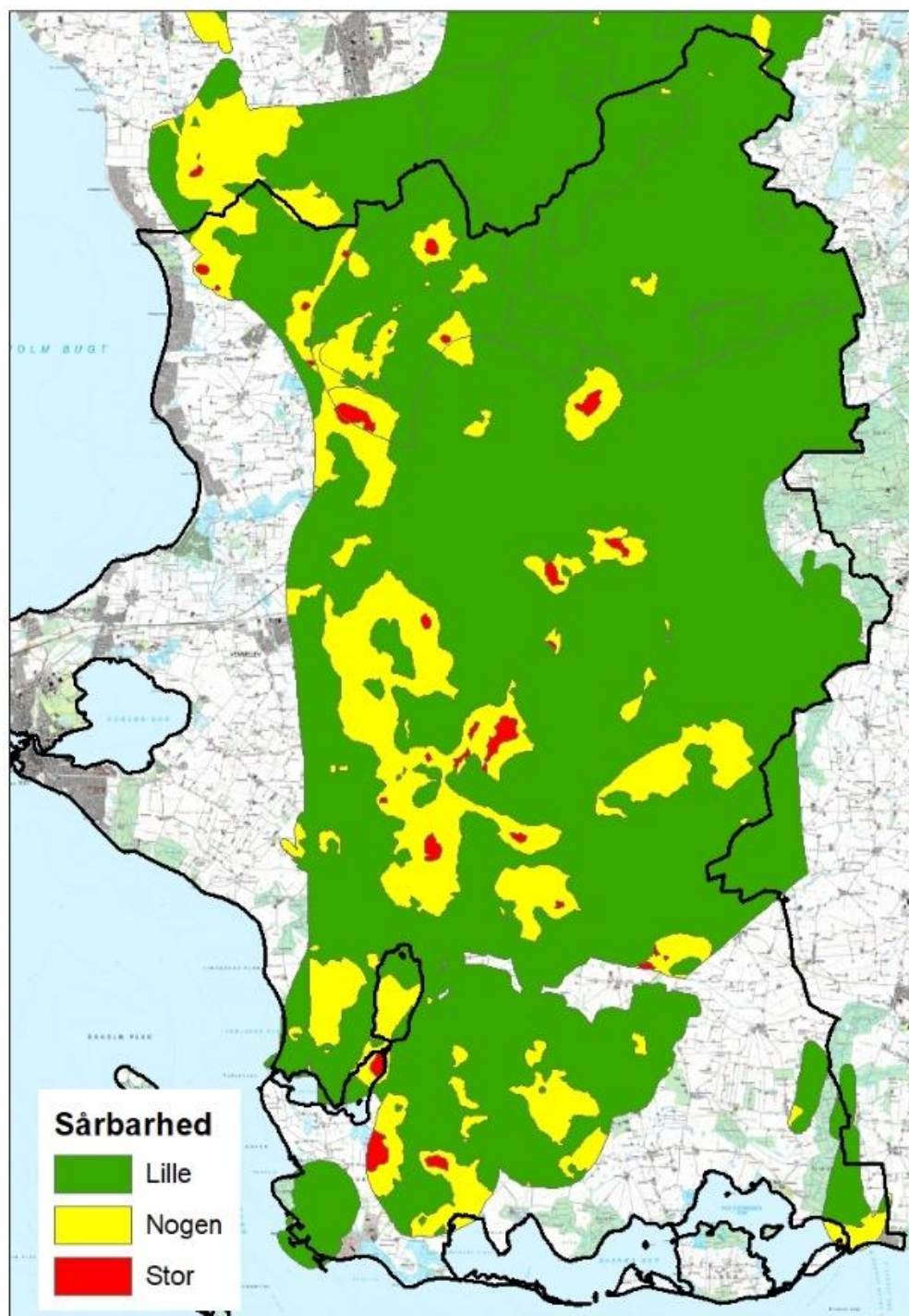

FIG. 10: GRUNDVANDETS SÅRBARHED

3.2.5 Udpegning af indsatsområder

Sårbarhedskortlægningen ligger til grund for udpegningen af "Nitratfølsomme indvindingsområder (NFI)" og "Indsatsområder".

NFI er afgrænset dér, hvor der er nogen eller stor sårbarhed, bortset fra områder hvor der ikke sker grundvandsdannelse (<1 mm grundvandsdannelse til Sand1). Områder uden grundvandsdannelse findes ofte langs vandløb og søer. Man skal være opmærksom på, at den angivne grundvandsdannelse er en gennemsnitsværdi og at der således kan være grundvandsdannelse i dele af året – typisk om vinteren.

Selvom udgangspunktet er, at der afgrænses NFI i områder med nogen sårbarhed, har staten dog foretaget en konkret vurdering, primært ved at sammenholde lerlagstykker med vandkemien. Stort set alle områder med nogen sårbarhed og grundvandsdannelse er i Slagelse-drikkevandsområdet afgrænset som NFI, da vandkemien i de pågældende områder er vurderet at vise tegn på sårbarhed.

Udpegningen af indsatsområder tager udgangspunkt i afgrænsningen af NFI. Områder, der er afgrænset som NFI, udpeges som indsatsområder, medmindre området i forvejen er beskyttet af f.eks. fredskov eller naturområde. Alle NFI-områder, bortset fra enkelte mindre skov- og naturområder, er udpeget som indsatsområder.

Indsatsområderne er vist på fig. 1 i afsnit 1.7.1 og sammen med NFI-områderne på bilag 3.

3.2.6 Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)

Sideløbende med grundvandskortlægningen har Staten beregnet boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). Som nævnt i afsnittet "Indsatsområder og BNBO" opstår der en særlig sårbarhed i nærområdet til en boring, når der indvindes vand fra den. BNBO kan således være særligt sårbart, selvom det ikke er udpeget som indsatsområde. De to typer sårbarhedsudpegninger supplerer hinanden.

BNBO'erne beregnes efter de principper, der er beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning om BNBO /10/. Miljøstyrelsen beregnede i 2017 nye BNBO'er for Slagelse Kommune /6/. Disse er baseret på de vandmængder, som vandværkerne forventes fremover at have tilladelse til at indvinde.

BNBO'erne er vist på fig. 1 i afsnit 1.7.1.

Hvis indvindingsfordelingen på en kildeplads ændres væsentligt, kan der opstå behov for at genberegne BNBO'erne. Der skal ligeledes beregnes et nyt BNBO, hvis der etableres en ny indvindingsboring til et alment vandværk, eller der meddeles ny tilladelse til en kildeplads med en ændret tilladelsesmængde i forhold til tidligere tilladelse. Hvis en boring tages varigt ud af drift, sløjfes det pågældende BNBO, medmindre der etableres en erstatningsboring samme sted.

3.3 Slagelse Kommunes supplerende kortlægning

Slagelse Kommune har opdateret opgørelsen over fund af pesticider i grundvandet.

Slagelse Kommune har endvidere fået nyberegnet indvindingsoplande og grundvandsdannende oplande for vandværkerne, baseret på de vandmængder, som vandværkerne forventes at have tilladelse til at indvinde fremover /7/ og /8/.

For at kunne prioritere grundvandsbeskyttelsesindsatserne til de områder, hvor indsatserne vil have størst betydning for vandforsyningen i kommunen, har Slagelse Kommune foretaget en nærmere vurdering af sårbarheden i indsatsområder og BNBO'er i oplandet til alle almene vandværker /3/ og /4/. Disse vurderinger har fokus på den sårbarhed, der har betydning for de eksisterende vandværker.

Som følge af den statslige aftale om at styrke beskyttelsesindsatsen i BNBO, og det nye vejledningsmateriale Miljøstyrelsen har udsendt i juli 2019 i forlængelse heraf, har Slagelse Kommune gennemgået sårbarhedsprioriteringen igen for at sikre, at den er i overensstemmelse med den nye vejledning. Dette har betydet, at vurderingen af indsatsbehovet er blevet skærpet i forhold til den tidligere sårbarhedsprioritering.

Resultaterne af den supplerende kortlægning er beskrevet i det følgende.

3.3.1 Opdateret status for pesticidfund

Statens kortlægning viste, at der er fundet pesticider i en række "andre borer" - primært borer, der er filtersat i Sand2 og Sand3. Der er kun få analyser fra Sand1. Der er primært fundet pesticider, der ikke længere må anvendes, men også fund af stoffer der fortsat anvendes. Der er blandt andet fundet Glyphosat/AMPA i enkelte borer. Glyphosat er aktivstoffet i eksempelvis Round-Up. Der er endvidere fundet Bentazon, MCPA, Ethylenthiourea, der kan stamme fra Mancozeb, og 2,4-dichlorphenol (2,4-D), der ligeledes anvendes i dag. En række af fundene er dog gjort i borer i brønde beliggende på gårdspladser og er derfor betegnet "tvivlsomme".

Statens grundvandskortlægning fra 2015 giver som tidligere nævnt ikke et fyldestgørende billede af indholdet af pesticider i grundvandet. Det skyldes, at der de seneste år - efter at statens kortlægning er afsluttet - er fundet pesticidstoffer i grundvandet, som hverken vandværkerne eller statens grundvandsovervågning tidligere har analyseret for.

Efter fund i 2017-2018 af "nye" stoffer, stod det klart, at de analysepakker, der hidtil har været anvendt for pesticider, ikke giver et dækkende billede af indholdet af pesticider i grundvand og drikkevand. Omfanget af pesticidforurening af grundvand og vandværksboringer har derfor været væsentligt undervurderet. Både Staten og regionerne har derfor sat arbejde i gang for at finde frem til nogle udvidede analysepakker, der giver et væsentligt bedre overblik.

Når pesticidanalysepakkerne udvides i fremtiden, og efterhånden som flere borer bliver undersøgt for flere stoffer, er det ikke usandsynligt, at der vil blive registreret andre "nye" pesticidstoffer.

Siden 2017 er næsten alle vandværksboringer i Slagelse Kommune blevet undersøgt for Desphenyl-Chloridazon og Methyl-Desphenyl-Chloridazon. Nogle vandværksboringer er desuden blevet undersøgt for andre "nye" pesticidstoffer, der er fundet andre steder i landet. Enkelte borer tilhørende industrivirksomheder er også blevet undersøgt. GRUMO-boringen 215.749 (29,5-30,5 meters dybde) nord for SK-Nordre kildeplads indgik i Statens landsdækkende udvidede pesticid-undersøgelse i 2019 (452 pesticidstoffer). Her blev der konstateret indhold i boringens dybeste filter af 3 pesticidstoffer under grænseværdien. Der foreligger endnu ikke udvidede pesticidundersøgelser af de terrænnære grundvandsmagasiner.

Desphenyl-Chloridazon er konstateret i 1/4 af de aktive vandværksboringer og er dermed det hyppigst fundne stof. Aktivstoffet blev anvendt frem til 1996, hvor det blev forbudt. Derudover er der i vandforsyningsboringer i Slagelse-drikkevandsområdet fundet de "nye" stoffer N,N-DMS (Harboes Bryggeri i Skælskør) og Dimethachlor ESA (SK-Nordre).

Der er samlet set konstateret pesticidstoffer i ca. 1/3 af de vandværksboringer, der aktuelt anvendes til drikkevandsproduktion i Slagelse-drikkevandsområdet. Der er langt overvejende tale om pesticider, der ikke længere anvendes. Der er dog også enkelte fund i vandværksboringer af pesticider, der stadig anvendes - Bentazon (215.1039, 220.367, 215.792, 215.617 og den nu nedlagte vandværksboring 215.607), Glyphosat (enkelte fund i 215.704), og Metalaxyl-M (CGA 108906 i 214.528, 215.617, 215.1039). Anvendelsesbestemmelserne for Bentazon er blevet strammet siden stoffet blev introduceret i Danmark. Metalaxyl-M har i dag kun en meget begrænset anvendelse til bejsning af frø/i importerede bejsede frø.

Indholdet af pesticider i vandværksboringerne er vist på fig. 11 herunder.

Flere af de vandværker, hvor der er indhold af pesticider i deres borer, har måttet reducere indvindingen fra de forurenede borer og/eller ændre på indvindingsfordelingen mellem

deres borer, for at minimere pesticidindholdet i det vand, der sendes ud til forbrugerne. På den måde kan vandværkerne overholde grænseværdien i drikkevandet, selvom grænseværdien er overskredet i en eller flere borer.

Mindst 2 vandværksboringer i Slagelse-drikkevandsområdet er blevet taget ud af drift, som følge af forurening med pesticider (215.607, Vemmelev - Forlev Vandværk, og 209.175, Kirke Stillinge Vandværk).

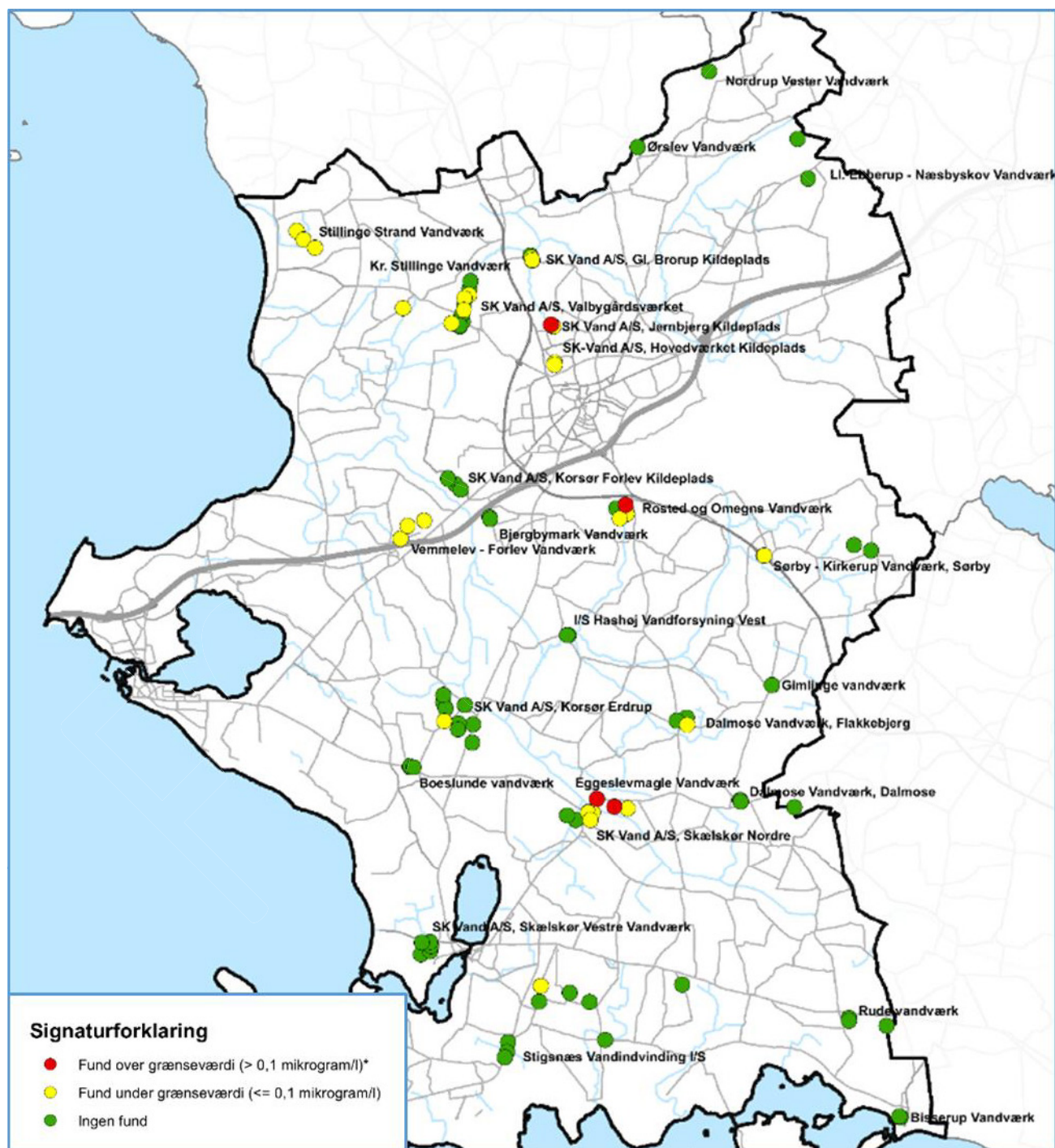

FIG. 11. KORT OVER INDHOLD AF PESTICIDER I VANDVÆRKSBORINGER (MAKSIMALT MÅLT INDHOLD, STATUS PR. 1. JULI 2019).

Det mest opdaterede overblik over analyser for pesticider i grundvandet kan findes på GEUS.dk ved søgning på "Grundvandskort og -data". Kortet, som det så ud den 14. april 2020, er vist på bilag 14. Man skal være opmærksom på, at det er meget varierende hvor mange pesticidstoffer, der er analyseret for i de enkelte boringer, og at ikke alle prøveresultater findes i GEUS-databasen.

FORSLAG

3.3.2 Udpegning af særligt sårbare kildepladser

Som baggrund for en prioritering af grundvandsbeskyttelsesindsatsen, har Slagelse Kommune foretaget en inddeling af indsatsområderne og BNBO'erne efter en rød-gul-grøn-skala, svarende til høj-nogen-lille sårbarhed /4/. Inddelingen er foretaget efter en nærmere gennemgang af geologien, grundvandsdannelsen og vandkemien i og omkring hver vandværksboring/kildeplads.

Der blev på den baggrund identificeret 12 kildepladser, hvor et eller flere BNBO'er vurderes at være i kategorien stor eller nogen sårbarhed (rød/gul) eller hvor dele af indsatsområderne i indvindingsoplandet er i kategorien stor sårbarhed. Slagelse Kommune vil have særlig fokus på at følge udviklingen i vandkvaliteten på disse kildepladser. Der bør endvidere være særlig fokus på at vurdere beskyttelsesbehovet i oplandet til disse kildepladser.

Der gennemføres indsats overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO på blandt andet de 12 kildepladser – se afsnit 3.3.3.

De 12 særligt sårbare kildepladser er:
• SK-Valbygård
• SK-Nordre (Samme område som Eggeslevmagle Vandværk)
• SK-Jernbjerg
• SK-Erdrup
• SK-Gl. Brorup
• Boeslunde Vandværk
• Eggeslevmagle Vandværk (Samme område som SK-Nordre)
• I/S Hashøj Vandforsyning Vest
• Rosted og Omegns Vandværk
• Stignæs Vandindvinding I/S
• Stillinge Strands Vandværk
• Vemmelev-Forlev Vandværk
• SK-Hovedværket – se teksten herunder

Kr. Stillinge Vandværk blev tidligere udpeget som særlig sårbar kildeplads. Vandværket har imidlertid pga. pesticidforurening valgt at lukke den boring, som var årsagen til, at vandværket blev udpeget som "særligt sårbar".

SK-Hovedværket, der ligger inde i Slagelse By, havde indtil 2017 tilknyttet 4 gamle borer. Disse er nu taget ud af drift og 2 nye borer er etableret. De gamle borer var i meget dårlig stand, hvilket kan være medvirkende årsag til de pesticidfund og fund af vinylchlorid, der blev gjort i borerne. Der er dog også påvist pesticider i den ene nye boring, men det er endnu for tidligt at afgøre, hvordan udviklingen i indholdet må forventes at blive på sigt.

Oplysninger om de geologiske lag var mangelfulde for de gamle borer. Informationer fra de nye borer viser, at der er mere end 20 m reduceret ler over det grundvandsmagasin, borerne indvinder vand fra. Slagelse Kommune har derfor anmodet Miljøstyrelsen om at genoverveje udpegningen af indsatsområdet ved SK-Hovedværket.

Det vurderes dog alt andet lige, at historiske industriaktiviteter mv. i Slagelse By på sigt kan udgøre en væsentlig risiko overfor kildepladsen.

De uddybende sårbarhedsvurderinger har sammen med afgrænsning af 25-års grundvandsdannende oplande, dannet grundlag for udpegningen af prioriterede indsatsområder – se afsnit 1.7.4 "Prioriterede indsatsområder".

3.3.3 Vurdering af behov for indsats i BNBO

Sårbarhedsvurderingen, som blev foretaget i 2016, indeholder en vurdering af BNBO'erne /4/. Disse blev opdelt i 3 "sårbarhedskategorier". Det var meningen, at denne opdeling, sammen med en vurdering af boringens betydning for vandforsyningen, skulle anvendes som et prioriteringsredskab.

I 2019 besluttede Folketinget imidlertid, at indsatsen for at beskytte vandværksboringer mod nedsivning af pesticider i BNBO, skulle styrkes. Det er kommunernes opgave at udmønte denne aftale. Aftalen er udmøntet i en bekendtgørelse², der trådte i kraft den 1. januar 2020. Miljøstyrelsen har endvidere udsendt en skærpet vejledning i juli 2019 /11/, der giver vejledning om, hvordan behovet for beskyttelse i BNBO bør vurderes.

Sårbarhedsvurderingerne fra 2016 er i vid udstrækning foretaget på den måde, som den nye vejledning anbefaler, men sårbarhedsvurderingerne er ikke i fuld overensstemmelse med den nye vejledning. De oprindelige sårbarhedsvurderinger forholder sig eksempelvis ikke detaljeret til forureningsrisikoen ved forureningshændelser og der er ikke lagt så stor vægt på boringens forsyningsmæssige vigtighed, som den nye vejledning lægger op til.

Slagelse Kommune har derfor gennemgået de tidligere sårbarhedsvurderinger og suppleret disse med udvidede sårbarhedsvurderinger for udvalgte BNBO'er. Slagelse Kommune har endvidere fået foretaget en vurdering af konsekvenserne af et større spild i BNBO, for de BNBO, som ikke ud fra geologiske parametre alene, blev vurderet sårbare.

Byrådet i Slagelse Kommune traf i maj 2020 og december 2020 beslutning om, at der er behov for indsats overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO omkring 87 ud af de 97 vandværksboringer, der ligger i planområdet. Disse fremgår med rød eller gul i bilag 7.

I 7 BNBO vil der ikke forekomme erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, og der er derfor ikke behov for indsats. I yderligere 3 BNBO vurderes det, at der ikke vil være risiko for dybereliggende grundvand ved anvendelse af pesticider, da det terrænnære grundvand strømmer af til et nærliggende vandløb. BNBO uden indsatsbehov er vist med grøn på bilag 7.

For de BNBO, hvor kommunen er nået frem til, at der ikke er behov for indsats, skal kommunen underrette Miljøstyrelsen om årsagen til, at der ikke iværksættes nye indsatser til beskyttelse af det pågældende BNBO mod fare for forurening ved erhvervsmæssig anvendelse af pesticider. Kommunen skal endvidere oplyse, hvordan en række punkter, der er oplistet i BNBO-bekendtgørelsen², er indgået i vurderingen.

² Bekendtgørelse om vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og indberetning.

3.4 Forureningskilder og beskyttelsesbehov

De følgende afsnit beskriver de væsentligste problemstillinger vedrørende de stoffer og aktiviteter, der kan udgøre en risiko overfor grundvandet i Slagelse-drikkevandsområdet. Afsnittet redegør desuden for kommunens vurdering af beskyttelsesbehovet og for baggrunden for de valgte indsatser og retningslinjer.

Indsatsplaner skal principielt forholde sig til alle de aktiviteter, der kan medføre forurening af grundvandet. Indsatsplaner har dog sædvanligvis særlig fokus på anvendelse og håndtering af pesticider og kvælstof (nitrat), idet det var stigende indhold af disse stoffer i grundvandet, der var anledningen til vedtagelsen af regelsættet omkring indsatsplaner. Den særlige påbudshjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 26a, der blev indført sammen med reglerne om indsatsplaner, kan alene anvendes i forhold til nitrat og pesticider. Hjemlen giver mulighed for at påbyde dyrkningsrestriktioner for at forebygge forurening af grundvandet med nitrat og/eller pesticider.

FORSLAG

3.4.1 Pesticider

Fund af pesticider i vandværksboringer viser, at miljøfremmede stoffer kan finde vej fra terræn til dybere grundvandsmagasiner flere steder i Slagelse-drikkevandsområdet.

Det grundvand, der indvindes til drikkevand i Slagelse-drikkevandsområdet, er typisk gennemsnitligt 50-300 år gammelt. Der er dog stor spredning i, hvor lang tid vandet har været undervejs til en boring. Selvom vandet i gennemsnit er eksempelvis 50 år undervejs, kan en mindre del være betydeligt yngre. Boringsvandet kan således være en blanding af vand, der kun har været få år eller årtier undervejs, og vand der har været flere hundrede år undervejs. Helt tæt ved boringen, kan transporttiden fra terræn til boring endda være meget kort – nogle steder fra få måneder til få år.

Forurenende stoffer vil ofte være længere tid om at nå frem til en boring end selve vandet. Det skyldes, at mange stoffer i et vist omfang "klæber" til lerpartikler i jorden – en proces kaldet sorption – og derfor bevæger sig langsommere end vandet.

For de fleste vandværksboringers vedkommende gælder derfor, at den vandkvalitet, der måles i dag, primært afspejler vand dannet i tiden før brugen af pesticider for alvor tog fart efter 2. verdenskrig. Dette betyder, at den vandkvalitet, vi ser i vandværksboringerne i dag, kun siger lidt om, hvad vi kan forvente at finde i boringerne i fremtiden. Vi kan altså ikke være sikre på, at stoffer, der har været anvendt eller spildt i området, ikke vil kunne forurene vandværksboringerne, blot fordi vi ikke kan måle dem i boringerne i dag.

Der har gennem tiderne været anvendt minimum 400-500 forskellige pesticider i Danmark. Hvert pesticid kan blive nedbrudt til adskillige andre potentielt problematiske stoffer. Pesticider og nedbrydningsprodukter er således en kompleks gruppe af nogle tusinde stoffer med vidt forskellige fysisk-kemiske egenskaber. De vil derfor opføre sig vidt forskelligt i jorden. Dertil kommer, at pesticiderne har været anvendt til forskellige afgrøder og til forskellige formål og i forskellige mængder. Det gør det meget komplekst at vurdere risikoen fra anvendelse og håndtering af pesticider i et givent område.

Pesticidovervågning

Da pesticider og deres nedbrydningsprodukter omfatter en meget stor gruppe stoffer, kan man i praksis kun overvåge grundvandet og vandværksvandet for en begrænset del af stofferne. Indtil for nyligt har vandværkerne været pålagt at undersøge for ca. 30 stoffer i den obligatoriske råvands- og drikkevandskontrol. Indenfor de seneste år er analysepakken blevet udvidet således, at vandværkerne ved årsskiftet 2019/2020 skulle analysere for 13 aktivstoffer og 33 nedbrydningsstoffer – i alt 46 pesticidstoffer. Analysepakkerne omfatter primært ældre pesticider og nedbrydningsprodukter heraf. Vandværkerne analyserer i dag kun for 6 ud af de 150-200 pesticider, der anvendes i dag. Medregnes nedbrydningsprodukter, analyseres der rutinemæssigt for en endnu mindre andel af de i dag anvendte stoffer. De senere års fund af "nye" stoffer, som eksempelvis Desphenyl-Chloridazon, Dimethachlor ESA og N,N-DMS, har vist, at de hidtil anvendte analysepakker ikke er tilstrækkelige. Miljøstyrelsen har derfor sat arbejde i gang for at afklare, hvordan analysepakkerne skal udvides. Miljøstyrelsen har blandt andet gennemført udvidede pesticidanalyser (415 stoffer) af 250 af statens overvågningsboringer (GRUMO-boringer). Miljøstyrelsen var dog udfordret af, at laboratorierne kun kan analysere for en del af de stoffer, som Styrelsen havde ønsket at få analyseret for. Specielt for nedbrydningsprodukter er analysemulighederne pt. utilstrækkelige. Miljøstyrelsen har derfor

også sat arbejde i gang for i fremtiden at kunne analysere for flere pesticider, end det er muligt i dag.

Slagelse Kommune vil i samarbejde med de enkelte vandværker vurdere, om de obligatoriske analysepakker for pesticider og andre miljøfremmede stoffer i råvand og drikkevand, bør suppleres med andre stoffer af særlig lokal betydning. Det kan eksempelvis være begrundet i, at der i oplandet findes pesticidpunktkilder eller anvendelse af særlige pesticider i f.eks. specialafgrøder, frugtavl eller gartnerier.

For de kildepladser, hvor der er kort strømningstid fra terræn til borer, vil Slagelse Kommune i samarbejde med det lokale vandværk fastlægge lokale overvågningsprogrammer for udvaskningen af pesticider. Overvågningen skal dække de områder, hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for vandværkets indvinding og hvor der samtidig kan ske udvaskning af pesticider. Overvågningsprogrammerne består af et antal relativt korte overvågningsboringer, der er filtersat i det terrænnære grundvandsmagasin, og som derfor relativt hurtigt vil blive påvirket af en eventuel udvaskning fra den/de nærliggende marker. Overvågningsboringerne skal sikre, at man så tidligt som muligt varsles i forhold til, om der sker nedsivning af pesticider til grundvandet. Formålet er at opnå vished for, at der - uanset godkendelsesprocedurer for pesticider - ikke findes pesticidrester over Miljøstyrelsens grænseværdier i grundvandet. Boringerne skal undersøges for pesticider (aktivstoffer og deres nedbrydningsprodukter), som anvendes aktuelt eller har været anvendt i oplandet indenfor de senere år.

Eventuelle eksisterende borer, der er filtersat i terrænnære grundvandsmagasiner i de pågældende områder, og i øvrigt egnede til formålet, kan indgå i overvågningen, hvor dette er relevant.

Godkendelse af pesticider

De pesticider, der anvendes i dag, skal være godkendte. Godkendelsesordningen består af en teoretisk risikovurdering af stofferne, eventuelt underbygget af laboratorie- eller feltforsøg. Udvalgte godkendte pesticider testes efterfølgende ved en praktisk prøvning på de såkaldte VAP-marker. Der findes i dag 6 VAP-marker, som repræsenterer forskellige jordbundsforhold, der er typiske for Danmark. Her testes de udvalgte pesticider under almindelige dyrkningsmæssige forhold, hvor pesticiderne anvendes i de maksimalt tilladte mængder. Udvasningen af pesticiderne til dræn og grundvandet måles. Hvis der måles udvaskning til grundvandet i koncentrationer over grænseværdien, tager Miljøstyrelsen stilling til, hvorvidt brugen af pesticidet skal begrænses eller helt forbydes. Godkendelsesordningen er blevet mere restriktiv med årene. Mange af de pesticider der tidligere blev anvendt i Danmark, ville derfor formentlig ikke blive godkendt i dag. Nogle af de pesticider, der fortsat anvendes, forventes ikke at få fornyet godkendelsen.

Pesticidsårbare områder

Miljøstyrelsen vurderer, at VAP-markerne repræsenterer 90-95 % af markerne i Danmark. De sidste 5-10 % af danske marker kan være mere sårbare end VAP-markerne. For så vidt angår arealer med moræneler, som er det relevante for Slagelse-drikkevandsområdet, vurderer Miljøstyrelsen, at godkendelsesordningen inkl. VAP-afprøvningen repræsenterer 85-95 % af

danske lerjorde³. På de sidste 5-15 % af landbrugsarealet kan der være behov for at begrænse brugen af godkendte pesticider.

Staten har siden indførslen af indsatsplaner i slutningen af 1990'erne, arbejdet på at udpege de landbrugsarealer, der er mere pesticidesårbare end godkendelsessystemet tager højde for. Staten udpegede i 2016 de pesticidesårbare sandjorde. For lerjorde, som er det relevante for Slagelse-drikkevandsområdet, har det endnu ikke været muligt at finde en metode til at identificere de områder, der er velbeskyttede, og de områder, der er dårligt beskyttede. Om det lykkes, er endnu uklart. Problemerne med at udpege de pesticidesårbare lerjorder hænger blandt andet sammen med, at udvaskningen af pesticider fra lerjorde primært sker i sprækker, rodkanaler mv. og derfor er væsentlig vanskeligere at forudsige end udvaskningen fra sandjorde.

I mangel af en egentlig udpegning af pesticidesårbare områder, angiver de statslige myndigheder overfor kommunerne, at det kan være nødvendigt at udpege de områder, hvor grundvandsdannelsen er særlig stor, og hvor risikoen for forurening af grundvandet derfor alt andet lige er større end andre steder⁴. Miljøstyrelsen anbefaler kommunerne at inddrage følgende forhold ved vurderingen af behovet for indsats: Grundvandsdannelsens størrelse, grundvandets transporttid til boringerne, den naturlige beskyttelse af grundvandet (f.eks. udtrykt som reduceret lertykkelse), fund af nitrat, pesticider eller andre miljøfremmede stoffer samt konsekvenser for vandforsyningen ved forurening⁵. Indsatsområder, hvor der sker stor grundvandsdannelse og hvor der er kort transporttid til vandværksboringer, opfylder disse betingelser – i særlig grad hvor der er stor indvinding af drikkevand.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i de afgørelser Nævnet har truffet vedrørende Bederområdet ved Århus, lagt stor vægt på kildepladsens forsyningsmæssige vigtighed, grundvandsdannelsen og den naturlige beskyttelse i området. Det skal bemærkes, at Klagenævnet er blevet stævnet af interesseorganisationen Landbrug & Fødevarer for at få prøvet afgørelserne ved Domstolene.

Hverken godkendelsesordningen eller VAP-undersøgelserne tager højde for de forhold, der opstår nær en indvindingsboring, når der pumpes vand op fra undergrunden - se fodnote 3 på forrige side samt afsnittet om BNBO. Der kan derfor være behov for at begrænse eller ophøre med brugen af godkendte pesticider nær indvindingsboringer. I BNBO findes der en særlig hjemmel i lovgivningen (miljøbeskyttelseslovens § 24), der giver kommunerne mulighed for at forlange brugen af pesticider begrænset/indstillet, hvis dette vurderes nødvendigt.

Hvis Staten på et tidspunkt lykkes med at foretage en udpegning af pesticidesårbare områder, vil der formentlig være behov for at revurdere beskyttelsesindsatsen overfor pesticider.

Ophør med brug af pesticider

Slagelse Kommune vurderer, at der af hensyn til beskyttelsen af drikkevandsforsyningen er behov for indsatser mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO'erne, medmindre

³ Miljøstyrelsens vejledning nr. 36 fra juli 2019 om vurdering af indsatser rettet mod erhvervsmæssig brug af pesticider i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)

⁴ Naturstyrelsens brev af 6. oktober 2011 om indsatsplaner og miljøbeskyttelseslovens 26 a

⁵ Miljøstyrelsens vejledning nr. 27 fra 2018 om indsatsplaner

det undtagelsesvist kan udelukkes, at anvendelse og håndtering af pesticider i det pågældende BNBO kan udgøre en grundvandsrisiko.

Slagelse Kommune vil tillige igangsætte en proces, der har til formål at beskytte kildepladserne yderligere ved at begrænse erhvervsmæssig anvendelse af pesticider og dyrkning i de prioriterede indsatsområder – både indenfor og udenfor BNBO.

De prioriterede indsatsområder er netop områder, som har stor betydning for det nærliggende vandværk, hvor der sker stor grundvandsdannelse til de grundvandsmagasiner, som vandværket indvinder vand fra og hvor det beskyttende lerdække er tyndt. Der er ydermere tale om områder, hvor en eventuel forurening relativt hurtigt vil nå frem til vandværksboringerne, og hvor fortyndingen derfor kan være beskeden. De prioriterede indsatsområder ligger alle i oplandet til vandværker, der forventes at indgå i den fremtidige vandforsyning. De suverænt største områder findes i oplandet til tre af de største og vigtigste kildepladser i kommunen – SK-Nordre, SK-Valbygård og Stigsnæs Vandindvinding I/S.

Processen i de prioriterede indsatsområder bygger på et ønske om et højt ambitionsniveau i forhold til at sikre grundvandet, og et princip om frivillighed. For at opnå frivillige aftaler, der kan bidrage til at nå målet, skal flest mulige løsningsmuligheder bringes i spil. Det kan udover dyrkningsaftaler være jordopkøb, jordbytte, forpagtningsaftaler mv. For at understøtte processen vil Slagelse Kommune etablere en jordpulje, som kan indgå ved jordfordeling.

Indsatsen i de prioriterede indsatsområder vil blive evalueret i 2023/2024 for at vurdere, om processen er i fremdrift. I den forbindelse vil der være mulighed for at træffe politisk beslutning om hvorvidt strategien, der er baseret på frivillighed skal fastholdes, eller om der er behov for at stramme op.

Indsatsen i BNBO vil ligeledes blive forsøgt gennemført via frivillige aftaler med de berørte landmænd/lodsejere. Hvis det viser sig, at det ikke er muligt at opnå aftaler på rimelige vilkår, er Slagelse Kommune dog indstillet på, at gennemføre indsatsen via påbud/forbud.

Uanset om et sprøjtestop opnås gennem frivillige aftaler eller via påbud/forbud, skal der udbetales fuld compensation/erstatning til de berørte landmænd. Det stedlige vandværk, der har gavn af indsatsen, skal betale denne erstatning.

De prioriterede indsatsområder fremgår af bilag 5.

Større spild af pesticider, f.eks. ved at en marksprøjte bliver læk eller vælter, kan medføre betydelig risiko for grundvandsforurening. Selv ved en hurtig og effektiv akutindsats er der ikke sikkerhed for, at et spild vil kunne opsamles fuldt ud. Det skyldes blandt andet, at sprøjtevæske meget hurtigt kan trænge ned i jorden gennem sprækker, ormegange og rodkanaler og at det kan være svært at styre oprensningen, da der ikke findes feltmetoder til at registrere pesticider. Ydermere findes der ikke kommercielle analysemetoder, eller ikke tilstrækkelig følsomme analysemetoder, for mange af de pesticider, der anvendes i dag, eller deres nedbrydningsprodukter. Det vil derfor ofte være umuligt at opnå sikkerhed for, at en tilstrækkelig del af spildet er blevet fjernet.

Slagelse Kommune vil arbejde for, at også opbevaring, håndtering og transport af pesticider ophører i de BNBO, hvor anvendelse af pesticider skal ophøre. Frivillige aftaler i BNBO skal derfor som udgangspunkt omfatte alle aktiviteter, som kan medføre spild af pesticider. Frivillige aftaler i prioriterede indsatsområder bør ligeledes som udgangspunkt omfatte alle aktiviteter, hvor der kan ske spild af pesticider.

Transport på offentlig vej samt opbevaring, håndtering og transport af pesticider, der er nødvendig af hensyn til driften af den øvrige del af de berørte landbrugsejendomme, er dog undtaget.

Tilstandskontrol af vandværksboringer

Tilstanden af de vandværksboringer, hvori der er eller bliver påvist pesticider eller nitrat, skal kontrolleres for at udelukke, at indholdet skyldes, at boringen er utæt. Disse tilstandskontroller skal, hvor de ikke allerede er udført, gennemføres forud for, at der gennemføres beskyttelsesindsatser overfor pesticider eller nitrat i oplandet. Konstateres det, at en vandværksboring er utæt, skal denne tætnes eller sløjfes.

Oplysningskampagner

For at skærpe opmærksomheden omkring behovet for grundvandsbeskyttelse i de særligt sårbare områder, skal vandværkerne mindst hvert 10. år gennemføre en oplysningskampagne til lodsejere i indsatsområder og BNBO'er. Det er håbet, at disse oplysningskampagner vil være med til at øge opmærksomheden på at forebygge og håndtere spild på en hensigt smæssig måde samt i bedste fald reducere anvendelsen af pesticider i de særligt sårbare områder.

Som et forsøg vil kommunen opsætte skilte ved de to største kildepladser, der gør forbipasserende og beboere i området opmærksom på, at området er et vigtigt drikkevandsområde.

Pesticidpunktkilder

Historiske spild af pesticider, nedgravet pesticidaffald og tidligere tiders udsivning fra påfyldnings- og vaskepladser kan udgøre en risiko overfor grundvandet. Region Sjælland er ansvarlig for at undersøge og oprense sådanne pesticidpunktkilder, bortset fra punktkildeforureninger af nyere dato, hvor det er muligt at gøre virksomheden ansvarlig. Arbejdet med at kortlægge pesticidpunktkilder er først lige indledt. Region Sjælland har derfor endnu ikke et overblik over pesticidpunktkilderne.

Region Sjælland opfordres til at opprioritere deres indsats på dette område og koordinere deres arbejde med de indsatser, der iværksættes i medfør af denne indsatsplan.

Det er i vid udstrækning Miljøstyrelsen, der har tilsynet med de aktiviteter, der i dag kan medføre spild af pesticider – f.eks. opbevaring af pesticider samt påfyldning og vask af sprøjteudstyr. Slagelse Kommune har dog det generelle miljøtilsyn med de fleste af de virksomheder, hvor disse aktiviteter forekommer. Slagelse Kommune er endvidere påbudsmyndighed i forhold til nyere pesticidspild, også selvom spildet stammer fra aktiviteter, som Miljøstyrelsen har tilsyn med.

Slagelse Kommune vil via miljøtilsyn med virksomheder og landbrug arbejde for at friholde BNBO og prioriterede indsatsområder for aktiviteter, der potentielt kan medføre utilsigtede spild af pesticider.

Slagelse Kommune vil desuden opfordre Miljøstyrelsen til at opprioritere tilsynet med opbevaring og håndtering af pesticider i indsatsområder og BNBO. Det er for nyligt blevet forbudt at etablere vaske-/fyldepladser i BNBO. Det er endvidere blevet forbudt at påfylde eller vaske marksprøjter indenfor en afstand på 300 m fra vandværksboringer, når det ikke sker på

en godkendt vaskeplads. Kommunen skal tage stilling til, hvorvidt eventuelle eksisterende vaske-/fyldepladser i BNBO, skal sløjfes.

Slagelse Kommunes pesticidanvendelse

Slagelse Kommune er i gang med at udarbejde en politik for brugen af pesticider på kommunalt ejede eller driftede arealer. Slagelse Kommune vil arbejde på at udfase brugen af pesticider på kommunalt ejede eller driftede arealer i BNBO og indsatsområder.

Pesticidpolitikken vil ligeledes fastlægge rammerne for brug af pesticider på kommunalt ejede eller driftede arealer i resten af kommunen.

Sammenfattende om indsatser overfor udvaskning af pesticider

Den samlede indsats overfor udvaskning af pesticider består af:

- Ophør med anvendelse, opbevaring, håndtering og transport af pesticider i BNBO'erne, medmindre det undtagelsesvist kan udelukkes, at anvendelse og spild i det pågældende BNBO kan udgøre en grundvandsrisiko.
- Gennemførelse af proces med det formål, at begrænse erhvervsmæssig brug af pesticider og dyrkning i de prioriterede indsatsområder.
- Tilstandskontrol af pesticidforurenedede vandværksboringer
- Udvidelse af vandværkernes vandkvalitetskontrol med stoffer af særlig lokal betydning.
- Etablering af lokale overvågningsboringer, der gør det muligt så tidligt som muligt at blive varslet i forhold til, om der sker nedsivning af pesticider til grundvandet i de områder, hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for vandværkerne.
- Miljøtilsyn med landbrug og virksomheder, der håndterer pesticider i indsatsområder og BNBO
- Sløjfning af ubenyttede brønde/boringer samt tilsyn med boringer i oplandet til vandværksboringer
- Regelmæssige oplysningskampagner i indsatsområder og BNBO
- Forsøg med skiltning ved de to vigtigste kildepladser
- Opfordring til Region Sjælland om opprioritering af undersøgelser og afværge af pesticidpunktkilder i oplandet til eksisterende vandværker
- Opfordring til Miljøstyrelsen om opprioritering af tilsyn med pesticidopbevaring og vaske-/fyldepladser i BNBO og indsatsområder
- Vedtagelse af politik for brug af pesticider på kommunalt ejede og kommunalt driftede arealer.

3.4.2. Nitrat

Motsat pesticider nedbrydes nitrat let i de dybere jordlag – men kun så længe, der er reducerende mineraler som f.eks. pyrit tilbage i jordlagene. I Slagelse-drikkevandsområdet er der generelt en betydelig reduktionskapacitet tilbage i jordlagene. Den såkaldte redoxgrænse, hvor over de reducerende mineraler er opbrugt, findes ofte i 3-5 meters dybde - lokalt lidt dybere – i Slagelse-drikkevandsområdet. Kun i mindre områder er jordlagenes reduktionskapacitet opbrugt ned til mere end 7 meters dybde.

Der måles derfor kun undtagelsesvist nitrat i dybere grundvandsmagasiner. Kun i en enkelt vandværksboring er der i en længere periode målt nitrat og det langt under grænseværdien.

Derimod er der i flere vandværksboringer målt højt stigende sulfatindhold. Dette vurderes nogle steder at være tegn på, at nitratudvaskningen i oplandet påvirker vandkvaliteten i vandværksboringen. Andre steder vurderes det forhøjede sulfatindhold at skyldes iltning af pyritholdige jordlag, som følge af den sænkning af grundvandet, som vandindvindingen medfører. Årsagen kan også være en kombination af de to forklaringer.

Sulfat dannes, når nitrat reduceres af pyrit eller andre mineraler i jordlagene. Disse mineraler findes primært i reducerede (grå) lerlag. Udpegningen af områder, der er sårbare overfor nitrat (indsatsområder), bygger derfor primært på en kortlægning af den samlede tykkelse af reduceret ler over grundvandsmagasinerne.

På SK Forsynings Nordre og Jernbjerg kildepladser samt Eggeslevmagle og Rosted vandværker vurderes det kraftigt forhøjede indhold af sulfat i boringerne at skyldes nitratudvaskning i området /4/. Indholdet i disse boringer er over eller omkring 70 mg/l og stigende. Indholdet i det infiltrerende regnvand er til sammenligning normal 20-30 mg/l.

Der er også kraftigt forhøjet indhold af sulfat i en eller flere boringer beliggende på SK Forsynings Erdrup-kildeplads samt i boringer tilhørende Boeslunde, Rude, Stillinge Strand, Vemmelev-Forlev vandværker og Stignæs Vandindvinding. I disse tilfælde vurderes iltning af reducerede jordlag at være den primære kilde. Nitratudvaskning kan dog bidrage i mindre omfang. Der er målt lave indhold af nitrat i Stignæs Vandindvindings boring 220.347. Dette indikerer, at reduktionskapaciteten i dele af oplandet til denne boring er ved at være opbrugt.

Sulfat er ikke et sundhedsmæssigt problem, i de niveauer det er målt.

Indsatsplanens indsatser vedrørende nitrat tager udgangspunkt i:

- At der med enkelte undtagelser ikke måles nitrat (>1 mg/l) i vandværksboringerne
- At der særligt ved SK Forsynings Nordre kildeplads, hvor også Eggeslevmagle Vandværk ligger, samt ved SK-Jernbjerg, Stignæs Vandindvindings boring 220.347 og Rosted og Omegns Vandværk ses tegn på, at nitratudvaskning i oplandet påvirker vandkvaliteten i vandværksboringerne.
- At der de fleste steder forventes at være reduktionskapacitet tilbage i jordlagene i mange år således, at en beskyttelsesindsats ikke er påkrævet her og nu
- At udvaskningen af nitrat fra markerne er moderat de fleste steder, dog mere end 50 mg/l fra en del af markerne. 50 mg/l er grænseværdien for drikkevand
- At indsatsen tages op til revision, hvis der ses tegn på nitratgennembrud til de grundvandsmagasiner, som vandværkerne indvinder fra.

Slagelse Kommune har valgt at have særlig fokus på dyrkningen og nitratudvaskningen i de prioriterede indsatsområder, idet der her er sammenfald mellem tynde beskyttende lerlag og kort strømningstid fra terræn til vandværksboring. I disse områder er det et mål at begrænse dyrkningen, hvorved nitratudvaskningen i områderne vil blive reduceret væsentligt.

Der fastsættes et supplerende mål for SK Forsynings Nordre kildeplads, på grund af kildepladsens vigtighed og de klare tegn på, at vandkvaliteten i boringerne er påvirket af nitratudvaskning i området /4/. Samtidig med målet om at begrænse dyrkningen i de prioriterede indsatsområder, fastsættes der således for SK-Nordre kildeplads mål om, at udvaskningen som helhed ikke overstiger 50 mg/l i det område indenfor BNBO og indsatsområdet ved kildepladsen, hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for kildepladsen. Området afgrænset som det 50 års grundvandsdannede opland indenfor BNBO og indsatsområdet omkring kildepladsen. 50 mg/l svarer til drikkevandskriteriet.

Beregninger har vist, at udvaskningen af nitrat fra markerne i oplandet til SK-Nordre Kildeplads de senere år har ligget på niveau med grænseværdien for drikkevand. Udviklingen i nitratudvaskningen i området vil blive fulgt. Hvis målet om at begrænse dyrkningen i de prioriterede indsatsområder ved SK-Nordre kildeplads fører til, at dyrkningen ophører i den væsentligste del af området, vurderes udvaskningen i området som helhed dog klart at være under 50 mg/l.

Planen indeholder ikke andre indsatser til reduktion af nitratudvaskningen. Det er derfor vigtigt, at kommunen med jævne mellemrum genovervejer, om der i udvalgte områder er behov for at reducere nitratudvaskningen. Hvis der registreres nitrat i vandværksboringer eller andre boringer i de dybere grundvandsmagasiner, vil Slagelse Kommune genoverveje behovet for beskyttelse mod nitrat i det pågældende område.

Hvis Slagelse Kommune vurderer, at der er behov for at følge udviklingen i nitratudvaskningen i et område nærmere, kan kommunen få foretaget beregninger heraf. Disse beregninger udføres som udgangspunkt på baggrund af data fra de centrale landbrugsregistre. Forudsætningerne for beregningerne kan i mindre områder om nødvendigt forelægges de enkelte landmænd, for at sikre det bedst mulige grundlag. Helt lokale forhold, der ikke fremgår af de centrale registre, kan have betydning, hvis beregningerne udføres for mindre områder. Dette kan f.eks. være afgrødeudbytte, halmhøst og fordeling af gødningsmængden mellem de enkelte marker.

Som udgangspunkt vil overvågningen af nitratudvaskning i oplandet til SK-Nordre kildeplads ske ved sådanne beregninger.

Slagelse Kommune vil foretage en risikovurdering af alle aktiviteter indenfor BNBO'erne. Denne omfatter også kilder til nitrat, f.eks. anlæg til opbevaring af husdyrgødning og flydende handelsgødning.

Sammenfattende om indsatser overfor udvaskning af nitrat:

Den samlede indsats overfor udvaskning af nitrat består af:

- Gennemførelse af proces med det formål, at begrænse dyrkning, og dermed nitratudvaskning, i de prioriterede indsatsområder.
- Supplerende mål om, at nitratudvaskningen i det nære opland til SK Forsynings Nordre kildeplads ikke overstiger 50 mg/l. Der kan derfor blive behov for supplerende indsatser, hvis udvaskningen mod forventning overstiger dette niveau.

- Overvågning af nitratindholdet i vandværksboringer samt ved udvalgte kildepladser i det terrænnære grundvand (overvågningsboringer)
- Genovervejelse af behovet for indsatser overfor nitratudvaskning i tilfælde af, at der måles nitrat i en vandværksboring og indholdet er stigende
- Regelmæssige beregninger af nitratudvaskningen fra markerne i oplandet til SK Forsynings Nordre kildeplads, hvor også Eggeslevmagle Vandværk ligger
- Tilsyn med anlæg og aktiviteter, der kan være kilde til nitratudvaskning, i indsatsområder og BNBO

FORSLAG

3.4.3 Andre miljøfremmede stoffer

Der er ikke konstateret andre miljøfremmede stoffer end pesticider i de vandværksboringer, der pt. anvendes til drikkevandsproduktion.

Grundvandskortlægningen har dog vist, at grundvandet flere steder er forurenet med olie/benzinstoffer eller chlorerede opløsningsmidler. Stort set alle fund er gjort i Slagelse By.

Der findes en række potentielle kilder til miljøfremmede stoffer i oplandene til de eksisterende kildepladser. Der kan dels være tale om forurenede grunde, dels være tale om igangværende aktiviteter.

Forureningskortlagte grunde

Region Sjælland har pt. kortlagt 258 lokaliteter i Slagelse-drikkevandsområdet – de fleste i Slagelse By - der potentielt kan udgøre en risiko overfor grundvandet. Et kort over lokaliteternes placering findes i bilag 11. Regionens videregående undersøgelser af disse lokaliteter vil vise, om de enkelte forureninger reelt udgør en risiko. Erfaringsmæssigt vil kun en mindre del af lokaliteterne reelt udgøre en grundvandsrisiko i et omfang, så det er nødvendigt at gennemføre afværgetiltag.

Som tidligere nævnt har Region Sjælland endnu ikke et overblik over pesticidpunktkilder. Kun meget få pesticidpunktkilder fremgår derfor af bilag 11. Kun for 2 lokaliteter, er pesticider specifikt angivet som årsag til kortlægningen.

Chlorerede opløsningsmidler og pesticider anses for at udgøre den største trussel overfor grundvandet.

Slagelse Kommune opfordrer Region Sjælland til at koordinere deres arbejde med kommunernes indsatsplanlægning og øvrige grundvandsbeskyttelsesindsats. Regionens opfordres til i Slagelse Kommune at prioritere de områder højest, der har størst betydning for de eksisterende almene vandværker – særligt de områder, der er prioriteret i denne indsatsplan.

Nuværende industriaktiviteter

Oplag, håndtering, anvendelse og bortskaffelse af kemikalier på industrivirksomheder og landbrug medfører risiko for spild, der kan udvaskes til grundvandet. Risikoen overfor grundvandet er særlig stor i områder med sårbart grundvand. Risikoen overfor vandværksboringer er størst, ved aktiviteter tæt på boringen – særligt i BNBO.

Slagelse Kommune vil gennem planlægning og miljøtilsyn med virksomheder arbejde for, at BNBO friholdes for aktiviteter, der potentielt kan udgøre en risiko overfor grundvandet.

Slagelse Kommune vil ligeledes arbejde for, at der ikke etableres nye potentielt grundvandstruende virksomheder eller industriaktiviteter i BNBO og indsatsområder.

Slagelse Kommune vil ikke udlægge nye erhvervsområder i sårbare grundvandsområder, bortset fra områder til erhverv, der ikke kan udgøre en risiko for grundvandet. Virksomheder med potentielt grundvandstruende aktiviteter, der ønsker at etablere sig i kommunen, vil blive anvist placering udenfor indsatsområder og BNBO.

Eksisterende virksomheder og landbrug i indsatsområder og BNBO vil blive underlagt skærpet miljøtilsyn, der har fokus på at forebygge grundvandsforurening. Slagelse Kommune vil, i det omfang det vurderes relevant, også føre regelmæssigt tilsyn med virksomhedstyper, som

kommunen ellers ikke er forpligtet til at besøge regelmæssigt, f.eks. gartnerier og maskinstationer.

Slagelse Kommune vil kortlægge de aktiviteter i BNBO, der potentielt kan udgøre en risiko overfor grundvandet og den nærliggende boring. Kommunen vil desuden kortlægge og miljøscreene alle virksomheder, der ligger i indsatsområder.

Formålet med kortlægningen er at skabe grundlag for at kunne prioritere miljøtilsynet med de virksomheder og aktiviteter, der vurderes at udgøre den største risiko overfor grundvand og vandværksboringer. Kortlægningen vil endvidere skabe opmærksomhed hos de pågældende virksomheder om, at de ligger i områder med særligt sårbart grundvand.

En indledende kortlægning af aktiviteterne i BNBO'erne fremgår af bilag 7.

En liste over de industrivirksomheder i BNBO og indsatsområder, der pt. er registreret i kommunens miljøtilsynsregister, findes i bilag 9. En liste over de erhvervsmæssige landbrug, der har driftsbygninger eller –anlæg i BNBO eller indsatsområder, fremgår af bilag 10.

Utætte kloakker, særligt kloakker der afleder spildevand fra industriområder, kan være en kilde til udsivning af miljøfremmede stoffer, der kan forurene grundvandet. Erfaringer viser, at mange ældre kloakker er utætte.

Indsatsplanen lægger derfor op til, at SK Forsyning skal inddrage grundvandshensyn i prioriteringen af arbejdet med løbende at renovere kloakledningsnettet. SK Forsyning videoinspicerer hvert år et antal kilometer kloakledninger. Kloakker i dårlig tilstand renoveres. SK Forsyning skal have særlig fokus på offentlige spildevandskloakker i BNBO og på offentlige kloakker i indsatsområder, hvorigennem der afledes industrispildevand, der kan være problematisk i relation til grundvandet.

En række virksomheder afleder industrispildevand, der pga. mængden og sammensætningen kan udgøre en grundvandsrisiko, hvis det siver ud fra kloakkerne. Ligesom mange ældre offentlige kloakker er også mange virksomheders kloakker i dårlig stand. Der er ofte ikke særlig meget fokus på kloakkernes tilstand, så længe der ikke er problemer med at komme af med spildevandet. Slagelse Kommune vil derfor stille krav til virksomheder i BNBO og indsatsområder om at undersøge tilstanden af deres kloakker og om nødvendigt renovere dem. Dette gælder dog kun virksomheder, der afleder industrispildevand af en mængde og sammensætning, der kan udgøre en grundvandsrisiko. Der vil ikke blive stillet krav om tilstandskontrol, hvis kloakkerne pga. af deres alder og type må antages at være tætte.

Spildevandsslam kan indeholde miljøfremmede stoffer, der ikke er blevet nedbrudt på renseanlægget. Det kan være rengøringskemikalier, medicinrester, eller industrikemikalier. Selvom slammet analyseres for en række stoffer, er der langt fra overblik og kontrol med hvilke miljøfremmede stoffer det indeholder. Slagelse Kommune vil derfor arbejde for, at spildevandsslam fra renseanlæg ikke udbringes på landbrugsjord, der ligger i de sårbare områder, der har størst betydning for vandværkerne – prioriterede indsatsområder og BNBO.

Sammenfattende om generelle grundvandsbeskyttelsesindsatser (ikke udtømmende):

- Slagelse Kommune vil gennem planlægning og administration arbejde for, at indsatsområder og BNBO friholdes for virksomheder, der kan udgøre en risiko for grundvandet.
- Slagelse Kommune vil kortlægge virksomheder i indsatsområder samt aktiviteter i BNBO, der kan udgøre en grundvandsrisiko. Kommunen vil, hvis det vurderes

nødvendigt for at beskytte grundvandet, stille skærpede krav til indretning og drift af disse virksomheder og aktiviteter.

- Slagelse Kommune vil gennemføre regelmæssige miljøtilsyn på virksomheder og landbrug i indsatsområder og BNBO, der har aktiviteter, der kan forurene grundvandet. Kommunen vil foretage hyppigere miljøtilsyn med sådanne aktiviteter, end kommunen er forpligtet til.
- Slagelse Kommune vil arbejde for at prioriterede indsatsområder og BNBO friholdes for udbringning af spildevandsslam og andre affaldsprodukter, der kan indeholde problematiske stoffer, på landbrugsjord.
- Slagelse Kommune vil arbejde for at få sløjft ubenyttede drikkevandsbrønde og borer nær vandværksboringer samt foretage tilsyn med de borer, der ikke sløjfes.
- Slagelse Kommune vil foretage en vurdering af, hvordan de vigtigste kildepladser kan beskyttes mod forurening fra trafikuheld.

3.4.4 Naturligt forekommende stoffer

Salt

Der er mange steder i Slagelse-drikkevandsområdet et naturligt højt saltindhold i de dybere grundvandsmagasiner. Indholdet i grundvandet kan stige, hvis der er kraftig vandindvinding i området. Der er derfor fokus på salt i forbindelse med, at der meddeles nye vandindvindingstilladelser, eller gamle tilladelser fornyes. Flere indvindinger har måttet reduceres for at opnå en bæredygtig situation i forhold til salt. Udviklingen i saltindholdet i vandværksboringerne følges gennem boringskontrollerne. Mange vandværker er underlagt skærpet overvågning for salt. Det gælder f.eks. for nogle af SK Forsynings kildepladser.

Arsen

Indholdet af arsen i grundvandet er ligeledes naturligt højt mange steder i Slagelse-drikkevandsområdet. Udviklingen i indholdet af arsen følges gennem vandværkernes borings- og rentvandskontroller. Vandværkernes kontroller viser, at indholdet normalt reduceres til under grænseværdien for drikkevand i vandbehandlingsanlæggene. To vandværker har dog midlertidig taget deres vandbehandlingsanlæg ud af drift, mens de afklarer, hvordan fjernelsen af arsen kan forbedres. Hvis et vandværk ikke overholder grænseværdien, skal vandværket optimere vandbehandlingen og/eller indvindingen, så arsen-indholdet reduceres til under grænseværdien. Det er vigtigt, at vandværker, der har et højt indhold af arsen i råvandet, har en grundig overvågning af arsen-indholdet i det vand, de leverer til deres forbrugere. Det er endvidere vigtigt at vandværket sikrer, at vandbehandlingsanlægget fungerer tilfredsstillende.

Bor

Indholdet af bor i grundvandet er ligeledes naturligt højt flere steder i Slagelse-drikkevandsområdet. Ingen af vandværkerne har dog problemer med at overholde grænseværdien i det vand de leverer til deres forbrugere. Indholdet af bor var for alle vandværker mindre end 50% af grænseværdien på 1000 µg/l ved den seneste analyse. Flere vandværker leverer dog vand med indhold over den vejledende værdi på 300 µg/l. Disse vandværker bør have fokus på, om de kan justere deres indvinding, for at reducere indholdet af bor i det drikkevand de leverer.

Denne indsatsplan forholder sig ikke yderligere til salt, arsen, bor eller andre naturligt forekommende stoffer.

Kildehenvisninger

/1/: Miljø- og Fødevareministeriets grundvandskortlægning for Slagelse-området.

<https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/grundvand/grundvandskortlaegning/kortlaegning-2015/sjaelland-oerne-og-bornholm/slagelse/>

/2/: Miljø- og Fødevareministeriets grundvandskortlægning Sorø, Slagelse, Kalundborg, oktober 2018, udarbejdet af Rambøll for Miljøstyrelsen.

<https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/grundvand/grundvandskortlaegning/kortlaegning-2016-2020/afrapportering-2016-2020/slagelse-kommune/>

/3/ Notat om ny afgrænsning af 12 indvindingsoplande indenfor Slagelse Kommune, Rambøll, fremsendt den 15. november 2016 men dateret 2. november 2016.

/4/: Notat om screening til indsatsprioritering i Slagelse Kommune, Rambøll, 2. november 2016.

/5/: Notat om prioritering af indsats i Slagelse med økonomi, Rambøll, 14. december 2016.

/6/: Notat om revidering af BNBO, Orbicon, 4. maj 2017.

/7/: Modelberegninger til indsatsplaner – oplandsberegninger, NIRAS, 19. juni 2017.

/8/: SK Vand – Oplandsberegninger, NIRAS, 28. juni 2017.

/9/: Miljøstyrelsens vejledning nr. 27/2018 om indsatsplaner.

/10/: Miljøstyrelsens vejledning nr. 2/2007 om boringsnære beskyttelsesområder – BNBO.

/11/: Miljøstyrelsens vejledning nr. 36 fra juli 2019 om vurdering af indsatser rettet mod brug af pesticider i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

Bilag 1: Ordliste

Alment vandværk: Et vandværk der forsyner, eller har til formål at forsyne, mindst 10 ejendomme. Vandværket kan drive en eller flere kildepladser og et eller flere vandbehandlingsanlæg. Vandværker der ikke har egen indvinding, men køber vandet fra et nabovandværk, kaldes normalt for distributionsselskaber.

Boringsnært beskyttelsesområde (BNBO): Nærområde omkring alle indvindingsboringer tilhørende almene vandværker. Områdernes størrelse og form beregnes på baggrund af vandmængden og de hydrogeologiske forhold i indvindingsmagasinet. I nærområdet omkring en indvindingsboring opstår der et "sug" i undergrunden. Dette sug kan medføre, at forurenende stoffer i højere grad udvaskes og bevæger sig hurtigere mod grundvandet. Hvis der sker spild i BNBO, vil der endvidere være en relativ kort transporttid fra terræn til boring og en relativ lille fortynding af forureningen. Områderne er udpeget for at give kommunerne mulighed for at indføre indsatser, der imødegår denne særlige sårbarhed. Kommunerne kan eksempelvis forbyde eller begrænse pesticidanvendelse eller andre lovlige aktiviteter mod fuld kompensation.

Indsatsområde: Område hvor grundvandet er særligt sårbart, fordi de beskyttende lerlag over grundvandsmagasinet er tynde. Der kan derfor være behov for at iværksætte særlige indsatser for at beskytte grundvandet. Kommunerne skal lave indsatsplaner, der beskriver de indsatser, der skal gennemføres i områderne for at sikre, at grundvandet kan bruges som drikkevand nu og i fremtiden.

Indvindingsopland: Det areal på jordoverfladen, hvorunder grundvandet i indvindingsmagasinet eller højereliggende grundvandsmagasiner strømmer mod den vandværksboring eller kildeplads, som indvindingsoplandet er knyttet til. I Statens kortlægninger for Slagelse-drikkevandsområdet er indvindingsoplande begrænset til det område, hvor grundvandet er maksimalt 200 år om at strømme til vandværksboringen. Oplandene beregnes ved hjælp af en grundvandsmodel (computermodel), der beskriver områdets geologi og grundvandsstrømning.

Grundvandsdannende opland: De områder indenfor indvindingsoplandet, hvor nedbør på jordoverfladen infiltrerer ned til grundvandet og strømmer til den pågældende boring/kildeplads. I Statens kortlægning er de grundvandsdannende oplande begrænset til en strømningstid fra terræn til boring på maksimalt 200 år. Oplandene beregnes ved hjælp af en grundvandsmodel (computermodel), der beskriver områdets geologi og grundvandsstrømning.

Kildeplads: En eller oftest flere vandværksboringer, der ligger indenfor et afgrænset område. Boringerne kan indvinde fra ét eller flere grundvandsmagasiner. Vandværksboringer etableres ofte relativt tæt ved hinanden for at kunne nøjes med én råvandsledning mellem boringerne og vandværket.

Prioriterede indsatsområder: De dele af indsatsområderne, hvor sårbarheden, og dermed grundvandsbeskyttelse, vurderes at have størst betydning for de eksisterende vandværksboringer. Slagelse Kommune har udpeget de prioriterede indsatsområder, hvor vandet indenfor indsatsområder ifølge modelberegningerne er mindre end 25 år om at nå fra terræn til de nærliggende vandværksboringer.

Der gennemføres særlige indsatser i de prioriterede indsatsområder – først og fremmest igangsættes der en proces, der har til formål at begrænse erhvervsmæssig anvendelse af pesticider samt dyrkning i områderne.

De prioriterede indsatsområder er vist med rødt på bilag 5.

Skorstenseffekt: Den effekt, at højtliggende grundvand og forurening heri vil kunne sprede sig hurtigt langs boringen, hvis mellemrummet mellem boringen og de omkringliggende jordlag ikke blev tætnet godt nok ved etableringen. Erfaringer har vist, at det er vanskeligt at sikre, at gennemborede lerlags vandbremsende evne reetableres langs boringen. Tidligere var der ikke så stor fokus på at få tætnet grundigt på ydersiden af boringen. Der er derfor risiko for skorstenseffekt, særligt ved ældre boringer udført som skylleboringer.

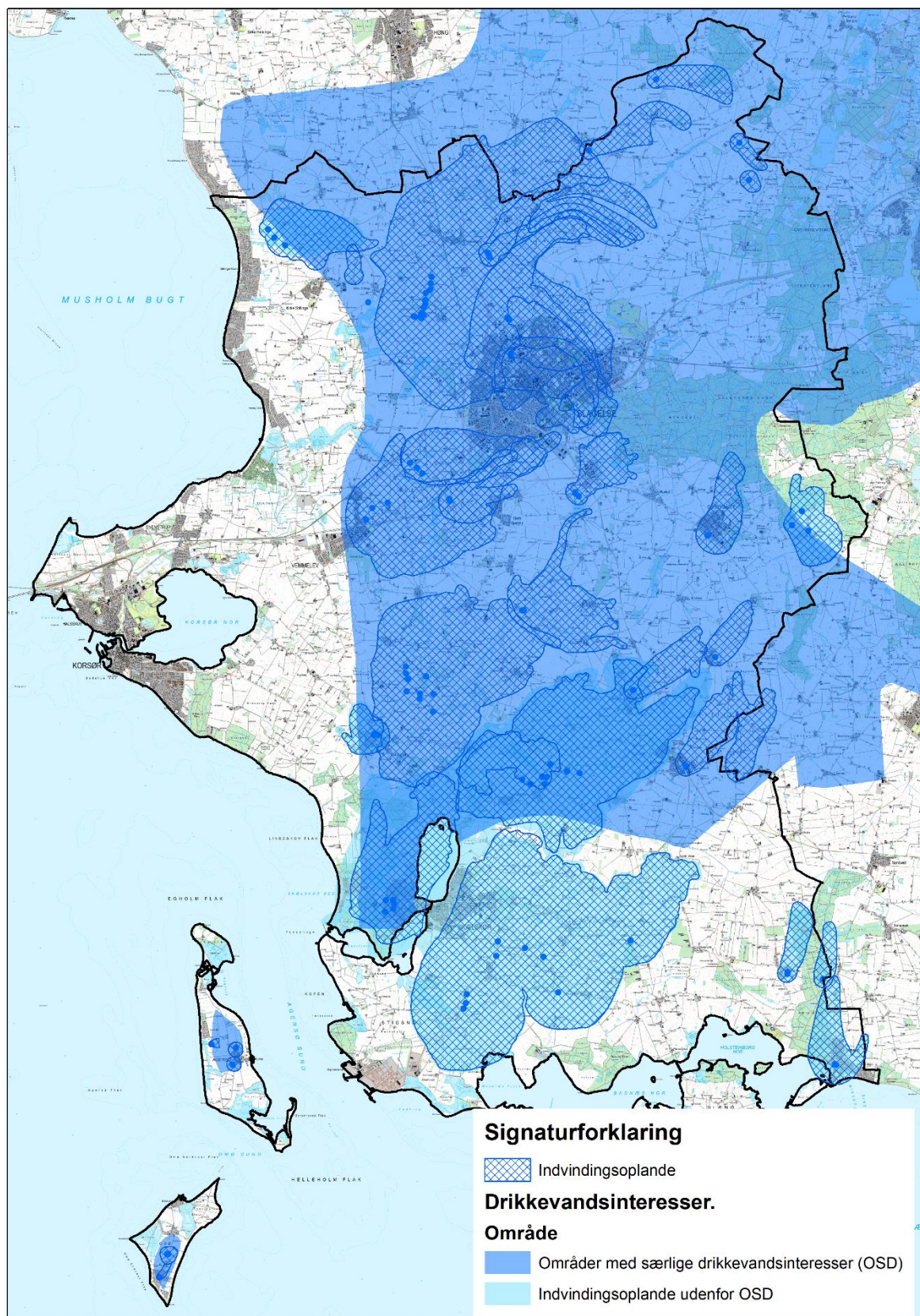
Slagelse-drikkevandsområdet: Områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande udenfor OSD i Slagelse Kommune, bortset fra Agersø og Omø. Området er dækket af grundvandskortlægningerne "Slagelse-området" og "Tude Å-området". Denne indsatsplan gælder for Slagelse-drikkevandsområdet. Området er vist på side 4.

Slagelse-området: Grundvandskortlægningsområde, der dels udgøres af Området med særlige drikkevandsinteresser (OSD), dels af indvindingsoplande for almene vandværker udenfor OSD. Kortlægningsområdet er primært beliggende i Slagelse Kommune.

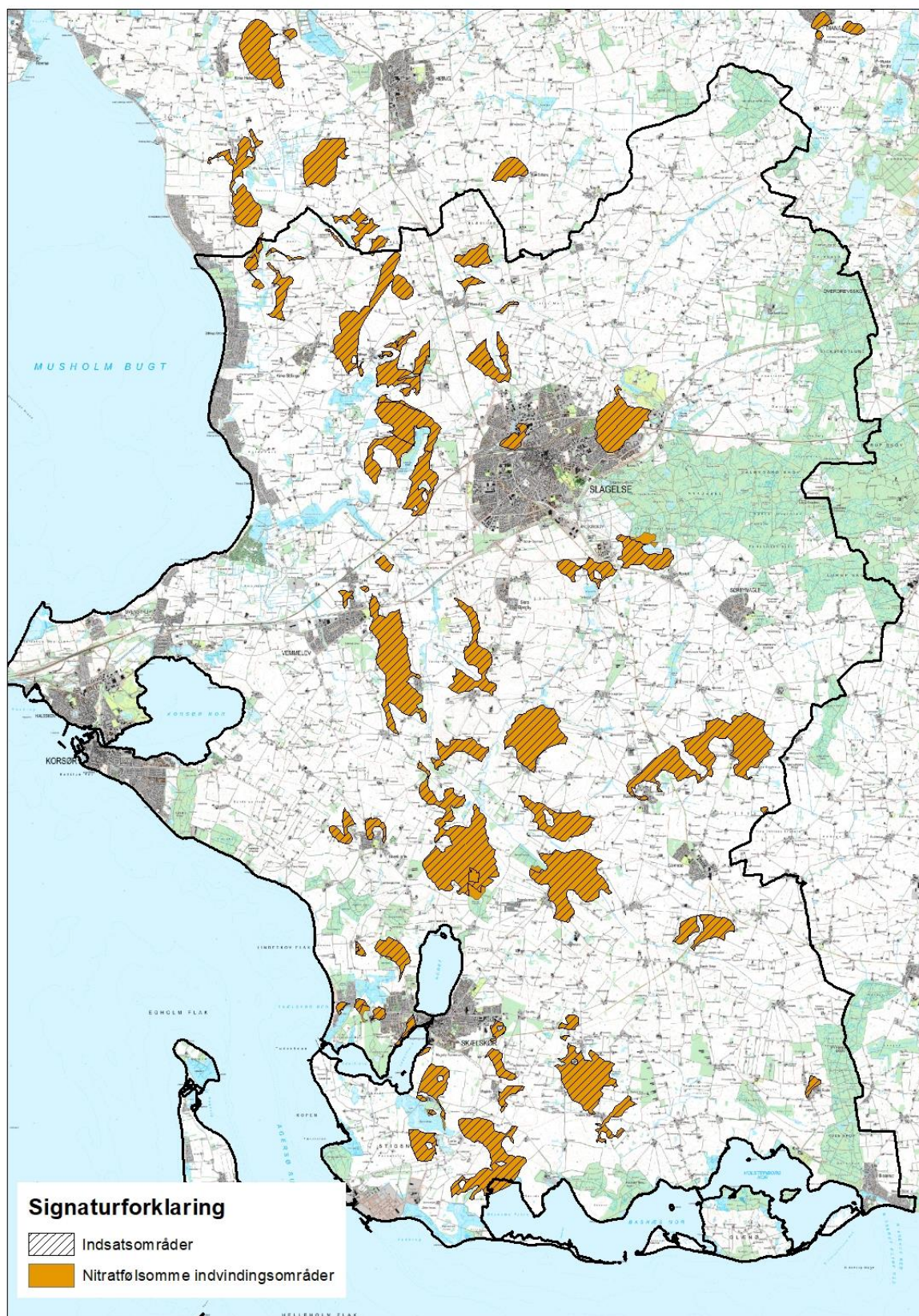
Særligt sårbart område: BNBO'er samt indsatsområder. I disse områder kan det være nødvendigt at gennemføre en særlig indsats for at beskytte grundvandet, da de almindelige regler der skal beskytte grundvandet, ikke nødvendigvis er tilstrækkelige. Indsatsområder og BNBO'er er vist på figur 1.

Tude Å-området: Grundvandskortlægningsområde, der er en del af Statens grundvandskortlægning "Sorø, Slagelse, Kalundborg". Hele Tude Å-området er udpeget som Område med Særlige Drikkevandsinteresser. Den sydlige del af kortlægningsområdet er beliggende i Slagelse Kommune.

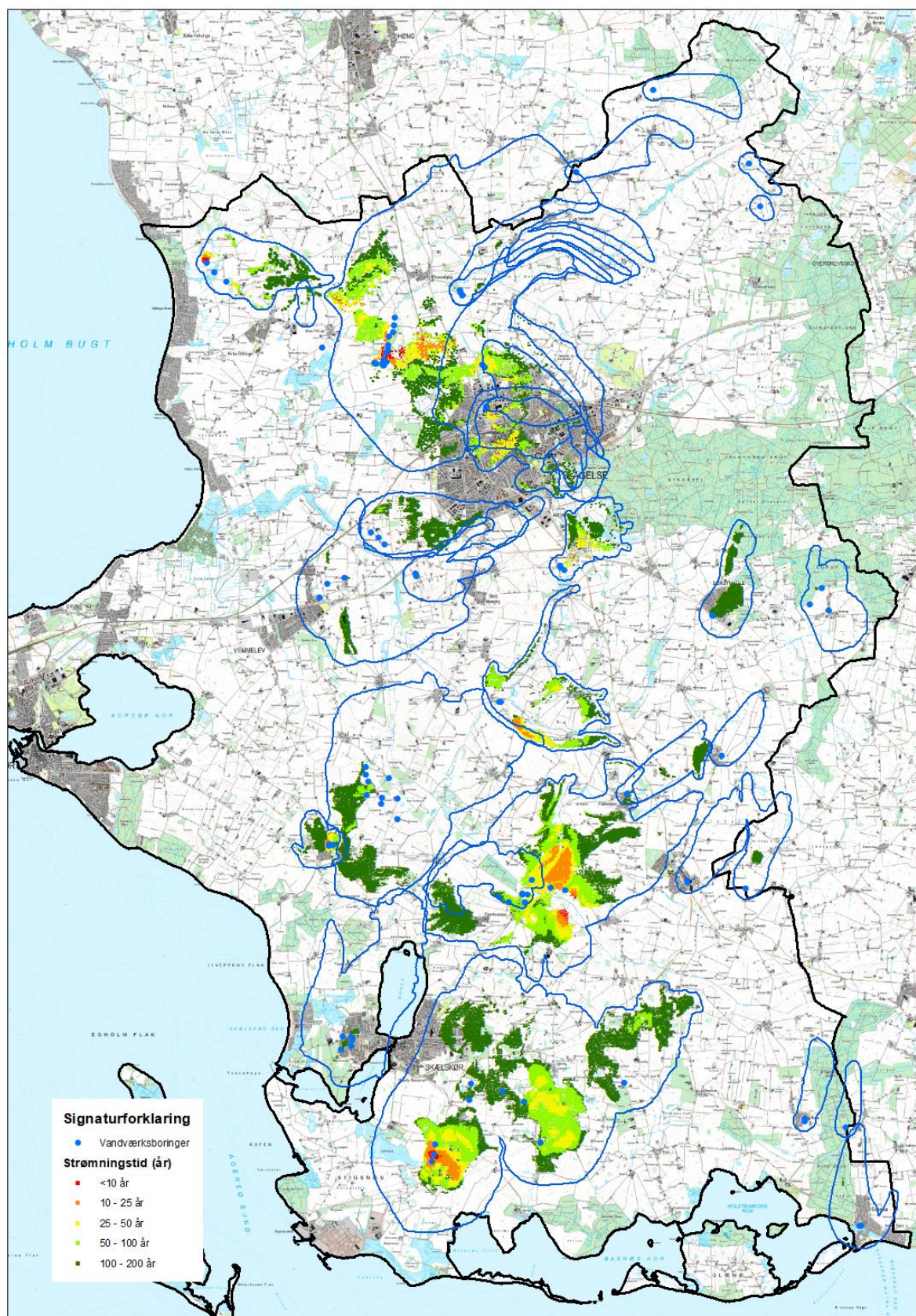
Bilag 2: Indvindingsoplande og områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD)

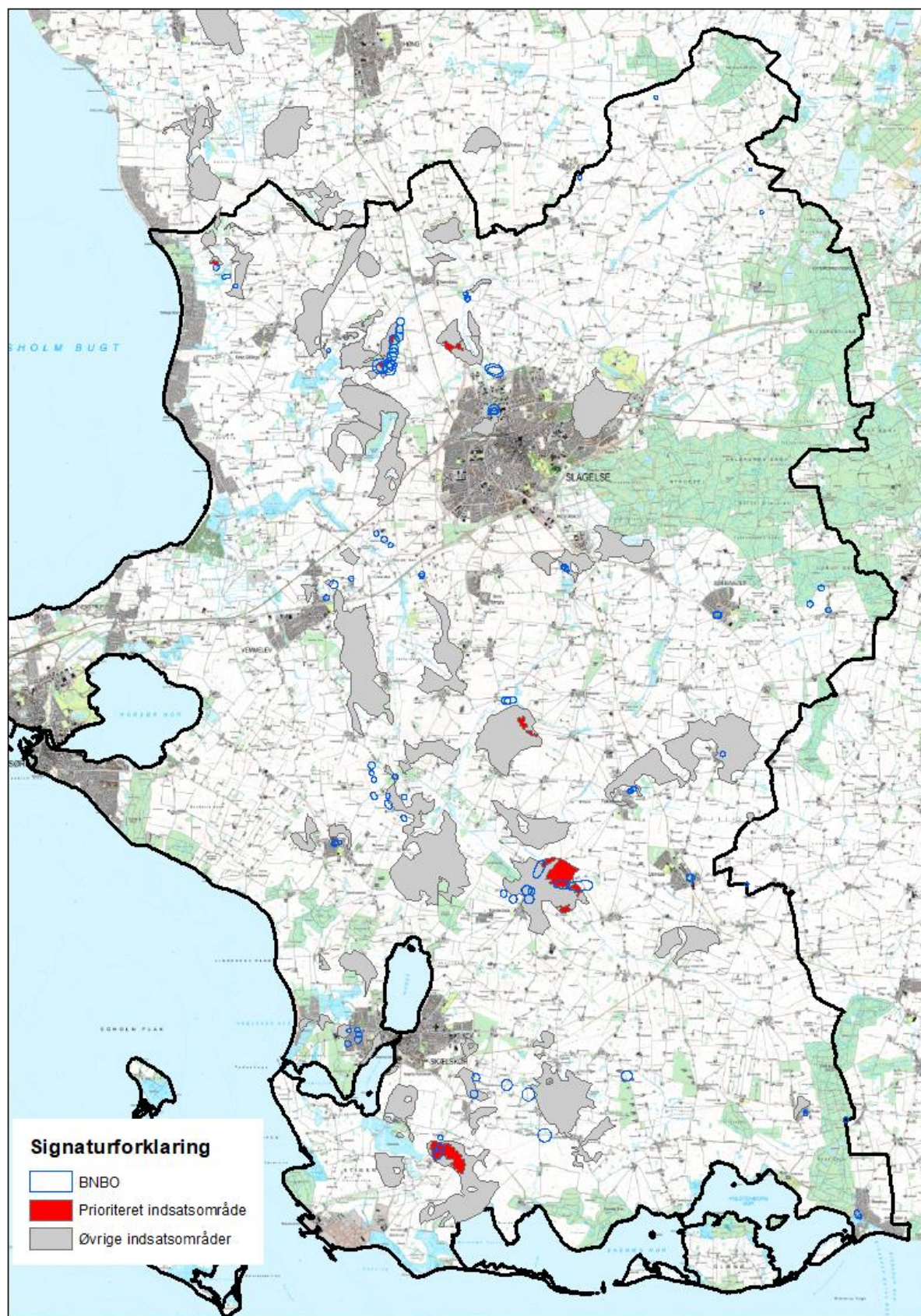
Bilag 3: Indsatsområder og nitratfølsomme indvindingsområder

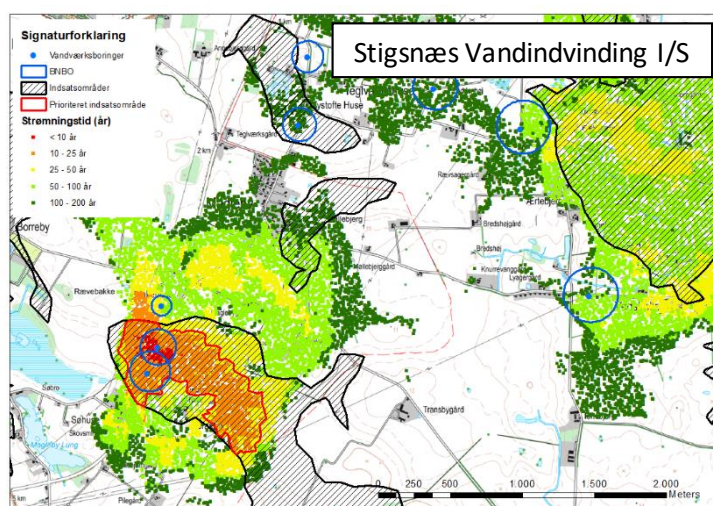
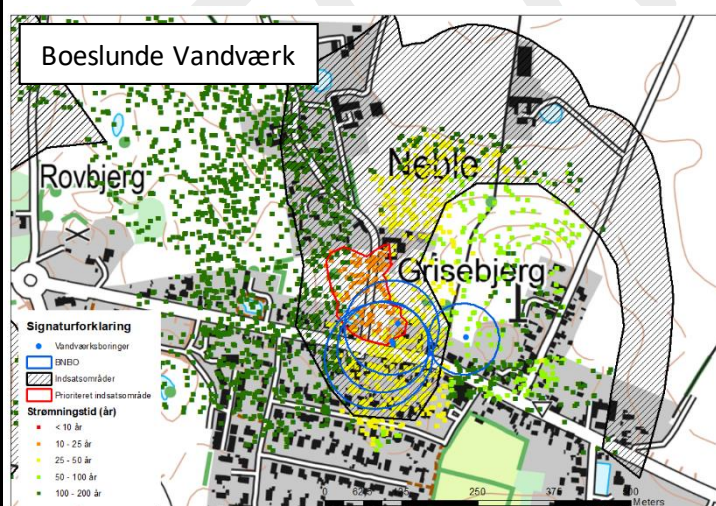
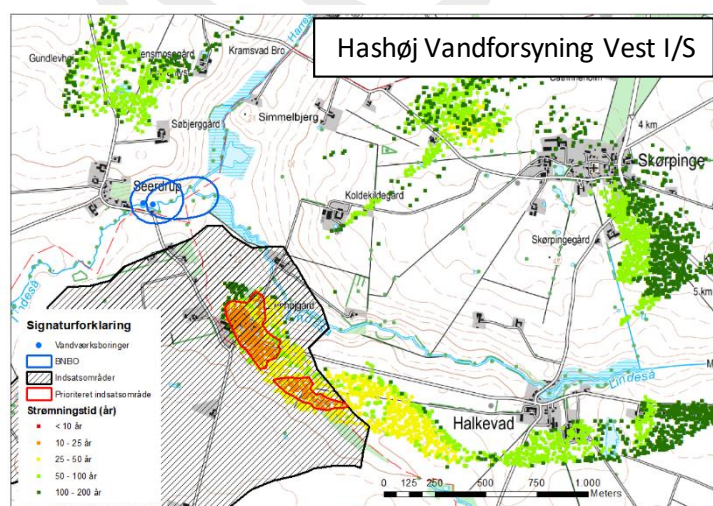
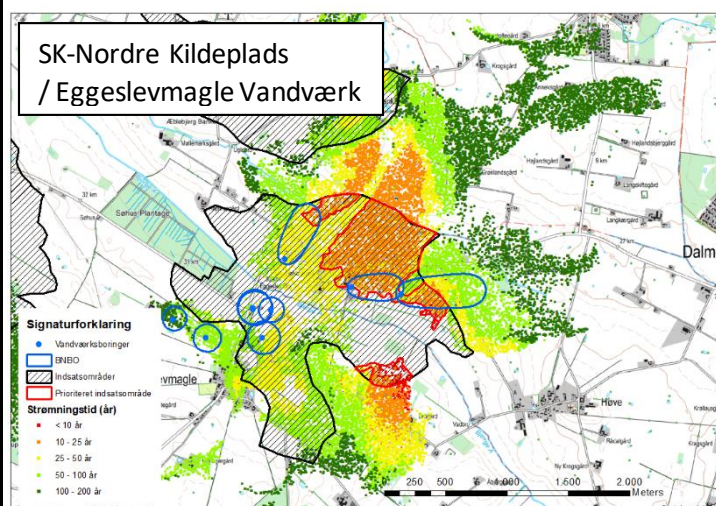
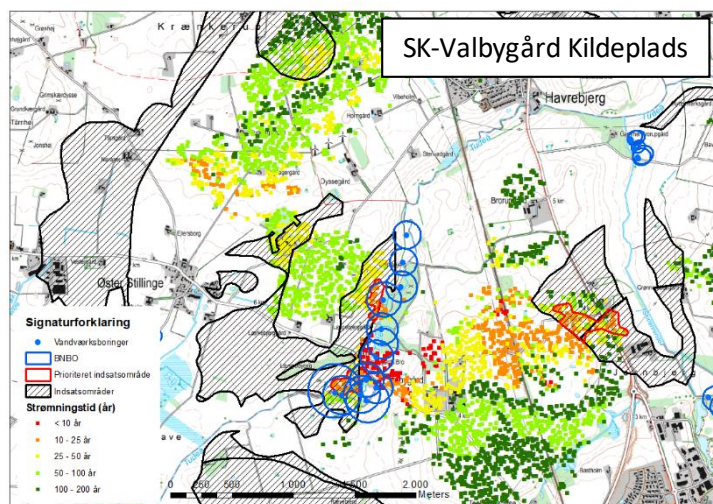
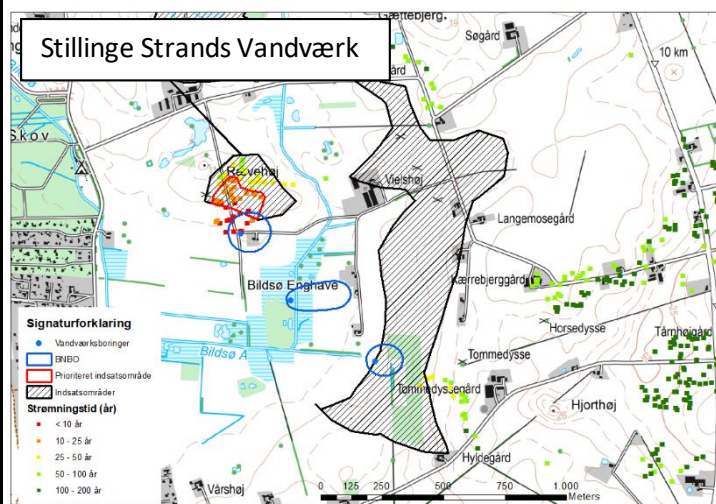
Bilag 4: Grundvandsdannende oplande og strømningstid

Bilag 5: Prioriterede indsatsområder og BNBO

Bilag 6: Strømningstid og prioriterede indsatsområder ved de enkelte kildepladser

Bilag 7: Sårbarhedsvurdering af BNBO og opland til kildepladser pr. december 2020

Forklaring: De 12 særligt sårbare kildepladser er markeret røde (venstre kolonne). Farven på de enkelte BNBO'er markerer kommunens vurdering af indsatsbehovet: Rød: Der vurderes at være behov for indsats overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider Gul: Der vurderes at være behov for indsats, hvis erhvervsmæssig anvendelse af pesticider kan forekomme Grøn: Der vurderes ikke at være behov for indsats overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider			
Vandværk/kildeplads - sårbarhed	Boring/BNBO - Indsatsbehov	Sårbarhedsvurdering af BNBO	Aktiviteter i BNBO
Bisserup Vandværk	220.100	Erhvervsmæssig anvendelse af pesticider forekommer ikke	Boligområde
	220.509	Erhvervsmæssig anvendelse af pesticider forekommer ikke	Boligområde, olietanke
Bjergby Mark Vandværk	215.682	Risiko ved større spild	Landbrugsarealer
	215.647	Risiko ved større spild	Landbrugsarealer, offentlig vej
Boeslunde Vandværk	214.98	Nogen sårbarhed	Landbrugsarealer, boligområde, olietanke, andre borer (miljø)
	214.483	Nogen sårbarhed	Landbrugsarealer, boligområde, olietanke, andre borer (miljø)
	214.447	Stor sårbarhed, KS2, sulfat	Landbrugsarealer, boligområde, olietanke, andre borer (miljø)
	215.775	Nogen sårbarhed	Landbrugsarealer, boligområde, olietanke
Dalmose Vandværk	215.966	Risiko ved større spild	Industriområde, boligområde, kortlagte grunde med indsats overfor grundvand, olietanke, vandværkets reserveboringer
	215.715	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering	Industriområde, boligområde, kortlagte grunde med indsats overfor grundvand, olietanke, vandværkets reserveboringer
	215.1162	Risiko ved større spild Delvist beliggende i Næstved Kommune.	Landbrugsarealer
	215.21C	Risiko ved større spild	Landbrugsarealer, boligområde
	215.522	Risiko ved større spild	Landbrugsarealer, boligområde
	215.843	Risiko ved større spild	Landbrugsarealer, boligområde, anden boring (markvanding, 215.918)
Eggeslevmagle Vandværk	215.416	Stor sårbarhed, Desphenyl-Chloridazon, Dimethachlor ESA, sulfat	Landbrugsarealer, bolig, offentlig vej, olietanke
	215.627	Stor sårbarhed, Desphenyl-Chloridazon, Dimethachlor ESA sulfat	Landbrugsarealer, bolig, offentlig vej, olietanke
Gimlinge Vandværk	215.58B	Risiko ved større spild	Landbrugsarealer, boliger, olietank, anden boring?
I/S Hashøj Vest	215.768	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering. Stor sårbarhed opstrøms BNBO	Landbrugsarealer, bolig (ubenyttet brønd?), vandløb

	215.777	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering. Stor sårbarhed opstrøms BNBO	Landbrugsarealer, bolig (ubenyttet brønd?), anden boring lige udenfor BNBO, vandløb
Kr. Stillinge Vandværk	210.511	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer, offentlig vej
Lille Ebberup-Næsbykov Vandværk	210.778	Risiko ved større spild	Landbrugsarealer
	210.911	Risiko ved større spild	Landbrugsarealer
Nordrupvester Vandværk	210.541	Risiko ved større spild	Landbrugsarealer
Rosted og Omegns Vandværk	215.609	Nogen sårbarhed, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer, offentlig vej
	215.603	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering	Landbrugsarealer, offentlig vej
	215.791	Stor sårbarhed, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer, offentlig vej
	215.602	Stor sårbarhed, nitrat, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer, offentlig vej
Rude Vandværk	220.387	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering. Risiko ved større spild.	Landbrugsarealer, boligområde, olietank
	220.477	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering. Risiko ved større spild.	Landbrugsarealer, boligområde
	220.683	Risiko ved større spild.	Landbrugsarealer
SK-Hovedværk	210.1357	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering. BNBO skal genberegnes. Miljøstyrelsen er anmodet om at revurdere sårbarheden i området. Mechlørprop, 4-CPP.	Erhvervsområde, kortlagte grunde med indsats overfor grundvand
	210.1358	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering. BNBO skal genberegnes. Miljøstyrelsen er anmodet om at revurdere sårbarheden i området. 4-nitrophenol, chloroform	Erhvervsområde, olietank, kortlagte grunde med indsats overfor grundvand
SK-Jernbjerg	210.1371	Stor sårbarhed, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer
	210.18H	Stor sårbarhed, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer
SK-Erdrup	215.875	Nogen sårbarhed	Landbrugsarealer, bolig (ubenyttet brønd?)
	215.770	Stor sårbarhed	Landbrugsarealer, landbrugsejendom
	215.771	Nogen sårbarhed	Landbrugsarealer
	215.608	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering	Landbrugsarealer, bolig (ubenyttet brønd?)
	215.1060	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering	Landbrugsarealer
	215.772	Stor sårbarhed	Landbrugsarealer, anden boring lige udenfor BNBO
	215.651	Nogen sårbarhed	Landbrugsarealer
	215.1033	Nogen sårbarhed	Landbrugsarealer
	215.1163	Nogen sårbarhed, sulfat	Landbrugsarealer
SK-Forlev	215.774	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering	Landbrugsarealer, offentlig vej, bolig (ubenyttet brønd?)

	215.759	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering	Landbrugsarealer, offentlig vej, bolig (ubenyttet brønd?)
	215.1160	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering	Landbrugsarealer, offentlig vej, bolig (ubenyttet brønd?)
SK-Gl. Brorup	210.499	Ikke behov for indsats	Landbrugsarealer
	210.1034	Ikke behov for indsats	Landbrugsarealer
	210.975	Ikke behov for indsats	Landbrugsarealer
	210.530	Nogen sårbarehed, Desphenyl-Chloridazon, mechlorprop	Landbrugsarealer, anden boring
	210.1046	Nogen sårbarehed, mechlorprop	Landbrugsarealer, anden boring
SK-Nordre	215.1036	Stor sårbarehed	Landbrugsarealer
	215.1032	Stor sårbarehed, Dimethachlor ESA, sulfat	Landbrugsarealer
	215.477	Stor sårbarehed, Desphenyl-Chloridazon, Dimethachlor ESA, sulfat	Landbrugsarealer, bolig, olietank
	215.898	Stor sårbarehed, Desphenyl-Chloridazon, Dimethachlor ESA, sulfat	Landbrugsarealer, gartneri, boliger
	215.792	Stor sårbarehed, Desphenyl-Chloridazon, Dimethachlor ESA, sulfat	Landbrugsarealer, landbrugsejendom, frugtplantage, boliger (ubenyttet brønd?), andre borer, offentlig vej
	215.919	Stor sårbarehed, Desphenyl-Chloridazon, sulfat	Landbrugsarealer, 2 landbrugsejendomme, gyllebeholder, trykledning, anden boring, olietank
	215.765	Stor sårbarehed, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer, boliger (ubenyttede brønde?), offentlig vej, olietanke
SK-Valbygård	210.912	Nogen sårbarehed	Landbrugsarealer, vandløb
	210.843	Nogen sårbarehed	Landbrugsarealer, anden boring, vandløb
	210.848	Nogen sårbarehed, Desphenyl-Chloridazon, 4-nitrophenol	Landbrugsarealer, vandløb
	210.913	Stor sårbarehed, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer, vandløb
	210.841	Nogen sårbarehed, 4-nitrophenol	Landbrugsarealer, anden boring, vandløb
	210.1033	Nogen sårbarehed, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer, anden boring, vandløb
	210.991	Nogen sårbarehed	Landbrugsarealer, anden boring, offentlig vej, vandløb
	210.792	Nogen sårbarehed	Landbrugsarealer, anden boring, offentlig vej, vandløb
	210.779	Nogen sårbarehed	Landbrugsarealer, anden boring, offentlig vej, vandløb
	210.1287	Nogen sårbarehed	Landbrugsarealer, anden boring, vandløb
	210.974	Nogen sårbarehed	Landbrugsarealer, anden boring
	210.665	Nogen sårbarehed, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer, vandløb
	210.438	Nogen sårbarehed, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer, vandløb
SK-Vestre	220.707	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering.	Landbrugsarealer, offentlig vej

	220.646	Erhvervsmæssig anvendelse af pesticider forekommer ikke	Boligområde, offentlig vej
	220.496	Erhvervsmæssig anvendelse af pesticider forekommer ikke	Boligområde, olietanke
	220.466	Erhvervsmæssig anvendelse af pesticider forekommer ikke	Boligområde, olietanke
	220.447	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering.	Landbrugsarealer, boligområde, olietanke
Stigsnæs Vandindvinding I/S	220.348	Stor sårbarhed	Landbrugsarealer, landbrugsbygninger, ubenyttet brønd?, anden boring, olietank?, offentlig vej
	220.347	Stor sårbarhed, BAM	Landbrugsarealer, offentlig vej
	220.334	Nogen sårbarhed	Landbrugsarealer, anden boring lige udenfor BNBO
	220.682	Nogen sårbarhed	Landbrugsarealer, bolig, olietank, (ubenyttet brønd?), offentlig vej
	220.367	Stor sårbarhed, Bentazon, Dimethachlor OA	Offentlig vej
	220.420	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering	Landbrugsarealer, boliger (ubenyttet brønd?), offentlig vej
	220.419	Nogen sårbarhed	Landbrugsarealer, bolig (ubenyttet brønd?), offentlig vej
	220.685	Nogen sårbarhed	Landbrugsarealer, boliger (ubenyttede brønd?), offentlig vej
	220.687	Vurderet sårbart ved supplerende vurdering.	Landbrugsarealer, kalkunfarm, olietank, offentlig vej
Stillinge Strand Vandværk	209.115	Stor sårbarhed, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer, bolig, olietank, (ubenyttet brønd?)
	209.147	Stor sårbarhed, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer
	209.187	Stor sårbarhed, Desphenyl-Chloridazon	Landbrugsarealer
Sørby-Kirkerup Vandværk	215.592	Erhvervsmæssig anvendelse af pesticider forekommer ikke	Boligområde, olietanke, offentlig vej, kortlagt grund med indsats overfor grundvand
	215.19	Erhvervsmæssig anvendelse af pesticider forekommer ikke	Boligområde, olietanke, offentlig vej, kortlagt grund med indsats overfor grundvand
	215.645	Risiko ved større spild	Landbrugsarealer, landbrugsbygninger, offentlig vej, boligområde, olietank
	215.686	Risiko ved større spild	Landbrugsarealer, skov
	215.1068	Risiko ved større spild	Landbrugsarealer, skov
Vemmelev-Forlev Vandværk	214.528	Nogen sårbarhed, Desphenyl-Chloridazon, BAM, sulfat	Rideskole
	215.1039	Stor sårbarhed, Desphenyl-Chloridazon, Bentazon, sulfat	Landbrugsarealer, gartneriafgrøder
	215.617	Nogen sårbarhed, Desphenyl-Chloridazon, Bentazon	Landbrugsarealer, gartneriafgrøder
Ørlev Vandværk	210.1329	Risiko ved større spild	Landbrugsarealer, bolig, olietank

Bilag 8: Arealopgørelser af prioriterede indsatsområder og BNBO

	Prioriteret indsatsområde og BNBO omfattet af indsats overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider	BNBO uden behov for indsats	Samlet areal inkl. alle BNBO
SK-Valbygård	62,2 ha, heraf 53,8 ha BNBO	0	62,2 ha
SK-Nordre/Eggeslevmagle Vv	106,3 ha, heraf 57,6 ha BNBO	0	106,3 ha
Stigsnæs Vandindvinding	89,8 ha, heraf 55,4 ha BNBO	0	89,8 ha
Hashøj Vandforsyning Vest	15,4 ha, heraf 7,7 ha BNBO	0	15,4 ha
Boeslunde Vandværk	4,6 ha, heraf 3,9 ha BNBO	0	4,6 ha
Stillinge Strand Vandværk	8,1 ha, heraf 6,2 ha BNBO	0	8,1 ha
Kildepladser alene med indsats i BNBO			
	BNBO omfattet af indsats overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider	BNBO uden behov for indsats overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider	Samlet areal af alle BNBO
SK-Erdrup	21,5 ha	0	21,5 ha
SK-Forlev	5,4 ha	0	5,4 ha
SK-Gl. Brorup	1,9 ha	1,8 ha	3,7 ha
SK-Hovedværk	(6,7 ha)*	0	(6,7 ha)*
SK-Jernbjerg	14,3 ha	0	14,3 ha
SK-Vestre	3,9 ha**	6,9 ha	10,8 ha
Bisserup Vandværk	0	3,4 ha	3,4 ha
Bjergby Mark Vandværk	2,6 ha	0	2,6 ha
Dalmose Vandværk, Dalmose	5,1 ha	0	5,1 ha
Dalmose Vandværk, Flakkebj.	3,6 ha	0	3,6 ha
Gimlinge Vandværk	1,7 ha	0	1,7 ha
Kirke Stillinge Vandværk***	1,1 ha	0	1,1 ha
Li. Ebberup-Næsbykov	1,5 ha	0	1,5 ha
Nordrupvester Vandværk	1,0 ha	0	1,0 ha
Rosted Vandværk	3,6 ha	0	3,6 ha
Rude Vandværk	3,2 ha	0	3,2 ha
Sørby-Kirkerup, Kirkerup	6,6 ha	0	6,6 ha
Sørby-Kirkerup, Sørby	0	4,4 ha	4,4 ha
Vemmelev-Forlev	8,3 ha	0	8,3 ha
Ørsløv Vandværk	1,2 ha	0	1,2 ha
* BNBO skal genberegnes, området er byområde			
** Området er primært byområde			
*** Alene boring 210.511 er medregnet, da vandværkets anden boring er taget ud af drift pga. pesticidforurening			

Bilag 9: Registrerede virksomheder beliggende i BNBO eller indsatsområde *

Virksomhed	Adresse	Postnr	By	Type	Virksomhedstype
Ejner Hessel Sjælland Mercedes Renault	Merkurvej 1	4200	Slagelse	Q01	Autoværksteder (branchebekendtgørelse)
Unicon A/S	Fabriksvej 2	4200	Slagelse	B202	Cementstøberier, betonblanderi. >20.000 t/år
Pedersen Værktøjsmaskiner ApS	Industrivej 16	4200	Slagelse	A53	Maskinfabriker, -værksteder 100-1000 m2
Fuglebjerg Kistefabrik A/S	Nøddebovej 4	4200	Slagelse	E52	Savværk, møbelfab. og maskinsnedkeri
P M Olsen A/S	Ndr. Ringgade 1	4200	Slagelse	Q01	Autoværksteder (branchebekendtgørelse)
Slagelse Erhvervs Auto A/S, IVECO	Skovsøviadukten 2	4200	Slagelse	Q01	Autoværksteder (branchebekendtgørelse)
CUC-Engineering I/S	Industrivej 29	4200	Slagelse	D57	Presning, armering, ekstrud. plast ≤100kg/dag
Rene Nielsen	Bukdalsvej 19	4200	Slagelse	Q01	Autoværksteder (branchebekendtgørelse)
Kecon	Industrivej 34	4230	Skælskør	MVB	Maskinværksteder >1000 m2
Jan Bach Maskinfabrik ApS	Industrivej 20	4230	Skælskør	A53	Maskinfabriker, -værksteder 100-1000 m2
Peugeot	Skovsøviadukten 1A	4200	Slagelse	Q01	Autoværksteder (branchebekendtgørelse)
J-L Tryk A/S	Industrivej 49A	4230	Skælskør	E51	Rotations/offset/silke/bogtrykker
Profilmetal A/S	Skovsøviadukten 3	4200	Slagelse	A53	Maskinfabriker, -værksteder 100-1000 m2
Flakkebjerg Auto	Flakkebjerg Hovedgade 21	4200	Slagelse	Q01	Autoværksteder (branchebekendtgørelse)
Vækst & Miljø A/S	Skovsøvej 10	4200	Slagelse	H51	Garageanlæg > 3 stk.
Miljøcenter Enggården ApS	Kalundborgvej 94	4200	Slagelse	K212	Midlertidig oplagring mv Ikke-farligt, ikke bilag I
Bjergs Autoservice v/Niki Bjerg Larsen	Skovsøviadukten 14B	4200	Slagelse	Q01	Autoværksteder (branchebekendtgørelse)
Dahls Metalopkøb ApS	Industrivej 32	4230	Skælskør	K212	Midlertidig oplagring mv Ikke-farligt, ikke bilag I
SKOVSO BILER ApS	Skovsøviadukten 12	4200	Slagelse	Q01	Autoværksteder (branchebekendtgørelse)
Skovsø Erhvervsudlejning	Elmesvinget 34	4200	Slagelse	E52	Savværk, møbelfab. og maskinsnedkeri
Egons A/S	Industrivej 25	4200	Slagelse	H51	Garageanlæg > 3 stk.
Slagelse klejnsmedje	Skovsøviadukten 14C	4200	Slagelse	A53	Maskinfabriker, -værksteder 100-1000 m2
Flux Water Slagelse ApS	Dalsvinget 9	4200	Slagelse	501b	Bortskaffnyttig Farligt >10t/dg-fys-kem beh.
Westrup A/S	Sorøvej 21	4200	Slagelse	MVB	Maskinværksteder >1000 m2
DANISH AGRO A.M.B.A.	Lodsvej 10	4261	Dalmose	E207x2	Foderstofvirksomheder, kap >6 t/time og ≤300 t/dg
Danish Agro Kr. Stillinge	Barkemosevej 3	4200	Slagelse	E207x2	Foderstofvirksomheder, kap >6 t/time og ≤300 t/dg
Q8 Danmark a/s	Ndr. Ringgade 2	4200	Slagelse	Q01	Autoværksteder (branchebekendtgørelse)
Genbrugsstation, Skovsøvej	Skovsøvej 8	4200	Slagelse	K211	Genbrugspladser
Vulkanisør Birche Anhøj	Industrivej 14	4200	Slagelse	Q01	Autoværksteder (branchebekendtgørelse)

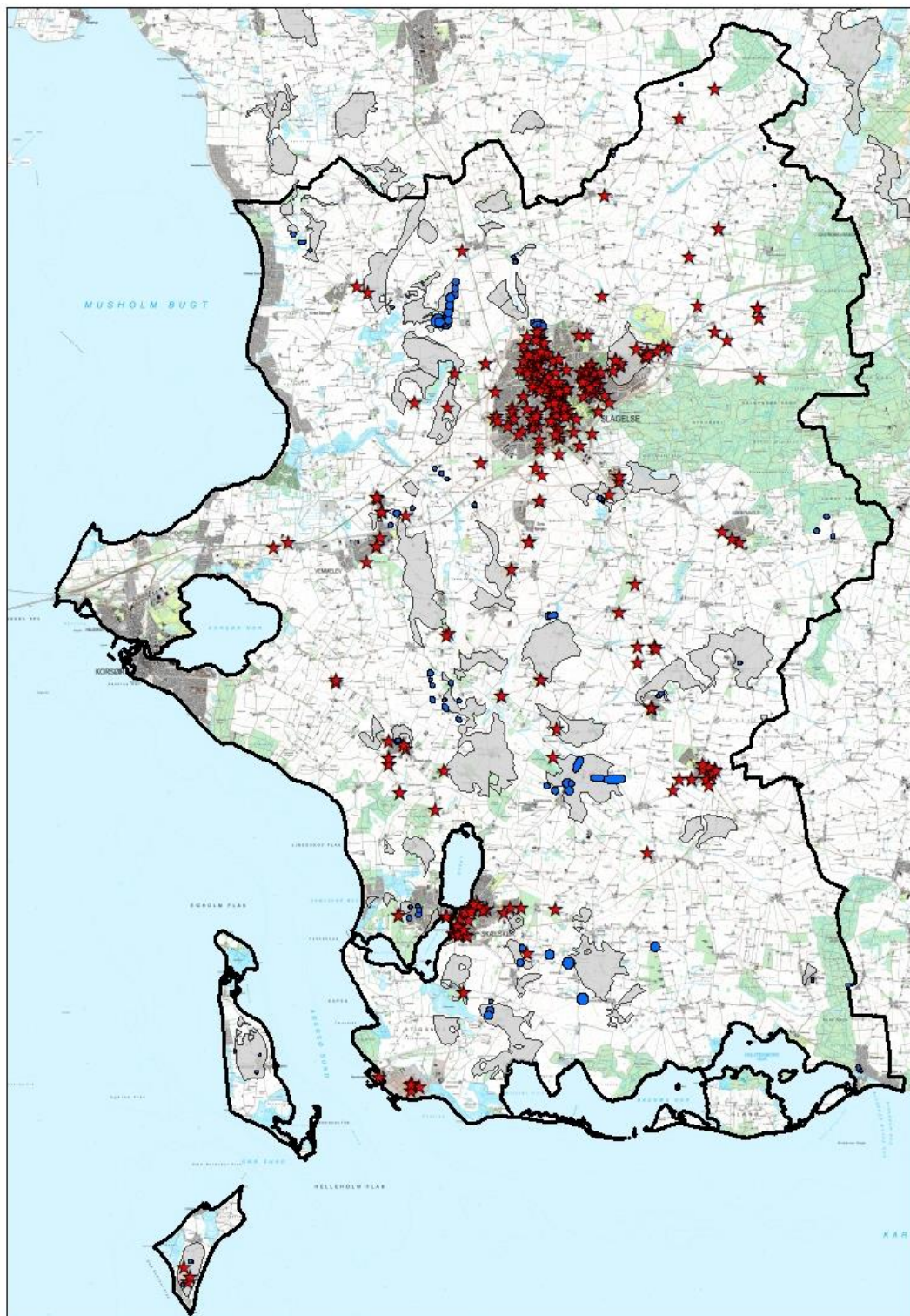
* Registreret i kommunens miljødatabase den 27. november 2018

Bilag 10: Landbrug* med driftsbygninger indenfor BNBO eller indsatsområder

Adresse	Postnr.	By
Bukdalsvej 15	4200	Slagelse
Gimlingevej 27	4200	Slagelse
Grønhøjgårdsvej 10	4200	Slagelse
Grønhøjvej 8	4200	Slagelse
Hemmeshøjvej 28	4241	Vemmelev
Johannesdalsvej 11	4200	Slagelse
Johannesdalsvej 2	4200	Slagelse
Jættehøjvej 13	4200	Slagelse
Jættehøjvej 9	4200	Slagelse
Kildevej 4	4200	Slagelse
Korsør Landevej 159	4242	Boeslunde
Neblevej 23	4242	Boeslunde
Nøddebovej 6	4200	Slagelse
Pilekrogen 2	4200	Slagelse
Præstebakken 3	4200	Slagelse
Ravnemarksvej 55	4230	Skælskør
Seerdrupvej 11	4200	Slagelse
Slagelse Landevej 152	4241	Vemmelev
Slagelsevej 36	4200	Slagelse
Sorø Landevej 300	4261	Dalmose
Sorø Landevej 304	4261	Dalmose
Stigsnæs Landevej 360	4230	Skælskør
Strandvejen 153	4200	Slagelse
Tranderupvej 62	4230	Skælskør
Vedskøllevej 31	4230	Skælskør

*Landbrug som i 2016 har søgt om marktilskud til mere end 20 ha.

Bilag 11: Kortlagte grunde med indsats overfor grundvand (mulig grundvandsrisiko)

Bilag 12: Registrerede olietanke i BNBO og prioriterede indsatsområder

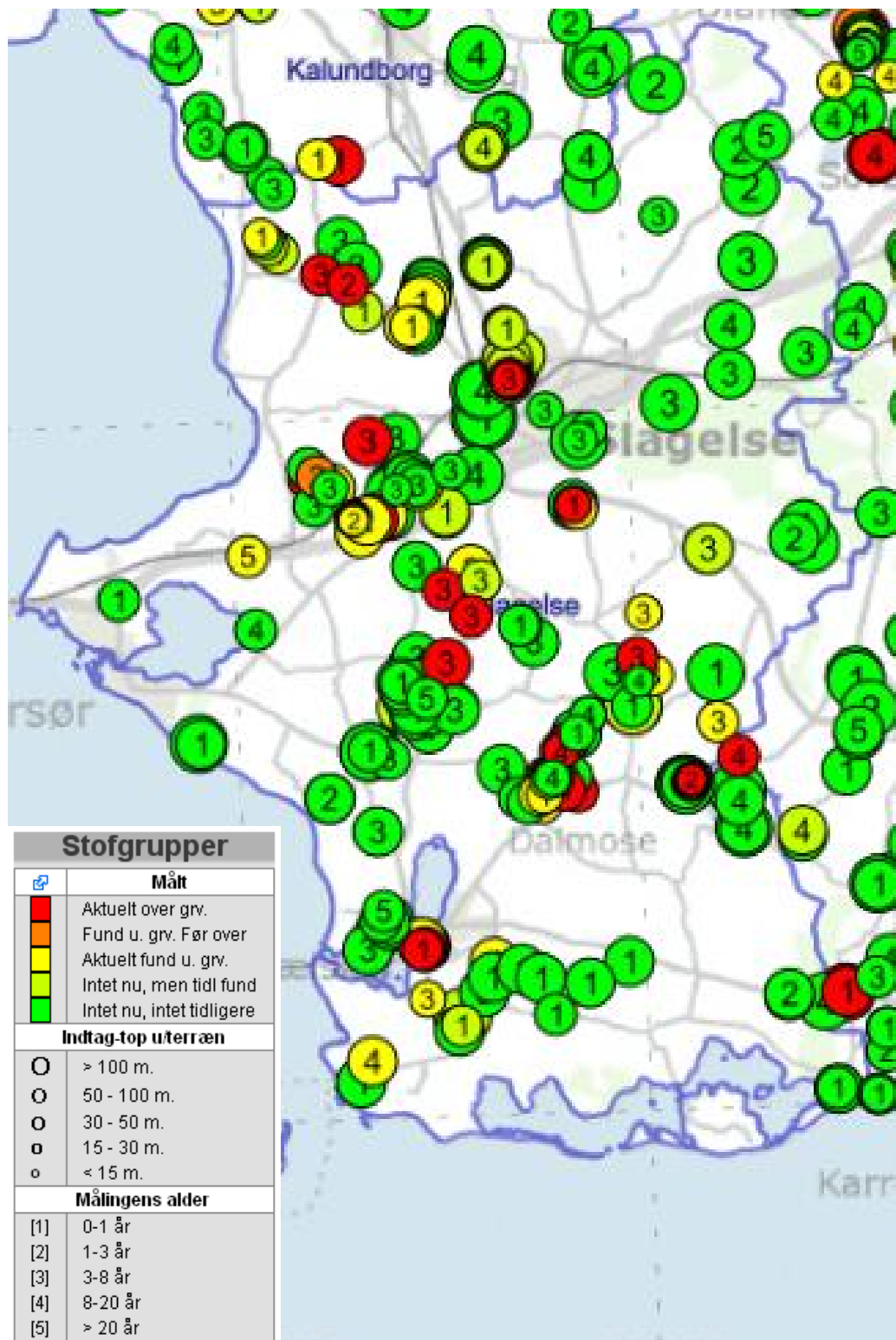
Vejnavn	Hus	Kategori	Størrelse	Placering
Bildsø Enghave	7	Under 6.000 l	Ukendt	Indendørs
Boeslunde Byvej	134	Under 6.000 l	Ukendt	Over terræn, udendørs
Boeslunde Byvej	152	Under 6.000 l	1200	Ukendt
Boeslunde Byvej	140	Under 6.000 l	2500	Ukendt
Boeslunde Byvej	140	Under 6.000 l	1500	Ukendt
Boeslunde Byvej	149	Under 6.000 l	1200	Over terræn, udendørs
Boeslunde Byvej	136	Under 6.000 l	1200	Indendørs
Boeslunde Byvej	147	Under 6.000 l	1170	Indendørs
Fabriksvej	2	6.000 l - 100.000 l	10000	Nedgravet/underjordisk
Grønhøjgårdsvej	10	Under 6.000 l	1500	Over terræn, udendørs
Grønhøjgårdsvej	10	Ukendt	Ukendt	Over terræn, udendørs
Grønhøjgårdsvej	10	Ukendt	1200	Indendørs
Hovedgaden	8	6.000 l - 100.000 l	30000	Nedgravet/underjordisk
Kikvej	5	Under 6.000 l	2250	Over terræn, udendørs
Kikvej	5	Under 6.000 l	1200	Over terræn, udendørs
Konge-Åsen	59	Under 6.000 l	2500	Nedgravet/underjordisk
Konge-Åsen	42	Under 6.000 l	1500	Nedgravet/underjordisk
Konge-Åsen	20	Under 6.000 l	Ukendt	Nedgravet/underjordisk
Konge-Åsen	123	Under 6.000 l	2000	Indendørs
Konge-Åsen	57	Under 6.000 l	2500	Nedgravet/underjordisk
Konge-Åsen	133	Under 6.000 l	2500	Nedgravet/underjordisk
Konge-Åsen	69	Under 6.000 l	1200	Over terræn, udendørs
Konge-Åsen	131	Under 6.000 l	2500	Nedgravet/underjordisk
Konge-Åsen	111	Under 6.000 l	1200	Over terræn, udendørs
Lodshusvej	2	Ukendt	Ukendt	Nedgravet/underjordisk
Lodsvej	2	Under 6.000 l	1200	Indendørs
Præstebakken	16	Under 6.000 l	1200	Over terræn, udendørs
Præstemarken	3	Ukendt	Ukendt	Over terræn, udendørs
Præstemarken	3	Ukendt	Ukendt	Nedgravet/underjordisk
Præstemarken	3	Ukendt	Ukendt	Over terræn, udendørs
Savværksvej	3	Under 6.000 l	1200	Indendørs
Skolebakken	13	Under 6.000 l	1200	Over terræn, udendørs
Skolebakken	14	Under 6.000 l	2500	Nedgravet/underjordisk
Skolebakken	9	Under 6.000 l	1500	Nedgravet/underjordisk
Skovvænget	8	Under 6.000 l	1500	Nedgravet/underjordisk
Sorø Landevej	303	Under 6.000 l	1200	Indendørs
Sorø Landevej	304	Under 6.000 l	1500	Nedgravet/underjordisk
Sorø Landevej	298	Under 6.000 l	1200	Indendørs
Sorø Landevej	292	Under 6.000 l	1200	Indendørs
Sorø Landevej	304	Ukendt	1200	Indendørs
Sorø Landevej	304	Ukendt	1200	Indendørs
Sorø Landevej	302	Under 6.000 l	1500	Indendørs
Stigsnæs Landevej	360	Under 6.000 l	1200	Indendørs
Stillingevej	1	Ukendt	Ukendt	Nedgravet/underjordisk
Stillingevej	1	Ukendt	Ukendt	Nedgravet/underjordisk
Sørby Hovedgade	26	Under 6.000 l	1225	Over terræn, udendørs
Sørby Parkvej	1A	Under 6.000 l	1200	Over terræn, udendørs
Tystoftehusevej	2	Under 6.000 l	1200	Over terræn, udendørs
Vinkelvej	12	Under 6.000 l	Ukendt	Over terræn, udendørs
Visbjergvej	30	Under 6.000 l	1200	Over terræn, udendørs
Ørslevvej	5	Under 6.000 l	1200	Over terræn, udendørs
Østervej	30	Under 6.000 l	1200	Over terræn, udendørs

Bilag 13: Boringer (min. 10 m dybe) indenfor 1000 m af vandværksboringer

DGU nr.	Anvendelse	Dybde	Etablering	By	Beliggenhed
209.175	Vandværksboring	22.3 m.	1972	Slagelse	Kirke Stillinge Vandværk
210.118	Ingen anvendelse	38.5 m.	1951	Slagelse	SLAGELSE, VANDVÆRK
210.218	Pejleboring	16.2 m.	1952	Slagelse	Ø. STILLINGE DAPCO S-11, NR 10
210.284	Ingen anvendelse	21.4 m.	1959	Slagelse	JERNBJERG, M. HOLCK
210.290	Privat husholdning	41 m.	1956	Slagelse	HAVREBJERG, GAMLE BRORUP
210.344	Monitering/kontrol	41 m.	1946	Slagelse	LL. VALBY VANDVÆRK
210.346	Monitering/kontrol	49.5 m.	1948	Slagelse	Lille Valby Vandværk
210.348	Monitering/kontrol	43.5 m.	1948	Slagelse	Lille Valby Vandværk
210.349	Monitering/kontrol	43.5 m.	1948	Slagelse	Lille Valby Vandværk
210.351	Pejleboring	41.5 m.	1957	Slagelse	Valbygård, Slagelse Vandværk
210.357	Monitering/kontrol	41.6 m.	1944	Slagelse	Valbygård, Slagelse Vandværk, hjælpeværket
210.360	Pejleboring	12 m.	1935	Slagelse	SLAGELSE, LANGEBJERG GÅRD, V. V.
210.361	Pejleboring	40 m.	Ukendt	Slagelse	SLAGELSE, VANDVÆRK
210.365	Ingen anvendelse	38.3 m.	1949	Slagelse	SLAGELSE, VANDVÆRK
210.366	Pejleboring	36.5 m.	1947	Slagelse	SLAGELSE, VANDVÆRK
210.367	Ingen anvendelse	37.3 m.	1949	Slagelse	SLAGELSE, VANDVÆRK
210.368	Ingen anvendelse	36 m.	1927	Slagelse	SLAGELSE, VANDVÆRK
210.403	Pejleboring	60 m.	1965	Slagelse	Mønstergården, Valbyvej, Slagelse VV
210.429	Pejleboring	41.2 m.	1965	Slagelse	SLAGELSE, VALBYGÅRDSVÆRKET
210.546	Pejleboring	41 m.	1971	Slagelse	HAVREBJERG, STENVADSGÅRD, SLAGELSE V. V.
210.558	Privat husholdning	54 m.	1973	Slagelse	SLAGELSE, VALBYGÅRD, GODSEJER BECK
210.635	Pejleboring	40.9 m.	1979	Slagelse	Valbygårdsværket, Vandværksvej,
210.691	Ikke oplyst	47.5 m.	1987	Slagelse	Slagelse Gasværk, Dansvej
210.749	Ikke oplyst	31 m.	1988	Slagelse	Slagelse, Slagelse-Gasværk, Dansvej .
210.750	Ikke oplyst	24 m.	1988	Slagelse	Slagelse, Slagelse-Gasværk, Dansvej
210.751	Ikke oplyst	22 m.	1988	Slagelse	Slagelse, Slagelse - Gasværk, Dansvej
215.243	Ingen anvendelse	88 m.	1956	Slagelse	SLAGELSE, KORSHØJGÅRD, KORSØR VANDVÆRK PEJLEBORING
215.253	Ingen anvendelse	21.7 m.	1957	Skælskør	EGGESLEV MAGLE, PRÆSTEFORPAGTERGÅRD
215.363	Pejleboring	48 m.	1943	Vemmelev	FORLEV, KYLLINGEGÅRD, KORSØR VANDVÆRK
215.367	Vandværksboring	49.7 m.	1955	Vemmelev	Forlev, Kyllingegård
215.369	Vandværksboring	Ukendt	1959	Vemmelev	FORLEV, KYLLINGEGÅRD, KORSØR VANDVÆRKS NR. 11
215.374	Ingen anvendelse	33.6 m.	1943	Skælskør	HØVE, HØJSTRUP GÅRD, BØRGE ELLEGÅRD
215.379	Havevanding	22 m.	1961	Slagelse	LUNDFORLUND, E. ANDERSEN
215.418	Ingen anvendelse	18.9 m.	1963	Slagelse	HARRESTED, TØMRER HELGE NIELSEN
215.470	Ingen anvendelse	26.5 m.	1965	Slagelse	KIRKERUP, HANDELSGARTNER VIGGO NIELSEN
215.476	Pejleboring	10 m.	1967	Skælskør	EGGESLEV MAGLE, V. BJERGE Å, SKÆLSKØR VANDVÆRK, BORING
215.503	Industri/procesvand	49.5 m.	1968	Slagelse	SLAGELSE, LANDSGRAV, GYLDENMOST A/S
215.519	Markvanding/gartneri	51 m.	1969	Vemmelev	Vemmelev, Vårby, gartneri
215.542	Privat husholdning	42 m.	1970	Slagelse	FÅRDRUP, GRØNHØJGÅRD
215.560	Vandværksboring	102 m.	1971	Dalmose	Dalmose Vv
215.566	Privat husholdning	15.1 m.	1971	Dalmose	DALMOSE, HØVE, ÅSGÅRD
215.567	Ingen anvendelse	32.1 m.	1971	Boeslunde	BOESLUNDE, ERDRUP, BAUNEHØJ
215.578	Vandværksboring	34.5 m.	1972	Boeslunde	Erdrup, Boeslunde
215.582	Vandværksboring	45 m.	1972	Slagelse	ERDRUP, KORSØR VANDVÆRK
215.588	Vandforsyningsboring	70 m.	1972	Slagelse	LANDSGRAV, BREDHOLTGÅRD
215.594	Vandværksboring	44.5 m.	1973	Vemmelev	ERDRUP, KORSØR VANDVÆRK
215.595	Pejleboring	44 m.	1973	Vemmelev	ERDRUP, KORSØR VANDVÆRK
215.599	Pejleboring	59 m.	1973	Dalmose	TING JELLINGE, GDR H ROSTGÅRD CHRISTENSEN
215.616	Privat husholdning	24.7 m.	1973	Slagelse	LUNDFORLUND, BROGÅRD HANS BAUNEHØJ JENSEN
215.618	Privat husholdning	53.5 m.	1974	Slagelse	KIRKERUP BANKASS. PER LARSEN

215.634	Pejleboring	43.5 m.	1975	Vemmelev	ERDRUP, KORSØR VANDVÆRK
215.635	Pejleboring	41.5 m.	1975	Boeslunde	ERDRUP KORSØR VANDVÆRK
215.659	Markvanding/gartneri	51.5 m.	1976	Vemmelev	VERMELEV VANDVÆRK
215.676	Markvanding/gartneri	35.5 m.	1976	Dalmose	EGGESLEV MAGLE, BØRGE ELLEGAARD
215.678	Havevanding	14 m.	1959	Vemmelev	SLAGELSE, VAARBY. ALBERT LARSEN
215.697	Markvanding/gartneri	19.5 m.	1978	Slagelse	HALKEVAD GRØNHØJGÅRD
215.704	Vandværksboring	110 m.	1979	Dalmose	Dalmose, Hovedgaden, Dalmose Vandværk
215.713	Privat husholdning	44 m.	1985	Slagelse	Kolnekildevej 2, Skørping
215.742	Monitering/kontrol	95.5 m.	1988	Boeslunde	Erdrup Bro. Korsør Vandværk
215.743	Monitering/kontrol	73.5 m.	1988	Dalmose	Frankerupvej, Eggeslevmagle.
215.761	Markvanding/gartneri	43 m.	1990	Slagelse	Erdrup Enghave 1, Ålykke
215.790	Monitering/kontrol	50 m.	1993	Dalmose	Øllemose Rende, Eggeslevmagle
215.877	Monitering/kontrol	17.5 m.	1997	Slagelse	Egevej 12, Flakkebjerg
215.916	Privat husholdning	Ukendt	Ukendt	Slagelse	Havremarksvej 17, Bjergby Mark, Slots Bjergby
215.918	Markvanding/gartneri	Ukendt	Ukendt	Slagelse	Gimlingevej 1, Flakkebjerg (v. Højgård)
219.186	Industri/procesvand	48 m.	2001	Skælskør	Lodshusvej 13
219.189	Brønd	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Kobækvej 58
220.315	Vandværksboring	36.6 m.	1960	Skælskør	VEDSKØLLE, BRUGSFØRENING
220.361	Markvanding/gartneri	50 m.	1962	Rude	BISSERUP, BAKKEGÅRD, BORING NR. 1
220.374	Pejleboring	54 m.	1963	Skælskør	STIGSNÆS, BORING NR. 12
220.376	Privat husholdning	16 m.	1963	Skælskør	STIGSNÆS, ØRBÆK GD.
220.454	Markvanding/gartneri	60 m.	1965	Skælskør	MAGLEBY, TYSTOFTE HUSE
220.456	Pejleboring	60.6 m.	1967	Skælskør	STIGSNÆS, BANKEHUSE, GULF OIL
220.478	Vandværksboring	34 m.	1970	Skælskør	TJÆREBY, DADSHØJ GD
220.537	Markvanding/gartneri	45 m.	1977	Skælskør	SKÆLSKØR MAGLEBYVEJ 115 GARTNER NIELS OLSEN
220.632	Markvanding/gartneri	44.6 m.	1978	Skælskør	Statens Forsøgsstation, Tystofte,
220.679	Vandforsyningsboring	44.5 m.	1989	Rude	Holsteinborg, Rude Vandværk
220.684	Vandværksboring	40 m.	1991	Skælskør	Ærtebjerg, Vedskølle, Ærtebjergvej
220.688	Pejleboring	31 m.	1991	Dalmose	Øreby Huse, Lundby, Næstved Landevej 404
220.720	Markvanding/gartneri	44.5 m.	2001	Skælskør	Tystofte Husevej
220.732	Markvanding/gartneri	36 m.	2011	Ukendt	På mark overfor Visbjergvej 15
210.1112	Vandværksboring	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Valbygårdsvej 94
210.52A	Ingen anvendelse	41.7 m.	1931	Slagelse	Slagelse Vandværk
210.62	Pejleboring	40.4 m.	1933	Slagelse	SLAGELSE, BORUPGÅRD, VALBYGÅRD, SLAGELSE V.V. OBSERV.
210.79	Privat husholdning	77 m.	1939	Slagelse	SLAGELSE, LL. VALBY CENTRALSKOLE
215.24D	Ingen anvendelse	46 m.	1950	Vemmelev	FORLEV, KYLLINGEGÅRD, KORSØR VANDVÆRK
215.53A	Privat husholdning	23.5 m.	1945	Slagelse	SERDRUP ANDELSMEJERIET
215.53B	Ingen anvendelse	18.2 m.	1947	Slagelse	SERDRUP, ANDELSMEJERI
215.56	Ingen anvendelse	48.96 m.	1945	Dalmose	SDR. JELLINGE,
215.58A	Vandværksboring	31.5 m.	1947	Slagelse	GIMLINGE VANDVÆRK
215.64	Ingen anvendelse	45.8 m.	1942	Dalmose	EGGESLEV MAGLE, DYBKÆRGÅRD FORPAGTER CARLO RASMUSSEN
215.82	Ingen anvendelse	30.5 m.	1949	Skælskør	EGGESLEV MAGLE, BAGER OLSEN
219.50	Ingen anvendelse	49.7 m.	1962	Skælskør	SKÆLSKØR FRUGTPLANTAGE

Bilag 14: Indhold af pesticider i grundvand pr. 14. april 2020

Kilde: www.geus.dk

Bilag 15: Anvendte grundvandsmodeller

Vandværk/kildeplads	Forventet fremtidig tilladelsesmængde m ³ /år	Model til beregning af indvindingsopland og grundvandsdannende opland
Bisserup Vandværk	40.000	Naturstyrelsen, 2015 Slagelsemodel
Bjergby Mark Vandværk	25.000	Naturstyrelsen, 2015 Slagelsemodel
Boeslunde Vandværk	90.000	Slagelse Kommune, 2017, Slagelsemodel
Dalmose Vandværk - Dalmose	110.000	Naturstyrelsen, 2015 Slagelsemodel
Dalmose Vandværk - Flakkebjerg	60.000	Naturstyrelsen, 2015 Slagelsemodel
Eggeslevmagle Vandværk	60.000	Slagelse Kommune, 2017, Slagelsemodel
Gimlinge Vandværk	25.000	Naturstyrelsen, 2015 Slagelsemodel
Hashøj Vandforsyning Vest	140.000	Slagelse Kommune, 2017, Slagelsemodel
Kirke Stillinge Vandværk	55.000	Miljøstyrelsen, 2018, Kalundborgmodel
Lille Ebberup-Næsbykov Vandværk	25.000	Miljøstyrelsen, 2018, Kalundborgmodel
Nordrupvester Vandværk	40.000	Miljøstyrelsen, 2018, Kalundborgmodel
Rosted om Omegns Vandværk	50.000	Slagelse Kommune, 2017, Slagelsemodel
Rude Vandværk	30.000	Naturstyrelsen, 2015 Slagelsemodel
SK Forsyning – Erdrup kildeplads	672.000	Slagelse Kommune, 2017, Slagelsemodel
SK Forsyning – Forlev kildeplads	300.000	Slagelse Kommune, 2017, Slagelsemodel
SK Forsyning – Gl. Brorup	90.000	Miljøstyrelsen, 2018, Kalundborgmodel
SK Forsyning – Hovedværket	384.000	Miljøstyrelsen, 2018, Kalundborgmodel
SK Forsyning - Jernbjergværket	480.000	Miljøstyrelsen, 2018, Kalundborgmodel

SK Forsyning – Nordre kildeplads	1.206.000	Slagelse Kommune, 2017, Slagelsemodel
SK Forsyning – Valbygårdsværket	1.908.000	Miljøstyrelsen, 2018, Kalundborgmodel
SK Forsyning – Vestre kildeplads	126.000	Slagelse Kommune, 2017, Slagelsemodel
Stignæs Vandindvinding I/S	1.870.000	Slagelse Kommune, 2017, Slagelsemodel
Stillinge Strands Vandværk	80.000	Miljøstyrelsen, 2018, Kalundborgmodel
Sørby-Kirkerup Vandværk - Kirkerup	85.000	Naturstyrelsen, 2015 Slagelsemodel
Sørby-Kirkerup Vandværk - Sørby	90.000	Naturstyrelsen, 2015 Slagelsemodel
Vemmelev-Forlev Vandværk	200.000	Naturstyrelsen, 2015 Slagelsemodel
Ørslev Vandværk	25.000	Miljøstyrelsen, 2018, Kalundborgmodel

FORSLAG

MILJØVURDERINGSSCREENING

Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse

Slagelse-drikkevandsområdet

SLAGELSE KOMMUNE | Center for Miljø, Plan og Teknik

September 2020

HER GÆLDER INDSATSPLANEN >>>

DET HANDLER PLANEN OM

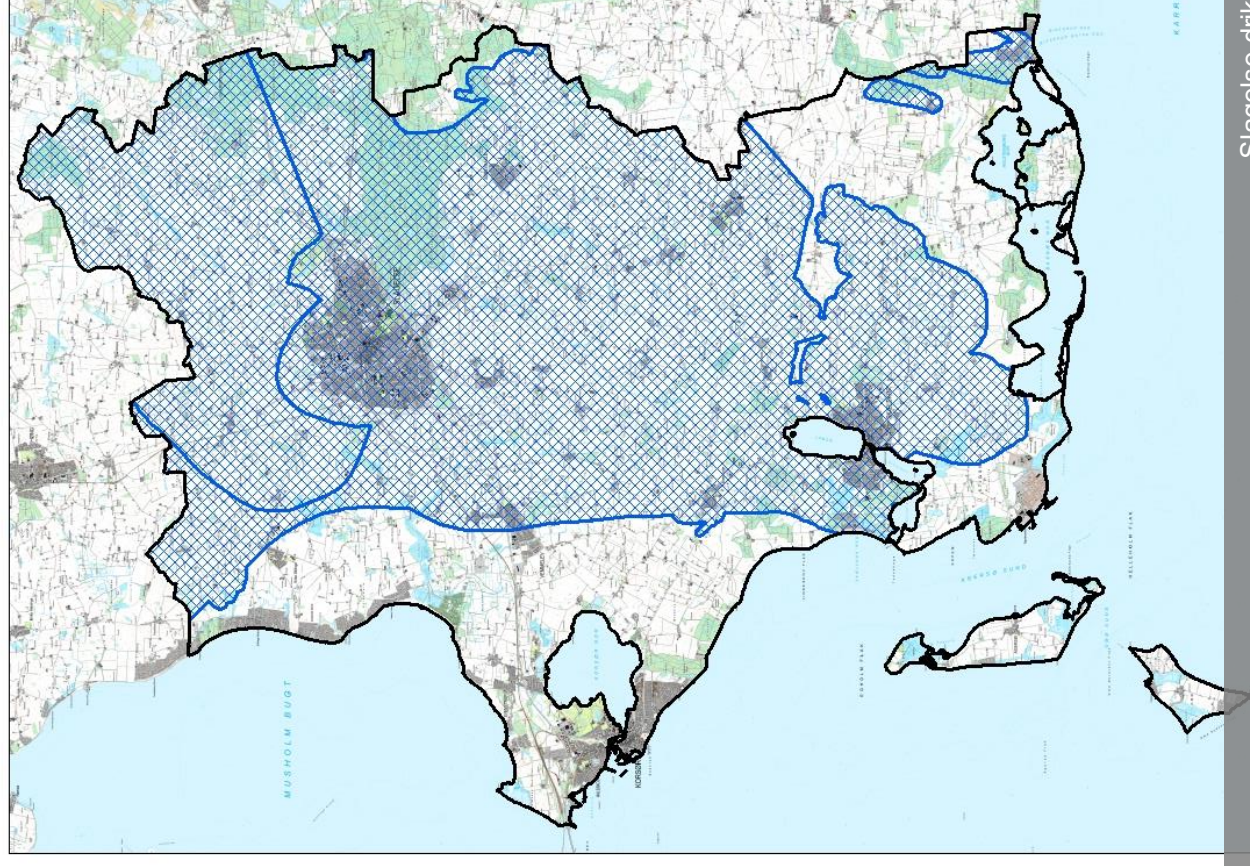
Indsatsplaner udarbejdes med hjemmel i vandforsyningslovens § 13. Indsatsplanen beskriver de målrettede indsatser, der skal gennemføres, for at opnå tilstrækkelig beskyttelse af grundvandet i områder, hvor grundvandet er særligt sårbart. De særligt sårbare områder udgøres af indsatsområder og boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

Derudover angiver indsatsplanen andre kommunalt fastsatte indsatser til beskyttelse af grundvandet, som kan gælde for indsatsområder, BNBO eller større områder.

Indsatsplanen forholder sig til alle menneskeskabte kilder til grundvandsforurening, men har særlig fokus på udvaskning af pesticider og i en vis udstrækning udvaskning af nitrat.

PROCEDURE FOR MV-SCREENING

I Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (*Lovbekendtgørelse nr. 1225 af 25. oktober 2018*) er der i Bilag 3 fastlagt kriterier, der skal anvendes ved vurderingen af, om en plan eller program kan få betydning for indvirkning på miljøet. Som en del af vurderingen, høres berørte myndigheder. Proceduren er yderligere uddybet i vejledningen til loven (*Vejledning nr. 9664 af 18. juni 2006 – Vejledning om miljøvurdering af planer og programmer*).

Slagelse-drikkevandsområdet

SKEMA 1 – PLANENS KARAKTERISTIKA

I skema 1 gennemgås planens karakteristika med udgangspunkt i lovens bilag 3. Der er tilføjet bemærkninger, hvor forholdet har nødvendiggjort, at punktet uddybes.

Skema 1 – Planens karakteristika der navnlig skal tage hensyn til:

PLANENS KARAKTERISTIKA (JF. LOVENS BILAG 3, PKT. 1), IDET DER NAVNLIG TAGES HENSYN TIL:	IKKE RELEVANT	I MINDRE GRAD	I STØRRE GRAD	BEMÆRKNINGER
I hvilket omfang planen kan danne grundlag for projekter og andre aktiviteter mht. beliggenhed, art, størrelse og driftsbetingelser eller ved tildeling af midler.		X		Planen indeholder retningslinjer for placering og drift af visse virksomheder og landbrugs mæssige aktiviteter. Ifølge planen skal områder med særligt sårbart grundvand friholdes for virksomheder og erhvervs mæssige aktiviteter, der kan forurene grundvandet. Planen vil medføre pesticidfri landbrugsdrift i visse områder.
I hvilket omfang planen har indflydelse på andre planer, herunder også planer, som indgår i et hierarki.		X		Retningslinjerne vedrørende erhvervsudlæg skal indarbejdes i kommuneplan og lokal planer. Indsatsplanen skal indgå i grundlaget for kommende revisioner af vandforsyningsplanen.
Hvorvidt planen har relevans for integreringen af miljøhensyn, specielt med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling.			X	Planen indeholder indsatser til begrænsning af risikoen for udvaskning af forurenende stoffer til grundvandet.
Hvorvidt der eksisterer miljøproblemer af relevans for planen.			X	Planen har til formål at reducere risikoen for forurening af grundvandet i områder, hvor det anvendes til drikkevand. Ophør med erhvervs mæssig brug af pesticider og/eller dyrkning i BNBO og prioriterede indsatsområder forventes at have afledt positiv betydning for biodiversiteten i de pågældende områder.
Hvorvidt planen eller programmet har relevans for gennemførelsen af anden miljølovgivning, der stammer fra en EU-retsakt (f.eks. planer og programmer i forbindelse med affaldshåndtering eller vandbeskyttelse).		X		Indsatsplanen vil bidrage til opfyldelse af vandområdeplanens mål om god miljøtilstand af grundvandsforekomster.

SKEMA 2 – INDVIRKNINGEN PÅ MILJØPARAMETRE

I skema 2 gennemgås planens indvirkning på relevante miljøparametre i det der navnlig tages hensyn til lovens bilag 3 pkt. 2:

- Indvirkningens sandsynlighed, varighed, hyppighed og reversibilitet.
- Indvirkningens kumulative karakter.
- Indvirkningens grænseoverskridende karakter.
- Faren for menneskers sundhed og miljøet (f.eks. på grund af ulykker).
- Indvirkningens størrelsesorden og rumlige udstrækning (det geografiske område og størrelsen af den befolkning, som kan blive berørt).
- Værdien og sårbarheden af det område, som kan blive berørt, som følge af:
 - særlige karakteristiske naturtræk eller kulturarv
 - overskridelse af miljøkvalitetsnormer eller-grænseværdier
 - intensiv arealudnyttelse
- Indvirkningen på områder eller landskaber, som har en anerkendt beskyttelsesstatus på nationalt plan, fællesskabsplan eller internationalt plan.

Der er tilføjet bemærkninger, hvor forholdet har nødvendiggjort, at punktet uddybes.

Skema 2 – Kendetegn ved indvirkningen på relevante miljøparametre:

INDVIRKNINGEN PÅ MILJØ- PARAMETRE JF. LOVENS § 1 STK.2 OG BILAG 3:	IKKE RELEVANT FOR PLANEN	IKKE VÆSENTLIG	VÆSENTLIG PÅ VIRKNING	BEMÆRKNINGER
KULTURARV				
Beskyttelseslinje for synlige fortidsminder.	X			
Beskyttelseszone (300 m) omkring landsbykirker.	X			
Exner-fredninger af kirkeomgivelser.	X			
Beskyttede sten- og jordddiger.	X			
Beskyttede fortidsminder.	X			

INDVIRKNINGEN PÅ MILJØ- PARAMETRE JF. LOVENS § 1 STK.2 OG BILAG 3:		IKKE RELEVANT FOR PLANEN	IKKE VÆSENTLIG	VÆSENTLIG PÅVIRKNING	BEMÆRKNINGER
Kirkeomgivelser/-indsigt.		X			
Kulturmiljø.		X			
Kulturhistoriske landskabstræk.		X			
ARKITEKTONISK ARV					
Fredede bygningsværker.		X			
Bevaringsværdige bygningsværker.		X			
Bevaringsværdige sammenhænge.		X			
ARKÆOLOGISK ARV					
Synlige og usynlige fortidsminder.		X			
MATERIELLE GODER					
Steder med speciel social værdi: Forsamlingshus, gade- kær o.lign.		X			
BEFOLKNINGEN					
Afstande til offentlig og privat service.		X			
Offentlige transportmuligheder.		X			
Opholdsarealer.		X			
Tryghed, kriminalitet mv.		X			
Friluftsliv – rekreative interesser.		X			
MENNESKERS SUNDHED					
Påvirkninger: Støj, vibrationer, lugt, skygger, refleksioner, lys mv.		X			

INDVIRKNINGEN PÅ MILJØ- PARAMETRE JF. LOVENS § 1 STK.2 OG BILAG 3:		IKKE RELEVANT FOR PLANEN	IKKE VÆSENTLIG	VÆSENTLIG PÅVIRKNING	BEMÆRKNINGER
Trafiksikkerhed.			X		Planen indeholder en indsats vedrørende kortlægning af risikofaktorer for trafikuheld, der kan medføre spild af større mængder olie eller kemikalier, nær udvalgte vandværksboringer. Kortlægningen skal munde ud i en handlingsplan, der skal reducere risikoen for forurening fra trafikuheld.
Menneskers sundhed og sikkerhed: Brand, eksplosion, giftudslip, GMO, arbejdsmiljø mv.			X		Planen har til formål at forebygge spild af sprøjtemidler eller andre kemikalier, der kan forurene grundvandet, i det nære opland til vandværksboringer. Planen vil dermed have en positiv effekt på drikkevandskvalitet.
Grønne områder, skovrejsning			X		Planen ændrer ikke i sig selv på udpegningen af skovrejsningsområder, men vil muligvis medføre ønske fra lodsejere om skovrejsning enkelte steder, hvor planen opstiller mål for at erhvervsmæssig brug af pesticider og/eller dyrkning skal ophøre. Indsatsplanen lægger op til, at det ved fremtidige revisioner af skovrejsningsudpegninger skal vurderes, om skovrejsning i videre omfang end i dag, kan understøtte grundvandsbeskyttelse.
LUFT					
Forurening: CO ₂ , SO ₂ , NO _x , partikler, VOC, støv, mm.		X			
KLIMATISKE FAKTORER					
Mikroklima.		X			
Drivhuseffekt og ændret vandstand som følge af global opvarmning.		X			
VAND					
Grundvand: Sårbarhed, potentiel risiko for forurening mv.				X	Planens formål er at forebygge forurening af grundvand, der anvendes eller kan anvendes som drikkevand. Planen har dermed en positiv indvirkning på grundvands tilstand.
Afledning af overfladevand fra befæstede arealer.			X		Planen indeholder retningslinjer for nedsvining af overfladevand fra større pladser i områder med særligt sårbart grundvand.
Recipientpåvirkning fra overfladevand.		X			
Afledning af spildevand og rensning.			X		Planen indeholder retningslinjer for nedsvining af spildevand samt kontrol af spildevandsledningers tæthed i områder med særligt sårbart grundvand.
Recipientpåvirkning fra spildevandsudledning.			X		Retningslinjerne for nedsvining af spildevand vil medføre, at husspildevand i sårbare områder fremover i højere grad skal afledes til overflade recipienter frem for at blive ledt til nedsviningsanlæg.
Havmiljø.		X			

INDVIRKNINGEN PÅ MILJØ- PARAMETRE JF. LOVENS § 1 STK.2 OG BILAG 3:		IKKE RELEVANT FOR PLANEN	IKKE VÆSENTLIG	VÆSENTLIG PÅVIRKNING	BEMÆRKNINGER
JORDBUND					
Risiko for forurening af jord.				X	Planen har til formål at reducere risikoen for forurening af grundvand, der anvendes eller kan anvendes til drikkevand. En række retningslinjer og indsatser er derfor rettet mod at forebygge jord- og grundvandsforurening. Planen vurderes derfor at have en positiv effekt på risikoen for forurening af jord.
Forurenede grunde på vidensniveau 0, I og II samt områdeklassificering.			X		Planen indeholder retningslinjer for nedsivning af overfladevand eller andet vand på forurenede grunde.
Flytning af jord.		X			
Deponering af jord.			X		Planen indeholder retningslinjer for genanvendelse af forurenede jord i områder, hvor grundvandet er særligt sårbart.
Råstoffer.		X			
Deponi af affald.			X		Planen indeholder retningslinjer for genanvendelse af forurenede restprodukter i områder, hvor grundvandet er særligt sårbart.
LANDSKAB					
Strandbeskyttelseslinje.		X			
Sø- og åbeskyttelseslinje.			X		Planen vil medføre pesticidfri landbrugsdrift i det nære opland til vandværksboringer. Flere af disse områder ligger op til vandløb
Skovbyggelinje.		X			
Klitfredede arealer.		X			
Kystnærhedszonen.		X			
Landskabsfredninger.		X			
Landskabskarakter.		X			
Jordbalance i anlægsprojekter.			X		Planen indeholder retningslinjer for genanvendelse af forurenede jord i områder, hvor grundvandet er særligt sårbart.
Arealforbrug til byudvikling.		X			

INDVIRKNINGEN PÅ MILJØ- PARAMETRE JF. LOVENS § 1 STK.2 OG BILAG 3:	BEMÆRKNINGER		
	IKKE RELEVANT FOR PLANEN	IKKE VÆSENTLIG	VÆSENTLIG PÅVIRKNING
Skovrejsning/Ophævelse af fredskov.		X	
Visuel påvirkning.	X		
FAUNA, FLORA, BIOLOGISK MANGFOLDIGHED			
Beskyttede naturtyper iht. naturbeskyttelseslovens § 3 (søer, vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge, overdrev mv.)		X	
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000, EF-Habitatområder, Ramsarområder og fuglebeskyttel- sesområder).	X		
Rødlistede plante- og dyrearter samt bilag IV arter.		X	
Spredningskorridorer og barrierer herfor.	X		
Vildtreservater.	X		

Planen ændrer ikke på udpegningen af skovrejsningsområder, men vil muligvis medføre ønske fra lodsejere om skovrejsning enkelte steder, hvor planen stiller krav om stop for erhvervsmæssig brug af pesticider. Indsatspla-
nen lægger op til, at det ved fremtidige revisioner af skovrejsningsudpegninger skal vurderes, om skovrejsning i
videre omfang end i dag, kan understøtte grundvandsbeskyttelse.

Planen vil medføre pesticidfri landbrugsdrift i nærområdet til vandværksboringer. Der ligger en række beskyttede
naturområder i eller tæt på områder, hvor brugen af pesticider skal ophøre. Ophør med brug af pesticider vurde-
res ikke at have negative effekter på beskyttede naturområder. Stop for brug af pesticider vurderes i mindre om-
fang at kunne have en positiv effekt på biodiversiteten i området.

Der findes internationale naturbeskyttelsesområder i den sydlige del af planens gyldighedsområde. Planen vur-
deres ikke at have indvirkning på beskyttelses hensynene i disse områder.

Pesticidfri landbrugsdrift i visse områder vil muligvis have lokal positiv effekt på levevilkårene for de nævnte
plante- og dyrearter.

SAMMENFATNING AF MV-SCREENING FOR INDSATSPLAN FOR GRUNDVANDSBESKYTTELSE FOR SLAGELSE-DRIKKEVANDSOMRÅDET

Indsatsplanen har til formål at forebygge forurening af grundvand og forventes således at have en positiv miljøeffekt på grundvandet. Planen forventes i mindre omfang at have en række positive afledte effekter på miljø og natur. Planen forventes ikke at have nogen væsentlige negative effekter i forhold til de hensyn miljøscreeningen skal omfatte. Planen forventes herunder ikke at have væsentlige negative effekter på internationale naturbeskyttelsesområder eller truede plante- og dyrearter.

AFGØRELSE

Vurderingen er resumeret i nedenstående samleskema:

PLANNUMMER OG -TITEL:				
Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse-drikkevandsområdet				
BESKRIVELSE AF PLANEN/PROJEKTET, DER SKAL SCREENES:				
Indsatsplanen beskriver de målrettede beskyttelsesindsatser, der skal gennemføres i områder, hvor grundvandet er særligt sårbart. Planen fastsætter mål om, at erhvervsmæssig brug af pesticider ophører i nærområderne til vandværksboringer (BNBO) samt i visse områder udenfor BNBO. Planen vil desuden medføre, at områder med særligt sårbart grundvand vil blive friholdt for virksomheder og aktiviteter, der kan forurene grundvandet. Planen lægger endvidere op til øget kontrol med eksisterende aktiviteter, der kan udgøre en risiko for grundvandet.				
SCREENING AF PLANEN IHT. LOV OM MILJØVURDERING AF PLANER OG PROGRAMMER			JA	NEJ
1. Er planen omfattet af loven? (§ 2, stk. 1)			X	
2. Fastlægger planen rammerne for anlægstilladelser til projekter, der er omfattet af bilag 1 og 2? (§ 8, stk. 1, nr. 1)				X
3. Kan planen påvirke et udpeget internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt? (§ 8, stk. 1, nr. 2)				X
4. Fastlægger planen rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, som, myndigheden vurderer, kan få væsentlig indvirkning på miljøet? (§ 8, stk. 1, nr. 3)				X
5. Fastlægger planen anvendelsen af mindre områder på lokalt plan, eller indeholder den kun mindre ændringer af sådanne planer, og vurderes den samtidigt at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet? (§ 8, stk. 2)				X
SKAL PLANEN/PROJEKTET SÅLEDES MILJØVURDERES				X

Bemærkninger – sammenfatning af screening:

Slagelse Kommune har foretaget en screening af indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse-drikkevandsområdet – og har vurderet, at der ikke skal gennemføres en miljøvurdering af planforslaget. Afgørelsen begrundes med, at planen kun har ubetydelige eller positive indvirkninger på miljøet.

Eftersom det samlet vurderes, at miljøpåvirkningen fra planforslaget ikke vil være væsentlig, er der ikke krav om udarbejdelse af en miljøvurdering iht. Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

På ovenstående baggrund afgøres det iht. miljøvurderingslovens § 10 stk. 1, at der ikke skal udarbejdes en miljøvurdering.

Slagelse Kommune har ikke fundet det relevant at foretage høring af andre myndigheder, jf. miljøvurderingslovens § 32, stk. 1, pkt. 1. Region Sjælland har været inddraget undervejs i udarbejdelsen af planen.

22. september 2020

Projektleder Brian Badike Thomsen

Om denne plan

Slagelse Kommunes indsatsplan for grundvandsbeskyttelse gælder for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande udenfor OSD i Slagelse Kommune.

Der udarbejdes en særskilt indsatsplan for Agersø og Omø.

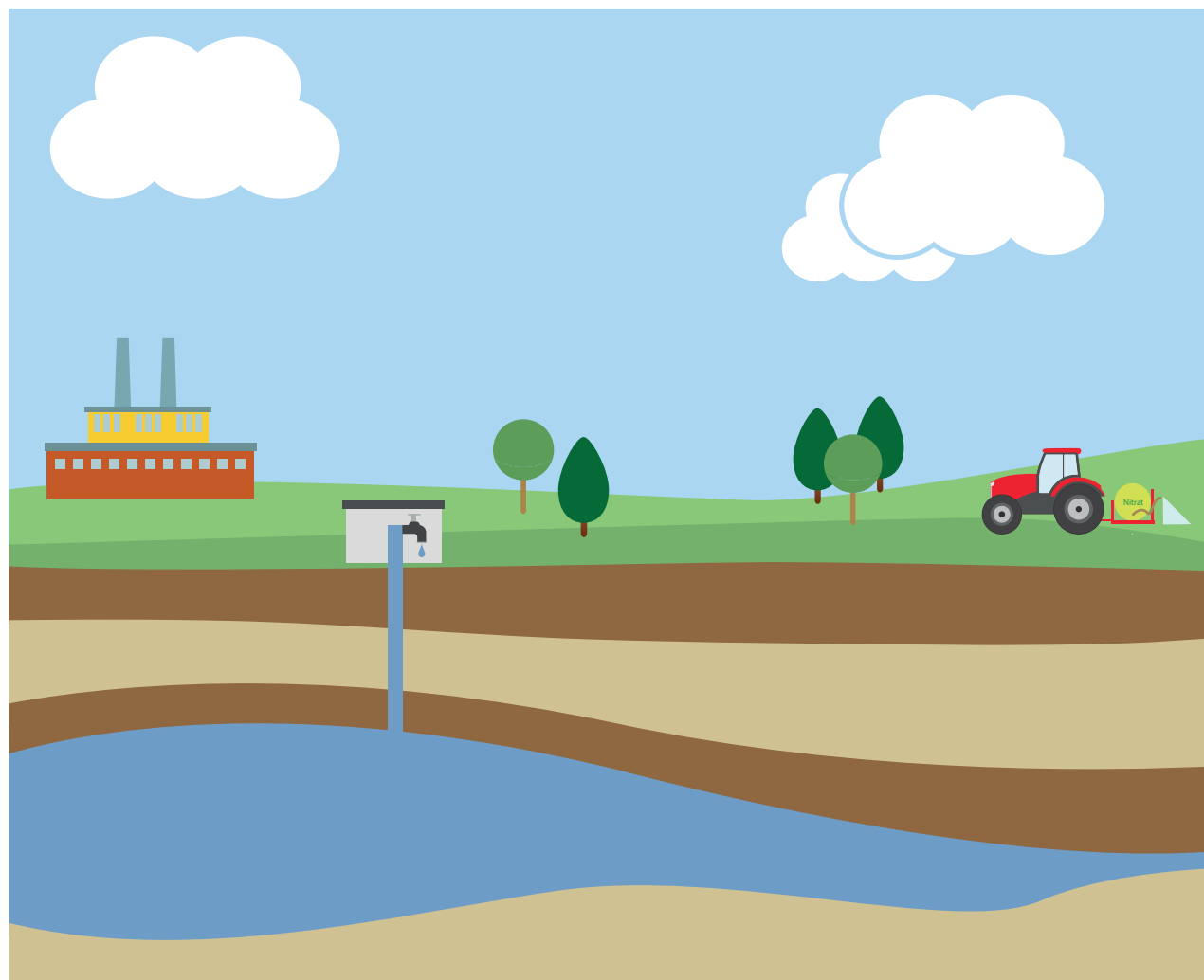
Indsatsplan for Grundvandsbeskyttelse i Slagelse Kommune

Vi skal beskytte vores grundvand

I Danmark er det et bærende princip, at vores grundvand skal være så rent, at det kan pumpes fra jorden og direkte ud til vandhanerne uden den kemiske renseproces, man kan opleve i andre lande. Sådan er det i dag, og sådan skal det også være i fremtiden.

For at sikre dette har Folketinget pålagt alle kommuner at udarbejde indsatsplaner for, hvordan grundvandet beskyttes. Forslaget til en indsatsplan gældende for Slagelse Kommune er nu i høring, og her vil vi gennemgå de vigtigste indsatser. Slagelse Kommune vil i 2021 udarbejde en særskilt indsatsplan for Agersø og Omø.

Hvordan har vores grundvand det

Pesticider, nitrat og miljøfremmede stoffer fra andre forureningskilder kan forurene grundvandet. Slagelse Kommunes indsatsplan har fokus på at beskytte grundvandet mod disse stoffer.

Pesticider

Pesticider stammer fra sprøjtemidler, som typisk er brugt i landbruget, gartnerier og private haver. I dag er man blevet mere restriktiv med at godkende pesticider. Flere af de pesticider, der tidligere har været anvendt, ville nok ikke blive godkendt i dag.

I Slagelse Kommune er der fundet rester af pesticider i ca. en tredjedel af vandboringerne. Det betyder dog ikke, at vandet i vandhanen er sundhedsskadelig. Enkelte af de forurenede boringer er taget helt ud af drift, mens vandet fra de resterende forurenede boringer bliver blandet med vand fra boringer uden forurening. Det betyder, at indholdet af pesticider overholder Miljøstyrelsens grænseværdier i det vand, som kommer ud af vandhanen.

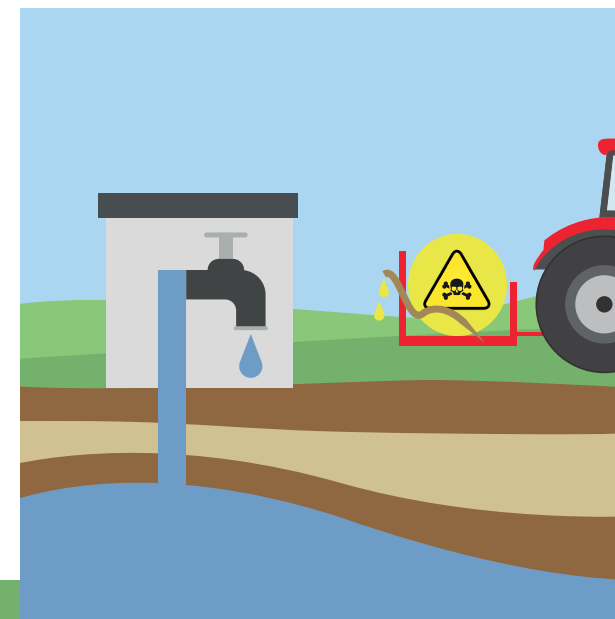
Nitrat

Nitrat stammer fra den gødning, som landmændene spreder på marken. Nitrat kan sive ned i grundvandet. Der er kun i meget begrænset omfang blevet målt nitrat i det dybe grundvand, hvor drikkevandet hentes i Slagelse Kommune.

Generelt vurderes det, at jordlagene i de områder vandet pumpes op fra i Slagelse Kommune, har en betydelig evne til at beskytte mod nitrat. Det betyder, at nitraten er omdannet før det når grundvandet, og dermed ikke pt. udgør en fare for sundheden. I enkelte områder er der behov for at begrænse udvaskningen af nitrat for at sikre, at drikkevandet også i fremtiden har et lavt indhold af nitrat.

Andre forureningskilder

Flere steder primært i Slagelse by er der forurenet med olie/benzinstoffer eller klorerede opløsningsmidler. Stofferne er dog ikke fundet i de vandboringer, som leverer vand til forbrugerne. Forureningerne kan stamme fra forskellige kilder – blandt andet gamle industrigrunde, olietanke, utætte spildevandsrør mm.

Hvor sætter vi ind

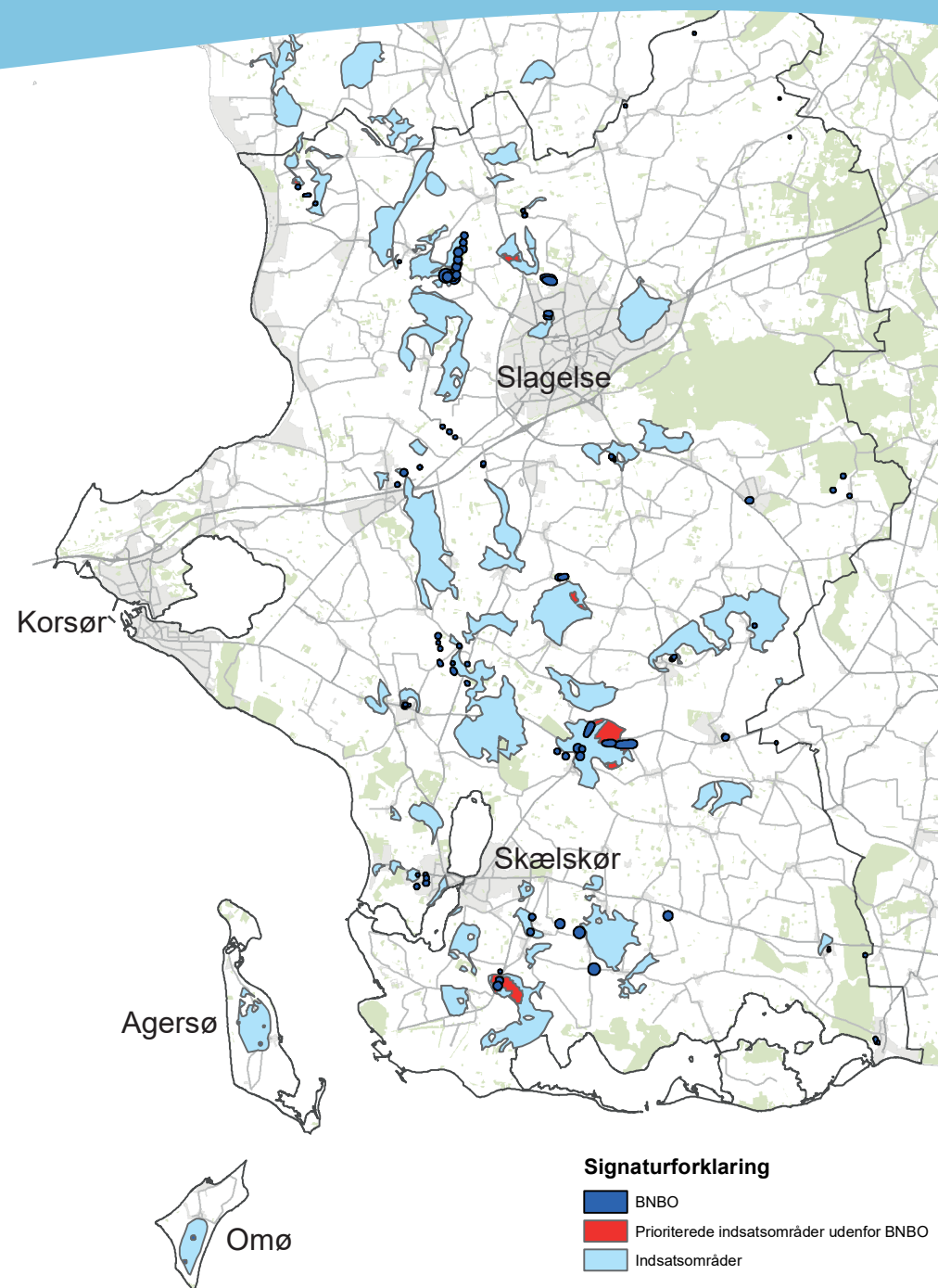
Indsatsplanen har betydning i de områder, som statens grundvandskortlægning har udpeget som områder, hvor grundvandet er særlig sårbart – de såkaldte indsatsområder (de lyseblå områder). Af disse områder har Slagelse Kommune valgt at have særlig fokus på en lille del – vi har kaldt dem ”de Prioriterede Indsatsområder”. Staten har desuden udpeget såkaldte Boringsnære Beskyttelsesområder (BNBO) omkring alle vandværksboringer.

Boringsnære Beskyttelsesområder (de mørkeblå områder)

BNBO-områder er områder, som ligger umiddelbart rundt om vandværksboringer, og hvor en forurening hurtigt vil kunne sive ned til grundvandet og forurene boringen. Indsatsen i BNBO-områderne er allerede besluttet, men skrevet ind i indsatsplanen for at give et samlet overblik over grundvandsindsatsen.

Prioriterede Indsatsområder (de røde områder)

De Prioriterede Indsatsområder er områder inden for de indsatsområder, som staten har udpeget. De er udpeget på baggrund af nedsivningen her tager 25 år eller mindre. De Prioriterede Indsatsområder er udvalgt ud fra en afvejning mellem at beskytte grundvandet der, hvor det dannes, og ikke at pålægge landbruget flere restriktioner end højst nødvendigt.

Hvad gør vi hvor

Dyrkning og pesticider skal begrænses

I de fleste BNBO-områder skal erhvervs-mæssig anvendelse af pesticider ophøre. Slagelse Kommune vil derudover arbejde for, at erhvervsmæssig anvendelse af pesticider og dyrkning begrænses i de Prioriterede Indsatsområder.

Indsatsen vil blive forsøgt gennemført via frivillige aftaler med lodsejerne. I dialogen med de berørte lodsejere vil blandt andet jordbytte, opkøb af jord, dyrkningsaftaler mm. indgå. For at understøtte dette opretter Slagelse Kommune en jordpulje, som kan opkøbe jord, som kan indgå i jordbytte.

De berørte landmænd skal have fuld erstatning for de tab de lider, som følge af

indsatsen. Denne erstatning skal betales af det vandværk, der har gavn af indsatsen. Vandforbrugerne kommer dermed til at betale via vandregningen.

Fokus på nitrat

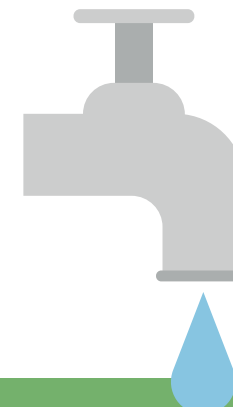
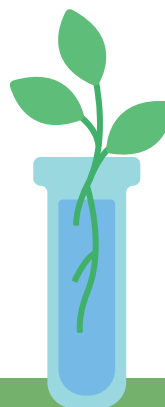
Begrænsningen af dyrkningen af jorden betyder også, at vandet i disse områder bliver beskyttet mod nitrat. Slagelse Kommune forventer, at nitratudvaskningen herved vil være på et acceptabelt niveau fremover.

Miljøtilsyn

I både BNBO-områderne og de Prioriterede Indsatsområder indføres skærpede og hyppigere tilsyn med virksomheder for at forebygge forurening med olie- og industrikemikalier.

Øget overvågning

I de områder, som har størst betydning for indvindingen af vand, skal vandværkerne etablere overvågningsboringer, så vi så tidligt som muligt opdager, hvis grundvandet bliver forurenet med pesticider, nitrat eller andre miljøfremmede stoffer.

Har du kommentarer

Du kan læse den samlede indsatsplan på

slagelse.dk/grundvandsbeskyttelse

Her finder du også et kort, hvor du kan se, hvad planen betyder der, hvor du bor.

Indsatsplanen er i høring frem til den 8. februar 2021 hvor alle har mulighed for at komme med forslag, kommentarer eller bemærkninger.

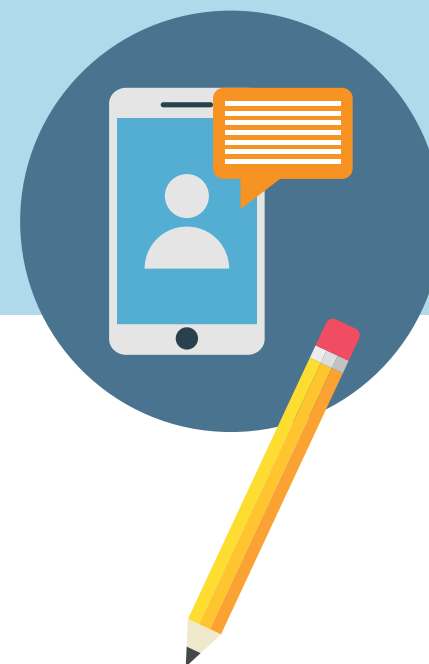

Send dine bemærkninger til

teknik@slagelse.dk

Eller

Slagelse Kommune
Miljø, Plan og Teknik
Dahlsvej 3
4220 Korsør

Udarbejdet af Slagelse Kommune
november 2020

Foto og illustrationer:
Colourbox
Slagelse Kommune

2021

Hvidbog indsatsplan for grundvandsbeskyttelse 2021

Brian Badike Thomsen
Slagelse Kommune
05-03-2021

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
Indledning	2
Resume	3
SAMMENFATNING	5
Bilag 1	26

Indledning

Grundvandsbeskyttelsesplan

Slagelse Kommune har efter 12 ugers høring (fra 16. november 2020 til 8. februar 2021) af forslaget til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse-drikkevandsområdet modtaget 10 høringssvar. Høringen har været annonceret på Slagelse Kommunes hjemmeside. Forslaget til indsatsplan har kunnet downloades på kommunens hjemmeside sammen med en pixi-udgave, der beskriver de vigtigste punkter i planen.

Alle direkte berørte ejere af landbrugsjord samt alle almene vandværker blev orienteret om den forestående høring ved brev af 9. november 2020. Alle virksomheder i kommunens miljødatabase beliggende i indsatsområder og boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) blev orienteret om høringen pr. brev den 17. november 2020. Grundvandsrådet blev orienteret pr. mail den 19. november 2020.

Planen er ikke i sig selv bindende overfor borgere og virksomheder, men er retningsgivende for kommunens arbejde indenfor grundvandsbeskyttelse. Planen skal udmøntes i individuelle frivillige aftaler, eller om nødvendigt i individuelle afgørelser, før indsatserne er bindende overfor den enkelte borger eller virksomhed. Eventuelle afgørelser kan påklages.

Resume

Når Slagelse Kommune laver planer, har borgerne mulighed for at sende bemærkninger til indholdet. Det sker i høringsperioden, der finder sted, når planforslaget er blevet vedtaget af Byrådet. For at skabe overblik over tilbagemeldingerne, samles de indkomne bemærkninger i en hvidbog. Bemærkningerne er gengivet på de næste sider i en forkortet version, men hovedbudskaberne er uændrede. Bagest er bemærkningerne vedhæftet i sin fulde ordlyd.

Hvidbogen forelægges Byrådet, før planen godkendes endeligt.

De 10 høringssvar til indsatsplanen kommer fra SK forsyning, Stignæs Vandindvinding I/S, Landbrugsorganisationerne Gefion og Sjællandske Familielandbrug, Danmarks Naturfredningsforening, Region Sjælland samt berørte landmænd og virksomheder. Det betyder, at høringssvarene forholder sig til mange aspekter af planen fra det faglige grundlag for planen, til planens indhold og til konkrete konsekvenser for de berørte lodsejere.

Hvis indsatsplanen godkendes af Byrådet offentliggøres den på www.slagelse.dk. Hvidbogen bliver sendt til alle dem, der har indgivet høringssvar.

SLAGELSE KOMMUNE HAR MODTAGET BEMÆRKNINGER FRA FØLGENDE AFSENDERE:

1	SK Forsyning A/S (14. december 2020)
2	Ole Drost (3. februar 2021)
3	Kecon A/S / Kecon Ejendomme A/S (5. februar 2021)
4	Gefion / Sjællandske Familielandbrug (5. februar 2021)
5	Jens Ellegaard og Jesper Hansen (7. februar 2021)
6	Region Sjælland (8. februar 2021)
7	Lars Albrecht Kahr (8. februar 2021)
8	Advokatfirmaet Sønderby Legal på vegne af J. Peter Bech (8. februar 2021)
9	Danmarks Naturfredningsforening (8. februar 2021)
10	Stignæs Vandindvinding I/S (6. april 2020 – genfremsendt 12. februar 2021)

SAMMENFATNING

Afsender: Resumé af bemærkning:

Miljø, Plan og Tekniks kommentar og indstilling:

1

SK Forsyning A/S

1.1 Selskabet finder ikke behov for konkrete ændringer i planen, selvom selskabets anbefalinger ikke i enhver sammenhæng er fulgt.

1.2. Efter selskabets opfattelse er det tvivlsomt, om godkendelsesordningen for pesticider er tilstrækkelig til at beskytte grundvandet.
Der henvises til resultaterne fra VAP-marken i Fårdrup/Flakkebjerg samt til, at der "er set de første spæde spor af Bentazon (endnu et pesticid)" på selskabets 2 største kildepladser".

1.1 Taget til efterretning.

1.2 Lidt generelt om godkendelsesordningen og VAP:
Godkendelsesordningen af pesticider har til formål at sikre, at pesticider ikke udvaskes til grundvandet i koncentrationer over drikkevandskriteriet på 0,1 µg/l. Godkendelsen af pesticider sker på baggrund af teoretiske vurderinger suppleret med laboratorie- og felttests. Godkendelsesordningen er blevet skærpet flere gange i den periode ordningen har eksisteret. Udover grænseværdien for enkeltstoffer på 0,1 µg/l, er der fastsat en grænseværdi for summen af pesticider i drikkevand på 0,5 µg/l. Godkendelsesordningen kritiseres for ikke at sikre, at sumværdien overholdes.

Varslingssystemet for pesticider (VAP) består af 5 aktive testmarker, heraf 4 lerjorde, samt 1 inaktiv testmark fordelt i Danmark. Den ene ligger ved Fårdrup i Slagelse Kommune. VAP blev etableret i 1999 for at teste udvaskningen af pesticider under almindelige landbrugsmæssige dyrkningsforhold. Ifølge seneste afrapportering var der i perioden 1999-2019 undersøgt for 51 pesticider og 79 nedbrydningsprodukter – i alt 130 forskellige stoffer. Der findes således en lang række pesticider godkendt til brug i landbrugsproduktionen med dertil hørende nedbrydningsprodukter, som det af økonomiske, agronomiske eller praktiske grunde ikke har været muligt at teste i VAP-systemet. Ligeledes bemærkes, at for de pesticider, der har været med i VAP, har det ikke været økonomisk muligt at måle for alle kendte nedbrydningsprodukter. De testede pesticider falder indenfor 3 kategorier: Nye midler med stort anvendelsespotentiale, ældre midler der allerede anvendes i stort omfang samt midler som vurderes at have stort udvaskningspotentiale. Resultater fra VAP har bidraget til at forbedre grundvandsbeskyttelsen. Nogle af de undersøgte pesticider er enten blevet forbudt, eller deres anvendelse er blevet reguleret – nedsat dosering eller ændret udbringningstidspunkt. VAP har vist, at problemerne med pesticidudvaskning især knytter sig til opsprækkede morænelersjorde, hvor vandet med sit

1.3 Selskabet har en forventning om, at der er politisk vilje til at udvide beskyttelsesområderne, hvis målinger viser, at dyrkningen i området medfører forurening af grundvandet. 1.4 Selskabet henviser til deres anbefalinger fra 2019 om, at kildepladserne beskyttes mod pesticider og at Nordre kildeplads tillige beskyttes mod nitrat. 1.5 Selskabet finder det afgørende, at der ikke går på kompromis med de nødvendige indsatser, hvis der ikke kan opnås resultater af frivillighedens vej. 1.6 Selskabet ønsker, at der findes en permanent løsning, at der er sikkerhed for, at indsatserne kan finansieres via	indhold af stoffer kan havne i grundvandet efter at være strømet hurtigt gennem velforbundne regneormegange, gamle rodkanaler og dybe geologiske sprækker. Pesticider er designet til at blive nedbrudt på terræn/planteoverflader eller i de øverste jordlag. Hvis de udvaskes til større dybde, er det for mange stoffers vedkommende begrænset, hvad der sker af nedbrydning. Hvad resultaterne af VAP-undersøgelserne viser, er lidt et spørgsmål om øjnene der ser. I seneste 2-års periode (2017-2019) er der analyseret for 32 pesticidstoffer, der er relevante for nutidens pesticidbrug. Der er alt i alt på de 6 VAP-marker i Danmark gjort fund over drikkevandskriteriet af 7 af stofferne i dræn og sugeceller i 1 meters dybde. 9 stoffer er fundet i grundvandet – 2 i koncentrationer over drikkevandskriteriet. De sidste 23 stoffer er ikke fundet i grundvandet. Ifølge Miljøstyrelsens nyhedsside (13. januar 2021) giver resultaterne ikke anledning til at ændre i godkendelserne af midlerne. Det skyldes at den årlige gennemsnitskoncentration ud fra en skønsmæssig vurdering ikke overstiger kravværdien. Der vil fortsat blive udført test i VAP af de 2 stoffer, der er fundet over drikkevandskriteriet. Ifølge hovedrapporten er i alt 16 pesticider i perioden 1999-2019 målt i grundvandet under testmarken i Fårdrup, heraf 6 over drikkevandskriteriet (Bentazon, Bifenox, Ethofumesat, Fluazifop-P-butyl, Metamitron og Terbutylazin). Bentazon, Ethofumesat og Metamitron anvendes stadig, men under skærpede betingelser. VAP-rapporterne kan findes på www.pesticidvarsling.dk. Om fund af pesticider, der anvendes i dag, i SK Forsynings borer: Bentazon blev i 2020 fundet i en enkelt kontrol af afgangsvandet fra Valbygårdsværket (0,014 µg/l) og i boring 215.792 på Nordre Kildeplads (0,010 µg/l), men er ikke efterfølgende genfundet. Der kan forekomme tidsmæssig variation i indholdet af pesticider i borer. Til sammenligning er drikkevandskriteriet 0,1 µg/l. Bentazon anvendes fortsat, men kravene til anvendelsen er blevet skærpet, som følge af fund i VAP-testsystemet (se herover). Godkendelsesordningen sikrer ikke nødvendigvis, at der slet ikke kan måles pesticider i grundvandet, men har som nævnt herover til formål at sikre, at godkendte pesticider ikke udvaskes i koncentrationer over 0,1 µg/l. 1.3 Ifølge indsatsplanen vil Slagelse Kommune ved fund af nutidige pesticider over grænseværdien overveje, om der skal indføres forbud mod brug af pesticider i de pågældende områder. Det vil i givet fald være op til en politisk beslutning. 1.4 SK Forsynings bemærkninger fra 2019 indgik i den politiske proces forud for behandlingen af høringsudkastet. 1.5 Ifølge den politiske aftale om grundvand, som blev behandlet af Byrådet på mødet den 31. august 2020, skal der i løbet af 2023 gennemføres en evaluering af indsatsen. Der lægges herefter op til en politisk stillingtagen til hvorvidt tilgangen med frivillighed skal fastholdes, eller der er behov for at stramme op. 1.6 De nævnte forhold vil blive afklaret og behandlet i forbindelse med udmøntningen af planen.
--	---

	vandtaksterne og ikke bliver unødvendigt dyre for vandforbrugerne. Selskabet vurderer, at det er nødvendigt, for at kunne finansiere indsatserne via vandtaksten, at kommunen beslutter dem som servicemål for selskabet. Det forudsættes endvidere, at kommunen stiller garanti for de lån, der relaterer sig til indsatsplanen. 1.7 Selskabet forventer at indsatsen koordineres mellem alle vandværker, ikke mindst for at sikre, at lodsejerne behandles lige.	1.7 Administrationen vil følge lodsejerforhandlingerne tæt og i den forbindelse bistå med vejledning i processen. Administrationen vil i den forbindelse arbejde for, at så mange løsningsmuligheder som muligt kommer på bordet. Da det er det enkelte vandværk, der indgår lodsejeraftalerne, har kommunen ikke mulighed for at sikre, at de indgås på fuldstændig ens vilkår. Der kan eksempelvis være forskellige holdninger til, om der skal indgås permanente eller årlige aftaler henholdsvis opkøbes jord eller udbetales erstatning for rådhedsbegrænsninger. Udgangspunktet er imidlertid, at aftaler indgås på markedsvilkår. SK Forsynings bemærkninger giver ikke anledning til ændringer af planforslaget, men bemærkningerne inddrages ved udmøntningen af planen.
2	Ole Drost 2.1 Ole Drost er af den opfattelse, at konventionel landbrugsdrift vil blive umuliggjort på hans ejendom, hvis der meddeles forbud mod transport af pesticider på vejen gennem BNBO.	2.1. Ifølge planforslaget skal opbevaring, håndtering og transport af pesticider <u>som udgangspunkt</u> ophøre i BNBO. Det fremgår dog tillige: "Hvis det af hensyn til driften af resten af landbrugsejendommen er nødvendigt at opbevare, transportere eller håndtere pesticider i de nævnte områder, kan der dog undtagelsesvist afviges fra udgangspunktet. I givet fald skal risikoen for spild minimeres". Den nævnte undtagelse kunne være relevant i det konkrete tilfælde. Bemærkningerne tages derfor med ved de individuelle forhandlinger. Tiltag for at minimere spild kunne f.eks. være relevant, hvis der er særlige risikomomenter på den pågældende vejstrækning gennem BNBO. Det kunne f.eks. være i tilfælde hvor vejen er smal med dybe vejgrøfter, eller hvis der er risiko for at påkøre store sten eller andre større forhindringer. Bemærkningerne fra Ole Drost giver ikke anledning til ændring af planforslaget, men bemærkningerne inddrages ved udmøntningen af planen.
3	Kecon A/S / Kecon Ejendomme A/S 3.1 Virksomheden vurderer, at indsatsplanen vil vanskeliggøre driften og udviklingen af virksomheden.	3.1 Virksomheden er beliggende i et indsatsområde, dvs. et område, hvor grundvandet er særligt sårbart fordi de beskyttende lerlag er tynde. Planforslaget (s. 26) indeholder følgende retningslinje, der er relevant for virksomheden: <i>"Industrivirksomheder</i> <i>Slagelse Kommune vil gennem sin planlægning og administration arbejde for, at indsatsområder og BNBO som udgangspunkt friholdes for nye virksomheder, der kan udgøre en risiko overfor grundvandet, såvel indenfor som udenfor erhvervsområder – almindelige landbrugsmæssige aktiviteter undtaget.</i> <i>Kommunen vil desuden arbejde for, at der på eksisterende virksomheder i indsatsområder og BNBO ikke opstartes eller udvikles aktiviteter, der kan udgøre en grundvandsrisiko. Eksisterende aktiviteter kan opretholdes i nuværende omfang, hvis</i>

4

Gefion / Sjællandske Familieland-brug

4.1 De to landbrugsorganisationer er af den opfattelse, at der ikke er tilstrækkelige faglige argumenter for at begrænse brugen af pesticider udenfor BNBO. De er af den opfattelse, at godkendelsesordningen for pesticider, VAP-afprøvningen og grundvandsovervågningen sikrer grundvandet mod de midler, der anvendes i dag. Organisationerne anser derfor de beskrevne indsatser udenfor BNBO som udtryk for et politisk valg, der tager afsæt i et forsigtighedsprincip.

På høringssvarets side 3 oplister de nogle betingelser, som efter de to organisationers opfattelse skal være dokumenteret opfyldt, for at kommunen kan forbyde brugen af pesticider. De to organisationer mener, at det skal være dokumenteret, at godkendelsesordningen for pesticider ikke er dækkende for de pågældende områder – og mener ikke, at Slagelse Kommune har fremskaffet denne dokumentation.

virksomheden aktivt arbejder for at minimere grundvandsrisikoen.

Slagelse Kommune vil ved vurderingen af, om en virksomhed eller aktivitet kan opstartes eller udvides i et indsatsområde eller BNBO lægge stor vægt på det miljømæssige forsigtighedsprincip”.

Retningslinjen udmønter Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalgets beslutning af 1. april 2019.

Hvorvidt en ny aktivitet kan udgøre en grundvandsrisiko må bero på en konkret vurdering.

Bemærkningerne fra Kecon A/S/Kecon Ejendomme A/S giver ikke anledning til ændring af planforslaget.

4.1 Ifølge Miljøstyrelsens seneste vurdering fra 2019 er 5-15 % af danske lerjorder – der udgør størstedelen af Slagelse Kommune – mere sårbare end godkendelsesordningen for pesticider tager hånd om (vejl. nr. 36/2019). BNBO udgør til sammenligning 0,5 % af Danmarks areal. Det er således forventningen, at den relativt strikse godkendelsesordning ikke alle steder er tilstrækkelig, og at der disse steder kan være behov for supplerende indsatser. Formålet med indsatsplaner er netop at tage hånd om beskyttelsen af disse særligt sårbare områder. Der findes imidlertid ikke i dag en metode til at udpege hvilke lerjorder, der er velbeskyttede, og hvilke jorder, der er dårligt beskyttede overfor pesticider, jf. blandt andet vejledningen om indsatsplaner. Staten har derfor ikke været i stand til på lerjorde, at udpege indsatsområder i forhold til pesticider. I mangel af en egentlig sårbarhedsudpegning har Naturstyrelsen henvist til lovbemærkningerne vedrørende indsatsplaner, hvoraf det fremgår, at *”for pesticider kan man ikke på samme måde identificere områder, der er velbeskyttede, og områder der er dårligt beskyttede, overfor alle pesticider. De forhold der er bestemmende for, om en forurening på jordoverfladen trænger ned i grundvandet, varierer fra stof til stof. For pesticider kan man derfor være nødt til at udpege de områder, hvor grundvandsdannelsen er særlig stor, og hvor risikoen for forurening af grundvandet derfor alt andet lige er større end andre steder”*. Når denne mere overordnede tilgang kombineres med et ønske om at målrette indsatsen mod de eksisterende vandværksboringer, giver det god mening, som Slagelse Kommune har gjort, at fokusere på de områder, hvor der sker væsentlig grundvandsdannelse til eksisterende boringer og hvor strømningstiden er kort. Slagelse Kommune har desuden valgt at afgrænse indsatsen indenfor de indsatsområder, som Staten har udpeget, og ikke udpege yderligere indsatsområder. Med dette valg fokuseres der på de områder, hvor lerlagene er tynde og den naturlige beskyttelse af grundvandet derfor er ringe.

Det er således ikke muligt at opgøre udvaskningen af pesticider til grundvandet. Kravet om, at indsatsplanen indeholder *”en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse”* forventes ifølge vejledningen om indsatsplaner (s. 28) derfor i stedet opfyldt ved, *”at en kommune ved en konkret vurdering forholder sig til nuværende og mulig fremtidig arealanvendelse og anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler”*.

4.2 De to organisationer påpeger, at man ikke på baggrund af fund af forbudte midler kan afgøre, om regelret anvendelse af pesticider i dag udgør en fare for grundvandet. Det påpeges, at det primært er nu forbudte midler, der er fundet i grundvandet. De to organisationer ønsker pesticidfund opdelt efter om der er tale om godkendte eller forbudte midler samt om indholdet er over henholdsvis under drikkevandskriteriet. Endvidere ønskes en vurdering af, om de enkelte fund er valide, og om de hidrører fra fladekilder, linje- eller punktkilder.	Vejledningen angiver desuden (s. 25), at følgende forhold generelt kan inddrages ved vurderingen af beskyttelsesbehovet: • Grundvandsdannelse • Grundvandets transporttid til indvindingsboringerne • Den naturlige beskyttelse af grundvandet (fx udtrykt som reduceret lertykkelse) • Fund, derunder størrelsen af fund, af nitrat, i dag godkendte plantebeskyttelsesmidler eller andre miljøfremmede stoffer i grundvandet eller • Konsekvenser for vandforsyningsstrukturen ved forurening af grundvandet. Administrationen vurderer, at der i forbindelse med planen er foretaget en sådan konkret vurdering, hvor de nævnte kriterier er indgået. Det er samtidig vurderet, at de eksisterende kildepladser er vitale for vandforsyningen i kommunen – i særlig grad SK Forsynings kildepladser og kildepladser tilhørende vandværker, der ikke let kan erstattes. Alle de nuværende vandværker indgår ifølge den gældende vandforsyningsplan i den fremtidige vandforsyningsstruktur. Det er i sidste ende et politisk valg hvorvidt og i hvilken udstrækning grundvandet skal beskyttes på det grundlag vi har i dag, hvor en egentlig (statslig) pesticidesårbarhedskortlægning ikke er mulig. Niveauet for grundvandsbeskyttelsesindsatsen i Slagelse-drikkevandsområdet er fastlagt politisk efter en afvejning af en lang række hensyn bl.a. grundvandets sårbarhed, vigtigheden af de nuværende kildepladser, hensynet til de berørte lodsejere, investeringssikkerhed for både vandforsyninger og erhverv, befolkningens tillid til drikkevandssikkerheden og mulighederne for at skaffe alternative indvindingssteder. 4.2 Det er korrekt, at de pesticidstoffer, der er fundet i vandværksboringer og i grundvandet generelt, primært hidrører fra midler, der i dag ikke må anvendes. Det er også et faktum, at kravene til pesticider er blevet skærpet flere gange gennem tiderne. Fund af forbudte pesticider kan derfor ikke direkte overføres på nutidig brug af pesticider. Administrationen er derfor enig i, at det er relevant at skelne mellem fund af forbudte midler og fund af midler, der fortsat anvendes. En sådan skelnen er da også foretaget blandt andet i planens afsnit 3.3.1 Opdateret status for pesticidfund. Fund af ældre pesticider og andre miljøfremmede stoffer kan imidlertid give en generel indikation om sårbarhed og risikoen for udvaskning af forurening i området. Det er derfor også relevant at beskrive fund af forbudte midler og at medtage fundene i den samlede vurdering. Det er ligeledes relevant at skelne mellem flade-, linje- og punktkilder. Det er imidlertid ofte ikke muligt alene ud fra en vandprøve at afgøre, om indhold af pesticider i en boring stammer fra en fladekilde, linjekilde eller punktkilde - medmindre koncentrationerne er meget høje eller der er konstateret mange forskellige stoffer. Det er ofte nødvendigt at gennemføre omfattende undersøgelser i det pågældende område, for at fastslå kilden. Det er ikke muligt i forbindelse med den overordnede ind-
---	---

4.3 I høringssvaret kritiseres beskrivelsen i planforslaget af fund af pesticider, der er godkendt til anvendelse i dag (Bentazon, Glyphosat/AMPA og Metalaxyl-M). Det kritiseres blandt andet, at der ikke er en præcis angivelse af, i hvilke borer fundene er gjort. Organisationerne mener ikke, at der forefindes relevante fund af godkendte pesticider i indsatsplansområdet. Der peges på at mange af fundene i kommunen er gjort på Omø.	satsplanlægning at gå ind i en kildeopsporing i de enkelte sager. Ved udmøntningen af planen vil det dog være hensigtsmæssigt at have problemstillingen for øje. Mulighederne for at afklare hvorvidt der er tale om en punktkilde vil dog være hæmmet af, at Region Sjælland ikke er nået ret langt i forhold til at opspore pesticidpunktkilder. Regionens pesticidkortlægning forventes først at være afsluttet om flere årtier. 4.3 Indledningsvist skal det præciseres, at fund på Agersø og Omø naturligvis ikke har indgået i udarbejdelsen af indsatsplanen for Slagelse-drikkevandsområdet. For at undgå misforståelser foreslår administrationen, at det undlades at vise fund på Agersø og Omø på de pågældende kort i planen. Bentazon er fundet i borerne 215.607, 215.1039, 215.617, 215.743, 215.749, 215.792, 220.367 – i den første over drikkevandskriteriet. 215.607 og 215.1039 tilhører Vemmelev-Forlev Vandværk – 215.607 er nu sløjft pga. pesticidindholdet. 215.792 tilhører SK Forsyning A/S. 220.367 tilhører Stignæs Vandindvinding I/S. På landsbasis er stoffet fundet i 6,7 % af borerne i Statens GRUMO-overvågning – i 2,1 % over drikkevandskriteriet. Stoffet er fundet i 3,4 % af landets vandværksboringer – 0,4 % over drikkevandskriteriet. Bentazon anvendes fortsat, men anvendelsesbestemmelserne er blev skærpet siden stoffet blev introduceret i Danmark. Glyphosat/AMPA er fundet i borerne 215.55, 215.666, 215.505, 215.500, 215.675, 215.562, 215.704, 214.867, 215.598 og 215.661 – i de 2 første over drikkevandskriteriet. I forbindelse med Statens kortlægning er fundene i de 4 første borer betegnet "tvivlsomme", da prøverne er udtaget fra gamle borer i brønde beliggende på gårdspladser. Boring 215.704 tilhører Dalmoose Vandværk. Stoffet er her påvist under drikkevandskriteriet i en enkelt prøve. På landsbasis er stofferne fundet i 6,0/4,0 % af borerne i Statens GRUMO-overvågning – i 1,2/1,1 % over drikkevandskriteriet. Stofferne er ikke blandt de 25 hyppigst fundne stoffer i vandværksboringer. Metalaxyl-M (CGA 108906) er fundet i borerne 220.658, 214.528, 215.617, 215.1039, 220.449 og 220.640 – i den første over drikkevandskriteriet. Borerne 214.528, 215.617 og 215.1039 tilhører Vemmelev-Forlev Vandværk. Det er korrekt, at midlet fra 2014 ikke har måttet udsprøjtes på markerne. Midlet har alene en begrænset anvendelse til bejsning af frø/i importerede bejsede frø. Det foreslås at den meget begrænsede anvendelse præciseres i indsatsplanen i tilknytning til beskrivelsen af fundene. Udover de ovenfor nævnte stoffer er der tillige gjort fund af stofferne MCPA (215.562), Ethylthiourea der kan stamme fra Mancozeb (215.594 og 215.693), 2,4-dichlorphenol/2,4-D (214.282 og 215.562), der alle fortsat anvendes. I boring 215.562 er indholdet over drikkevandskriteriet.
--	---

4.4 De to organisationer kritiserer valget af 25 års strømningstid til afgrænsning af de prioriterede indsatsområder og henviser til, at BNBO er afgrænset ved 1 års strømningstid.

4.5 De to landbrugsorganisationer er af den opfattelse, at der ikke er tilstrækkelige faglige argumenter for målet om at begrænse nitratudvaskningen i området. De peger på, at indholdet af nitrat i grundvandsprøver fra kommunen generelt er lavt. De peger desuden på, at der er langt hyppigere fund af arsen og nikkel i problematiske koncentrationer. Organisationerne peger på, at højt sulfatindhold ikke nødvendigvis skyldes nitratudvaskning, men også kan skyldes den sænkning af grundvandsspejlet der sker i forbindelse med vandindvinding eller "barometerånding". Organisationerne mener, at stigende sulfatindhold er udtryk for at vandindvindingen ikke er bæredygtig.

4.4 Der er tale om to forskellige former for strømningstid, der ikke kan sammenlignes. BNBO er afgrænset på baggrund af 1 års strømningstid nede i grundvandsmagasinet. De 25 års strømningstid er derimod summen af den tid, det tager vandet at sive ned gennem jordlagene til grundvandsmagasinet, og strømningstiden i selve grundvandsmagasinet. I de prioriterede indsatsområder vil strømningstiden nede i grundvandsmagasinet typisk kun udgøre en lille del af den samlede strømningstid. Tilsvarende er den samlede strømningstid fra terræn til boringsindtag i mange BNBO mere end 25 år.

Det er et politisk valg om eventuelle sprøjtefrie områder skal afgrænses på baggrund af en strømningstid på 25 år eller en anden aldersgrænse, eller om afgrænsningen skal ske efter en helt anden metodik.

Administrationen vurderer dog, at det er relevant at afgrænse de prioriterede indsatsområder på baggrund af strømningstiden, når fokus er på at beskytte de områder, der har størst betydning for de eksisterende vandværksboringer.

De prioriterede indsatsområder dækker langt fra hele det 25 års grundvandsdannende opland, da det samtidig er valgt ikke at udpege indsatsområder udenfor de statsligt udpegede indsatsområder. Det er således kun de dele af 25-års oplandet, der ligger indenfor de statsligt udpegede indsatsområder, der er udpeget.

Se mere under punkt 4.1.

4.5 Indsatsområderne er udpeget, hvor grundvandet er særligt sårbart overfor nitrat, og hvor der derfor kan være behov for målrettede indsatser for at beskytte grundvandet. Planforslaget lægger imidlertid kun op til begrænsning af nitratudvaskningen i en meget lille del af indsatsområderne.

I et område som Slagelse Kommune med ler i undergrunden vil man ikke forvente nitrat i grundvandet, da nitraten omsættes undervejs. Udfordringen med nitrat er, at de mineraler, der omsætter nitrat, langsomt opbruges. Jo højere en nitratudvaskning, jo hurtigere opbruges mineralerne. Når mineralerne i et område er opbrugt, vil nitrat finde vej til grundvandet. Selv lave indhold af nitrat i en boring er udtryk for, at reduktionskapaciteten er ved at være opbrugt i dele af oplandet.

Der er fortsat nitratreducerende mineraler tilbage i langt størstedelen af indsatsplansområdet og der måles derfor ikke nitrat i dybereliggende grundvand. Nitratudvaskning anses derfor ikke for at udgøre en generel grundvandsrisiko i området indenfor overskuelig fremtid. Nogle steder er højt sulfatindhold imidlertid tegn på, at nitratudvaskningen i området påvirker grundvandskvaliteten. Det gør sig gældende ved SK Forsynings Nordre kildeplads ved Eggeslevmagle.

Andre steder skyldes et højt sulfatindhold, at grundvandsstanden sænkes i forbindelse med vandindvindingen, med deraf følgende iltning af jordlagene. Barometerånding kan som nævnt i høringsvaret i visse tilfælde også være relevant, hvis boringerne er etableret med udluftning og står stille i længere perioder. Barometerånding vurderes dog at være et meget begrænset problem for vandværkerne.

	På baggrund af forholdet mellem sulfat og calcium, er det muligt at afgøre, om nitrat eller ilt er den dominerende kilde til sulfat. Kilden til sulfat er vurderet for alle vandværksboringer med forhøjet sulfatindhold. For SK Forsynings Nordre kildeplads (og Eggeslevmagle Vandværk) er det vurderet, at nitratudvaskning er den dominerende kilde til sulfat. På de øvrige kildepladser er ilt den væsentligste del af forklaringen på det høje sulfatindhold, nogle steder dog med nitrat som medvirkende årsag. Tegnene på at nitratudvaskning påvirker vandkvaliteten i boringerne på SK Forsynings Nordre kildeplads kombineret med kildepladsens store forsyningsmæssige betydning, er baggrunden for fastsættelsen af målet om, at nitratudvaskningen skal holdes under 50 mg/l. Målet om at begrænse dyrkningen i de prioriterede indsatsområder er et resultat af den politiske aftale, der er indgået. Indsatsen bygger på frivillighed. Begrænsning af dyrkningen forventes at sikre, at målet for nitratudvaskningen vil være opfyldt. De to organisationer henviser til EU's grundvandsdirektiv, som forpligter Danmark at reagere, hvis indholdet af nitrat overstiger 37,5 mg/l. Dette krav gælder for alt grundvand og ikke kun de dybereliggende grundvandsmagasiner, der er relevante for drikkevandsindvinding. Grundvandsdirektivet er imidlertid ikke styrende for kommunernes indsatsplanlægning. Kommunen kan derfor vælge at have andre reaktionsgrænser. Vises der sig tegn på, at reduktionskapaciteten i oplandet til en vandværksboring er ved at være opbrugt, f.eks. ved at der måles nitrat i boringen, lægger planforslaget (s. 35) op til, at kommunen følger udviklingen tæt. Hvis indholdet er stigende, vil kommunen overveje indsatser, der imødegår udviklingen. Det vil i givet fald være en politisk beslutning, hvis der skal gennemføres indsatser, der påvirker landbrugsdriften i området. Der arbejdes generelt på at få en så jævn og bæredygtig vandindvinding som muligt på kildepladserne, blandt andet for at opnå så lille en sænkning som muligt og derved så lille risiko som muligt for en påvirkning af grundvandets kvalitet. En lille sænkning reducerer risikoen for, at de øvre jordlag iltes med stigende sulfatindhold mv. til følge. En lille sænkning minimerer endvidere risikoen for, at indvindingen medfører en påvirkning af vandkvaliteten fra dybereliggende salt grundvand. De steder, hvor saltindholdet i boringerne er forhøjet eller stigende, er der særlig fokus på at forebygge, at indvindingen medfører en forringelse af vandkvaliteten. Bæredygtigheden af vandindvindingen er et af de forhold, der kortlægges i forbindelse med meddelelse og fornyelse af vandindvindingstilladelser, men kommunen følger også udviklingen i vandkvaliteten ved det almindelige tilsyn med vandværkerne. Der er fokus på saltproblematikken på flere af SK Forsynings kildepladser. Problemstillingerne i forhold til arsen og nikkel er meget forskellige i forhold til nitrat.
--	---

4.6 Organisationerne efterspørger en begrundelse for, at målet om en maksimal udvaskning af nitrat på 50 mg/l ved SK Nordre kildeplads, gælder for 50-års grundvandsdannende oplande indenfor indsatsområder og BNBO. 4.7 Brugen af udvaskningsberegninger kritiseres, da de ikke tager højde for alle de forhold, der har betydning for nitratudvaskningen fra rodzonen. Beregningerne overestimerer ifølge organisationerne den reelle udvaskning. 4.8 De to organisationer kritiserer, at der gennemføres indsatser for at beskytte Stignæs Vandindvindings borer. Baggrunden for denne kritik er, at vandforsyningen udelukkende forsyner virksomheder, hvor en stor del anvendes til formål, der ikke kræver drikkevandskvalitet. Der kommenteres desuden på RGS Nordic A/S' spildevandsudledning. RGS Nordic modtager vand fra Stignæs Vandindvin-	Det er korrekt at arsen-indholdet mange steder i kommunen er højt i grundvandet, men arsen fjernes - i modsætning til nitrat og mange pesticider - i vid udstrækning ved den almindelige vandbehandling. Langt hovedparten af vandværkerne har derfor ikke problemer med at overholde drikkevandskriterierne. På grund af det høje arsen-indhold mange steder i kommunen, har administrationen særlig fokus på arsen ved tilsynet med vandværkerne. Vandværkerne kontrollerer flere gange årligt - afhængig af vandværkets størrelse - vandet for arsen. Nikkel er ikke et generelt problem i området og alle vandværker overholder drikkevandskriteriet for nikkel. 4.6 I princippet kan nitratudvaskning påvirke vandkvaliteten på kildepladsen uanset hvor i det grundvandsdannende opland udvaskningen finder sted. Det vil imidlertid både være usikkert og praktisk meget vanskeligt, at operere med et så stort overvåningsområde. Det giver derfor god mening at fokusere på de områder, hvor nitraten hurtigst vil nå frem til borerne. 50-års oplandet er her valgt som en praktisk afgrænsning. Valg af mindre områder anses for at være en for usikker og kortsigtet model. Skulle nitratudvaskningen indenfor 50 års-området i fremtiden vise sig at overstige 50 mg/l, vil det dog være naturligt at overveje indsatser så tæt på borerne som muligt og i områder med den korteste strømningstid, for at opnå så sikker og hurtig effekt som mulig. 4.7 Den anvendte model har været anvendt i Statens kortlægning som et screeningsværktøj, der kan sige noget om den potentielle nitratudvaskning i området. Modellen er også fremover tænkt som et screeningsværktøj. Modellen vurderes at være tilstrækkelig nøjagtig til at kunne beskrive tendenser i den tidlige udvikling i nitratudvaskningen, særligt hvis modellen forbedres med data for den enkelte ejendom. Hvis screeningsberegningerne skulle vise, at udvaskningen i området stiger til mere end 50 mg/l, og der derfor kan være behov for at påbyde udvaskningen begrænset, vil det forud for påbud blive vurderet, om det er nødvendigt at gennemføre mere detaljerede beregninger for at dokumentere udvaskningen og indsatsbehovet. 4.8 Stignæs Vandindvin- ding har til formål - og pligt til - at forsyne erhvervsområdet på Stignæs med råvand <u>og drikkevand</u> (leveret som råvand) - til både nuværende og nye virksomheder i området. Det kan være vand til procesformål på nye virksomheder, der kræver drikkevandskvalitet, eksempelvis fødevarer- eller lægemiddelindustri, men det kan også være vand til kantiner og bade faciliteter. Det er op til den enkelte virksomhed at behandle det leverede råvand. De nuværende virksomheder i området har kun i begrænset omfang behov for vand af drikkevandskvalitet. Se kommentarer til punkt 10.1 og 10.2. Forholdene omkring RGS Nordics spildevandsudledning behandles ved en særskilt proces og vil ikke blive kommenteret yderligere her.
---	--

4.9 De to organisationer støtter en frivillig proces, hvor blandt andet jordfordeling og længerevarende forpagtningsaftaler tages i anvendelse. 4.10 Organisationerne bakker op om lokal overvågning af yngre grundvand i oplandet til de mest sårbare kildepladser. 4.11 Høringsbrevet indeholder en række spørgsmål og kommentarer til planforslagets retningslinje om, at der i BNBO m.v. som udgangspunkt ikke må opbevares, håndteres eller transporteres pesticider. 4.12 Organisationerne mener, at indsatsplanen skal forholde sig til vandindvindings påvirkning af vandløbenes tilstand samt klimaændringernes betydning for grundvandsressourcen.	4.9 Taget til efterretning. 4.10 Taget til efterretning. 4.11 Se bemærkninger til 2.1. I tilfælde af, at der ikke kan indgås frivillig aftale vedrørende opbevaring, håndtering og transport af pesticider - og hvor det i øvrigt skønnes nødvendigt og rimeligt - vurderes der at være hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 24 til at nedlægge forbud mod disse aktiviteter. 4.12 Vandindvindings påvirkning af vandløbene behandles i vandområdeplanerne og i forbindelse med meddelelse af de enkelte vandindvindingsstilladelser. Klimaændringernes betydning kan eventuelt behandles i forbindelse med den vandindvindingsstrategiplan, som det er besluttet at udarbejde i år. Gefions og Sjællandske Familielandbrugs bemærkninger giver ikke anledning til ændring af planforslaget, idet beskrivelsen af fund af godkendte pesticider dog foreslås præciseret – se punkt 4.3. Bemærkningerne vil dog blive inddraget ved udmøntningen af planen.
5 Jens Ellegaard og Jesper Hansen (JE&JH) 5.1 JE&JH mener, at reglerne for godkendelse og anvendelse af pesticider sikrer, at pesticider ikke udvaskes til større dybde. De henviser til godkendelsesproceduren for pesticider og til VAP afprøvningssystemet. 5.2 JE&JH peger på, at en af VAP-markeerne ligger på Jens Ellegaards ejendom – ved Fårdrup – og derfor repræsenterer de lokale jordbunds- og vejforhold. En af statens overvågningsboringer, som var omfattet af statens "massescreening" for pesticider i 2019 ligger ligeledes på Jens Ellegaards ejendom. JE&JH nævner endvidere den udvidede pesticidundersøgelse, som SK Forsyning fik gennemført i 2017 af boringerne på Nordre kildeplads.	5.1 Det er korrekt, at pesticider skal godkendes efter en relativ restriktiv procedure og at ordningen er blevet strammet flere gange. Godkendelsesordningen har blandt andet til formål at sikre, at pesticider ikke udvaskes i koncentrationer, der overstiger drikkevandskriterierne. Godkendelsesordningen inkl. VAP-testsystemet sikrer imidlertid ifølge Miljøstyrelsen ikke grundvandet under alle jorder. Miljøstyrelsen skønner, at 5-15 % af danske lerjorde kan være mere sårbare, end godkendelsessystemet håndterer. Godkendelsessystemet og VAP-afprøvningen af pesticider er kommenteret under punkterne 1.2 og 4.1. 5.2 Resultaterne fra VAP-marken ved Fårdrup og de generelle resultater fra VAP er beskrevet under punkt 1.2. Som nævnt under punkt 4.1 vurderer Miljøstyrelsen, at 5-15 % af danske lerjorde er mere sårbare end godkendelsessystemet, herunder VAP-markeerne, håndterer. Der findes i dag ikke en metode til at udpege disse særligt sårbare områder. Det er derfor heller ikke muligt at afgøre hvilke områder, der er dækket af testene på VAP-marken i Fårdrup, og hvilke områder der er mere sårbare end denne mark. SK Forsyning kontrollerede i 2017 deres indvindingsboringer på Nordre Kildeplads for 417 pesticidstoffer, der var omfattet af en tilgængelig tysk analysepakke. Det vides ikke hvor mange af

JE&JH mener, at de nævnte undersøgelser dokumenterer, at godkendelsesordningen for pesticider i tilstrækkelig grad sikrer grundvandet.

5.3 JE&JH er af den opfattelse, at indsatserne overfor pesticider er begrundet i fund gjort på Omø, og som i øvrigt skyldes punktkilder. JE&JH mener ikke at disse skal være retningsgivende for indsatsen andre steder i kommunen.

5.4 JE&JH påpeger, at kommunerne i sin vurdering af beskyttelsesbehovet ikke isoleret set bør bruge fund af pesticidstoffer, der ikke længere må anvendes.

5.5 JE&JH er af den opfattelse, at der ikke er proportionalitet i at forbyde transport af pesticider på privat vej i BNBO, når der ikke gælder et tilsvarende forbud på offentlig vej.

disse stoffer, der har været anvendt i området. Selvom analysepakken var væsentlig større end de pakker der tidligere er analyseret for, medtog den dog langt fra alle de stoffer, der kan have været anvendt i området – og særligt ikke alle de nedbrydningsprodukter, der kan være relevante. Det var dog alligevel positivt, at den udvidede kontrol alene påviste 1 pesticidstof – et nedbrydningsprodukt af Chloridazon, der blev forbudt i 1996.

Der er efterfølgende påvist yderligere 2 pesticidstoffer i en eller flere af vandværksboringerne – Dimethachlor ESA (under drikkevandskriteriet), der blev forbudt i 2012 og for nyligt spor af Bentazon, der fortsat anvendes, men under skærpede anvendelsesbestemmelser.

Det dybeste filter (29,5-30,5 meters dybde) i GRUMO-boring 215.749 var omfattet af Miljøstyrelsens "massescreening" for pesticidstoffer i 2019. Boringen er beliggende lige syd for Franckerup. Der er i dybeste filter konstateret pesticidstofferne Bentazon, Dimethachlor ESA, Dimethachlor OA - og tilbage i 2002 DEIA - i koncentrationer under drikkevandskriteriet. Der findes resultater for 468 pesticidstoffer i den offentlige database Jupiter. I de mere terrænnære filtre, der ikke var omfattet af massescreeningen, er der konstateret Mechlorprop over drikkevandskriteriet samt BAM under drikkevandskriteriet. Resultaterne af den udvidede pesticidundersøgelse af boring 215.749 er nævnt på indsatsplanens side 59.

5.3 Denne opfattelse bygger på en misforståelse. Fund på Agersø og Omø er ikke medtaget i beskrivelsen af pesticidfund i Slagelse-drikkevandsområdet og er ikke en del af grundlaget for planen. For at undgå lignende undtagelser foreslår administrationen, at fundene på Agersø og Omø ikke vises på de pågældende kort i planen.

De fund af godkendte pesticider der er gjort i indsatsplanens område, er kommenteret under punkt 4.3. Her er det angivet i hvilke boringer fundene er gjort og om indholdet er over eller under drikkevandskriterierne.

Baggrunden for den valgte tilgang i relation til pesticidindsatserne er beskrevet under punkt 4.1.

5.4 Dette forhold er kommenteret under punkt 4.2.

5.5 Slagelse Kommune vurderes ikke at have hjemmel til at forbyde transport af pesticider på offentlig vej. Dette er baggrunden for, at et forbud alene foreslås at gælde arealer udenfor offentlige veje – både private veje, men også marker og andre arealer udenfor offentlig vej. Der foreslås i øvrigt, at der kan være undtagelser fra et sådant forbud – se punkt 2.1.

I forhold til kemikaliespild på offentlig vej foreslås det i stedet i planen (s. 36), at kortlægge de forhold, der har betydning for risikoen for den type trafikuheld, der kan medføre større spild. Kortlægningen skal munde ud i en handleplan, der skal imødegå

5.6 JE&JH mener, at reglerne for gødningsanvendelse og dyrkningspraksis sikrer, at nitrat ikke udvaskes til større dybde.

Der henvises blandt andet til, at landmændene ved Eggeslevmagle redegjorde overfor administrationen for de forhold, der har betydning for nitratudvaskningen.

5.7 JE&JH er af den opfattelse, at forslaget til indsatsplan skaber usikkerhed om udviklingsmulighederne for Ellegaard Göttingen Minipigs A/S, der ligger i det prioriterede indsatsområde ved Eggeslevmagle. Der henvises specifikt til, at det på siderne 15, 39 og 79 nævnes, at kommunen vil kunne forbyde lovlige aktiviteter i BNBO og prioriterede indsatsområder. Det oplyses, at "hvis Slagelse Kommune fastholder dette, så vil fremtidig udvikling og vækst af Ellegaard Göttingen Minipigs A/S komme til at foregå uden for Danmarks grænser".

disse risici. I første omgang kortlægges forholdene ved de to største kildepladser i kommunen.

5.6 Baggrunden for indsatsplaner var, at de generelle regler for anvendelse af gødning, pesticidanvendelse og dyrkning ikke alle steder beskytter grundvandet tilstrækkeligt mod nitrat og pesticider. Indsatsområderne er netop udpeget, hvor der kan være behov for en særlig indsats for at beskytte grundvandet mod nitrat. Udvaskningen af nitrat fra rodzonen på landbrugsarealer er normalt markant højere end udvaskningen fra udyrkede arealer. Udvaskningen er dog ikke nødvendigvis højere end 50 mg/l, der er drikkevandskriteriet for nitrat. Staten beregnede i forbindelse med grundvandskortlægningen, at udvaskningen fra markerne i Slagelse-området gennemsnitligt var 34,5 mg/l, men at der også er områder, hvor den potentielle udvaskning er større end 50 mg/l – nogle steder også over 75 mg/l.

Der blev i 2017 gennemført opdaterede beregninger af den potentielle nitratudvaskning i det nære opland til SK Forsynings Nordre Kildeplads ved Eggeslevmagle. Beregningerne blev, som beskrevet i høringssvaret, kvalificeret ved hjælp af oplysninger fra den enkelte landmand. Beregningerne viste, at den potentielle udvaskning som et gennemsnit lå på niveau med drikkevandskriteriet på 50 mg/l. Disse beregninger er omtalt på planforslagets side 72. Udvasningen vil variere afhængig af en række faktorer som afgrødevalg, gødningsmængde, efterafgrøder, høstudbytte, halmfjernelse, klima mv. Udvasningen vil derfor variere fra år til år. Det er i planforslaget beskrevet, at udviklingen i nitratudvasningen i det nære opland til SK Forsynings Nordre kildeplads følges via beregninger af den potentielle nitratudvaskning – se punkt 4.6 og 4.7.

5.7 Administrationen går ud fra, at der med henvisningerne sigtes til følgende formuleringer:

- Side 15: "Landmænd, virksomheder og lodsejere kan indenfor indsatsområder og BNBO blive mødt med ønsker og krav om at begrænse ellers lovlige aktiviteter af hensyn til beskyttelsen af grundvandet og vandværksboringerne".
- Side 39: "Sådanne arealrestriktioner kan eksempelvis være forbud mod og begrænsning af andre lovlige aktiviteter i nærheden af en vandværksboring, hvis disse vurderes at kunne udgøre en risiko for den pågældende boring".
- Side 79 (ordlisten): "Områderne (BNBO) er udpeget for at give kommunerne mulighed for at indføre indsatser, der imødegår denne særlige sårbarhed".

På side 15 henvises der til de juridiske muligheder, der er i miljøbeskyttelseslovens § 24 og § 26a, for at forbyde ellers lovlige aktiviteter, hvis disse vurderes at udgøre en risiko overfor indvindingsboringer henholdsvis grundvandsressourcer.

Formuleringerne på side 39 fastlægger, at det er vandværkerne der skal betale erstatningen til lodsejeren, såfremt kommunen nedlægger forbud med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 24 eller § 26a. Afsnittet på side 79 forklarer formålet med, at Staten har udpeget boringsnære beskyttelsesområder.

5.8 JE&JH peger på, at halvdelen af det prioriterede indsatsområde ved Eggeslevmagle dyrkes økologisk og at forbud mod anvendelse af kvælstofgødning vil umuliggøre denne drift. Forbud mod brug af pesticider vil desuden medføre, at den økologiske arealstøtte vil bortfalde. 5.9 JE&JH bemærker, at foreningen Bæredygtig Grundvandsbeskyttelse har stævnet Staten, idet foreningen mener,	Alle 3 steder henvises der altså til de generelle hjemler, som kommunerne kan anvende, som led i den målrettede grundvandsbeskyttelse. Disse hjemler er relevante for de indsatser og retningslinjer, som planforslaget beskriver omkring ophør med brug af pesticider i BNBO samt krav til virksomheder med aktiviteter, der kan udgøre en grundvandsrisiko, i BNBO og indsatsområder. Hjemlerne kan ligeledes blive relevante, hvis Byrådet på et senere tidspunkt skulle beslutte, at frivillighed i forhold til nitrat- og pesticidindsatsen i de prioriterede indsatsområder ikke rækker. Det er dog vigtigt at understrege, at planforslaget - i overensstemmelse med den politiske aftale behandlet af Byrådet 31. august 2020 - primært bygger på, at de beskrevne mål og indsatser skal nås ad frivillighedens vej. 5.8 Planforslaget indeholder i overensstemmelse med den politiske aftale fra august 2020 et mål om at begrænse erhvervs-mæssig brug af pesticider og dyrkning i de prioriterede indsatsområder. Planen indeholder derfor initiativer, hvor det <u>gennem frivillige aftaler</u>, skal forsøges at opnå målet. Der er således ikke tale om forbud mod hverken pesticider eller kvælstofanvendelse. Indenfor BNBO har Byrådet dog signaleret vilje til om nødvendigt at gennemføre indsatsen overfor anvendelse af pesticider via påbud, hvis frivillighed ikke rækker. Administrationen er opmærksom på problemstillingen omkring bortfald af økologistøtte ved forbud mod anvendelse af pesticider. Det er en problemstilling, der er relevant for hele landet. Miljøstyrelsen vurderer, at det som udgangspunkt ikke vil være relevant at forbyde brug af pesticider i økologisk jordbrug. Udfordringen består dermed i, at kommunen sikrer, at der ikke vil blive anvendt pesticider, hvis den økologiske drift ophører. Miljøstyrelsen foreslår derfor en model, hvor der indgås frivillig aftale med den økologiske landmand om, at denne forpligter sig til at meddele kommunen, såfremt den økologiske drift ophører eller arealet sælges. Kommunen kan så på det tidspunkt tage stilling til, hvorvidt der skal gennemføres tiltag i relation til anvendelse af pesticider. I givet fald vil dette skulle ske mod fuld erstatning. I forbindelse med de konkrete lodsejerforhandlinger vil administrationen trække på de erfaringer, der gøres andre steder i landet således, at økologiske landmænd ikke kommer i klemme. Ifølge planforslaget vil tvungne indsatser i forhold til nitrat kun komme på tale, hvis udvaskningen i området omkring SK Forsynings kildeplads ved Eggeslevmagle mod forventning stiger til over 50 mg/l (s. 34) eller der kommer nitrat i stigende koncentrationer i vandværksboringer (s. 35). I begge tilfælde vil det være en politisk beslutning, hvis der skal iværksættes indsatser, der lægger begrænsninger på gødningsanvendelsen, eller landbrugsdriften mere generelt, i området. 5.9 Se punkt 7.4.
--	---

	at hjemlen til at forbyde brug af pesticider i BNBO og indsatsområder strider mod Grundloven og EU-retten. 5.10 JE&JH foreslår, at der for at afklare behovet for indsats overfor pesticider, etableres en overvågningsboring i det mest sårbare område ved Nordre kildeplads. Jens Ellegaard tilbyder at lægge jord til.	5.10 Jævnfør punkt 4.1 er det ikke muligt at afklare hvilke jorder der er sårbare overfor pesticider og dermed heller ikke hvilke marker der er de mest sårbare. De prioriterede indsatsområder er derfor i stedet udpeget, hvor grundvandsbeskyttelse alt andet lige har størst betydning for vandværkerne. Områder med kort strømningstid anses for at være de områder, hvor grundvandsbeskyttelse alt andet lige har størst betydning. Derimod vil strømningstiden ikke i sig selv sige noget om risikoen for udvaskning af pesticider fra den pågældende mark. Strømningstiden kan derfor ikke anvendes til at placere en enkelt overvågningsboring. Samtidig vil afgrødevalg, dyrkningspraksis, vejforhold i forbindelse med sprøjtning, den lokale geologi m.m. have betydning for risikoen for udvaskning. Der vil derfor være behov for adskillige overvågningsboringer, hvis der gennem overvågning skal opnås sikkerhed for, at der i et større område ikke udvaskes pesticider. Ifølge planforslaget (s. 37) skal indsætterne i relation til pesticider og nitrat suppleres med lokal overvågning. For at kunne tage hensyn til de beskyttelsesindsatser, der gennemføres i de prioriterede indsatsområder, fastlægges det endelige omfang først i forbindelse med evalueringen af indsatsen i de prioriterede områder. Planforslaget lægges dog op til, at der allerede i 2021 etableres ca. 2 overvågningsboringer ved hver af kildepladserne SK-Nordre ved Eggeslevmagle, SK-Valbygård og Stignæs Vandindvinding. Administrationen har tidligere kommenteret på høringsbemærkninger fra Jens Ellegaard. Flere af ovennævnte emner blev også berørt i de tidligere høringssvar. De tidligere bemærkninger og administrationens kommentarer hertil, fremgår som bilag 5, 6 og 9 til sagsfremstillingen fra Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalgets behandling af et tidligere forslag til indsatsplan den 8. juni 2020 (sag nr.13). Bemærkningerne fra Jens Ellegaard og Jesper Hansen giver ikke anledning til ændring af planforslaget, idet administrationen dog anbefaler, at pesticidresultater på Agersø og Omø ikke vises på planens kort over pesticidfund.
6	Region Sjælland 6.1 Regionen meddeler, at de ikke har yderligere kommentarer end hvad der har været behandlet i Grundvandsrådet.	6.1 Ingen bemærkninger.
7	Lars Albrecht Kahr 7.1 Lars Kahr kritiserer, at pesticider fylder så meget i planforslaget. Lars Kahr mener, at godkendelsesordningen for pesticider sikrer, at der ikke udvaskes pesticider til grundvandet.	7.1 Indsatsplaner blev indført i 1998 fordi man fra central side konkluderede, at den generelle regulering af pesticider og nitrat ikke var tilstrækkelig alle steder. Indsatsplanerne skulle derfor beskrive den supplerende målrettede beskyttelsesindsats i de områder, hvor den generelle regulering ikke sikrer grundvandet tilstrækkeligt. Dette er fortsat hovedformålet med indsatsplaner. Miljøbeskyttelsesloven § 26a, som blev indført sammen

7.2 Lars Kahr er af den opfattelse, at den beskrevne indsats overfor pesticider vil blive dyr for vandforbrugerne og at der ikke er proportionalitet i indsatsen. Lars Kahr bemærker, at grænseværdien for pesticider ikke er fastsat ud fra sundhedsmæssige kriterier, og at der skal højere indtag til, før det er sundhedsskadeligt. Lars Kahr henviser til, at indhold af arsen og nikkel på niveau med grænseværdien kan have sundhedsmæssige effekter. 7.3 Lars Kahr mener, at der på vandværkerne bør indføres rensning for miljøfremmede stoffer. Lars Kahr henviser i den forbindelse til de mange miljøfremmede stoffer, der potentielt kan forekomme i vores miljø samt til den konkrete sag ved Korsør om forurening med PFAS-stoffer. 7.4 Lars Kahr henviser til den retssag, som foreningen Bæredygtig Grundvandsbeskyttelse har anlagt mod Staten. Resultatet af retssagen vil efter hans opfattelse medføre en ændring af grundlaget for indsatsplaner. 7.5 Lars Kahr er af den opfattelse, at der bør etableres lokale overvågningsboringer frem for påbud i de prioriterede indsatsområder. Lars Kahr peger på, at der i forvejen findes en statslig GRUMO-boring i	med indsatsplanerne giver kommunerne mulighed for at forbyde eller begrænse anvendelsen af <u>pesticider og nitrat</u> i indsatsområder, når dette er fastlagt i en indsatsplan. Pesticider og nitrat har derfor en særstatus i indsatsplaner. For at opnå en helhedsorienteret tilgang skal indsatsplaner dog forholde sig til alle stoffer og forureningskilder, der kan udgøre en risiko overfor grundvandet. Godkendelsesordningen for pesticider er beskrevet under punkt 1.2 og 4.1. 7.2 Baggrunden for omfanget af den valgte pesticidindsats er beskrevet under punkterne 4.1 og 4.4. Det er korrekt, at grænseværdien for pesticider er fastsat ud fra et politisk ønske om, at der ikke må være pesticider i drikkevand. Grænseværdien blev derfor fastsat som det mindste indhold man på det tidspunkt kunne måle (0,1 µg/l). Hvis der i stedet skulle fastsættes en grænseværdi baseret på kendte sundhedsmæssige effekter, ville denne formentlig være højere for mange pesticider. Tilgangen er imidlertid fortsat, at pesticider ikke må kunne måles i koncentrationer over den oprindelige grænseværdi. Det er også udgangspunktet for godkendelsesordningen for pesticider. Der er for enkelte pesticider fastsat en lavere grænseværdi end 0,1 µg/l. Arbejdet med grundvandsbeskyttelse har ligesom kommunens øvrige arbejde indenfor drikkevandsområdet taget udgangspunkt i de gældende grænseværdier. Det gælder for pesticider, arsen, nikkel og alle andre stoffer. Kompetancen til at fastsætte grænseværdier for drikkevand ligger ved de statslige myndigheder. 7.3 I Danmark er det et bærende princip, at drikkevandsforsyningen skal baseres på grundvand, der kun undergår simpel vandbehandling (iltning og filtrering). Udgangspunktet for dansk grundvandspolitik er derfor, at der arbejdes med et højt beskyttelsesniveau for alt grundvand. Rent grundvand er endvidere forudsætningen for at opretholde den decentrale vandforsyning, hvor vandet alene renses ved simpel vandbehandling. Tidligere tiders forurening med miljøfremmede stoffer kan dog betyde, at man nogle steder i en overgangsperiode kan blive nødt til at rense vandet for miljøfremmede stoffer, indtil grundvandet igen er rent. Dette har imidlertid endnu ikke været nødvendigt i Slagelse Kommune. 7.4 Administrationen har tidligere rettet henvendelse til Miljøstyrelsen om denne retssag. Miljøstyrelsen udtalte, at retssagen ikke pt. giver anledning til ændring af regler eller vejledning til kommunerne. 7.5 Planforslaget lægger op til at lokal overvågning supplerer de indsatser, der i øvrigt gennemføres – se punkt 5.10. I forbindelse med planlægningen af placeringen af overvågningsboringer, vil det være naturligt at kigge på, om eksisterende boringer
---	---

8

nærheden af SK Forsynings kildeplads ved Eggeslevmagle. 7.6 Lars Kahr er af den opfattelse, at den indflydelse på fødevareproduktionen, som de grundvandsbeskyttelsesindsatser, der berører driften af landbrugsarealer, bør indgå i beslutningen.	vil have en dybde og være placeret et sted, så det vil være muligt at anvende disse som overvågningsboringer i det lokale overvågningsprogram. 7.6 Det er klart, at det alt andet lige kan have en betydning for fødevareproduktionen, hvis landbrugsdriften begrænses i BNBO og prioriterede indsatsområder. Der kan dog også være mulighed for at dyrke andre afgrøder på arealet, eller at omlægge til økologisk drift. I forhold til kommunens samlede areal udgør BNBO og prioriterede indsatsområder udenfor BNBO henholdsvis 0,5 % og 0,2 %. Bemærkningerne fra Lars Kahr giver ikke anledning til ændring af planforslaget.
Advokatfirmaet Sønderby Legal på vegne af J. Peter Bech 8.1 Advokaten er af den opfattelse, at hjemmelgrundlaget for de beskrevne indsatser ikke er til stede. Der henvises til, at ekspropriative indgreb skal have klar hjemmel i lovgivningen og forudsætter, at de er begrundet i almenvellets interesse. Advokaten er desuden af den opfattelse, at det vil være i strid med EU-retten, hvis kommunen indfører begrænsninger i brugen af pesticider, som Miljøstyrelsen har godkendt. Det er ligeledes advokatens opfattelse, at begrænsninger i udvaskningen af nitrat, er i strid med såvel national som EU-ret, når der ikke er målt nitrat i grundvandet.	8.1 Administrationen forstår høringssvaret således, at det både vedrører indsatser indenfor BNBO og udenfor BNBO. Ifølge den politiske aftale om BNBO indgået blandt folketingets partier skal det <i>”som det helt klare udgangspunkt være slut med at sprøjte i BNBO”</i>. Beslutningen om indsatsen i Slagelse Kommune overfor erhvervsmæssig brug af pesticider i BNBO blev truffet på Byrådsmøderne i maj og december 2020 og er ikke en del af vedtagelsen af indsatsplanen, selvom indsatsen er gengivet i indsatsplanen for at få et dækkende billede af grundvandsbeskyttelsesindsatserne. Gennemførelsen af pesticidindsatsen i BNBO fordrer ikke, at der er vedtaget en indsatsplan. Skulle det blive nødvendigt at gennemføre indsatsen i BNBO via påbud, er der hjemmel hertil i miljøbeskyttelseslovens § 24. Afgørelserne vil kunne påklages. Indsatsplaner udarbejdes, som advokaten selv nævner, med hjemmel i vandforsyningslovens § 13. Planen er ikke i sig selv bindende overfor lodsejere, men er retningsgivende for kommunens arbejde på grundvandsbeskyttelsesområdet. Indsatsplanen skal følges op af lodsejeraftaler, og om nødvendigt individuelle afgørelser, for at være bindende overfor den enkelte lodsejer. Målet om at begrænse anvendelsen af pesticider (udenfor BNBO) og dyrkning indenfor de prioriterede indsatsområder skal ifølge planforslaget opnås gennem frivillige aftaler. Planforslaget lægger <u>ikke</u> op til, at indsatsen udenfor BNBO kan gennemføres via påbud. Da indsatsen skal gennemføres via frivillige aftaler, er det ikke relevant, om et påbud ville have karakter af et ekspropriativt indgreb. Skulle Byrådet på et senere tidspunkt beslutte, at indsatsen skal gennemføres via påbud, er der hjemmel til at gennemføre tiltag, der er nødvendige for sikre drikkevandsressourcen mod pesticider og nitrat, i miljøbeskyttelseslovens § 26a. Anvendelsen af denne hjemmel fordrer, at der er vedtaget en indsatsplan for området. Afgørelser efter denne bestemmelse kan påklages. Både miljøbeskyttelseslovens § 24 og § 26a giver mulighed for at forbyde brug af pesticider, selv om disse er godkendt til anvendelse i Danmark.

8.2 Advokaten er af den opfattelse, at planforslaget bygger på et ufuldstændigt grundlag, idet der efter hans opfattelse ikke er dokumentation for sårbarheden af de prioriterede indsatsområder, og for at brugen af godkendte pesticider udgør en risiko for grundvandet omkring Valdbygaard Gods. Advokaten finder udpegningen af de prioriterede indsatsområder for vilkårlig. Advokaten finder ikke, at de gennemførte undersøgelser og målinger giver et tilstrækkeligt grundlag, og efterlyser yderligere undersøgelser. Advokaten opfordrer til at planforslaget trækkes tilbage, idet der efter advokatens opfattelse ikke er fagligt grundlag for de beskrevne indsatser. 8.3 Advokaten er af den opfattelse, at de beskrevne indsatser i relation til dyrkningsbegrænsninger er i strid med proportionalitetsprincippet, idet indsatserne efter hans opfattelse ikke er nødvendige, forholdsmæssige og egnede til at opnå formålet. Kommunen skal vælge den mindst indgribende foranstaltning, der opfylder målet – herunder flytning af borer. Advokaten peger i den forbindelse på, at det vil være væsentlig mere lempeligt for hans klient at flytte vandværksboringerne end at gennemføre de foreslåede indsatser. Advokaten kritiserer, at kommunen forbigår denne løsning. I høringssvaret henvises der til 3 konkrete borer, som J. Peter Bech gerne ser flyttet fordi BNBO om disse berører hans landbrugsdrift i særlig grad. Advokaten peger desuden på, at etablering af fast overvågning ligeledes vil være	Indsatsområderne er udpeget hvor grundvandet er særligt sårbart overfor nitrat, og hvor der derfor kan være behov for målrettede indsatser for at beskytte grundet mod nitrat. Planforslaget har som mål at begrænse dyrkningen og dermed nitratudvaskningen i de dele af indsatsområderne, hvor grundvandsbeskyttelse har størst betydning for de eksisterende vandværker. Også dette mål skal ifølge planforslaget gennemføres via frivillige aftaler. Baggrunden for indsatsplaner er kommenteret under punkt 4.1. 8.2 Baggrunden og grundlaget for de valgte indsatser overfor pesticider og nitrat er kommenteret i punkterne 4.1 og 4.4. Her er der tillige kommenteret på, hvilket dokumentationsgrundlag, som indsatserne skal bygge på. Det er ikke en betingelse, at der er konstateret pesticider og/eller nitrat i det grundvand vandværkerne indvinder, for at der kan gennemføres indsatser. Indsatsplaner har netop et forebyggende sigte. Indsatsplaner baseres primært på resultaterne af Statens grundvandskortlægning, der bygger på omfattende vidensopsamling og nye undersøgelser. Hvis kommunen vurderer, at der er mangler i dette grundlag, er der imidlertid intet til hinder for, at kommunen kan supplere Statens grundvandskortlægning. Slagelse Kommune har på enkelte punkter foretaget en supplerende vidensopsamling, men har ikke foretaget egne fysiske undersøgelser. Som det fremgår af punkt 4.1 er det ikke muligt at udpege de lerjorde, der er velbeskyttede og de jorder, der er sårbare overfor pesticider. Slagelse Kommune har i stedet valgt at fokusere på de områder, hvor grundvandsbeskyttelse alt andet lige vurderes at have størst betydning for de eksisterende vandværker. 8.3 Så længe indsatsen skal gennemføres via frivillige aftaler kommer proportionalitetsprincippet ikke i spil. Det er først relevant, hvis det beslutes at gennemføre indsatsen via påbud. Baggrunden for de valgte indsatser er kommenteret under punkt 1.2 og 4.1. Indsatsernes nødvendighed, forholdsmæssighed og egnethed er indgået i vurderingerne ved planens udarbejdelse. Ifølge planforslaget (s. 37) skal lokal overvågning supplere indsatserne i BNBO og prioriterede indsatsområder. Se punkt 5.10. Flytning af borer kan i princippet indgå som en del af forhandlingerne mellem vandværk og lodsejer om indsatsen i BNBO. Flyttes borer, flyttes de pågældende BNBO også. Spørgsmålet er imidlertid, om det er hensigtsmæssigt og om det er realistisk indenfor den tidshorison, der er fastsat for indsatsen i BNBO. Hvis det overvejes at flytte borer internt på kildepladsen, skal man sikre sig, at kildepladsen fortsat er bæredygtig, og at den ændrede indvinding ikke har negative konsekvenser for vandkvaliteten på kildepladsen eller for andre væsentlige hensyn. I regelsættet for BNBO-indsatsen lægges der op til, at der ikke skal ske indsats i BNBO, hvis der er konkrete
--	---

en mere lempelig tilgang end dyrkningsbegrænsninger.

8.4 Advokaten er af den opfattelse, at planforslaget ikke opfylder kravene til erstatning for begrænsningerne for landbrugsdriften i BNBO mv. Det kritiseres, at kommunen ikke har prissat de berørte jorde i planforslaget.

8.5 Advokaten er af den opfattelse, at der ikke er sket den krævede inddragelse af J. Peter Bech og at det må føre til, at planforslaget er ugyldigt. Der henvises til vandforsyningslovens § 12 og § 13b.

planer om at nedlægge boringen indenfor en tidshorisont på 3-5 år.

Flytning af boringer internt på kildepladsen vil, hvis den samlede oppumpning på kildepladsen er uændret, ikke have væsentlig betydning for indvindingsoplandet eller det grundvandsdannende opland.

Etablering af nye boringer kræver tilladelse fra Slagelse Kommune.

Ifølge planforslaget (s. 27) vil Slagelse Kommune arbejde for, at vandværkernes indvinding fremover - så vidt muligt - sker i områder med skov, brak eller lignende. For at understøtte en udvikling hen imod dette mål, vil kommunen udarbejde en vandindvindingsstrategiplan i samarbejde med vandværkerne. Eventuel flytning af vandværksboringer vil kunne indgå i drøftelserne i forbindelse med denne strategiplan.

Kildepladsen ved Valdbygaard Gods er imidlertid kommunens største kildeplads, og det er derfor meget usikkert, om det i praksis vil være muligt at erstatte den med vandindvinding andre steder i kommunen. Man skal desuden være opmærksom på, at vandindvinding i et nyt område også kan have konsekvenser for arealanvendelsen. Der skal desuden tages hensyn til, at en ny stor kildeplads kan få negative konsekvenser for naturtilstanden i det pågældende område. Det vil under alle omstændigheder være et meget langsigtet projekt at etablere en ny kildeplads, der kan erstatte kildepladsen ved Valdbygaard Gods.

8.4 Udgangspunktet ved grundvandsbeskyttelsesindsatser, der begrænser lovlige landbrugsaktiviteter er, at der skal udbetales fuld erstatning til de berørte landmænd.

Hverken de beslutninger kommunen pt. har truffet om BNBO eller det fremlagte forslag til indsatsplan forpligter den enkelte lodsejer. Beslutningerne skal følges op af individuelle aftaler og individuelle afgørelser, hvor der udbetales erstatning til lodsejeren. Erstatningen fastsættes på markedsvilkår efter en konkret og individuel vurdering.

Både BNBO-indsatsen og målet om at begrænse brug af pesticider og dyrkning i de prioriterede indsatsområder søges gennemført via frivillige aftaler. Erstatningens størrelse vil være et centralt punkt ved de forhandlinger, der skal lede frem til aftalerne. De forhold, der nævnes i høringssvaret, kan inddrages ved fastsættelsen af erstatningen. Skulle det ikke lykkes at opnå aftaler på rimelige vilkår, har Byrådet for indsatsen overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO tilkendegivet, at indsatsen vil blive gennemført via påbud. Kommunen er i givet fald forpligtet til at fremsende et erstatningstilbud, som eventuelt kan prøves ved taksationsmyndighederne.

8.5 Ifølge vandforsyningslovens § 12 skal kommunen oprette et koordinationsforum til at bistå ved udarbejdelsen af indsatsplaner. Slagelse Kommune har nedsat et sådant koordinationsforum - i Slagelse Kommune kaldet Grundvandsrådet - der blandt andre består af repræsentanter fra relevante erhvervs-

8.6 Det kritiseres, at planforslaget ikke forholder sig til dækrester og saltning på Stillingevej.	og interesseorganisationer. Grundvandsrådet har været inddraget løbende under udarbejdelsen af planforslaget og har været forelagt det endelige planforslag. Ifølge vandforsyningslovens § 13b skal kommunen inddrage alle berørte parter i forbindelse med udarbejdelsen af indsatsplanen. Når planen er vedtaget, skal alle berørte grundejere og andre berørte parter have skriftlig, individuel underretning herom og om indholdet af planen. Slagelse Kommune har flere gange orienteret de berørte lodsejere om arbejdet med indsatsplanen. Det er dels sket ved breve, dels ved orienteringsmøder. J. Peter Bech er blevet inddraget ved følgende skrivelser og møder: • Indledende borgermøde den 28. februar 2017 • Orienteringsskrivelse af 29. maj 2019 om, at der overvejes indsats overfor pesticider i visse områder • Stormøde for berørte landmænd den 25. juni 2019 • Individuelt møde den 4. juli 2019 om påtænkte indsatser ved Valdbygaard Gods • Telefonsamtale og skriftlig opfølgning den 16. december 2019 • Orienteringsskrivelse af 6. februar 2020 • Møde for berørte lodsejere den 11. marts 2020 • Opfølgende skrivelse af 28. april 2020, hvor der henvises til interaktivt kort på kommunens hjemmeside. • Orienteringsskrivelse 9. november 2020 om at planforslaget vil blive sendt i offentlig høring • Offentlig høring i perioden 16. november 2020 – 8. februar 2021. Han har derudover fået tilsendt en orienteringsskrivelse om indsatsen overfor pesticidanvendelse i BNBO den 1. marts 2019. Peter Bech fremsendte den 30. juli 2019 bemærkninger til kommunens indsatsplanlægning. Disse bemærkninger indgik ved behandlingen af emnet ved Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalgets møde den 13. august 2019. Peter Bech fremsendte nye bemærkninger til det daværende planudkast den 7. april 2020. Disse bemærkninger indgik ved Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalgets behandling af planudkastet på møderne 4. maj 2020, 8. juni 2020 og 22. juni 2020. Administrationen vurderer på den baggrund, at der har været den lovpligtige inddragelse af Peter Bech. 8.6 Miljøstyrelsen har tidligere vurderet, at saltning kun vil udgøre en lokal grundvandsrisiko i større byområder og langs store veje med særlig intensiv saltning (f.eks. motorveje). På den baggrund vurderes saltning ikke at udgøre en risiko overfor SK Forsynings kildeplads ved Valdbygaard Gods. Slid på dæk vurderes primært at medføre forurening med stoffer, der bindes kraftigt til jord og derfor ikke udvaskes til grundvandet. Dette sammenholdt med trafikintensiteten i området omkring kildepladsen betyder, at dækslid ikke vurderes at udgøre en grundvandsrisiko. Derimod vurderes større spild i forbindelse trafikuheld på vejstrækningen nær kildepladsen at kunne udgøre en risiko. Ifølge planforslaget (s. 36) vil kommunen derfor for SK Forsynings to største kildepladser – herunder den ved Valdbygaard Gods -
---	--

	kortlægge de forhold, der har betydning for risikoen for sådanne spild – se punkt 5.5. Bemærkningerne fra J. Peter Bechs advokat giver ikke anledning til ændringer i planforslaget. Bemærkningerne vil blive inddraget i forbindelse med udmøntningen af planen.
9	Danmark Naturfredningsforening 9.1 DN er af den opfattelse, at planforslaget er for uambitiøst, hvis grundvandet skal sikres. Foreningen henviser til, at kun en lille del af de særligt sårbare områder (BNBO og indsatsområder) beskyttes. 9.2 DN har en forventning om, at indsatserne i BNBO gennemføres via påbud i 2022, hvis det ikke inden da har været muligt at gennemføre indsatserne via frivillige aftaler. 9.1 Planforslaget har et mål om at erhvervsmæssig brug af pesticider og dyrkning begrænses i de prioriterede indsatsområder, der med den valgte afgrænsning udgør 129 ha. Denne indsats berører dermed ca. 3 % af de statsligt udpegede indsatsområder. Denne indsats supplerer med et vist overlap indsatsen overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO, hvor Byrådet har besluttet, at næsten alle BNBO på landbrugsjord er omfattet. Det er et politisk valg hvilken art og omfang grundvandsbeskyttelsesindsatserne skal have – se punkt 4.1 og 4.4. 9.2 Byrådet har i forbindelse med beslutningerne om indsatsen overfor erhvervsmæssig brug af pesticider i BNBO tilkendegivet, at indsatsen om nødvendigt vil blive gennemført via påbud. Ifølge tidsplanen skal indsatsen være gennemført inden udgangen af 2022. Ifølge planforslaget er indsatsen overfor anvendelse af pesticider og dyrkning i de prioriterede indsatsområder baseret på et princip om frivillighed. Indsatsen vil ifølge planforslaget blive evalueret i 2023 med henblik på, at der i starten af 2024 kan træffes politisk beslutning om, hvorvidt princippet om frivillighed skal fastholdes, eller der skal strammes op. Bemærkningerne fra Danmarks Naturfredningsforening giver ikke anledning til ændring af planforslaget.
10	Stignæs Vandindvinding I/S (SVIS) 10.1 Vandforsyningsselskabet er af den opfattelse, at Slagelse Kommune ikke har hjemmel til at pålægge selskabet at finansiere beskyttelsesindsatsen i BNBO henholdsvis de prioriterede indsatsområder, da selskabet ikke mener at have fordel af indsatsen. SVIS henviser til, at langt størstedelen af det producerede vand anvendes til formål, hvor der ikke er krav om drikkevandskvalitet. SVIS mener i stedet, at indsatsen bør betales af kommunen, da indsatsen efter deres opfattelse hovedsageligt er begrundet i fremtidens behov for drikkevand til kommunens borgere. SVIS peger på, at det vil være forholdsvis enkelt at ændre vandforsyningsplanen således, at SK Forsyning overtager forpligtelserne til at levere drikkevandet til erhvervsområdet. 10.1 SVIS' høringsvar vedrører både BNBO og prioriterede indsatsområder. Byrådet har tidligere truffet beslutning om indsatsen overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO. Indsatsen i BNBO er derfor ikke en del af vedtagelsen af indsatsplanen, selvom indsatsen er gengivet i planen. SVIS blev oprettet i 1994 med det formål at forsyne erhvervsområdet på Stignæs med vand. SVIS er i dag ejet af Ørsted A/S, RGS Nordic A/S og Inter Terminals Denmark A/S. Administrationen har forelagt høringsvaret fra SVIS for en ekstern advokat og fra denne modtaget en redegørelse om hjemmelspørgsmålet både mht. indsatsen i BNBO og indsatsen i de prioriterede indsatsområder. Advokatens konklusion er, at Slagelse Kommune i begge områder har hjemmel til at pålægge Stignæs Vandindvinding I/S at finansiere indsatsen. Konklusionen er primært baseret på, at SVIS ifølge både deres indvindingstilladelse og vandforsyningsplanen er forpligtet til at levere råvand og drikkevand (leveret som råvand) til virksomhederne i Stignæs Erhvervspark – både de nuværende og

10.2 SVIS finder det ikke rimeligt, at SVIS skal finansiere grundvandsbeskyttelse på lige fod med de øvrige almene vandværker, da SVIS kun har ganske få brugere og den økonomiske byrde for disse brugere vil kunne være ødelæggende for virksomhedernes rentabilitet og mulighed for at opretholde aktiviteter i Stignæs Erhvervspark.	eventuelle nye virksomheder. Hele vandforsyningsplanlægningen for området bygger på, at det er SVIS, der skal levere vand til virksomhederne – også til virksomheder, der har behov for vand af drikkevandskvalitet i produktionen eller til kantiner, bedefaciliteter mv. Vandforsyningsplanlægningen bygger på et ønske om, at også virksomheder med stort behov for drikkevand kan etablere sig i området. SVIS vurderes på den baggrund at have fordel af beskyttelsesindsatserne, hvorved der er hjemmel til at pålægge SVIS at finansiere indsatserne. Finansieringsspørgsmålet kan i konkrete sager indbringes for taksationsmyndighederne. En ophævelse af SVIS' pligt til at dække erhvervsområdets behov for drikkevand vil være en væsentlig ændring af formålet med SVIS' tilladelse til vandindvinding. Kommunen vil derfor skulle tage stilling til spørgsmålet om fortsat vandindvinding, jf. vandforsyningslovens § 33. Hvis SVIS ikke længere skal dække erhvervsområdets behov for drikkevand, skal størrelsen på SVIS' tilladelse til vandindvinding revurderes. I den forbindelse er det afgørende, om erhvervsområdet fortsat skal kunne rumme virksomheder med et stort behov for drikkevand. Hvis dette fortsat er ønsket, skal drikkevandet kunne leveres af en anden vandforsyning – mest nærliggende SK Forsyning A/S - eller eventuelt et helt nyt selskab. Den vandforsyning, der skal stå for leveringen af drikkevand, skal råde over den fornødne vandmængde. Det kan f.eks. ske ved, at vandforsyningen overtager dele af SVIS' indvindingstilladelse. En ophævelse af SVIS' pligt til at dække erhvervsområdets behov for drikkevand vil reelt betyde, at vandforsyningsplanlægningen for området skal gentænkes. 10.2 Det er i sidste ende en politisk beslutning, om SVIS skal pålægges at finansiere indsatserne, eller om det i stedet er kommunen, der skal betale. Bemærkningerne fra SVIS giver ikke anledning til at ændre planforslaget. Hvis Stignæs Vandindvinding I/S anmoder om at få ændret vandforsyningsplanen med henblik på at få ophævet selskabets forpligtigelser til at levere drikkevand til erhvervsområdet, skal kommunen beslutte, om der skal fastlægges en ny vandforsyningsstruktur for området. Besluttet dette, bør det samtidig overvejes, om grundvandsbeskyttelsesindsatserne i området skal gentænkes, herunder finansieringen.
---	---

Bilag 1

Høringssvar vedrørende "Indsatsplan – grundvandsbeskyttelse i Slagelse Kommune"

SK Vand A/S har modtaget Slagelse Kommunes indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i høring.

Indledningsvis vil bestyrelsen gerne kvittere for den dialog og det samarbejde, der har været med Slagelse Kommune om forslaget til indsatsplan. I lyset af denne dialog og dette samarbejde, findes der ikke behov for konkrete ændringer i planen. Dette uanset, at SK Vand A/S' anbefalinger ikke i enhver sammenhæng er fulgt.

Indledning

Udarbejdelsen af indsatsplanen har været en tidsmæssig, langstrakt proces. Oprindeligt da arbejdet med indsatsplanen blev påbegyndt, var der kun ganske få udfordringer med pesticider. I forbindelse med arbejdet med indsatsplanen blev der – i samarbejde med Slagelse Kommune – foretaget en ret omfattende screening af grundvandet for pesticider. Denne screening afslørede hidtidig ukendte pesticidrester i grundvandet, herunder DPC (desphenylcloridazon). Efterfølgende har det vist sig at problemet er landsdækkende.

Til byrådets orientering kan oplyses, at SK Vand A/S for nylig har set de første spæde spor af Bentazon (endnu et pesticid) – både ved kildepladsen for Valbygaardsværket og Nordre Vandværk.

Det synes således tvivlsomt, om den nuværende godkendelsesordning er tilstrækkelig til at beskytte grundvandet mod fremmedstoffer. Jævnfør også SK Vand A/S' tidligere skrivelser vedrørende de observationer, som er gjort på forsøgsmarkerne (VAP-markerne) ved Flakkebjerg.

SK Vand A/S ser frem til at få igangsat et målrettet arbejde med beskyttelse af grundvandsressourcerne i Slagelse Kommune.

I lyset af ovenstående fremsendes hermed SK Vand A/S' formelle bemærkninger til "Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse Kommune".

Vedrørende opfølgning på målinger – planens overvågningsprogram

Fra SK Vand A/S' side forventes det, at der er politisk vilje til at udvide indsatsområderne, såfremt målinger fra overvågningsboringer eller eksisterende boringer viser, at dyrkningen af arealerne medfører en risiko for forurening af grundvandet – herunder med pesticider (f.eks. Bentazon), der aktuelt anvendes ved dyrkning.

Behovet for vilje til handling understreges så meget desto mere, da etableringen af overvågningsboringer og de tilhørende måleprogrammer påfører vandværkerne en stor økonomisk byrde (se nedenfor).

SK Vand A/S fremsendte i sommeren 2019 selskabets anbefalinger i forhold til indsatsplanerne. Se vedlagte notat. Heri blev det anbefalet, at kildepladserne friholdes for pesticider de steder, hvor de er særligt sårbare (beskyttende lerlag < 10 m og grundvandets alder < 50 år). På tilsvarende vis anbefalede SK Vand A/S at beskytte kildepladsen ved Nordre Vandværk mod nitrat, idet der her opleves, at sulfatindholdet i borerne er stærkt stigende – et sikkert tegn på, at nitraten er på vej mod grundvandet.

Vi noterer os, at Slagelse Kommune har valgt at indskrænke indsatsområderne således, at indsatsen kun omfatter arealer, hvor grundvandets alder er yngre end 25 år.

Indsatsen suppleres i stedet med etablering af overvågningsboringer. Disse vil i løbet af de kommende år afsløre, hvilke udfordringer, der kan imødeses i fremtiden blandt andet mht. pesticider og nitrat.

Bestyrelsen har en forventning om, at beskyttelseszonen umiddelbart – og på det gældende plangrundlag/uden yderligere planlægning - udvides til 50 år's-dannelseszonen, såfremt de etablerede overvågningsboringer afslører yderligere pesticidforurening med pr. d.d. godkendte midler.

Frivillighed og relevante løsningsmuligheder

Bestyrelsen bifalder i sagens natur, at de indsatser, der skal gøres, finder sted ved frivillighed. Det er dog afgørende, at der ikke gås på kompromis med de nødvendige indsatser, hvis der ikke kan opnås de fornødne resultater ad frivillighedens vej.

SK Vand A/S ønsker, at der findes en permanent løsning på udfordringerne, at der er sikkerhed for at udgifterne til indsatsen kan finansieres via taksterne, samt at de løsninger, der bringes i anvendelse, ikke bliver unødvendigt dyre for kunderne – herunder også erhvervs- og industrikunderne.

Der findes også anledning til at gøre opmærksom på, at alle lodsejeraftaler skal kunne godkendes af Forsyningssekretariatet, for at udgifterne til indsatsen kan finansieres. Det forudsættes derfor, at alle aftaler er indgået på markedsmæssige vilkår – jævnfør Vandsektorlovens krav herom.

De løsninger der synes bedst egnede er tidligere meddelt Slagelse Kommune. Opmærksomheden henledes i den sammenhæng på, at der er løsninger, som SK Vand A/S ikke finder egnede og relevante i alle tilfælde.

De løsninger SK Vand A/S tidligere har anført som foretrukne er:

- Permanent pesticid-fri dyrkning mod betaling af en en-gangs erstatning og
- Overtagelse/opkøb af relevante arealer ved Nordre Kildeplads med henblik på fortrængning af nitratnedsivning

Bestyrelsen er dog, som tidligere oplyst, meget optaget af, at de berørte lodsejere tilbydes en fair pris/erstatning.

SK Vand A/S noterer sig med stor tilfredshed, at Slagelse Kommune har besluttet at opkøbe jord og etablere og finansiere en såkaldt jordbank. Herigennem bliver det muligt at tilbyde lodsejerne ved Valbygårdsværket og Nordre Vandværk erstatningsjord til erstatning for de arealer, som ikke længere skal dyrkes i henhold til indsatsplanen. Jordbanken vil efter bestyrelsens vurdering, gøre det nemmere at opnå frivillige aftaler med de berørte lodsejere.

Omkostninger og finansiering

Indsatsplanen påfører vandforsyningerne i Slagelse Kommune meget store ekstraudgifter til beskyttelse af de eksisterende kildepladser. For SK Vand A/S vil også kravet om etablering af ny(e) kildeplads(er) med tilhørende vandværk udløse store omkostninger. Omkostningerne kan kun betales af kunderne. Det faktum tilsiger, at de løsninger, der vælges, ikke påfører kunderne større fremtidige takster end nødvendigt er.

Forudsætningen for at udgifterne overhovedet kan finansieres via taksterne er, at Slagelse Kommune – for en del af udgifternes vedkommende – er indstillet på at beslutte dem som servicemål for vandforsyningen. Disse beslutninger vil således være en nødvendig følgevirkning af indsatsplanen.

Mellemfinansiering gennem lånoptagelse forudsætter tillige, at kommunen meddeler garanti for de lån, som indsatsplanen udløser.

Øvrige vandværker – ligebehandling af lodsejere

SK Vand A/S forventer, at de indsatser, som skal gøres, koordineres imellem alle vandværker i Slagelse Kommune. Dette ikke mindst for at sikre, at lodsejere behandles lige i hele kommunen.

Særligt for så vidt angår Nordre Kildeplads, er et tæt samarbejde med Eggeslevmagle Vandværk helt fornøden, da SK Vand A/S og Eggeslevmagle Vandværk indvinder vand fra samme indvindingsområde.

Vi ser frem til den endelige vedtagelse af indsatsplanen og til at realisere planen i et frugtbart samarbejde med lodsejere, øvrige vandforsyninger og Slagelse Kommune.

Flemming Erichsen
Bestyrelsesformand

Henrik Birch
Adm. direktør.

Brian Badike Thomsen

Fra: Ole Drost (Byråd)
Sendt: 3. februar 2021 20:28
Til: Brian Badike Thomsen
Emne: Høringssvar til indsatsplan

Kære Brian og Slagelse kommune

Eggeslevmagle d 3/2 2021

Hermed mit høringssvar vedr indsatsplan for BNBO og Prioriterede indsatsområder.

S 33, s 68, s 69, s 75 og 76 omtales forhold vedr forbud for opbevaring og transport af pesticider i BNBO. BNBO på min ejendom Sorø landevej 275, Eggeslevmagle omfatter ejendommens østlige areal. Igennem dette BNBO-areal fører gårdens eneste vejadgang. Da BNBO strækker sig fra skel til skel er det ikke muligt at etablere alternativ vejadgang.

Ejendommens vestlige arealer samt bygninger til udlejning er ikke omfattet af BNBO og forudsættes videredrevet af min forpagter eller at indgå i jordfordeling.

En konventionel drift vil umuliggøres, hvis dette transport/opbevaringsforbud fastholdes. I givet fald forbeholder jeg mig ret til at kræve hele ejendommen eksproprieret

Venlig hilsen
Ole Drost
Byrådsmedlem
Mobil 0045 29797091

<https://www.e-julemaerket.dk/?9eff14b5-4a24-4e86-b6ea-2903bfe65cd6>

Brian Badike Thomsen

Fra: Bjarne Kristensen <bk@kecon.dk>
Sendt: 5. februar 2021 14:58
Til: Miljø, Plan og Teknik
Cc: Jeanett Barnes Hansen
Emne: Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse

Til rette vedkommende.

KECON A/s og KECON Ejendomme ApS gør indsigelse mod Slagelse Kommunes forslag til indsatsplan.

KECON A/S har siden 1999 drivet sin erhvervsvirksomhed – smedeproduktion – fra adressen Industrivej 34.

Erhvervsgrunden blev købt for at fremtidssikre virksomhedens fortsatte udvikling. Det fremlagte forslag ser vi vil vanskeliggøre at vi kan drive og udvikle forretningen – herunder at vi kan blive pålagt ekstraomkostninger til administration og forpligtelser til grundvandssikring m.m.

Vi opfordre til kommunen til at en dialog og en forståelse for at vores forretning skal kunne udvikles uændret.

Med venlig hilsen / Kind regards

Bjarne Kristensen | Indehaver

Telefon +45 58 16 05 20

Mobil +45 61 61 35 20

Mail bk@kecon.dk

Industrivej 34 | DK-4230 Skælskør

+45 58 19 10 20

Slagelse Kommune
Center for Miljø, Plan og Teknik
Dahlsvej 3
4220 Korsør
Sendt via e-mail til: teknik@slagelse.dk

Sorø d. 5. februar 2021

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefions fælles høringsvar vedr. Slagelse Kommunes forslag til indsatsplan

Indledning

Indledningsvis vil Gefion gerne takke Slagelse Kommune for inddragelse og samarbejdet i Grundvandsrådet. Efter vores opfattelse er der en saglig behandling af emner i Grundvandsrådet, som vi gerne vil anerkende og støtte op om.

Udenfor BNBO kan der kun iværksættes begrænsninger overfor en lovlig aktivitet, hvis det fagligt kan begrundes. Udpegninger af grundvandsdannende oplande er ikke i sig selv et argument for at begrænsninger i landbrugsdriften. Efter vores opfattelse er der ikke fremsat tilstrækkelige og nødvendige faglige argumenter for at begrænse pesticider eller kvælstof udenfor BNBO i Slagelse Kommune. Diskussionen omkring sikring af grundvandet i Slagelse er derfor af politisk karakter og tager afsæt i et forsigtighedsprincip.

Man kan ikke alene under henvisning til forsigtighedsprincippet vælge at forbyde pesticid- og kvælstofanvendelse. Følgende forudsætninger skal være opfyldt, før man må indføre restriktioner i arealanvendelsen, og at kommunen skal dokumentere, at en indsats er nødvendig, herunder:

- at indgrebet er egnet til at nå målet
- at målet ikke kan nås med mindre indgribende midler
- at ulemperne står i forhold til det forfulgte mål
- at ulemperne efter cost-benefit vurdering opvejes af fordelene

Hvor staten og EU udtømmende har reguleret, kan medlemsstaterne ikke på grundlag af forsigtighedsprincippet gå videre, medmindre det sker efter den såkaldte miljøgaranti, og der er hjemmel hertil. Det betyder bl.a., at man skal acceptere de grænseværdier, EU har fastsat for pesticider og nitrat. Man kan ikke operere med 0-tolerancer.

Når Slagelse Kommune politisk og ud fra et forsigtighedsprincip ønsker en ekstra sikring af grundvandet udenfor BNBO, må og skal princippet om frivillighed være en bærende søjle og forudsætning ved indgåelse af aftaler med berørte lodsejere. Det gælder om at have en bred værktøjskasse, hvor lodsejere har mulighed for at tilpasse virkemidlerne til hans eller hendes driftsforhold, når der skal findes løsninger.

Derfor støtter Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion en frivillig proces med løsninger på bedriftsniveau med jordbytte, opkøb af arealer, indgåelse af forpagtningsaftaler hvor der dyrkes grundvand m.v. Jordbytte er sandsynligvis den billigste løsning for vandværk/kommune og lodsejeren. Opkøb af arealer skal være en løsning for lodsejere, som ikke kan se sig selv med begrænsninger på dyrkningsfladen, og opkøb er også nøglen for at opstarte en jordfordeling. Mange landmænd ser dyrkning af grundvand som en mulighed, dette forudsætter indgåelse af længerevarende forpagtningsaftaler, hvor der mod begrænsninger i dyrkningen udbetales årlige forpagtningsafgifter til landmanden. Vi ser også gerne, at

multifunktionelt jordfordeling kommer til anvendelse, så der ikke isoleret ses på f.eks. grundvandsbeskyttelse alene, men også løses flere af samfundets problemer på samme tid.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion vil anerkende og understøtte den frivillige proces, hvor Slagelse kommune vil etablere en jordpulje, der giver mulighed for opkøb af landbrugsjord i relevante områder, som efterfølgende kan indgå i jordfordeling.

Uddybende bemærkninger til forslaget om indsatsplan for grundvandsbeskyttelse

Prioriterede indsatsområder

Slagelse Kommune har ved fastlæggelse af beskyttelsesindsatser valgt at fokusere særligt på de områder, hvor sårbarheden af grundvandet efter kommunens opfattelse har størst betydning for de eksisterende vandværker. De områder, det vurderes at være vigtigst at beskytte, er:

1. De boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), hvor en risiko for grundvandet ikke kan udelukkes, og hvor boringen forventes at indgå i den fremtidige vandforsyning
2. De dele af indsatsområderne, hvor grundvandet til vandværkerne primært dannes, særligt hvor vandet er kort tid om at nå fra terræn til vandværksboring. Slagelse Kommune har valgt at fokusere på de områder, hvor vandet er 25 år eller mindre undervejs fra terræn til en vandværksboring.

Sidstnævnte områder kaldes i forslaget til indsatsplanen for "Prioriterede indsatsområder".

Det anføres i indsatsplanen, at grænsen på 25 år er valgt på baggrund af en afvejning af ønsket om at beskytte vandforsyningerne, og ønsket om ikke at pålægge landbrugserhvervet unødigt store restriktioner.

De prioriterede indsatsområder i Slagelse kommune er kendetegnet ved:

- At der sker væsentlig grundvandsdannelse til de nærliggende vandværksboringer
- At den tid det tager for vandet at nå fra terræn til boring er kort
- At den naturlige beskyttelse af grundvandet - udtrykt som reduceret lertykkelse – er ringe
- At vandtypen i de nærliggende vandværksboringer viser, at grundvandet kan være sårbart. Der er konstateret pesticider og/eller stigende sulfat i mange af boringerne.
- At forurening af de nærliggende vandværksboringer vil have væsentlige konsekvenser for vandforsyningen i kommunen.

På ovenstående grundlag ønsker Slagelse kommune at indføre dyrkningsrestriktioner overfor landbruget i de prioriterede indsatsområder.

Folketinget har besluttet at udlægge en beskyttelseszone, der udlægges boringsnært omkring alle aktive indvindingsboringer til almene vandforsyninger - BNBO. BNBO afgrænses som arealet på jordoverfladen, hvorunder vandet, der strømmer til boringen, har en given transporttid. Miljøstyrelsen har valgt at transporttiden fastsættes til ét år.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- At Slagelse kommune ud fra et forsigtighedsprincip ønsker at udvide statens beregnede BNBO, ved i de prioriterede områder at udvide BNBO-beregningen til en transporttid til 25 år. De prioriterede indsatsområder kommer i Slagelse-drikkevandsområdet til at udgøre 129 ha, heraf 102 ha udenfor BNBO, hvilket virker som en unødvendig og udokumenteret dobbelt regulering af landbruget.
- Staten har ved udlæggelsen af BNBO i hele Danmark vurderet, at den nødvendige afgrænsning til beskyttelse af vandværksboringen skal beregnes med en transport på ét år. Slagelse Kommune mangler dermed fagligt at begrunde behovet for at ændre beskyttelsesbehovet til præcis en

transporttid på 25 år – hvorfor ikke 10 år eller 5 år – eller hvorfor ikke anvende en transporttid på ét år, som er forudsætningen i statens vurdering af behovet for at beskytte en vandværksboring ved udlæggelse af BNBO? Der synes derfor ikke at være en faglig begrundelse for i princippet at udvide den af statens beregnede BNBO-afgrænsning ved at øge beskyttelsesberegningen til en transporttid på 25 år – det synes mere at være et udtryk for et politisk ønske om at øge beskyttelsesområdet omkring vandværksboringer i Slagelse Kommune.

Slagelse Kommune argumenterer for, at der i de prioriterede områder sker væsentlig grundvandsdannelse til de nærliggende vandværksboringer og at den naturlige beskyttelse af grundvandet - udtrykt som reduceret lertykkelse – er ringe. Dermed skulle de prioriterede områder være sårbare overfor landbrugets anvendelse af kvælstof og plantebeskyttelsesmidler.

Hvorvidt et landbrugsareal er følsomt overfor anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler, afhænger af, om de berørte arealer har helt særlige jordbundsmæssige forhold, der gør, at forudsætningerne i godkendelsesordningen ikke er gældende, herunder om kommunens arealer adskiller sig fra Varslingssystemet for udvaskning af pesticider (VAP systemet).

Godkendelsesordningen for pesticider i "Prioriterede indsatsområder"

Pesticider er godkendt efter en streng godkendelsesordning, som lægger særlig vægt på beskyttelse af grundvandet. Godkendelsesordningen bliver løbende overvåget i Pesticidvarslingssystemet VAP. I VAP testes de godkendte midler under landbrugsmæssige forhold, og hvis der måles udvaskning, vil det kunne føre til forbud eller begrænsninger i anvendelsen.

En række regler skal sikre, at anvendelsen af pesticider ikke udgør en risiko for grundvandet. Vaskepladsbekendtgørelsen skal sikre, at pesticider under påfyldning, udbringning og rengøring af sprøjteudstyr ikke giver anledning til punktkilder. Krav om sprøjtecertifikat og løbende opfølgingskurser skal sikre, at de professionelle brugere anvender midlerne korrekt. Endelig er der et generelt krav om 25 meters afstandskrav til almene vandforsyningsboringer. Alt dette betyder, at det nu helt overvejende er gamle forbudte stoffer, som giver problemer for vandforsyningerne.

Der er ved udarbejdelse af indsatsplanen krav om en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse. Fortidens handlinger kan ikke bruges som argument for, at sprøjtefri dyrkning er nødvendig for at beskytte grundvandet i et indsatsområde. I Vejledning om indsatsplanlægning hedder det: 'Fund i grundvandet af plantebeskyttelsesmidler, der ikke længere er godkendt til anvendelse, kan ikke umiddelbart tages som dokumentation for, at der på de pågældende arealer er en særlig risiko for udvaskning af plantebeskyttelsesmidler til grundvandet. Kommunerne bør derfor ikke isoleret set bruge fund af disse stoffer i sin vurdering af behovet for beskyttelse i et indsatsområde.

Hvorvidt kommunen kan forbyde anvendelsen af pesticider i "Prioriterede indsatsområder" kræver en vurdering af, om Miljøstyrelsens godkendelsesordning ikke yder en tilstrækkelig beskyttelse i det pågældende område. Kommunen skal vurdere to forhold til risikoen for udvaskning af pesticider til grundvandet:

1. Kommunen skal undersøge og fastslå, om man på de berørte arealer har helt særlige jordbundsmæssige forhold, der gør, at forudsætningerne i godkendelsesordningen ikke er gældende, herunder om kommunens arealer adskiller sig fra Varslingssystemet for udvaskning af pesticider (VAP systemet), –og
2. Der skal være en vurdering af de hydrogeologiske forhold, og hvorvidt der er en høj grundvandsdannelse eller anden konkret viden om områdets geologiske sårbarhed i forhold til udvaskning af relevante stoffer.

Det fremgår ikke af indsatsplanen hvorvidt det er fastslået, om den nuværende godkendelsesordning for pesticider er dækkende for området, hvilket ellers er en forudsætning.

Miljøstyrelsen har i vejledningen beskrevet, at godkendelsesordning for pesticider sikrer grundvandet på mellem 90-95 % af arealerne i Danmark. De sidste 5-10 % udgør helt særlige jordbundsmæssige forhold som fx meget grovsandede jorde (SFI-områder), områder hvor kalk fra undergrunden ligger højt, eller andre forhold, hvor jorden i rodzonen er forstyrret eller usædvanlig i forhold til Miljøstyrelsens godkendelsesbetingelser.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *at Slagelse Kommune i indsatsplanen ikke har dokumenteret, at de prioriterede indsatsområder har helt særlige jordbundsmæssige forhold, der gør, at forudsætningerne i godkendelsesordningen ikke skulle være gældende, herunder at de prioriterede indsatsområder adskiller sig fra arealer som indgår i Varslingssystemet for udvaskning af pesticider (VAP systemet).*

Flere steder i forslaget til indsatsplanen gives udtryk for bekymring overfor landbrugets anvendelse af plantebeskyttelsesmidler. Det anføres f.eks. i indsatsplanen, at det er meget komplekst at vurdere risikoen fra anvendelse og håndtering af pesticider i et givent område. Godkendelsesordningen omtales i indsatsplanen men flere væsentlige oplysninger om godkendelsesordningen omtales ikke herunder en international vurdering af godkendelsesordningen.

De seneste års fund af nedbrydningsprodukter fra chloridazon og tolylfluamid i grundvand er baggrunden for, at Miljøstyrelsen har gennemført en massescreening for 415 pesticider og nedbrydningsprodukter i 263 borerer fordelt over hele landet. Massescreeningen blev vedtaget i starten af 2019 i tillægsaftalen til sprøjtemiddelstrategien. Massescreeningen bekræfter at godkendelsesordningen virker. 95 af de stoffer, der er analyseret for, er fra sprøjtemidler, der er godkendt til brug i dag. Den gode nyhed er, at der ikke er fund over kravværdien for drikkevand på 0,1 mikrogram pr. liter af stoffer, som i dag er godkendt i Danmark. Det er et stærkt argument for, at den stramme godkendelsesordning, pesticidvarslingssystemet VAP og grundvandsovervågningen sikrer vores drikkevand.

Desværre blev der i alt fundet overskridelser af kravværdien for 11 stoffer, som ikke er godkendte. Miljøstyrelsen konkluderer, at der med den nuværende viden ikke er en sundhedsmæssig risiko forbundet med de konkrete fund over kravværdien.

I 2020 blev der også gennemført en screening efter pesticider og pesticidrester i grundvandet. Resultatet af denne screening er endnu ikke offentliggjort.

Efter kritik af sprøjtemiddelområdet fra Rigsrevisionen i december 2019 er fejl og mangler i Miljøstyrelsen blevet udbedret, og internationale eksperter har set på det danske system. De internationale eksperter konkluderer blandt andet, at Danmark har et unikt system for godkendelse af sprøjtemidler, hvor der modsat andre EU-lande testes for udvaskning af sprøjtemidler til grundvand i varslingssystemet. De konkluderer også, at de danske afgørelser om dispensationer træffes på et godt fagligt grundlag. Eksperterne kommer med en række forslag og anbefalinger til forbedringer, som der nu vil blive fulgt op på i Miljøstyrelsen.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At vurderinger fra nationale og internationale eksperter bekræfter, at den stramme godkendelsesordning, pesticidvarslingssystemet VAP og grundvandsovervågningen sikrer vores drikkevand mod de plantebeskyttelsesmidler der anvendes i dag. Resultater af massescreeningen støtter denne konklusion.*

- *At Slagelse Kommune i langt højere grad bør anerkende, at den stramme godkendelsesordning, pesticidvarslingssystemet VAP og grundvandsovervågningen sikrer vores drikkevand mod de plantebeskyttelsesmidler der anvendes i dag. På det grundlag mangler Slagelse Kommune stadig at dokumentere, at jordbundsforholdene i de prioriterede indsatsområder ikke dækkes ind under godkendelsesordningen og pesticidvarslingssystemet VAP.*

Pesticidfund

Det anføres i indsatsplanen, at der både er fundet pesticider, der anvendes i dag og pesticider, der ikke længere må anvendes. Det anføres, at der blandt godkendte midler er fundet Glyphosat og AMPA i enkelte boringer og fund i vandværksboringer af Bentazon og Metalaxyl-M. Det fremgår ikke af indsatsplanen om disse fund er over eller under grænseværdien samt i hvilke boringer disse fund stammer fra.

Metalaxyl-M

Metalaxyl-M er et svampemiddel til kartofler, som påvirker kvaliteten af det danske grundvand. Metalaxyl-M og stoffets to nedbrydningsprodukter, CGA 108906 og CGA 62826, er fundet i grundvandet under to sandede VAP marker, hvor metalaxyl-M blev anvendt på kartofler i 2010. I monitoringsperioden blev særligt CGA 108906 fundet hyppigt i vandprøver fra grundvand. Stoffet blev derfor forbudt i 2013, og som følge af de mange fund i grundvand, blev stofferne medtaget i vandværkernes Boringskontrol i 2014.

Metalaxyl-M er således ikke et lovligt stof i dag. Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion har lavet en hurtig gennemgang af alle vandforsyningsboringer i Slagelse Kommune indenfor de seneste 10 år i Jupiterdatabasen som viser, at der er 0 fund af Metalaxyl-M, 0 fund af CGA 62826 og 5 fund CGA 108906 – alle 5 fund er under kravværdien. Hvis man søger fund af CGA 108906 i andre boringer end vandforsyningsboringer, kan vi finde 14 fund af nedbrydningsproduktet heraf et fund over kravværdien i en boring til Industri/procesvand ved Harboe Bryggeri. Langt hovedparten af fundene findes i boringer ved Harboe Bryggeri.

Bentazon

Bentazon er aktivstoffet i bl.a. Fighter 480, som især anvendes i korn med udlæg af kløver, i hvidkløver og majs. Miljøstyrelsen har på baggrund af Bentazon-fund i grundvand reguleret godkendelsen og bl.a. nedsat doseringen. Miljøstyrelsen har gennemført et projekt¹, hvis overordnede formål var at beskrive anvendelsen og reguleringen af Bentazon og indsamle information om fund af Bentazon. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at reguleringen af Bentazon har virket efter hensigten.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion har lavet en hurtig gennemgang af alle vandforsyningsboringer i Slagelse Kommune indenfor de seneste 10 år i Jupiterdatabasen som viser, at der er 20 fund af Bentazon heraf er 7 over kravværdien. Alle fund over kravværdien af Bentazon er fundet i to brønde på Omø (DGU nr. 219.17 og 219.102) hvor der også er fund af Nitrat, Glyphosat, AMPA og CyPM af godkendte pesticider samt 2,6-Dichlorbenzamid, Atrazin-desethyl, Atrazin og Simazin over grænseværdien af forbudte stoffer. Derudover er der også fund af andre pesticider i de to brønde under grænseværdien som f.eks. Metribuzin-diketo, MCPA og Desphenyl chloridazon. De mange pesticidfund og for Bentazon op til en koncentration på 11 µg/l indikerer, at der er tale om problemer med pesticidpunktkilder på Omø.

Der er tale om en overfortolkning, hvis fund af Bentazon udenfor indsatsplanens geografiske interesseområde, ligges til grund som et generelt udtryk for nedsivning af Bentazon indenfor indsatsforslaget geografiske interesseområde. Især da fundene på Omø også indikerer, at der er tale om pesticidpunktkilder.

¹ Bentazon, Anvendelse, regulering og fund i danske monitoringsundersøgelser. Miljøstyrelsen 2013

Glyphosat og AMPA

Glyphosat er aktivstoffet i eksempelvis Round-Up, som har stort anvendelsesområde som ukrudtsmiddel. AMPA er et nedbrydningsprodukt af Glyphosat.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion har lavet en hurtig gennemgang af alle vandforsyningsboringer i Slagelse Kommune indenfor de seneste 10 år i Jupiterdatabasen som viser, at der er 7 fund af Glyphosat heraf er 4 over kravværdien mens der er 12 fund af AMPA heraf 4 over grænseværdien. Flere af fundene af Glyphosat og AMPA, heraf tilsammen 4 som er over grænseværdien, er fundet i de før omtalte brønde på Omø.

De resterende fund over grænseværdien er fundet i DGU-boring 215.666 og 215.55. Den ene boring ligger ved Trælleborg, Nationalmuseet, hvor boringen er registreret med ingen anvendelse, og hvor der kun ligger én måling fra 2013 til grund for fundet. Den anden boring ligger ved Frankerup, hvor boringen er registreret med ukendt anvendelse, og hvor der kun ligger én måling fra 2013 til grund for fundet – i øvrigt er udtagningsdatoen den samme for de to boringer.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At på baggrund af de pesticidfund af godkendte pesticider som fremhæves i indsatsplanen, viser vores hurtige gennemgang af Jupiterdatabasens registreringer, at der kan være tale om fejlregistreringer (boring 215.666 og 215.55 som ikke er i anvendelse) og der kan være tale om pesticidpunktkilder udenfor indsatsplanens geografiske interesseområde (Bentazon) – hvilket kan medføre over- og fejlfortolkninger af fund. Det må på den baggrund konkluderes, at stort set alle relevante pesticidfund i indsatsområdet, kan henføres til pesticider, der ikke længere anvendes. Der er således ingen grund til at antage, at godkendelsesordningen ikke skulle virke i indsatsområdet.*
- *At for at undgå fejl- og overfortolkninger skal indsatsplanen være mere præcis og undersøgende i forholdt til:*
 - *at opdele fund efter godkendte og nu forbudte midler.*
 - *at opdele fund i fund over og under kravværdien (der er figur herom i indsatsplanen)*
 - *at vurdere om aktuelle pesticidfund i grundvandet stammer fra fladekilder, linje- eller punktkilder*
 - *at vurdere om fund i Jupiterdatabasen er valide – f.eks. mere end bare ét pesticidfund i samme Boring set over tid – er der tale om vandværksboringer eller brønde – er boringen registreret som ukendt eller med ingen anvendelse mv.*

Ovenstående er helt essentielt i forhold til at planlægge eventuelle indsatser overfor den nuværende lovlige anvendelse af sprøjtemidler – og undgå fejl- og overfortolkninger.

Opdeling af fund efter godkendte og forbudte midler

Miljøstyrelsen har i februar 2018 udsendt en vejledning om indsatsplaner. Vejledningen henvender sig til kommuner, der skal udarbejde indsatsplaner efter lov om vandforsyning. Vejledningen angiver forskellige juridiske problemstillinger, og udgør følgelig uddybende bemærkninger, der skal indgå i den ansvarlige myndigheds sagsbehandling.

Vejledningen fra Miljøstyrelsen slår fast, at fund af forbudte midler ikke i sig selv udgør nogen argumentation for forureningsrisiko ved regelret anvendelse af godkendte midler. Man kan på baggrund af de fund, der er gjort i Slagelse Kommune derfor ikke knytte en sammenhæng mellem regelret anvendelse på landbrugsjord og en fare for forurening af grundvandet, når ikke der skelnes mellem godkendte og nu forbudte midler.

På baggrund af de fleste pesticidfund i Slagelse, kan konkluderes, at nu gamle forbudte pesticider udgør en trussel af grundvandet – hvilket ikke kan knyttes til en sammenhæng mellem den nuværende regelrette anvendelse af pesticider på landbrugsjord.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At indsatsplanen skal skelne mellem og indeholde en oversigt over fund af godkendte midler og forbudte stoffer før en indsats kan planlægges.*

Pesticidfund fra flade-, linje- eller punktkilder

Pesticidfund i grundvandet kan stamme fra fladekilder, linje- eller punktkilder, hvilket har stor betydning for hvilke handlemuligheder, der kan være relevante, samt hvilke myndigheder der kan handle. Derfor er det nødvendigt at undersøge om aktuelle pesticidfund skyldes punktkilder eller stammer fra en fladekilde før eventuelle indsatskrav kan og skal iværksættes.

Slagelse kommune anfører som målsætning i indsatsplanen, at vandværkernes kildepladser skal beskyttes yderligere, ved at begrænse erhvervsmæssig brug af pesticider og dyrkning i de prioriterede indsatsområder indenfor og udenfor BNBO.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At aktuelle pesticidfund i Slagelse skal vurderes i forhold til pesticidkilden i forbindelse med udarbejdelsen af indsatsplanen*
- *At der ikke forefindes relevante fund af godkendte pesticider i indsatsplanområdet, som kan begrunde generelle dyrkningsrestriktioner udenfor BNBO. Udpegninger af grundvandsdannende oplande er ikke i sig selv et argument for at begrænsninger i landbrugsdriften. Efter vores opfattelse har Slagelse Kommune ikke fremsat tilstrækkelige og nødvendige faglige argumenter for at begrænse pesticider udenfor BNBO i indsatsplanområdet.*

Nitrat

Ved en hurtig gennemgang af alle prøver i Jupiterdatabasen fra vandforsyningsboringer i Slagelse Kommune de seneste 10 år (1.788 prøver), udgør middelværdien af nitrat i % af grænseværdien kun 5% (ved forbrugerens taphane), hvilket viser, at grundvandsressourcen i Slagelse Kommune generelt har en rigtig god kvalitet, og at nitrat ikke udgør en større risiko. De tilsvarende tal for arsen og nikkel er henholdsvis 132% og 9%. Middelværdierne i procent af grænseværdien viser således, at der er langt større udfordringer med arsen i forhold til nitrat i Slagelse kommune som helhed. I perioden var der 249 Arsen-prøver over kravværdien (ved forbrugerens taphane).

Proportionalitet ved krav om dyrkningsrestriktioner i indsatsområder

Indsatsområder er områder, hvor der på baggrund af en vurdering af arealanvendelsen, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af vandressourcerne kan være et behov for en særlig indsats for at sikre drikkevandsinteresser². Det kan ikke læses som, at der skal gøres en indsats i indsatsområder, men at der kan være et behov for en særlig indsats.

Det præciseres også i Vejledningen om indsatsplaner til kommuner, at valgte indsatser ikke må være mere indgribende, end formålet med indsatsen tilsiger (proportionalitetsprincippet). Det følger af proportionalitetsprincippet, at indsatsen både skal være nødvendig for at opnå formålet og forholdsmæssig, hvilket betyder, at formålet ikke skal kunne nås med mindre indgribende midler.

² Vejledning om indsatsplaner. Miljø- og Fødevareministeriet. Miljøstyrelsen. Vejledning nr. 27 Februar 2018

Ifølge forslaget til indsatsplan er der kun ganske få troværdige fund af nitrat i de dybere grundvandsmagasiner. Der er kun påvist nitrat >1 mg/l i en længere periode i en enkelt vandværksboring. Denne boring 215.602, der tilhører Rosted og Omegns Vandværk, er filtersat i Sand2. Derudover fremhæves et tegn på nitratpåvirkning af boring 220.347, der tilhører Stignæs Vandindvinding I/S. For begge boringer gælder, at nitratinholdet aldrig er målt over 5 mg/l, og for boring 215.602 har sulfatinholdet været stabilt på 50 mg/l siden år 2000 mens sulfatinholdet i boring 220.347 generelt har været faldende siden midten af 1990'erne – jævnfør bilag 1 nederst i dette høringssvar.

At man i indsatsplanen fremhæver boring 220.347 som bevis på, at nitratudvaskningen i oplandet påvirker vandkvaliteten i vandværksboringen kan undre, da nitratinholdet faktisk i boringen falder gennem 70'erne og frem til starten af 90'erne, og hvor sulfatinholdet i samme tidsperiode er stigende. Efter 90'erne falder sulfatinholdet mens nitratinholdet forbliver på et lavt niveau – jævnfør bilag 1. At en stigning i sulfatinholdet dermed medfører en stigning i nitratudvaskningen fra oplandet gør sig i den grad ikke gældende for boring 220.347 set historisk, som der ellers argumenteres for i indsatsplanen.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At indsatser ikke må være mere indgribende, end formålet med indsatsen tilsiger (proportionalitetsprincippet). Proportionalitetsprincippet i indsatsplanen tilsidesættes, når der ikke er fundet nitrat over 5 mg/l i nogen vandværksboringer og man på den baggrund vil indføre dyrkningsrestriktioner, herunder begrænsning af landbrugets kvælstofanvendelse. Dette skal ses i lyset af, at grænseværdien for nitrat i grundvand er 50 mg/l.*

Pyritoxidation – årsager til stigende forekomst af sulfat

Det vurderes i indsatsplanen, at det forhøjede indhold af sulfat i boringerne skyldes nitratudvaskning i området til SK Forsynings Nordre og Jernbjerg kildepladser samt Eggeslevmagle og Rosted vandværker. Indholdet i disse boringer er over eller omkring 70 mg/l og stigende

Det fremhæves i indsatsplanen, at målingerne af det lave indhold af nitrat i Stignæs Vandindvindings boring 220.347 indikerer, at reduktionskapaciteten i dele af oplandet til denne boring er ved at være opbrugt! Derudover fremhæves i indsatsplanen, at der i flere vandværksboringer er målt højt stigende sulfatinhold. Dette vurderes nogle steder at være tegn på, at nitratudvaskningen i oplandet påvirker vandkvaliteten i vandværksboringen.

Nitratreduktion foregår hovedsageligt ved, at aflejringeres indhold af tilgængeligt pyrit, organisk kulstof og ferrojern oxideres, så nitrat i nedsivende vand reduceres til frit kvælstof. Det finder sted i vandmættede, reducerede lag. Der foregår dog også nitratreduktion i den meget overfladenære del af den umættede zone, hvor bl.a. opløst organisk stof har afgørende betydning.

Pyritoxidation i dæklaget kan dog også have andre årsager, eksempelvis kan der være en sammenhæng mellem fund af nikkel og høje sulfatinhold. Tæt på jordens overflade findes det jernholdige mineral pyrit (FeS_2), og det er her man ofte finder små mængder nikkel. Mineralet pyrit er meget stabilt i iltfri områder i jorden, og der er derfor kun lidt nikkel til stede i de iltfri lag. Hvis pyrit derimod udsættes for ilt (oxideres), nedbrydes mineralet og omdannes til opløst oxideret jern (Fe^{3+}), sulfat og små mængder fri nikkel³.

En af de måder oxidation af nikkelholdige sulfider, som pyrit, kan ske på, er i forbindelse med vandboringerne. Her forekommer det ofte – især på Sjælland – at boringerne ikke har en foring indvendig. Luft fra jordens umættede zone bliver så pumpet ned i grundvandsmagasinet på grund af det atmosfæriske tryk ved overfladen, og reagerer med pyrit. Ved barometerånding får man lokalt forhøjede nikkelværdier i en radius af ca. 100 m fra boringen.

³ <https://www.geus.dk/udforsk-geologien/laering-om-geologi/viden-om/viden-om-grundvand/grundvandskemi/>

En anden måde hvor man får oxideret pyrit, er hvis man pumper grundvandet meget kraftigt op ved vandindvinding. Så sænkes grundvandsspejlet i en tragt rundt om boringen, og man får ilt ind i hulrummene i de jordlag der før var fyldt op af vandet. Derfor er det bedst at have flere mindre borer i et område, og pumpe vandet op i et roligt og stabilt tempo hele tiden, end én stor, hvor man pumper meget af vandet op i mindre tidsintervaller, hvis man vil undgå nikkel i drikkevandet³.

Høje sulfatindhold kan derfor også skyldes en indvindingsstrategi, der har sænket vandspejlet meget, så der er kommet ilt ned i magasinet. Indsatsplanen bør derfor forholde sig til en korrekt og bæredygtig indvindingsstrategi – hvilket den ikke gør. Indsatsplanen bør ligeledes forholde sig til barometerånding samt kvaliteten og tilstanden af de nuværende borer – hvilken den heller ikke gør.

Mange steder i Slagelse-drikkevandsområdet er et naturligt højt saltindhold i de dybere grundvandsmagasiner. Indholdet i grundvandet kan stige, hvis der er kraftig vandindvinding i området. Der findes eksempler på flere indvinder i indsatsområdet, herunder nogle af SK Forsynings kildepladser, hvor vandindvindingen har måttet reduceres for at opnå en bæredygtig situation i forhold til salt. Saltindtrængningen i borerne er bevis for, at der har været for kraftig en vandindvinding.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At høje sulfatindhold også kan skyldes en indvindingsstrategi, der har sænket vandspejlet så meget, så der er kommet ilt ned i magasinet. Indsatsplanen bør derfor forholde sig til en korrekt og bæredygtig indvindingsstrategi.*
- *At indsatsplanen ligeledes bør forholde sig til barometerånding samt kvaliteten og tilstanden af de nuværende borer.*
- *At i flere af kildepladserne i indsatsområdet har vandindvindingen været for kraftigt, hvilket har medført stigende problemer med saltindtrængning.*
- *At for at sikre fremtidigt grundvand i Slagelse er en af de væsentligste indsatskrav derfor bæredygtigt vandindvinding.*
- *At indsatsplanen skal forholde sig til den store vandindvinding og dermed påvirkning af den kvantitative tilstand, som har betydning for vandkvaliteten og kvaliteten af kommunens vandløb*
- *At indsatsplanen skal forholde sig til klimaændringernes betydning for den fremtidige grundvandsressource*

Indsatsplanens mål for nitratinhold

Indsatsplanens indsats vedrørende nitrat tager efterfølgende udgangspunkt i de tegn, herunder stigende sulfat, som kommunen mener at nitratudvaskning i oplandet påvirker vandkvaliteten i vandværksboringerne. Slagelse Kommune vælger at have særlig fokus på dyrkningen og nitratudvaskningen i de prioriterede indsatsområder, idet der her er sammenfald mellem tynde beskyttende lerlag og kort strømningstid fra terræn til vandværksboring. I disse områder er det et mål at begrænse dyrkningen, hvorved nitratudvaskningen i områderne vil blive reduceret væsentligt.

Indsatsplanens indsats overfor udvaskning af nitrat består af gennemførelse af en proces med det formål at begrænse dyrkning og dermed nitratudvaskning i de prioriterede indsatsområder.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At målet om at begrænse dyrkning og dermed nitratudvaskning i de prioriterede indsatsområder ikke forholder sig til den faktuelle nitrat-udvaskning. Indsatskravet i de prioriterede indsatsområder er dermed ikke proportional med påvirkningen, da der aktuelt ikke er nævneværdige nitratfund i grundvandet.*
- *At målsætningen er alt for upræcis og giver ingen mening, f.eks. hvis der er tale om et lavt nitratinhold med stigende koncentration – så vil indholdet stadig være lavt. Målet må være, at*

udvaskningen skal reduceres/fastholdes til under 50 mg/l, svarende til det gældende drikkevandskriterie.

- At jævnfør EU's Grundvandsdirektiv skal der først gøres en indsats for at reducere en forureningskilde, hvis der er fund i grundvandet på over 75% af grænseværdien, og der er en væsentlig og vedvarende opadgående tendens i indholdet – for nitrat svarer det til 37,5 mg/l – hvilket er langt fra de nitratfund der observeres i de prioriterede indsatsområder.*
- At der ikke forefindes relevante fund af nitrat i indsatsplanområdet, som kan begrunde generelle dyrkningsrestriktioner hverken udenfor eller indenfor BNBO. Udpegninger af grundvandsdannende oplande er ikke i sig selv et argument for at begrænsninger i landbrugsdriften. Efter vores opfattelse har Slagelse Kommune ikke fremsat tilstrækkelige og nødvendige faglige argumenter for at begrænse nitrat hverken udenfor eller indenfor BNBO i indsatsplanområdet.*

I forhold til SK Forsynings Nordre kildeplads fastsættes et supplerende mål. Det supplerende mål begrundes med kildepladsens vigtighed og de klare tegn kommunen mener der er på, at vandkvaliteten i borerne er påvirket af nitratudvaskning i området. Målet for SK-Nordre kildeplads fastsættes således, at udvaskningen som helhed ikke overstiger 50 mg/l i det område indenfor BNBO og indsatsområdet ved kildepladsen, hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for kildepladsen. Området afgrænset som det 50 års grundvandsdannede opland indenfor BNBO og indsatsområdet omkring kildepladsen. 50 mg/l svarer til drikkevandskriteriet.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- At et mål for udvaskningen som helhed for et givent område ikke overstiger 50 mg/l er fornuftigt, da 50 mg/l svarer til drikkevandskriteriet.*
- At målet skal følge EU's Grundvandsdirektiv - der skal først gøres en indsats for at reducere en forureningskilde, hvis der er fund i grundvandet på over 75% af grænseværdien, og der er en væsentlig og vedvarende opadgående tendens i indholdet.*
- At Slagelse Kommune fagligt skal begrunde, hvorfor området skal afgrænses som det 50 års grundvandsdannende opland – hvorfor ikke 25, 10 eller 5 år?*

Anvendelse af udvaskningsberegninger.

I indsatsplanen anføres, at beregninger har vist, at udvaskningen af nitrat fra markerne i oplandet til SK-Nordre Kildeplads de senere år har ligget på niveau med grænseværdien for drikkevand. Udviklingen i nitratudvaskningen i området vil blive fulgt. Hvis målet om at begrænse dyrkningen i de prioriterede indsatsområder ved SK-Nordre kildeplads fører til, at dyrkningen ophører i den væsentligste del af området, vurderes udvaskningen i området som helhed dog klart at være under 50 mg/l.

Det anføres endvidere i indsatsplanen, at hvis Slagelse Kommune vurderer, at der er behov for at følge udviklingen i nitratudvaskningen i et område nærmere, kan kommunen få foretaget beregninger heraf. Disse beregninger udføres som udgangspunkt på baggrund af data fra de centrale landbrugsregistre. Forudsætningerne for beregningerne kan i mindre områder om nødvendigt forelægges de enkelte landmænd, for at sikre det bedst mulige grundlag. Helt lokale forhold, der ikke fremgår af de centrale registre, kan have betydning, hvis beregningerne udføres for mindre områder. Dette kan f.eks. være afgrødeudbytte, halmhøst og fordeling af gødningsmængden mellem de enkelte marker.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- At beregninger på baggrund af data fra de centrale statslige databaser med oplysninger om bl.a. afgrøder og gødsning på ejendomsniveau leverer en oversigt over det balanceberegnedes nitratinhold i rodzonevandet. Men det angiver et potentielt indhold, som i de fleste tilfælde er alt for højt, idet de fleste jorder allerede i rodzonen reducerer nitratinholdet mere, end modellen tager højde for. De mange drænvandsprøver, som landmænd selv har foretaget i de seneste år, synes at bekræfte dette. Konklusioner på balanceberegnedes nitratinhold i rodzonevandet kan således ikke stå alene, og i sig selv medføre indsatskrav.*

- *At en potentiel beregning af nitratudvaskningen ikke kan bruges som argument for indsatskrav til reducere af kvælstoftildelingen på specifikke marker. Hertil er beregningerne alt for upræcise. En potentiel beregning af nitratudvaskningen kan alene anvendes til at afsøge større områder. På markniveau er en mere grundig beregning af nitratudvaskningen nødvendig, og hvor faktuelle dyrkningsoplysninger fra landmanden som f.eks. udbytter skal benyttes.*
- *At alle kvælstofmodeller er behæftet med væsentlig usikkerhed. Usikkerheden kan reduceres ved at indhente og anvende faktuelle dyrkningsoplysninger om reelt udbytte, såtidspunkt, gødningstype, jordbehandling o.a.*
- *At Slagelse Kommune kan iværksætte overvågning af nitratudvaskningen i områder, hvor kommunen er nervøs for udvaskningen af nitrat.*

Absurde indsatskrav ved Stignæs Vandindvindings kildeplads

Ifølge indsatsplanen kan landmænd i Skælskør-området se ind i en fremtid, hvor de ikke må bruge pesticider og skal reducere brug af kvælstof på deres ejendom, fordi kommunen har vurderet, at grundvandet ved Stignæs skal beskyttes ekstra – uden at der fagligt er dokumenteret et behov for indsatskrav – jævnfør ovenstående afsnit.

Stignæs Vandindvindings kildeplads forsyner udelukkende virksomheder i Stignæs erhvervsområde, men har status som et alment vandværk. Grundvandet fra kildepladsen anvendes i industrien, herunder til fortynding af spildevand, som ledes direkte i Storebælt.

Idegrundlaget for de givne udledningstilladelser om fortynding af spildevand, som indeholder miljøproblematisk kemiske stoffer, er meget u hensigtsmæssig. Som eksempel kan nævnes PFOS som er fluorholdige forbindelser. PFOS i vandmiljøet er stærkt uønsket, fordi PFOS ikke nedbrydes særligt i naturen (er persistente), samtidig med at PFOS ophobes i fødekæden (er bioakkumulerende) og PFOS er giftige over for dyr. For høje koncentrationer af PFOS i Smålandsfarvandet er direkte årsag til manglende Kemisk Målopfyldelse i statens Vandområdeplan.

På trods af for høje koncentrationer af PFOS i Smålandsfarvandet tillades udledning af spildevand indeholdende PFOS - blot skal spildevandet fortyndes. Bør man i udledningstilladelser ikke forholde sig til, hvad naturen og miljøet i Agersø Sund og det nærliggende Natura-2000 område samt Smålandsfarvandet kan tåle af kemiske stoffer målt i mængder pr. år – herunder PFOS? Kan fisk og andet natur tåle udledning af barium, PAH tjæreforbindelser, PFOS og andre kemiske stoffer blot det er fortyndet, når nu vi ved, at eksempelvis PFOS bl.a. er årsag til manglende Kemisk Målopfyldelse i Vandområdeplanen? Sagt med andre ord, så er det kemiske mål i vandplanen for PFOS overskredet, alligevel tillader Slagelse Kommune udledning af et stof, som vi ved gør meget skade i miljøet og ophobes i fødekæden – det virker forkert.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At Slagelse kommune mangler sans for proportionalitet. Kommunen stiller indsatskrav ved Stignæs overfor landbrugets anvendelse af lovlige og godkendte pesticider samt kvælstof – uden der er dokumenteret et behov. Men kommunen har ikke styr på spildevandsudledninger til Agersø Sund, Natura2000 områder og Smålandsfarvandet, hvor bl.a. PFOS er direkte årsag til manglende Kemisk Målopfyldelse i Vandområdeplanen. Det kemiske mål i vandplanen for PFOS er overskredet, alligevel tillades udledning af et stof, som vi ved gør meget skade i miljøet og ophobes i fødekæden.*

Øvrige virkemidler i indsatsplanen

Slagelse Kommune ønsker at begrænse erhvervsmæssig brug af pesticider og dyrkning i BNBO og i de prioriterede indsatsområder. For at understøtte denne proces etablerer Slagelse Kommune en jordpulje, der giver mulighed for opkøb af landbrugsjord i relevante områder, som efterfølgende kan indgå i jordfordeling.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At det gælder om at have en bred værktøjskasse, hvor lodsejere har mulighed for at tilpasse virkemidlerne til hans eller hendes driftsforhold, når der skal findes løsninger om at beskytte grundvandet. Derfor skal Slagelse Kommune have stor ros for at understøtte en proces, hvor kommunen etablerer en jordpulje, der giver mulighed for opkøb af landbrugsjord i relevante områder, som efterfølgende kan indgå i jordfordeling. Andre virkemidler kunne være indgåelsen af dyrknings- eller forpagtningsaftaler.*

Som nævnt tidligere i høringsvaret er Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion af den klare opfattelse, at Slagelse kommune ikke har dokumenteret et fagligt behov for begrænsning af landbrugsdriften i de prioriterede indsatsområder og dermed er der ingen hjemmel til at gennemtvinge nogen form for påbud i den forbindelse.

Da der ikke er dokumenteret et fagligt behov for begrænsning af landbrugsdriften i de prioriterede indsatsområder, mener Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion:

- *At en ekstra sikring af grundvandet udenfor BNBO alene kan baseres på princippet om fuld frivillighed ved indgåelse af aftaler med berørte lodsejere.*

Indsatsplanen ligger op til en større indsats for at opspore og sløjfe ubenyttede brønde og borer, samt indsatser der skal forebygge, at dårlige borer i vandværkernes opland udgør en risiko for den almene vandforsyning.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At ubenyttede brønde og dårlige borer udgør en risiko for den almene vandforsyning, og vi bakker derfor op om en øget indsats for at opspore og sløjfe de ubenyttede brønde og borer.*

Indsatsplanen har som målsætning for vandværker, hvor der i oplandet er områder, hvor vandet har kort transporttid fra terræn til boring, at etablere overvågningsboringer i de områder, hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for dem.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At en indsatsplan godt kan bygge på etablering af overvågning af yngre grundvand i oplandet til de mest sårbare kildepladser. En øget overvågning vil give den nødvendige faglige viden for at igangsætte eventuelle indsatser. Vi opfordrer derfor til at fortsætte arbejdet med en øget overvågning, i de tilfælde hvor forvaltningen vurderer, at kildepladser er særlige sårbare, og hvor forudsætningerne i godkendelsesordningen ikke skulle være gældende. Overvågningen kan også omfatte nitrat.*

Slagelse Kommune vil arbejde for, at almene vandværkers indvinding af grundvand fremover sker i områder med skov, brak eller lignende, hvor der ikke anvendes pesticider eller gødning.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At det er fornuftigt at udarbejde en indvindingsstrategiplan, hvor indvinding af grundvand fremover sker i områder med skov, brak eller lignende.*

Ifølge indsatsplanen side 33, 69 og 70 må der som udgangspunkt ikke opbevares, håndteres eller transporteres pesticider i de BNBO, hvor anvendelsen skal ophøre. Det anføres at transport på offentlig vej er undtaget.

Hvordan vil Slagelse kommune håndhæve et transportforbud af pesticider i BNBO? Skal der indføres et egentligt færdselsforbud? Vil et færdselsforbud gælde alle med erhvervsmæssig færdsel med pesticider eller kun landmænd bosiddende i BNBO? Hvis et egentligt forbud mod transport af pesticider skal give mening, skal der vel også indføres transportforbud for andre miljøfremmede stoffer i BNBO. Hvad er begrundelsen for, at kun private veje skal omfattes af et transportforbud?

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At Slagelse Kommune bør præcisere forholdet omkring et transportforbud med pesticider på private veje i BNBO og henvise til hjemmel herfor.*

Det foreslås i indsatsplanen, at tilstanden af de vandværksboringer, hvori der er eller bliver påvist pesticider eller nitrat, skal kontrolleres for at udelukke, at indholdet skyldes, at boringen er utæt. Disse tilstandskontroller skal, hvor de ikke allerede er udført, gennemføres forud for, at der gennemføres beskyttelsesindsatser overfor pesticider eller nitrat i oplandet. Konstateres det, at en vandværksboring er utæt, skal denne tætnes eller sløjfes.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At det er meget fornuftigt at foretage en tilstandskontrol af boringer for at undersøge den såkaldte "Skorstenseffekt" for at udelukke, at eventuelle fund af pesticider og nitrat skyldes, at boringen er utæt.*

Afslutningsvis vil vi gerne understrege, at vi står til rådighed for en videre drøftelse af, hvordan indsatsplaner i Slagelse kommune kan udarbejdes og drøfte hvilke konsekvenser indsatsplaner kan have for landbruget.

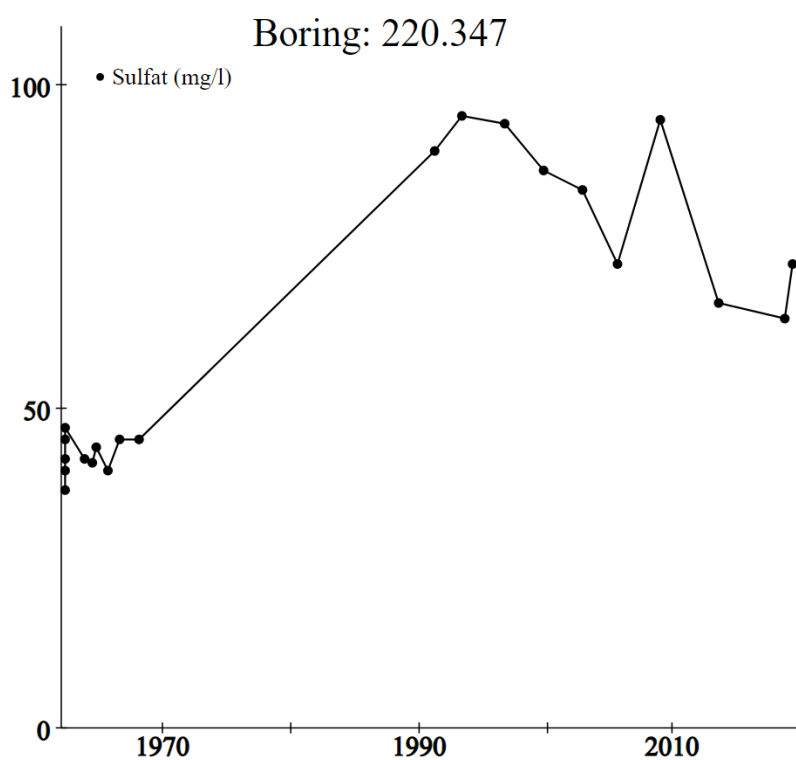
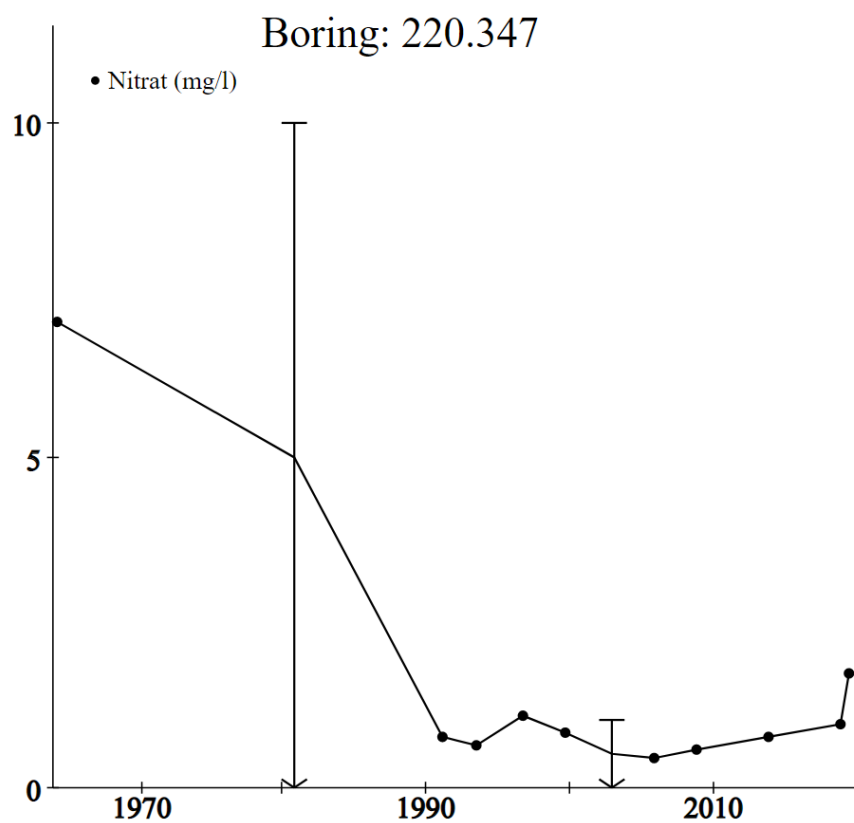
Med venlig hilsen

Jens Henrik Madsen
Bestyrelsesmedlem i Gefion og
medlem af grundvandsrådet i Slagelse

Ole Karmsteen
Formand for Sjællandske
Familielandbrug

Torben Hansen
Formand for Landboforeningen
Gefion

Bilag 1.

Slagelse Kommune
Center for Miljø, Plan og Teknik
Dahlsvej 3, 4220 Korsør
Sendt via e-mail til: teknik@slagelse.dk

Dalmose, den 7. februar 2021

Høringssvar til Forslag til Indsatsplan i Slagelse kommune

Indledning:

Slagelse kommune har i sit forslag til indsatsplan et ønske om yderligere beskyttelse af drikkevand i områder udenfor de statsligt udpegede BNBO områder.

Vi kan kun tilslutte os, at det vand der pumpes op fra drikkevandsboringer, skal være rent, så det uden problemer kan benyttes til drikkevand. Samtidig er vi nødt til at acceptere menneskelig aktivitet, herunder landbrugsproduktion, der sker under forsvarlig godkendelse, overvågning og anvendelse af eksempelvis hjælpestoffer til landbruget. Landbrugsproduktion og rent drikkevand kan nemlig godt forenes.

Derfor er det vigtigt, at de metoder, som Slagelse kommune ønsker at benytte for at beskytte drikkevandet, er fagligt velfunderede og proportionale med formålet. De skal tage udgangspunkt i de nugældende regler og praksis og de deraf følgende resultater. Det mener vi desværre ikke er tilfældet for de prioriterede indsatsområder i forslag til indsatsplan. Der tages i højere grad udgangspunkt i gamle og utilstrækkelige myndighedsprocedurer og de uheldige resultater det medførte. Det vil vi gerne forklare nærmere nedenfor og komme med alternative løsningsforslag til sidst i dette høringssvar.

Afgrænsning af Prioriterede indsatsområder:

De prioriterede indsatsområder er bl.a. udpeget på baggrund af tyndere reducerede lerlag i dybden, som forvaltningen mener giver ringere beskyttelse mod nedsivning af nitrat og pesticider. Det er vi som udgangspunkt enige i. Men hvis nitrat og de pesticider, der må anvendes i dag, slet ikke når så dybt ned med de nugældende regler og praksis, så er tykkelsen på de reducerede lerlag uden betydning for, om der udvaskes nitrat eller pesticider til vores drikkevandsmagasiner. Det er netop det, som den nugældende godkendelsesordning for pesticider sikrer. Udnyttelsen af

kvælstof, gødningsnormer, sædskifte med fokus på højt udbytte, øgede udnyttelseskrav til husdyrgødning og brug af efterafgrøder sikrer også, at tyndere lerlag ikke er af betydning for udvaskning af nitrat.

Pesticider:

For at undgå, at pesticider udvaskes til grundvandet, skal pesticider opfylde kravene i den danske godkendelsesordning, som er den strengeste i EU. Laboratorie- og feltforsøg skal **altid** (i modsætning til hvad forvaltningen skriver i udkast til indsatsplan på s. 66) gennemføres for at sikre, at pesticider ikke er giftige, og at de ikke kan udvaskes. Godkendelsen skal også se på, hvad man finder af pesticider og nedbrydningsprodukter allerede i 1 meters dybde (det undlader forvaltningen at oplyse om på s. 66). Efter godkendelse monitoreres pesticider i varslingsprogrammet VAP, som i over 20 år har testet godkendte pesticider på 6 VAP marker fordelt i hele landet efter jordbunds- og vejrforhold. VAP systemet monitorerer, at selv ved maksimal dosering må pesticider eller nedbrydningsprodukter ikke kunne udvaskes over kravværdien til det øvre grundvand, som måles i 1,5-5 meters dybde. Når det på den måde sikres, at der ikke sker udvaskning over kravværdien til det øvre grundvand, så er det uden betydning, hvordan geologien derunder er, for pesticiderne må slet ikke kunne komme derned.

Den ene af disse 6 VAP marker er endda beliggende på en af Jens Ellegaards marker og relaterer derfor direkte til de lokale jordbunds- og vejrforhold.

Derudover analyseres der i de landsdækkende GRUMO boringer og vandværkernes boringskontrol for pesticider.

Bare lige lidt om hvad kravværdi betyder. Det er en politisk fastsat grænse på 0,1 mikrogram/liter eller 0,0000001 g i 1 liter. Det svarer til, at 1 teskefuld sukker opløses i 50 gylletanke på 1000 kubikmeter. Kravværdien er sat ud fra den laveste koncentration, som man kunne måle, da reglerne blev udarbejdet. Den sundhedsmæssige grænseværdi for pesticider er i langt de fleste tilfælde 100 – 1000 gange højere.

Desværre konstateres der stadig fund af ikke længere godkendte pesticider i drikkevandsboringer. De pesticider stammer fra tiden før man indførte den stramme godkendelses- og monitoreringsprocedure.

Af udkast til indsatsplan s. 59 kan man læse, at der også findes godkendte pesticider i nogle boringer. Grundig gennemgang af analysedata fra vandboringer i Slagelse kommune viser dog, at fundene stammer fra to brønde på Omø, hvor der findes rester af godkendte pesticider. Fund af både godkendte og ikke længere godkendte pesticider i ret høje koncentrationer indikerer, at det skyldes punktkildeforurening og ikke regelret brug af pesticider på markfladen. De fund bør derfor

ikke være retningsgivende for resten af landbrugsarealerne i Slagelse kommune. Og slet ikke, da Omø og Agersø vil få udarbejdet særskilt indsatsplan og dermed ikke er en del af det geografiske område for dette udkast til indsatsplan.

På samme side beskrives fund af Glyphosat og AMPA, men der er ingen kildehenvisning, og fund af glyphosat eller AMPA er heller ikke vist i indsatsplanens Bilag 7 s. 86-89, over fund gjort i Slagelse kommunes vandværker eller kildepladser. Det burde fremgå tydeligt, i hvilken type boring fundet er gjort, og om boringen er af en kvalitet, der sikrer mod nedsivning af overfladevand eller anden forurening.

For netop glyphosat nævner Miljøstyrelsen i "Den årlige rapport om test af udvaskning af pesticider til grundvand, Nov 2019", at man i VAP markerne har gjort 1 fund af glyphosat ud af 116 analyser, men det anses for en falsk positiv, da man ikke efterfølgende har kunnet påvise glyphosat i samme prøvested. I det hele taget gøres der meget få fund af glyphosat og AMPA i grundvand i både GRUMO og VAP.

Eksempelvis er der på VAP marken på Jens Ellegaards mark foretaget 451 analyser for glyphosat og AMPA og ikke en eneste gang har man kunnet måle koncentrationer over kravværdien

Videre på s. 59 skriver forvaltningen om andre fund af pesticider, som stadig anvendes.

Det ene er Bentazon. Bentazon har fået fortsat godkendelse, men med ændret anvendelse tilbage i 1995, som sikrer, at Bentazon efter den ændrede godkendelse ikke længere udvaskes til grundvandet. Bentazon er et af de mest testede stoffer i VAP, netop for at sikre, at det ikke udvaskes over kravværdien.

Det andet er Metalaxyl-M. Det er bare ikke korrekt, at Metalaxyl-M stadig er i anvendelse. Det blev forbudt i 2013, (<https://middeldatabasen.dk/product.asp?productID=72301>) og dette er tidligere påpeget overfor forvaltningen tilbage i maj 2020. Der er ikke gjort fund af Metalaxyl-M over kravværdien i drikkevandsboringer i Slagelse kommune. De fund, der er gjort af Metalaxyl-M over kravværdien, er fra et industrielt byområde.

Det er meget beklageligt, at forvaltningen fortsat giver udokumenterede og fejlagtige påstande i et beslutningsoplæg, som politikere skal kunne stole på.

Kortet på s. 60 viser fund af pesticider i Slagelse kommune. Det er glædeligt, at så få prikker er røde (fund over kravværdien) og at alle fund, på nær de to nævnte brønde på Omø og fund af Bentazon under kravværdien i Stignæs Vandindvinding og i Vemmelev-Forlev vandværk, omhandler fund af pesticider, som ikke længere er godkendt. Det viser igen, at den nuværende godkendelsesordning virker.

Hvis kortet derimod havde vist fund af godkendte midler over kravværdien, som reelt er det, der kan indgå i beslutningsgrundlaget for prioriterede indsatsområder, så havde der været to prikker på Omø og ellers et pletfrit kort over Slagelse kommune. Det burde være langt tydeligere for beslutningstagerne, om der er tale om fund af godkendte eller forbudte pesticider.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning om indsatsplaner fra februar 2018 s. 30 fremgår det, at: *"Fund i grundvandet af plantebeskyttelsesmidler, der ikke længere er godkendt til anvendelse, kan ikke umiddelbart tages som dokumentation for, at der på de pågældende arealer er en særlig risiko for udvaskning af plantebeskyttelsesmidler til grundvandet. Kommunerne bør derfor ikke isoleret set bruge fund af disse stoffer i sin vurdering af behovet for beskyttelse i et indsatsområde."*

Det bør vække til eftertanke hos beslutningstagerne, at forvaltningen forsøger at begrunde pesticidforbud med fund af Bentazon på Omø, som ikke er en del af denne indsatsplans geografiske område.

For netop at sikre, at godkendte pesticider ikke ender i grundvandet foretog Slagelse kommune i 2017 en meget grundig analyse for 417 pesticider og nedbrydningsprodukter i kommunens drikkevandsboringer. Af alle disse analyser, hvor der både var godkendte og ikke længere godkendte pesticider og nedbrydningsprodukter, fandt man kun ét nedbrydningsprodukt fra et forbudt pesticid over kravværdien. Alle de øvrige var under kravværdien. Det var bestemt en succeshistorie.

Ligeledes gennemførte Miljøstyrelsen i 2019 den såkaldte Massescreening, hvor man i 263 boringer fordelt i hele landet undersøgte for 415 godkendte og ikke godkendte pesticider og deres nedbrydningsprodukter. Den ene af disse boringer er en GRUMO boring beliggende på Jens Ellegaards mark, og her kunne ingen af de 415 stoffer måles over kravværdien.

Konklusionen på hele undersøgelsen var, at der ikke blev fundet et eneste godkendt pesticid over kravværdien. Ingen af de 9 fundne stoffer over kravværdien (jf. opdatering fra Miljøstyrelsen 13/3-2020) er pesticider, som har gennemgået den nuværende godkendelsesprocedure med laboratorie- og feltforsøg og dernæst overvågning i VAP. Vandprøverne til massescreeningen blev udtaget i forskellige dybder fra 12-139 meters dybde, så man også fik et billede af tilstanden i det yngre og højereliggende grundvand og en tidlig advarsel, hvis noget uønsket var på vej ned. Men heller ikke i det yngre grundvand fandt man godkendte pesticider over kravværdien.

I øvrigt undrer det os, at afsnittet på s. 59 "Opdateret status for pesticidfund", ikke med et eneste ord nævner resultaterne fra Massescreeningen 2019. Det er den seneste undersøgelse af pesticidfund, og hvis man vil vise noget **opdateret**, som overskriften antyder, så bør den medtages.

Det er beklageligt, at forvaltningen ikke medtager den seneste viden på området i et beslutningsoplæg, som politikere bør forvente dækker al relevant information.

Når man i godkendelsesordningen for pesticider og i VAP systemet kræver, at

- der ikke må være risiko for, at pesticider eller deres nedbrydningsprodukter kan udvaskes over kravværdien i 1 meters dybde allerede efter **ét år**
- pesticider, som er lang tid om at blive nedbrudt i jord, slet ikke kan godkendes i Danmark
- der ikke må ske udvaskningen over kravværdien til det unge grundvand i 1,5 – 5 meters dybde over en 2-årig periode

og kommunens egen undersøgelse i 2017 og massescreeningen i 2019 viser, at pesticider eller deres nedbrydningsprodukter, som gennemgår den strenge godkendelsesprocedure, ikke kan findes over kravværdien, så er grænsen på 25 år, som foreslås i udkast til indsatsplan, en alt for høj sikkerhedsmargin, som er uden proportioner i fht. formålet, og som uden grund vil tage god landbrugsjord ud af produktion og påføre vandforbrugerne en masse unødige omkostninger, uden at det på nogen måde forbedrer grundvandet. Det er helt uden proportioner i fht. hvad der ellers accepteres i vores drikkevand af eksempelvis det kræftfremkaldende stof Arsen og anden kemi, som ikke er pesticider.

I februar eller marts 2021 offentliggøres den nyeste massescreening fra Miljøstyrelsen. De resultater bør også medtages i vurderingen af udkast til indsatsplan. Allerede nu er der dog kommet et foreløbigt resultat fra den kommende massescreening. Man har nemlig fundet stoffet TFA (trifluoreddikesyre) i 89% af de 247 borer, hvor der er analyseret prøver fra. Oprindelsen menes at være fluorerede kølemedier fra klimaanlæg, køleanlæg og varmepumper. TFA kan også dannes som et nedbrydningsprodukt fra pesticider. Den jævne udbredelse over hele landet og internationale erfaringer tyder ifølge Miljøstyrelsen dog på, at kilden til TFA fundene ikke er landbruget.

Den højeste koncentration af TFA var 2,4 mikrogram/liter, og i 97 procent af prøverne var koncentrationen på 1 mikrogram/liter eller derunder. Der er foreslået en grænseværdi for TFA i drikkevand på 10 mikrogram/liter – altså skal andre stoffer end landbrugets pesticider eller nedbrydningsprodukter accepteres med en grænseværdi, som er 100 gange så høj. Det er der sikkert gode grunde til, men det siger noget om, at kravværdien til landbrugets pesticider er sat meget meget lavt.

Der findes godkendelsesordninger for andre kemikalier, men pesticider anses for at være de kemikalier, der er mest velundersøgt, da der er meget høje krav til dokumentation og data. Det siger også noget om proportionerne.

I 2019 blev der rejst kritik af sprøjtemiddelområdet fra Rigsrevisionen. Det har ført til, at fejl og mangler i Miljøstyrelsen er blevet udbedret, og internationale eksperter har set på det danske godkendelsessystem.

Deres konklusion var bl.a., at Danmark har et unikt system for godkendelse af sprøjtemidler, hvor der modsat andre EU-lande testes for udvaskning af sprøjtemidler til grundvand i varslingssystemet VAP. Ligeledes har Danmark en meget forsigtig tilgang til godkendelse og overvågning af pesticider, der sikrer mod udvaskning. De konkluderer også, at de danske afgørelser om dispensationer træffes på et godt fagligt grundlag.

I udkast til indsatsplan ønskes der forbud mod opbevaring, håndtering og transport af pesticider i BNBO. Men der bliver ingen restriktioner på transport på offentlig vej. Der er ikke proportioner i dette forbud. En lastbil med 30 tons koncentreret kemi må gerne køre igennem svinget nord for Eggeslevmagle, der går lige gennem et BNBO, og hvor der ofte sker ulykker, men Jens Ellegaard må ikke køre med sin marksprøjte til noget forpagtet jord lige vest for Eggeslevmagle gennem et BNBO, selvom det foregår ad en flad lige markvej.

Nitrat

I de prioriterede indsatsområder har forvaltningen et mål om at begrænse dyrkningen, da man mener, at nitratudvaskningen herved vil blive reduceret væsentligt. Det må være under den forudsætning, at landbruget tilfører mere kvælstof end de dyrkede afgrøder optager. Tilbage i 2017 gjorde Jens Ellegaard overfor forvaltningen nøje rede for sit input af kvælstof (nitrat) og output af kerne, frø og halm. Tallene viste, at input var under normen, og output var over normen. Altså var bidraget til nitratudvaskning minimalt.

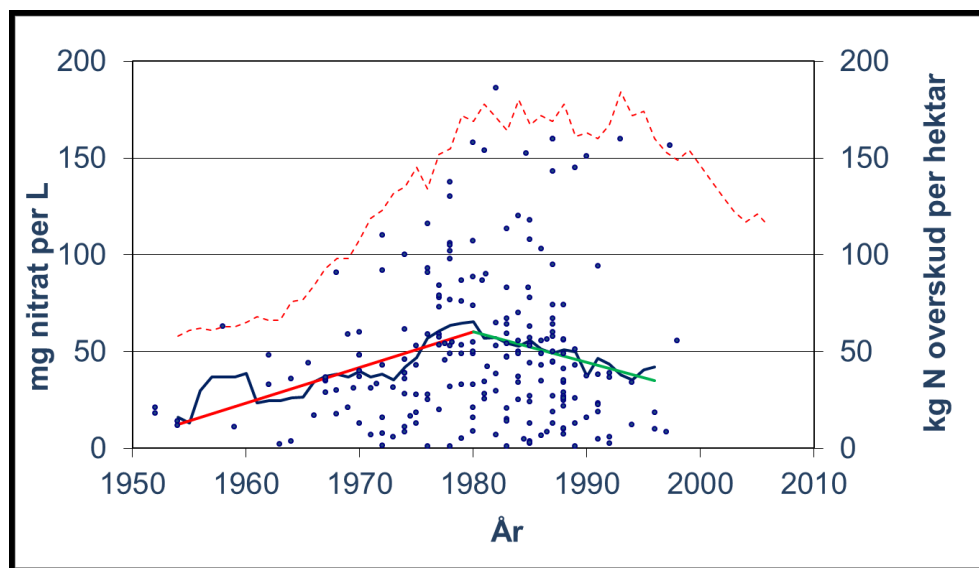
Disse oplysninger burde have været medtaget, når man specifikt nævner Nordre Kildeplads. Det skal også tilføjes, at flerårige græsfrøafgrøder, et varieret sædskifte og den meget omfattende brug af efterafgrøder, som udsås lige efter høst af hovedafgrøden, og optager den nitrat, som hovedafgrøden ikke har optaget, alle er medvirkende til minimal udvaskning af nitrat. Hvis det fortsat er Conterra modellen, som forvaltningen beregner nitratudvaskning med, så medregner den ikke effekten af bl.a. efterafgrøder, og den har tidligere vist beregninger, som kommer frem til en højere nitratudvaskning, end når man beregner på input og output samt efterafgrøders optagelse.

I Jesper Hansens økologiske landbrug anvendes cirka halv mængde kvælstof pr hektar i fht. konventionelt landbrug, men udbytterne er højere end halvt udbytte af, hvad man høster i konventionelt landbrug.

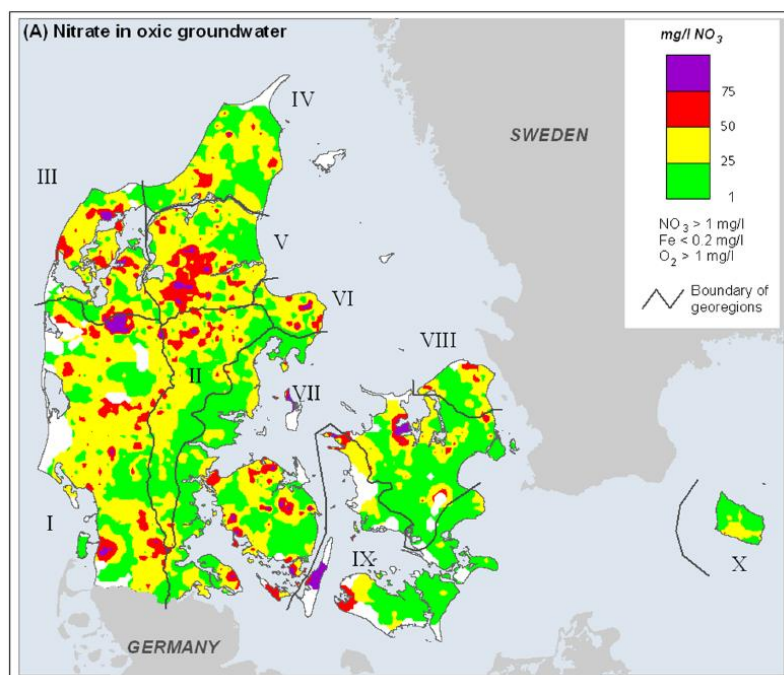
Samtidig foreslås området med kvælstofrestriktioner udvidet for Nordre Kildeplads, så det afgrænses til det 50 års grundvandsdannede opland indenfor BNBO og indsatsområdet omkring kildepladsen. Der er ingen faglig begrundelse for, hvorfor områdets afgrænsning skal være 50 års

nedsivningstid. Et så vidtgående forslag skal fagligt begrundes.

GEUS har i nedenstående figurer vist, at nitratinholdet i den iltede zone nationalt er under 50 mg/liter i langt de fleste områder og at nitratinholdet har været faldende siden 1980, hvor der kom restriktioner på brug af kvælstof. Figurerne viser data frem til 2011, og siden da er der benyttet langt flere efterafgrøder og udbytterne har også været stigende. Nitratudvaskningen har derfor også været faldende efter 2011, hvilket bekræftes af de mange drænvandsprøver, som landmænd har fået foretaget.

National udvikling i iltet grundvands nitratinhold, GEUS

Nitrat i iltet grundvand. Alle data i JUPITER, status 2011, GEUS

Andre forhold

Virksomhedsdrift i prioriteret indsatsområde

I udkast til indsatsplan er hele virksomheden Ellegaard Göttingen Minipigs A/S omfattet af det prioriterede indsatsområde. Virksomheden er verdens førende avler af Göttingen Minigrise til brug for udvikling og sikkerhedsafprøvning af nye mediciner og behandlingsmetoder til mennesker. Derudover udfører universiteter og medicinalvirksomheder fra hele verden dele af deres indledende forskning og udvikling i virksomhedens egen forskningsenhed.

Ellegaard Göttingen Minipigs A/S har et stort potentiale for fortsat udvikling og vækst med deraf følgende stigning i antallet af arbejdspladser ud over de nuværende ca. 45 medarbejdere.

I virksomheden benyttes forskellige former for kemi bl.a. rengørings-, desinfektions- og bedøvelsesmidler samt medicin.

Som ovenfor beskrevet finder vi, at udkast til indsatsplaner ønsker at forbyde pesticider og kvælstof i det prioriterede indsatsområde på et meget tyndt grundlag. Det skaber derfor en helt unødvendig usikkerhed omkring denne virksomheds muligheder for udvikling og vækst, at der på så tyndt et grundlag kan nedlægges forbud mod regelret virksomhed. Tre steder i udkast til indsatsplan (s. 15, 39 og 79) nævnes det, at kommunen vil kunne forbyde lovlige aktiviteter i BNBO og prioriterede indsatsområder. Hvis Slagelse kommune fastholder dette, så vil fremtidig udvikling og vækst af Ellegaard Göttingen Minipigs A/S komme til at foregå uden for Danmarks grænser. Virksomheden har etableret datterselskab i Kina og etablerer i løbet af 2021 datterselskab på et andet vigtigt marked. Derfor vil det være nærliggende at flytte mange af virksomhedens aktiviteter til de lokaliteter, hvis regulering af erhvervsvirksomheder i Slagelse kommune kommer til at foregå på baggrund af et så tyndt og usagligt grundlag. Erhvervsregulering skal være fagligt funderet, som viser, at politikerne har sat sig ind i tingene. Usaglig erhvervspolitik på baggrund af mavefornemmelser, følelser, fordrejet viden og statistik vil give stor usikkerhed for virksomheder, der ønsker at udvide eller etablere sig i Slagelse kommune.

Økologisk dyrkning i prioriteret indsatsområde

For Nordre Kildeplads gælder det, at ca. halvdelen af det udpegede prioriterede indsatsområde dyrkes økologisk af Jesper Hansen. Et påbud om pesticidfri dyrkning vil i praksis ikke være ensbetydende med ophør af økologi, selvom det betyder et bortfald af den økologiske arealstøtte plus det ekstra tilskud for nedsat kvælstoftilførsel. Et forbud mod anvendelse af kvælstof vil derimod - alt andet lige - gøre den nuværende økologiske drift umulig. Det kan i teorien lade sig gøre med en fortsat økologisk drift uden tilførsel af kvælstof, men formentlig på et meget ekstensivt

niveau – med deraf følgende krav om omfattende kompensation. Et påbud vil derfor på ingen måde gavne, da det vil medføre ophør af et i forvejen pesticidfrit landbrug.

Retssag mod lovligheden af BNBO og indsatsplaner

Slagelse Kommune skal være opmærksom på, at foreningen Bæredygtig Grundvandsbeskyttelse har stævnet Staten. Foreningens advokat, som er ekspert i EU ret, mener, at BNBO og indsatsplaners forbud mod regelret brug af pesticider strider mod Grundloven og EU-retten. Udfaldet af denne retssag kan have væsentlig betydning for kommunens udkast til indsatsplan.

LØSNINGSFORSLAG

En indsatsplan skal følge proportionalitetsprincippet: *De valgte indsatser må ikke være mere indgribende, end formålet med indsatsen tilsiger. Det følger af proportionalitetsprincippet, at indsatsen både skal være nødvendig for at opnå formålet og forholdsmæssig, hvilket betyder, at formålet ikke skal kunne nås med mindre indgribende midler.*

Som anført ovenfor, så er de nævnte indsatser i udkast til indsatsplan langt mere indgribende end formålet med indsatsen nødvendiggør. Indsatsen er unødvendig og rækker langt ud over, hvad der kan nås med mindre indgribende midler.

Formålet må være at sikre rent drikkevand på baggrund af den nuværende regelrette måde at anvende pesticider og kvælstof på. Man må ikke lægge fortidens mangelfulde myndighedsgodkendelser af pesticider til grund. Man skal se på den nuværende praksis og få mest mulig relevant viden til at træffe beslutninger ud fra.

Derfor vil Jens Ellegaard gerne tilbyde mulighed for at etablere en overvågningsboring på det mest sårbare område i Nordre kildeplads, som ligger på en af hans marker, hvor der er en beregnet nedsivningstid på under 10 år. Arealet har hidtil været dyrket med mange forskellige afgrøder, og der er anvendt mange forskellige pesticider. En overvågningsboring, hvor der kan udtages prøver i eksempelvis 10, 15, 20 og 30 meters dybde vil sammen med de to GRUMO boringer, som allerede findes i Nordre Kildeplads, og som ligeledes måler i forskellige dybder – 10, 12, 19, 30, 42 og 50 meters dybder, kunne give tidlige oplysninger om både nutidige pesticider (som nævnt på s. 38 i udkast til indsatsplan) og nitrat på vej ned mod grundvandet. Vi vil nemlig gerne vise, at vi tør stå på mål, for det vi skriver ved at få relevante analyseresultater frem.

Dette samt fortsatte drænprøver og anvendelse af nyeste viden fra Miljøstyrelsens arbejde med VAP og Massescreeninger vil kunne danne et godt fagligt grundlag for relevante og proportionale

beslutninger for sikring af grundvand i Nordre kildeplads. Lignende overvågning kan etableres i andre vigtige kildepladser, så man kan få en tidlig viden om det yngre grundvand. Herved sikres det dybereliggende grundvand på baggrund af rettidige indsatser.

Opsummering:

Pesticider, som er godkendt efter den gældende godkendelsesordning må ikke kunne måles over kravværdien til dybder over 1,5-5 meter. Geologien derunder er derfor uden betydning for udvaskning.

Tidligere mangelfuld myndighedsgodkendelse og deraf følgende fund af for længst forbudte pesticider kan ikke danne som grundlag for forbud mod pesticider godkendt efter den gældende godkendelsesordning.

Den danske godkendelsesordning og overvågning af pesticider roses af internationale eksperter og betegnes som konservativ i sin risikovurdering.

Slagelse kommunes egen undersøgelse og Miljøstyrelsens massescreening viser begge, at godkendte pesticider ikke kan måles over kravværdien

Udvaskning af kvælstof/nitrat kan ikke udelukkende beregnes af modeller. Praktisk viden om input og output samt målinger af drænvand er også nødvendige. Højt sulfat i drikkevandsboringer skyldes for hård oppumpning – en mere bæredygtig indvindingsstrategi kan hjælpe.

Erhvervsregulering skal foregå på et solidt fagligt grundlag. Ellers skaber det usikkerhed for virksomheder og vækst, der resulterer i, at arbejdspladser flytter ud af Slagelse kommune.

Forbud mod brug af pesticider i et økologisk såvel som i et konventionelt landbrug gavner hverken landmand, drikkevand eller forbrugeren, som skal betale en høj kompensation til ingen verdens nytte.

Retssagen mod Staten vil vise om BNBO og indsatsplaners forbud mod brug af godkendte pesticider i det hele taget er lovlig.

Sørg for at vælge en løsning, der bygger på den nyeste og relevante viden, og som kan suppleres med overvågningsboringer. Tag imod tilbuddet om en overvågningsboring på det følsomste område i Nordre kildeplads, der hurtigt giver svar på den ønskede problemstilling. På denne baggrund kan indsatsplanen komme til at bygge på et stærkt sagligt grundlag.

Et godt beslutningsgrundlag kræver troværdige fakta.

Vi står gerne til rådighed for uddybninger eller øvrige oplysninger.

Med venlig hilsen,

Gårdejer Jesper Hansen, cand agro
Sorø Landevej 304
4261 Dalmose
E-mail: jh@lclc.dk
Mobil: 5328 3839

Gårdejer Jens Ellegaard, cand agro
Bestyrelsesformand Ellegaard Göttingen Minipigs A/S
Sorø Landevej 300
4261 Dalmose
E-mail: je@minipigs.dk
Mobil: 2970 1540

Brian Badike Thomsen

Fra: Martin Christian Stærmose <ms@regionsjaelland.dk>
Sendt: 8. februar 2021 11:59
Til: Miljø, Plan og Teknik
Emne: Høring om Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse

Til Slagelse Kommune

Region Sjælland har ikke yderligere kommentarer til forslaget til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse-drikkevandsområde end hvad der allerede har været behandlet i grundvandsrådsarbejdet.

Venlig hilsen

Martin Stærmose
civilingeniør

Region Sjælland
Regional Udvikling
Alleen 15, 4180 Sorø

Mobil: 3056 7046
Personlig e-post ms@regionsjaelland.dk
www.regionsjaelland.dk

[Læs om Region Sjællands håndtering af personoplysninger](#)

Slagelse Kommune
Center for Miljø, Plan og Teknik
Miljøafdelingen
Dahlsvej 3
4220 Korsør

Eggeslevmagle d. 8.2.2021

Høringssvar vedr. indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse Kommune 2020

De ansvarlige politikere i Slagelse Kommune bør forkaste forslaget i sin helhed.

Forslaget til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse indbefatter primært krav om pesticidfri dyrkning af indsats- og BNBO-områder. Der er i dette forslag til indsatsplan særlig fokus på grundvandsforurening med pesticider, mens andre kilder og andre særdeles giftige stoffer kun er nævnt perifert.

Store mængder information og fakta er fremlagt til MPL-udvalget og til kommunens embedsværk gennem de sidste 4-5 år. Ikke mindst fik vi seriøs og faglig information på **mødet d. 11. marts 2020** afholdt i mødelokaler ved Slagelse Stadion.

Chefkonsulent Anne Louise Gimsing redegjorde for de nuværende procedurer for godkendelse af pesticider og den ekstra sikkerhed, som Danmark lægger ind i godkendelsen i forhold til resten af EU-landene. Der findes meget få fund af pesticider, som er godkendt efter revurderingen i 1990'erne. Fund i drikkevandsboringer kan ikke med sikkerhed spores til fladeanvendelse. Den udvidede kontrol for et stort antal pesticider understøtter dette. Der er kun fundet gamle pesticider, som f.eks. Pyramin (Chloridazon).

25 års anvendelse af pesticider godkendt efter revurdering har ikke givet anledning til fund i drikkevand.

Seniorkonsulent Claus Vangsgaard fra DANVA fortalte om en række fund af gamle pesticider, hvor langt de fleste omhandler stoffet BAM. Det skal her nævnes at Prefix er (var) et totalherbicid, der slet ikke kan eller har været anvendt på landbrugsjord. Men det mest bemærkelsesværdige udsagn fra Claus Vangsgaard kom efter et spørgsmål fra salen. Der findes mindst 10.000 miljøfremmede stoffer, som truer vores drikkevand!

Min konklusion efter mødet var, at vores drikkevand skal renses, så vi undgår alle de stoffer, vi ikke har ledt efter endnu. Desværre har kommunens politikere tilsyneladende en anden dagsorden.

Indsatsplanen skal forkastes fordi:

- **Proportionalitet ved indsatsen mangler.**
- **Inddragelse af prioriterede indsatsområder er unødvendig.**
- **Konsekvensen ved at tage jord ud af fødevareproduktion er ikke beskrevet**
- **Verserende retssag mod den danske stat og lovgivningen vedr. BNBO og grundvandsbeskyttelse vil formodentlig stoppe eller ændre processen og grundlaget for indsatsplanen i Slagelse Kommune.**

Der er på ingen måde **proportionalitet** i den fremlagte indsatsplan for grundvandsbeskyttelse. Der er kun konkrete forslag til beskyttelse og sikring af rent drikkevand til kommunens borgere ved påbud om stop for anvendelse af pesticider i BNBO- og prioriterede indsatsområder. Indsatsplanen vil koste borgerne et tocifret millionbeløb i forhøjet pris pr. m² vand.

Grænseværdien for pesticider i drikkevand er 0,1 µg/liter. Det var den mindste mængde aktivstof, man kunne måle ved fastsættelse af grænseværdien. Det har intet at gøre med den sundhedsskadelige effekt. Sundhedsmyndighederne og miljøstyrelsens godkendelsesprocedure skulle gerne sikre, at jeg som sprøjtefører ikke påvirkes, hvis der skulle komme 1 gram pesticid gennem et hul i min handske ved arbejdet. Jeg stoler da på sundhedsmyndighedernes vurdering.

Hvis man drikker 3 l vand om dagen med 0,1 µg/liter pesticidrest, så er man altså godt 3000 år om at indtage den mængde pesticid, som jeg kan tåle at få på huden på en dag.

Stoler politikerne og forvaltningen ikke på sundhedsmyndighederne?

Grænseværdien for Arsen i drikkevand er 5 µg/liter, men WHO mener, at den skadelige tærskel er helt nede på 0,8 µg/liter. Nikkel er skadelig ved grænseværdien, og man kan fortsætte med mange andre stoffer.

Dertil kommer de 10.000 stoffer, som Seniorkonsulent Claus Vangsgaard nævnte på informationsmødet.

Et eksempel er lige føjet til listen. Jævnfør artikel i Sjællandske lørdag d. 6. februar 2021. Stoffet PSOF er fundet i meget høje koncentrationer i området omkring Korsør. Når det kan opløses i vand i disse koncentrationer, så kan det også bevæge sig ned mod grundvandet.

Der er ikke proportionalitet ved at beskytte mod en teoretisk risiko for påvirkning af pesticider, mens man samtidig ikke ønsker at sikre borgerne mod reelle og sundhedsskadelige stoffer i drikkevandet.

Drikkevandet skal renses!

Ifølge SK-forsyning kan rensning foretages til samme pris som de planlagte påbud, som pesticidfri dyrkning kommer til at koste.

SLAGELSE 2 · SORØ 13 · KALUNDBORG 16

VI UDFØRER ALLE FORMER FOR BYGGERI

ALT I BANEANLÆG NYBYGGERI PRIVAT NYBYGGERI ERHVERV ALT I KLOAKERING TOTAL ENTREPRISER

Bildsvej 106, Kelttrup 4200 Slagelse Tlf. 5854 9046 HJ HUSE A/S www.hjhuse.dk

Sjællandske NÅR DER SKER NOGET

www.sn.dk • 206. årgang nr. 31 • Uge 5 • Løssalg kr. 24.00

LØRDAG 6. FEBRUAR 2021

SJÆLLAND: Mirakeltekologi for landbrugets CO₂-udledning kan blive langt billigere - SEKTION 2 SIDE 5

UDSLIP: Brandskolen er kilden til forureningen med det forbudte og giftige stof PFOS, der ikke kun er endt på Korsør Renseanlæg og i Storebælt, men også er ledt direkte ud i Korsør Nor.

Gigantiske fund af giftstof

Af Helge Wedel

ud i Storebælt. Kilden til forureningen er den nærliggende brandskole. Her viser målinger 3000 nanogram per liter fra skolens spildevand, der sendes til renseanlægget, men gigantiske 70.000 nanogram per liter i en regnvandsledning, hvorfra vandet løber ud i Korsør Nor. EU's miljøkvalitetskrav i maritimt miljø for giften PFOS lyder på blot 0,13 nanogram per liter. Vi tager det meget alvorligt. Der er tale om meget høje tal. Vi har underrettet Fødevarestyrelsen i forhold til fisk fra Korsør Nor, og vi har underrettet Styrelsen for Patientsikkerhed om de store giftfund, siger Jette Jungsberg til Sjællandske. Hun er afdelingsleder i kommunens miljøafdeling. Jette Jungsberg er ikke bekendt med, at der er sat initiativer i gang for at få klarlagt, hvor meget giften efter års udledninger af regn- og drænvand fra brandskolen har påvirket vandet i Korsør Nor, eller om giften er ophobet i fisk og andre dyr i noret. Ifølge kontorchef i Miljøstyrelsen Jane Hansen er det ikke Miljøstyrelsen, der i givet fald skal foranstalte, at der bliver målt efter giften i vandet i Korsør Nor og i fiskene derfra men i stedet Fødevarestyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed.

Rockere burde være smidt ud SLAGELSE: Politiet har lukket flere klubbuse i landet, eftersom flere af

Kold fisker

Handel finder andre veje SLAGELSE: Nærliggende

SIDE 10

Prioriterede indsatsområder

I Slagelse Kommune har man valgt at inddrage op mod 100 ha i de prioriterede indsatsområder ud over de udpegede BNBO-områder. Dette er et lokalpolitisk tilvalg.

I et af svarskrifterne i den verserende retssag har Kammeradvokaten svaret, at indsatsplanerne kun skal fylde et lille areal. Det vælger forvaltning og MPL-udvalg at ignorere.

Det er muligt at følge udviklingen uden for BNBO-områderne via pejleboringer. Der er allerede en GROMO-boring(nr.715.843) på Frankerupvej, som kan anvendes, men det vælger man at undlade i indsatsplanen.

Konsekvenserne er voldsomme for en del berørte lodsejere i de prioriterede indsatsområder. Det er en unødvendig "forsikringspræmie" at betale for kommunes borgere. Det må på det kraftigste anbefales, at man vælger pejleboringer frem for påbud i de prioriterede indsatsområder.

Udtagning af jord har konsekvenser

Vi har brug for fødevarer til verdens befolkning. Hvis vi i Danmark skruer ned for produktionen, er der andre befolkninger, der må mangle. Ind til videre har vi penge nok til at købe fødevarer fra andre. Resultatet kan også være opdyrkning af naturarealer og skove andre steder i verden. Steder hvor det naturlige potentiale for fødevarerproduktion er lavere end her.

1 m² god dansk landbrugsjord yder ca. 1 kg korn, hvilket er 10.000 joule. Den mængde energi er tilstrækkelig føde til et voksent menneske i en dag. Hvis man er ekstra fysisk aktiv, er der behov for mere. Altså yder 1 ha landbrugsjord ca. 10.000 dagsrationer pr år. Dertil kommer halm til de decentrale kraftværker, til foder, eller til kulstofopbygning i jorden.

Når Slagelse Kommune ifølge indsatsplanen ønsker at udtage 395 ha., så svarer det til at alle borgere i kommunen skal holde en fastedag hver 8. dag. Er det mon et påbud, som politikerne vil give borgerne? Eller skal vi bare sende regningen videre til de fattige?

Rapporter viser, at vi bør spise mindre kød. Men læs nu rapporten grundigt. I den type rapporter regnes der i CO2-ekvivalenter, og det er noget ganske andet end joule og mad.

Verserende retssag

Sluttelig vil jeg gøre opmærksom på, at der er en verserende retssag, der med stor sandsynlighed vil påvirke hele eller dele af lovgrundlaget for denne indsatsplan. Forhastede beslutninger i Slagelse Kommune kan resultere i beslutninger udført på ulovligt grundlag.

Håber mit høringssvar vil bidrage til bedre løsning af en meget kompleks problemstilling. Forvaltningen og MPL-udvalgets forslag giver ikke renere drikkevand til kommunens borgere. Borgerne fortjener rent drikkevand og ikke rendyrket politik.

Med venlig hilsen

Lars Albrecht Kahr
Frankerupvej 45
4200 Slagelse

Slagelse Kommune
Dahlsvej 3
4220 Korsør

Tel. 72 10 90 90
mail@sonderbylegal.eu

Tronholmen 3
8960 Randers SØ

Havnegade 4
8000 Aarhus C

Amaliegade 12
1256 København K

CVR: 38054929
6186 0011301118

J.nr. 12-202194 HA
Skr. Karen Margrethe
Pind
Dir. tel. 25166204
kmp@sonderbylegal.eu

Vedr.: Høringssvar vedrørende Forslag til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse Kommune på vegne af J. Peter Bech, Valbygårdsvej 88B, 4200 Slagelse

Som advokat for Valbygaard Gods, Godsejer Jørgen Peter Bech afgives hermed høringssvar vedrørende forslag til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse Kommune.

Det gøres overordnet gældende, at forslaget lider af alvorlige tilblivelsesmangler, idet det er lavet på et uoplyst og derfor – i realiteten – fejlagtigt grundlag, herunder vilkårligt fastlægger de særlige indsatsområder, og at de i forslaget foreslåede indsatser og forbud mod bl.a. sprøjtning, dyrkning og gødskning udgør ekspropriative indgreb, som i givet fald kun kan gennemføres, hvis det er begrundet i almenvellets interesse, og kun mod fuld erstatning.

Ad udarbejdelsen af og høringen af forslag til indsatsplan:

Forslaget burde med al respekt ikke have været bragt i høring. Det bygger således på et ufuldstændigt grundlag, bl.a. foreligger der ingen dokumentation for de prioriterede områders påståede sårbarhed, endsige metode for identificering.

Da forslaget og de heri foreslåede indsatser derfor ikke bygger på substantierede faglige fakta, bør forslaget trækkes tilbage, således der kan foretages de nødvendige og i Vandforsyningsloven foreskrevne målinger og undersøgelser. Besparelseshensyn kan ikke begrunde, at de fornødne målinger og undersøgelser ikke foretages

Det strider mod sædvanlig og god forvaltningsskik, at der ikke er foretaget de fornødne målinger og undersøgelser, særligt når det foreslås

at pålægge de i forslaget helt vilkårligt udvalgte områder, intensive restriktioner og rådighedsbegrænsninger i deres virksomheders mest vitale gode - dyrkningsfriheden.

Det gøres gældende, at det er en væsentlig tilblivelsesmangel, at vor klient, som er en af de mest berørte parter/lodsejere, ikke i overensstemmelse med Vandforsyningslovens § 12 og § 13 B er blevet inddraget i forbindelse med udarbejdelsen, og at det i sig selv må medføre forslagets ugyldighed, og/eller at det ikke kan vedtages endeligt uden iagttagelse af denne lovbestemte inddragelse af de særligt berørte parter.

Ad tilblivelsen og hjemmelsgrundlaget for indsatsplaner

I Forslaget til indsatsplan anføres det, at den er udarbejdet med hjemmel i Vandforsyningslovens § 13, men det undlades at præcisere, at disse bestemmelser reelt alene uddelegerer udarbejdelsen af indsatsplaner i de udpegede indsatsområder til Kommunalbestyrelsen, dvs. der er ikke i førnævnte bestemmelser hjemmel til at lave de foreslåede indsatser eller grundlag for at statuere, at indsatserne er i almenvellets interesse, således de ekspropriative indgreb kan gennemføres.

Kommunalbestyrelserne i de enkelte kommuner skal således sammen med vandværkerne samt Grundvandsrådene implementere bl.a. vandramme-, grundvands- og drikkevandsdirektiverne, og dette er en overordentlig vanskelig opgave, idet restriktioner og begrænsninger i borgernes ejendoms- og frihedsrettigheder alene kan ske med klar lovhjemmel og under iagttagelse af andre ressortministeriers enekompetencer, anden overlappende lovgivning, m.m. samt almindelige forvaltningsretlige sagsbehandlings regler, saglighedskrav, intensitets- og proportionalitetsprincipper, herunder alene kan foretages, hvis det sker i almenvellets interesse, og kun mod fuld erstatning, når en indsats har ekspropriativ karakter.

Indgreb i lodsejernes brug og råden skal - givet fald ovennævnte forhold måtte være iagttaget – således være begrundet i almenvellets interesse jfr. Grundlovens § 73, der forudsætter konkret dokumentation for, at indgrebene er egnede til at forøge og forebygge beskyttelsen, dvs. det er ikke nok at opstille mere eller mindre velovervejede gisninger og teser.

Det skal også ses i lyset af, at der allerede forefindes en 25 meters cirkelformet beskyttelseszone rundt om hver eneste boring, hvor der er forbud mod brug af pesticider, gødskning og dyrkning jfr. Naturbeskyttelseslovens § 21 b.

Selve eksistensen i forvejen af denne zone uden det fornødne faglige belæg dokumenterer, så meget desto mere, at hensynene til drikkevandet så rigeligt er varetaget.

Ad proportionalitetsprincippet.

I lov om Miljøbeskyttelse § 24 fremgår:

"Kommunalbestyrelsen kan give påbud eller nedlægge forbud for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af

grundvand.”

I lov om Miljøbeskyttelse § 26a fremgår:

”Når der er vedtaget en indsatsplan for et område efter vandforsyningslovens § 13 eller § 13 a, kan kommunalbestyrelsen, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår, endeligt eller midlertidigt mod fuldstændig erstatning pålægge ejeren af en ejendom i området de rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider.

I bekendtgørelse om indsatsplaner § 7 fremgår:

”Pålæg efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a om rådighedsbegrænsninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider, kan kun pålægges den enkelte ejer, når foranstaltningen er nødvendig for at opfylde målet med en indsatsplan, der opfylder kravene i denne bekendtgørelse.

Det følger af proportionalitetsprincippet, at indgreb skal være nødvendigt, forholdsmæssigt og egnet til at opnå det forfulgte mål. Det følger også af proportionalitetsprincippet's egnethedskrav at:

”Jo mere indgribende og byrdefuldt, der gribes ind i borgeres interesse, jo større krav stilles der til, at retsfølgen ikke er for vidtgående”¹

Miljø- og fødevarerministeren har endvidere lavet vejledning om indsatsplaner, hvor det i pkt. 3.7.1, sidste afsnit anføres udtrykkeligt, at:

De valgte indsatser må ikke være mere indgribende, end formålet med indsatsen tilsiger (proportionalitetsprincippet). Det følger af proportionalitetsprincippet, at indsatsen både skal være nødvendig for at opnå formålet og forholdsmæssig, hvilket betyder, at formålet ikke skal kunne nås med mindre indgribende midler.

Det følger også af proportionalitetsprincippet,

”at afgørelser ikke må være mere indgribende overfor den enkelte virksomhed eller borger, den er rettet imod, end en opfyldelse af de konkrete ved loven fastlagte (miljø)målsætninger tilsiger.”²

Kommunalbestyrelsen skal således altid vælge den mindst indgribende foranstaltning, som stadig giver mulighed for at opfylde formålet.

Ifølge Tillægsaftale til pesticidstrategien i 2019, fase 1 er Slagelse kommune forpligtet til at gennemføre mindre indgribende foranstaltninger, herunder flytning af borer. Flytning vil være væsentligt

¹ Jf. Almindelig forvaltningsret. 3. udgave 2013, s 318

² Jf. Miljøretten 1, Almindelige emner. 2. udgave, 2006, side 144

lempeligere for vor klient, og ifølge udkastet er intet til hinder for flytning. Forpligtelsen til flytning forbigår Slagelse kommune i forslaget. Således forbigår kommunen helt, at flytning af boringer - generelt - er et mindre indgribende middel, som ifølge pesticidstrategien skal inddrages som et punkt ved vurdering af indsatsen. I GEUS oversigt over vandboringer **bilag 1** fremgår det, at der tidligere er sløjft 11 boringer ved vor klients jorde. Der kan derfor ikke være noget til hinder for flytning af de boringer, der har den største negative påvirkning af landbrugsdriften.

Den største negative påvirkning for vor klient er de boringer på **bilag 1**, der er markeret med røde cirkler. Det er et stort areal af markdriften der bevares, hvis disse flyttes ind i skovområdet.

Der findes flere boringerne ved vor klients jorde og derfor vil rådighedsindskrænkningerne få stor og afgørende betydning for driften af markbruget. I stedet for at bruge det mest indgribende middel, er man forpligtet til at finde mindre indgribende måder, f.eks. opsætte fast overvågning af nitrat- og pesticidindholdet i boringerne.

Mængderne af de fundne stoffer i grundvandet ved boringerne på Valdbygaard Gods, er ikke dokumenteret i forslaget. Det har den direkte følge, at det reelt er umuligt for min klient at forholde sig til forslaget. Der er fundet "Desphenyl-chloradison", som er et nedbrydningsstof fra et ukrudtsværn, man anvendte til dyrkning af sukkerroer og foderroer fra 1964 til 1996, hvor det blev forbudt.

Ifølge pesticidforordningen (24), som er harmoniseret i hele EU fremgår det, at:

"Bestemmelserne vedrørende godkendelse skal sikre et højt beskyttelsesniveau. Først og fremmest bør målsætningen om at beskytte menneskers og dyrs sundhed og miljøet gå forud for målet om forbedring af planteproduktionen, når plantebeskyttelsesmidler godkendes. Inden plantebeskyttelsesmidler markedsføres, bør det således godtgøres, at de indebærer klare fordele for planteproduktionen, at de ikke har sundhedsskadelige virkninger for mennesker eller dyr, herunder sårbare grupper, og at de ikke har nogen uacceptabel indvirkning på miljøet."

Det vil derfor ikke være usagligt, og efter vor vurdering retsstridigt at nedlægge forbud mod brugen af lovligt planteværn, som ikke medfører risici for nedsivning af pesticider til grundvandet. Herunder nyteløst, når eventuelle risici for pesticidnedsivning vedrører gamle planteværn, f.eks. "Desphenyl-chloradison", som ikke længere må benyttes, og som de foreslåede indsatser ikke er egnede til at forøge og/eller forebygge beskyttelsen mod. Henvisningen til midler som for længst er forbudt, dokumenterer i sig selv den manglende kausalitet, som er en forudsætning for gyldighed.

Hertil kommer, at mængderne ikke er belyst og derfor må formodes at skyldes punktkildeforurening. Igen - manglende kausalitet.

Når Miljøministeriet først har godkendt et plantebeskyttelsesmiddel jfr. reglerne i forordning om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler, vil også det være i strid med almindelige EU-retlige regler, hvis kommunalbestyrelsen, som her, ved en indsatsplan tilstræber at foretage begrænsninger i brugen af sådanne plantebeskyttelsesmidler.

Der dyrkes i dag almindeligt sædskifte med korn på Valbygaard Gods og der anvendes godkendte planteværn og gødskning i en fastlagt mængde, der understøtter princippet om den lavest mulige dosis. Der mangler dokumentation for, at behandling med godkendte planteværn på blad og dyrkningsfladen udgør en risiko for grundvandet omkring Valbygaard Gods. Det bestrides, at kortlægning og rådighedsindskrænkningerne er egnede til at fremkalde den ønskede virkning. Rent grund- og drikkevand.

Hvis Slagelse Kommune havde indhentet den allerede indberettede sprøjtejournal, og sammenholdt den med markplanen, så kunne man have forvisset sig om det manglende faglige grundlag.

Der er i forslaget ikke fremlagt dokumentation for fund af nitrat på Valbygaards jorde, så der må lægges til grund, at der ikke findes nitrat i grundvandet. Dermed strider det allerede af den grund mod såvel national som EU-ret, at man alligevel ønsker at foretage rådighedsbegrænsninger over for vor klient.

Sammenhæng og systematik

Som det fremgår af den førende retsvidenskabelige litteratur, stilles i dag krav om objektiv sammenhæng og systematik for at indgrebet er lovligt:

”I de senere år har EU-Domstolen føjet en ny facet til egnethedskravet, idet den har udtalt, at »en national lovgivning kun er egnet til at sikre gennemførelsen af det påberåbte formål, hvis de anvendte midler er sammenhængende og systematiske«”

Det er uforeneligt med EU-rettens egnethedskrav, når Slagelse Kommune forbigår at inddrage forurening fra grundvandets reelle trusler, der - i modsætning til vor klient - allerede har forårsaget betydelig forureningsskade, og som vil forurene i fremtiden, når man samtidig pålægger vor klient omfattende rådighedsindskrænkninger, for brug af lovlige planteværn på baggrund af fund af gamle stoffer, der er i dag er ulovlige.

Dette forhold bekræfter i sig selv, at forslaget er ugyldigt:

”Planen tager ikke nødvendigvis fuldt og helt hånd om den forurening, der allerede er sket, og som muligvis vil vise sig i vandværksboringerne i fremtiden”, jf. forslaget 2.1, s. 25.

Slagelse kommune forbigår desuden at tage højde for forurening fra dækrester og saltning fra den trafikerede hovedvej, Stillingevej, der løber igennem BNBO området ved Valbygaard Gods.

Erstatning

Det er som nævnt uforståeligt for vor klient, at planen søges gennemført i lyset af ovenstående. Hertil kommer, at planen end ikke opfylder kravene til erstatning.

I forslaget, fremgår det, at Slagelse Kommune ønsker at nå målet om ophør af anvendelse af planteværn i BNBO. Dette ønskes gennemført ved frivillige aftaler med de berørte lodsejere.

Der er dog fravær af dokumentationsgrundlag for, hvordan man skal lykkes med en aftale.

Slagelse Kommune foretager tilsidesættelse af sine forpligtelser til at prissætte jorden til den pris, som den er værd for vor klient, der har investeringer og maskinel til dyrkning af disse jorde, hvorpå hans rådighed begrænses.

Der er end ikke i forslaget taget højde for, at de udpegede områder ligger midt på godsets jorde, hvilket i sig selv er særligt uforholdsmæssigt indgribende.

Da jordbytte nævnes i forslaget s. 68 er det f.eks. utilstrækkeligt, at det ikke fremgår hvilken beregningsmetode der anvendes, da blandt andet transporttid, jordbundstype, arealform, fremkommelighed m.v. bør inddrages i beregningen.

Der tages forbehold for yderligere bemærkninger, bilag og bevisligheder, herunder umiddelbart ved de civile domstole at anfægte gyldigheden af selve forslaget, jfr. ovenstående bemærkninger vedrørende tilblivelsesmanglerne, herunder indsatsernes retsstridighed og den manglende lovhjemmel.

Med venlig hilsen

Hans Sønderby Christensen
Advokat (H), Partner

V/ Helle Ankerstjerne
Specialjurist Cand.jur.

Danmarks Naturfredningsforenings kommentarer til "Forslag Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse Kommune.

Selv om "forslaget" er en politisk aftale, vil vi alligevel komme med følgende kommentarer.

Vi er af den opfattelse, at selvom forslaget indeholder flere gode tiltag, her skal især fremhæves jordfonden, så er forslaget ikke ambitiøst nok, hvis vores grundvand skal sikres.

På side 14 står bla; "Indsatsområder og boringsnære beskyttelsesområder udgør tilsammen særligt sårbare grundvandsområder, hvor de generelle regler ikke nødvendigvis er tilstrækkelige til at beskytte grundvandet, og hvor der derfor kan være behov for supplerende målrettede indsatser for at opnå tilstrækkelig beskyttelse af grundvandet.

Staten har udpeget 4381 ha (43,81 km²) indsatsområde i Slagelse Kommune. De 4158 ha ligger i Slagelse-drikkevandsområdet, resten på Agersø og Omø. Indsatsområder udgør ca. 8 % af kommunens areal. Indsatsområderne er vist på bilag 3 og sammen med BNBO på nedenstående fig. 1. Kommunen kan udpege yderligere indsatsområder, hvis dette skønnes nødvendigt for at opnå tilstrækkelig grundvandsbeskyttelse. Slagelse Kommune har pt. ikke udpeget yderligere indsatsområder."

De prioriterede indsatsområder udgør i Slagelse-drikkevandsområdet 129 ha, heraf 102 ha udenfor BNBO, altså 1,29 km².

Hvis man sammenligner kortene s.16 og s.20 ses det manglende ambitionsniveau helt tydeligt.

Vi forventer selvfølgelig at indsatsen i BNBO-områderne er gennemført i 2022. Det vil sige, at hvis der ikke i løbet af 2021 er indgået frivillige aftaler, må indsatsen gennemføres via påbud i 2022.

Ligeledes forventer vi, at indsatsen i de resterende prioriterede indsatsområder er gennemført i 2023, jf. tidsplanen.

Ib Larsen

Danmarks Naturfredningsforening, Slagelse afdeling.

6. april 2020

Slagelse Kommune
Center for Miljø Plan og Teknik
Dahlsvej 3
4220 Korsør

Grundvandsbeskyttelse – Stignæs Vandindvinding I/S

På møde den 20. marts 2020 opfordrede Slagelse Kommune Stignæs Vandindvinding I/S til at indgive et høringssvar til kommunen vedrørende den planlagte grundvandsbeskyttelse, hvis der skulle tages højde for dette i forbindelse med den politiske behandling.

Stignæs Vandindvinding I/S skal følgelig afgive følgende tilkendegivelse.

1. Indledning

Som tidligere tilkendegivet er Stignæs Vandindvinding I/S (herefter SVIS) grundlæggende af den opfattelse, at vores grundvand i nødvendigt omfang skal beskyttes mod forurening, som vanskeliggør indvinding til drikkevand.

SVIS har imidlertid haft anledning til at se nærmere på kommunens fremgangsmåde i forbindelse med indsatsplanlægningen og etableringen af rådighedsbegrænsninger i BNBO'er, og SVIS har på den baggrund behov for at tilkendegive, at der er særlige forhold, der gør sig gældende for SVIS, og at der ikke er taget tilstrækkeligt højde herfor i det foreliggende udkast til indsatsplan, herunder de planlagte fremgangsmåder for vedtagelse af rådighedsbegrænsninger i BNBO og prioriterede indsatsområder.

2. Kort om SVIS

SVIS blev etableret i 1994 med det formål for øje at forsyne virksomhederne i Stignæs Industripark med vand.

I den oprindelige vandforsyningsplan 2010-2020 for Slagelse Kommune samt indvindingstilladelsen meddelt af Vestsjællands Amtskommune den 9. december 1993 er SVIS betegnet som et alment vandværk, og indvindingstilladelsen gør det muligt at indvinde op til 1.870.000 m³ råvand. Indvindingstilladelsen blev stadfæstet af Miljøklagenævnet den 12. august 1996, og den udløber som følge heraf den 12. august 2026. Kapaciteten i indvindingstilladelsen er primært begrundet i virksomhedernes behov for råvand til brug for produktionen.

SVIS har således primært til formål at levere råvand til virksomhederne i Stignæs Industripark. Dette er desuden understreget ved tillæg 1 til vandforsyningsplan 2010-2020, hvor det blev vedtaget, at dele af erhvervsområdet ved Stignæs kunne forsynes med drikkevand fra SK Vand A/S. Det fremgår af tillægget, at SVIS' indvindingstilladelse indebærer, at SVIS skal levere "vand til virksomheder indenfor erhvervsområdet, leveret som råvand. I det omfang, at virksomhederne har brug for vand af drikkevandskvalitet, er det op til den enkelte virksomhed at etablere den nødvendige vandbehandling.". Det fremgår ligeledes, at SK Vand A/S efter tilladelse fra SVIS' bestyrelse kunne levere drikkevand til de dele af erhvervsområdet, der blev omfattet af tillægget. Der blev således etableret et såkaldt dobbelt-dækket område, hvor SVIS skal forestå leveringen af råvand, mens SK Forsyning A/S skal forestå leveringen af drikkevand.

Som det fremgår af den oprindelige indvindingstilladelse, og som der længe har været arbejdet med at realisere i videre omfang, bør virksomhederne i Stignæs Industripark have fokus på mulighederne for at genbruge sekundavand, herunder ved genbrug af vand.

RGS Nordic arbejder bl.a. på at anvende overfladevand fra Inter Terminals, ligesom cirkulære kredsløb med Harboe Bryggerierne og SK Forsynings renseanlæg er i spil. Der er imidlertid store investeringer samt miljømæssige, tekniske og administrative hindringer, der skal overvindes, før dette kan realiseres, og virksomhederne i Stignæs Industripark er følgelig fortsat helt afhængige af, at SVIS kan opretholde den nuværende kapacitet for at levere råvand til produktionen – som det som nævnt ovenfor er forudsat i såvel vandforsyningsplanen som indvindingsstilladelsen.

3. Den retlige ramme

Grundvandsbeskyttelsen kører i to spor med fokus på BNBO'er og prioriterede indsatsområder, som begge har til formål at opnå en forbedret beskyttelse af grundvandet i forhold til at undgå forurening med pesticider i drikkevandet. De to spor har ophæng i lidt forskellige hjemmelsgrundlag i vandforsynings- og miljøbeskyttelsesloven.

4. Rådighedsbegrænsninger i BNBO'er

SVIS er opmærksom på, at Slagelse Kommune i lyset af den politiske tillægsaftale af 11. januar 2019 i realiteten har en bunden opgave i forhold til at vedtage rådighedsbegrænsninger i BNBO'er. Efter såvel forvaltningsretlige retsgrundsætninger som den politiske aftale er forventningen, at kommunerne skal afsøge mulighederne for at indgå frivillige aftaler, og dette skal ske i et samarbejde mellem kommunen, det berørte vandværk samt lodsejerne.

Rådighedsbegrænsninger i BNBO vil ofte blive vedtaget med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 24. Efter denne bestemmelse har kommunen, hvis det ikke lykkes at indgå en frivillig aftale, mulighed for at meddele et påbud eller forbud for at undgå forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand. Miljø- og Fødevarerklagenævnet har ved afgørelse af 18. december 2017, j.nr. NMK-10-01147, fastslået, at der ikke kan stilles strenge krav til begrundelsen for at etablere BNBO'er.

Meddelelse af påbud eller forbud efter miljøbeskyttelseslovens § 24, vil normalt føre til, at lodsejeren har krav på fuldstændig erstatning. Miljøbeskyttelseslovens § 64 fastslår, at udgangspunktet er, at erstatning til lodsejeren skal betales af *"de brugere af vandet, der har fordel af forbuddet eller påbuddet"*. I situationer, hvor *"foranstaltningen skønnes at være af betydning for en større del af kommunens beboere"* kan taksationskommissionen træffe bestemmelse om, at kommunen helt eller delvist skal betale erstatningen.

Det er altså nødvendigt for kommunen at påvise, at SVIS har fordel af den beskyttelse af grundvandet, som etableringen af BNBO'erne medfører. Fordelen kan naturligvis ikke være teoretisk, men den skal tage afsæt i den faktiske drift, som SVIS opretholder – dvs. den nuværende og evt. sandsynlige fremtidige driftssituation.

Hvis begrundelsen for at indføre BNBO'erne er bredere funderet end i den nuværende og umiddelbart forventede udvikling i driften, eksempelvis at sikre kommunens borgere mulighed for at indvinde uforurenat drikkevand på længere sigt, eksempelvis om 50 år, vil kommunen helt eller delvist skulle betale erstatningen. Dette afgøres af taksationsmyndighederne, hvis der ikke kan opnås enighed mellem parterne.

Det er i denne sammenhæng værd at bemærke, at BNBO'erne – og dermed også rådighedsbegrænsningerne – indgår i Slagelse Kommunes indsatsplanlægning, og at udgangspunktet for vedtagelse af rådighedsbegrænsninger i BNBO'erne derfor umiddelbart bør følge proceduren efter vandforsyningslovens § 13d og miljøbeskyttelseslovens § 26a, jf. nærmere herom nedenfor.

5. Prioriterede indsatsområder

Slagelse Kommunes udkast til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse, jf. vandforsyningslovens § 13 og 13a, foreligger, og den skal behandles politisk i maj måned. Indsatsplanen indebærer, at en række lodsejere i SVIS' indvindingsopland skal ophøre med anvendelsen af pesticider.

Miljøbeskyttelseslovens § 26a, stk. 1, forudsætter, at der forsøges opnået en frivillig aftale om de begrænsninger, jf. vandforsyningslovens § 13d, som lodsejerne skal pålægges for at realisere grundvandsbeskyttelsen.

Hvis det ikke er muligt at indgå frivillige aftaler, må kommunen træffe afgørelse om pålæg i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 26a, stk. 1, hvis det fornødne grundlag efter bek. 912/2016 § 7 er tilvejebragt. Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 24. maj 2019, sagsnr. 18/05000, indikerer, at der ikke stilles strenge krav til grundlaget.¹

Erstatning for begrænsninger pålagt i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 26a betales i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 64a. Det er udgangspunktet efter bestemmelsen, at erstatningen betales af kommunen. Dette udgangspunkt kan fraviges derhen, at kommunen kan give samtykke til, at den eller de vandforsyninger, der har fordel af beslutningen i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 26a, helt eller delvist skal betale. Det er således også her nødvendigt, at kommunen påviser, at SVIS i forhold til den nuværende drift eller forventede udvikling i driften faktisk har en fordel af de begrænsninger, som grundvandsbeskyttelsen pålægger lodsejerne i indvindingsoplandet til SVIS. Fordelen kan ikke baseres på et teoretisk grundlag.

Hvis der er uenighed om erstatningens fordeling mellem kommune og vandforsyning, kan dette spørgsmål indbringes for taksationsmyndighederne.

6. Den påtænkte tilgang til indsatsplanlægning, herunder BNBO'er

SVIS er – som det tidligere er tilkendegivet – positivt indstillet overfor nødvendige tiltag for at beskytte grundvandet mod forurening.

SVIS har forstået på dialogen med kommunen, at kommunen har valgt en tilgang, hvor udgangspunktet efter miljøbeskyttelseslovens § 64 ikke fraviges, og hvor udgangspunktet efter miljøbeskyttelseslovens § 64a fraviges, med henblik på, at vandværkerne skal betale den compensation eller erstatning, som lodsejerne må tilkendes som følge af de begrænsninger i udnyttelsen af deres arealer, som grundvandsbeskyttelsen medfører. Den valgte tilgang må desuden forstås således, at Slagelse Kommune vurderer, at brugerne af vand fra SVIS opnår en fordel ved grundvandsbeskyttelsen. Det er dog ikke klart beskrevet, hvori fordelene består.

SVIS har ligeledes forstået, at det politisk er tilkendegivet overfor forvaltningen, at tilgangen til SVIS skal være den samme, som tilgangen til alle de øvrige vandværker.

SVIS har forståelse for, at Slagelse Kommune anser det for nødvendigt at iværksætte grundvandsbeskyttelse med henblik på at sikre drikkevandsforsyningen i Slagelse Kommune. SVIS anerkender også, at Slagelse Kommune har valgt en forsigtig tilgang ved at udpege de områder, hvor der dannes grundvand til indvinding over en 50 års-periode.

Samtidig forekommer udgangspunktet i kommunens tilgang til finansieringen af compensation og erstatning logisk, hvor der – også om 50 år – er en direkte sammenhæng mellem grundvandsbeskyttelsens formål og forbrugernes behov for drikkevand. Store udgifter kan på denne måde begrænses til at belaste dem, som utvivlsomt vil have en fordel af tiltagene, og fordelingen af byrden på det store antal forbrugere indebærer, at byrden bliver ganske begrænset for den enkelte.

¹ Det bemærkes, at lodsejeren har indbragt sagen for domstolene, og at denne pt. verserer ved Vestre Landsret.

Stignæs Vandindvinding I/S

4

Det er imidlertid SVIS opfattelse, at denne tilgang ikke er rimelig at anvende i forhold til SVIS, som adskiller sig markant fra de øvrige almene vandværker.

SVIS har ganske få brugere, og den økonomiske byrde for brugerne vil kunne være ødelæggende for virksomhedernes rentabilitet og mulighed for at opretholde aktiviteter i Stignæs Industripark.

Det er derfor SVIS' opfattelse, at Slagelse Kommune i forhold til miljøbeskyttelseslovens § 64 må anerkende, at grundvandsbeskyttelsen med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 24 hovedsageligt er begrundet i fremtidens behov for at kunne opretholde drikkevandsforsyning til kommunens borgere, og at dette tiltag derfor må anses for *"at være af betydning for en større del af kommunens beboere"*.

Tilsvarende gør sig gældende for indsatsplanlægningen, hvor udgangspunktet efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a, jf. § 64 a, er, at kommunen betaler erstatning for de begrænsninger, som kommunens indsatsplanlægning til gavn for kommunens borgere i bredere forstand påfører lodsejerne. Det er efter SVIS' opfattelse vanskeligt at fastslå, at SVIS vil få egentlige fordele ud af kommunens beslutninger efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a, stk. 1, når realiteten er, at SVIS har til formål at levere råvand til virksomhederne i Stignæs Industripark. Der er med andre ord ikke påvist et tilstrækkeligt grundlag for at fravige lovens udgangspunkt.

Dette råvand vil kunne anvendes til sit formål, uanset om det lever op til de politisk fastsatte grænseværdier for pesticider, som er langt lavere end det sundhedsfagligt kan begrundes – det vil sige, at såvel BNBO'er som indsatsplanlægning i realiteten er uden – eller kun har meget begrænset – betydning for indvinding til og anvendelse af råvand hos virksomhederne i Stignæs Industripark, som er de aktuelle aftagere af vand fra SVIS. Selvom kun en del af Stignæs Industripark er omfattet af dobbeltdækningen i forhold til at modtage drikkevand fra SK Forsyning, vil det være enkelt at ændre vandforsyningsplanen sådan, at det vil omfatte hele SVIS' forsyningsområde, hvis dette måtte blive relevant. I givet fald ville SVIS kunne opretholde leveringen af råvand til virksomhederne, mens SK Forsyning kunne forestå levering af drikkevand til samme.

Behovet for indvinding af grundvand må i forhold til særligt indsatsplanlægningens tidshorisont forventes at blive mindre over tid. Hvis RGS Nordic får mulighed for at etablere alternative løsninger, vil behovet for indvinding af grundvand til forsyning af Stignæs Industriområde blive mindre. På nuværende tidspunkt er der imidlertid i lyset af såvel den aktuelle som potentielle produktion uændret behov i forhold til indvindingstilladelsens størrelse. Hvis SVIS skal opretholde sit formål med levering af råvand til virksomhederne i Stignæs Industriområde, vil det således være nødvendigt at opretholde indvindingstilladelsens nuværende kapacitet, når denne udløber i 2026.

SVIS har forståelse for, hvis Slagelse Kommune ønsker at fremtidssikre grundvandsressourcen, som ligger til grund for SVIS' indvindingstilladelse, til fremtidens drikkevandsindvinding i Slagelse Kommune, men de økonomiske byrder forbundet hermed bør bæres af dem, som rent faktisk får gavn af denne fremtidssikring, hvilket i realiteten bliver fremtidens forbrugere af drikkevand i Slagelse Kommune.

I lyset af SVIS' særegne status og formål er det derfor SVIS' opfattelse, at Slagelse Kommune på vegne af fremtidens forbrugere af drikkevand må påtage sig at indgå de frivillige aftaler med og/eller betale erstatning til lodsejerne i SVIS indvindingsopland, som kommunen måtte pålægge begrænsninger af hensyn til fremtidens drikkevandsindvinding.

Med venlig hilsen

Stignæs Vandindvinding I/S

UDKAST - Politisk aftale om sikring af grundvandet i Slagelse Kommune

01-07-2020

Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalget har behandlet indsatsplan til beskyttelse af grundvandet i Slagelse Kommune. Planen sendes i høring med følgende bemærkninger:

I tillæg til udpegning af de boringsnære beskyttelsesområder, BNBO – ønsker Slagelse Kommune at udpege yderligere arealer i tilknytning til de Boringsnære beskyttelses områder, BNBO. Det gør vi med henblik på at beskytte grundvandet i de områder, hvor det dannes. Der er derfor udpeget områder – prioriterede indsatsområder – hvor det skønnes at grundvandet er 25 år om at nå frem til borerne. Området udgør ca. 100 hektar udover BNBO. (indsatsplanen side 19, ny formulering).

Indsatsen til at beskytte grundvandet tager udgangspunkt i BNBO'erne. Desuden lægger indsatsplanen op til, at der igangsættes en proces, der har til formål at beskytte grundvandet yderligere og dermed både begrænse erhvervsmæssig anvendelse af pesticider og dyrkning af arealer i de prioriterede indsatsområder.

De greb vi ønsker at gøre brug af, dækker over en lang række af initiativer, men det afgørende er et ønske om et højt ambitionsniveau i forhold til at sikre vores grundvand for fremtidens generationer, og et princip om frivillighed. Vi tror på, at der undervejs i den proces vi igangsætter nu, vil opstå muligheder, der dels tilgodeser den enkelte lodsejer, og dels bringer os nærmere et ambitiøst mål om at sikre rent grundvand.

I tillæg til de initiativer, der er beskrevet i indsatsplanen, vil vi pege på følgende:

1. Jordbytte/forpagtningsaftaler/opkøb af arealer

Med udgangspunkt i den proces, der er igangsat med varslet af påbud i BNBO'erne opstartes en proces, hvor der helt konkret og individuelt forsøges at finde løsninger, hvor jordfordeling, forpagtningsaftaler, opkøb af jord mv. undersøges.

Slagelse Kommune vil påtage sig – i et tæt samarbejde med de relevante aktører – at undersøge alle muligheder for at finde lokale løsninger. **Slagelse Kommune opretter en jordbank.** Vandværkerne skal således være indstillet på, at overtage de jorder der er omfattet til markedspris, hvis dette er relevant, og der ikke findes alternative løsninger, så som jordbytte eller forpagtningsaftaler mv.

Kan der aftales løsninger, der ligger i de prioriterede indsatsområder medtages disse, hvis der opstår muligheder herfor.

2. Øget overvågning

Som supplement til den overvågning, der allerede finder sted, fastlægger Slagelse Kommune i 2021 yderligere et lokalt overvågningssystem i områder hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for vandværkerne. Boringer skal sikre, at vi så tidligt som muligt varsles i forhold til, om der sker en nedsivning til grundvandet. Formålet med overvågningen er, at sikre, at vi har en vished for, at der – uanset godkendelsesprocedurer af pesticider – ikke findes pesticidrester over Miljøstyrelsens grænseværdier i grundvandet. Fortidens synder kan vi imidlertid ikke ændre på, så det er væsentligt at adskille nutidige pesticider fra fortidens pesticider. Nutidige pesticider skal forstås som pesticider, der anvendes i dag eller indtil for nyligt har været anvendt og dermed har været underlagt en restriktiv godkendelsesprocedure.

Hvis der i perioden finder rester af nutidens pesticider over de fastsatte grænseværdier, vil dette give anledning til, at vi må overveje om der skal indføres påbud og dermed ændre strategi. I forlængelse af denne aftale skal udarbejdes et overvågningsprogram, der tager højde for de ovenfor nævnte forhold.

Som udgangspunkt finansieres etablering og drift af overvågningsprogrammet af vandforbrugerne.

3. Omlægning af indvindingsindsatsen

Vandværkerne i Slagelse Kommune indvinder grundvand fra en lang række boringer. Langt den største del af grundvandet indvindes af SK forsyning, men en række private vandværker er også omfattet af indsatsplanen.

Det er målet, at Slagelse Kommunes indvinding af grundvand fremover sker via områder, der enten er braklagt eller hvor der er skov. En væsentlig parameter i denne aftale er derfor, at arbejdet med at etablere nye boringer intensiveres, samtidig med, at det undersøges, om der kan neddrogles på boringer, hvor der er forskellige udfordringer. Ligeledes skal der foretages en vurdering om de tilgængelige grundvandsressourcer anvendes mest hensigtsmæssigt.

Slagelse Kommune vil prioritere denne indsats og afsætte de nødvendige ressourcer samt presse på for at processen fremskyndes mest mulig.

Slagelse Kommune vil derfor i samarbejde med vandværkerne udarbejde en indvindingsstrategiplan, der peger på nye boringer eller på neddrogning/omlægning af boringer.

4. Evaluering af indsatsen

Indsatsen evalueres løbende med henblik på at give udvalget en status. I løbet af 2023 gennemføres en overordnet evaluering af arbejdet, hvor det vurderes om processen er i fremdrift. Det betyder, at der primo 2024 bliver mulighed for at træffe politisk beslutning om strategien, der er baseret på frivillighed skal fastholdes, eller om der er behov for at stramme op.

I evalueringen skal der redegøres for overvågningen, samt for om de mål, der er opsat i forhold til at tage jord ud af drift, er opnået i tilstrækkeligt omfang, og endelig skal den fornyede indvindingsindsats vurderes.

Viser evalueringen, at vi ikke findes rester af nutidens pesticider over de godkendte grænseværdier, samt at processen med udtagelse af landbrugsjord er i fremdrift, og at der er udsigt til, at en ny indvindingsplan medvirker til opnåelse af målet, er det forventningen af vi kan fastholde en strategi, der er baseret på frivillige aftaler og overvågning.

5. Proces

Ovenstående politisk aftale behandles på MPL udvalgs møde, samt på byrådsmøde i august 2020. Indsatsplanen tilrettes efterfølgende og sendes i høring på efterfølgende udvalgs og byrådsmøde. Den endelige indsatsplan forventes vedtaget primo 2021.

Brian Badike Thomsen

Fra: Brian Badike Thomsen
Sendt: 13. april 2021 15:22
Til: Byråd - Miljø-, Plan-, og Landdistriktsudvalget
Cc: Flemming Kortsen; Elisabeth Poulsen
Emne: Supplerende høringsbemærkninger til forslag til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse

Til Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalget

Jens Ellegaard og Jesper Hansen har umiddelbart inden Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalgets behandling af forslaget til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse den 6. april 2021 fremsendt supplerende bemærkninger til sagen. Bemærkningerne og administrationens kommentarer hertil fremgår nedenfor.

Massescreeningen er et supplement til den statslige grundvandsovervågning GRUMO. Resultaterne fra massescreeningen bør derfor ses i sammenhæng med denne grundvandsovervågning.

Grundvandsovervågningen bekræfter, at godkendelsesordningen for pesticider, som den ser ud i dag, sikrer grundvandet i størstedelen af Danmark. Miljøstyrelsen har senest i 2020 vurderet, at godkendelsesordningen repræsenterer 85-95 % af danske lerjorde og en højere andel af sandjorde. Miljøstyrelsen vurderer imidlertid, at 5-15 % af de danske lerjorde er mere sårbare end godkendelsessystemet tager hånd om. De boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) udgør til sammenligning 0,5 % af Danmarks areal.

GRUMO-overvågningen består af omkring 1000 borerer fordelt over hele landet. Borererne har forskellig dybde således, at nogle repræsenterer ungt grundvand, andre ældre dybtliggende grundvand. I 2019 og 2020 er 250 af disse borerer analyseret for henholdsvis 415 og 99 ekstra pesticidstoffer i erkendelse af, at den hidtidige overvågning (i 2018: 38 pesticidstoffer) ikke har været tilstrækkelig. Analyseprogrammet vil blive udvidet efterhånden som de nødvendige analysemetoder udvikles. Det er denne overbygning på GRUMO-overvågningen, der omtales "massescreeningen".

Der er i perioden 1990-2018 påvist pesticidstoffer i 50 % af GRUMO-overvågningsboringerne - i 21,5 % i koncentrationer over drikkevandskriteriet. Der er hovedsageligt - men ikke udelukkende - tale om stoffer, der ikke længere må anvendes. "Massescreeningen" i 2019 påviste fund af yderligere 33 stoffer, der ikke tidligere har været analyseret for - 11 stoffer i koncentrationer over drikkevandskriteriet. Ingen af de 11 stoffer er i dag godkendt som pesticider. "Massescreeningen" i 2020 påviste fund af yderligere 15 stoffer - 6 over drikkevandskriteriet i en eller flere prøver. De to hyppigst fundne stoffer vurderes ikke (primært) at hidrøre fra anvendelse af pesticider. De øvrige stoffer er kun fundet i få borerer.

De supplerende bemærkninger fra Jens Ellegaard og Jesper Hansen er fremsendt efter høringsfristens udløb og efter færdiggørelsen af hvidbogen. Det samme gælder offentliggørelsen af resultaterne af "massescreening 2020".

Jens Ellegaard og Jesper Hansens oprindelige høringssvar fra 8. februar 2021 indgår i hvidbogen.

Venlig hilsen

Brian Badike Thomsen

Projektleder

Center for Miljø Plan og Teknik

Miljø

Dahlsvej 3, 4220 Korsør

Direkte telefon : 58 57 46 91

Mobiltelefon : 51 54 18 65

EAN : 5798007389727

[Slagelse Kommunes behandling af persondata](#)

Hold dig opdateret

WWW.SLAGELSE.DK/CORONA

Fra: Jens Ellegaard [<mailto:je@minipigs.dk>]

Sendt: 31. marts 2021 13:56

Til: Anne Bjergvang ; Jørgen Grüner ; Knud Vincents (Byråd) ; Pernille Frandsen (Byråd) ; Steen Olsen ; Flemming Kortsen

Cc: JESPER HANSEN (jh@lcl.dk)

Emne: VS: Høringssvar til forslag til indsatsplan

Kære medlemmer af Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalget og centerchef for Miljø, Plan og Teknik,

Det er med glæde, at vi som opfølgning på nedenstående høringssvar til forslag til indsatsplan, nu kan informere jer om den netop offentliggjorte "Massescreening for pesticidstoffer i grundvand 2020". Resultatet af alle analyserne viser, at det ikke er landbrugets godkendte pesticider, som er problemet, men i højere grad kemi med anden oprindelse; eller gamle og for længst forbudte landbrugspesticider, som ikke har været gennem den nuværende godkendelsesordning.

Massescreeningen har undersøgt grundvand fra i alt 250 indtag for 99 pesticidstoffer. Det drejer sig om 76 nye stoffer, som Miljøstyrelsen ikke tidligere har undersøgt for, og 23 stoffer, som blev fundet i begrænset omfang i massescreening 2019. De 23 stoffer fra sidste screening er medtaget for at få flere data og mere viden om udbredelsen af disse stoffer. Screeningen omfatter både godkendte og ikke-godkendte pesticider. Således indgår 29,3% (29 stoffer) af de 99 stoffer aktuelt som aktivstoffer i godkendte pesticidmidler i Danmark eller er et nedbrydningsprodukt fra disse aktivstoffer.

Resultatet er, at der er fundet 6 stoffer over kravværdien på 0,1 mikrogram pr liter. To af disse seks stoffer (Trifloureddikesyre og Saccharin) mener man ikke har oprindelse fra landbrugets brug af pesticider, men stammer fra andre kilder; tre af stofferne er gamle pesticider, som ikke har været igennem den nuværende godkendelsesordning og som længe har været forbudt og det sidste stof - Clopyralid - er fortsat i anvendelse, men fik, i forbindelse med EU-revurdering i 2005, anvendelsen begrænset, hvor doseringen blev nedsat for visse afgrøder, og anvendelsen i enkelte afgrøder blev fjernet fra godkendelsen. Clopyralid er efterfølgende blevet grundigt testet i VAP i flere omgange, og kravværdien er ikke overskredet ved testene af den regulerede anvendelse. Det tyder derfor på, at fundet skyldes en anvendelse fra før 2005, som på baggrund af VAP systemet er blevet ændret til en sikker anvendelse.

Massescreeningen har stort set ikke været nævnt i medierne, da der er for lidt sensation i "ikke at finde nogen pesticider". Men derfor skal I ikke snydes for den gode nyhed, og I skal naturligvis også tage denne nye viden med i jeres behandling af udkast til indsatsplan. Den seneste Massescreening bekræfter nemlig endnu engang, at det ikke er landbrugets godkendte pesticider, som er problemet. Det er nok i højere grad kemi fra andre anvendelser i vores samfund, som nu viser sig at være problematiske; eller for længst forbudte pesticider.

Man lukker jo heller ikke Brandskolen i Korsør fordi man nu finder PFOS, som længe har været forbudt. Ligeledes skal man heller ikke lukke landbruget på baggrund af fortidens mangelfulde miljøgodkendelse af pesticider, når undersøgelser af den nuværende praksis bekræfter at den er sikker.

Med den nye Massescreening er hjemlen til at indføre forbud mod brug af godkendte pesticider i de prioriterede indsatsområder, som i forvejen var meget tvivlsom, blevet endnu tyndere. Det ville være rigtig ærgerligt, hvis indsatsplanen blev vedtaget i sin nuværende form, som på nogle områder er usaglig, mangelfuld og forkert – som påpeget i nedenstående høringssvar – og vi dermed risikerer et juridisk efterspil med dårlig omtale af vores kommune og spild af borgernes penge på et problem, som ikke eksisterer. Det ønsker vi alle at undgå.

Vi håber, at I får tilpasset udkast til indsatsplan, således at den kommer til at bygge på et korrekt grundlag og stærk faglighed.

På denne hjemmeside: <https://mst.dk/media/211541/fagligt-notat-om-resultater-af-massescreening-2020.pdf> som Miljøstyrelsen har udsendt, kan I læse mere detaljeret om Massescreeningen.

I er som altid velkomne til at kontakte os med spørgsmål.

God påske.

Med venlig hilsen,

Jesper Hansen og Jens Ellegaard

Fra: Jens Ellegaard

Sendt: 8. februar 2021 16:35

Til: Anne Bjergvang <anbie@slagelse.dk>; jogru@slagelse.dk; vincents@slagelse.dk; perif@slagelse.dk; steo@slagelse.dk; Flemming Kortsen <flkor@slagelse.dk>

Cc: JESPER HANSEN (jh@lcllc.dk) <jh@lcllc.dk>

Emne: VS: Høringssvar til forslag til indsatsplan

Kære medlemmer af Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalget og centerchef for Miljø, Plan og Teknik,

Vedhæftet finder I høringssvar til forslag til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse kommune fra Jesper Hansen og Jens Ellegaard. Det er meget vigtigt for os, at denne sag bliver vurderet på et fagligt grundlag i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning for indsatsplaner, så der ikke bliver nedlagt forbud mod brug af gødning og pesticider på et unødigt stort areal.

Som nævnt i høringssvaret tør vi godt stå på mål for det vi skriver ved at tilbyde mulighed for etablering af en overvågningsboring i det mest følsomme område ved Nordre Kildeplads. Den kan være med til på både kort og længere sigt at bidrage med svar på de spørgsmål, der måtte være i forbindelse med grundvandssikring. Vi håber, at I vil tage godt imod forslaget.

Som altid er I velkomne til at kontakte os, hvis I har behov for at diskutere noget af indholdet eller få yderligere oplysninger.

Med venlig hilsen,

Jesper Hansen og Jens Ellegaard

*Gdr. Jens Ellegaard
Højstrupgård
Sorø Landevej 300
4261 Dalmose
Tlf: 29701540
E: JE@minipigs.dk*